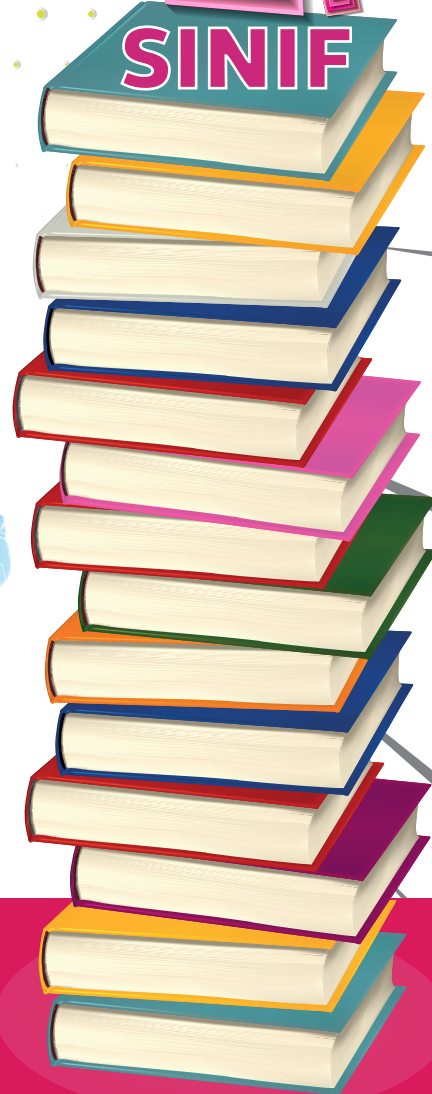


TÜRKÇE

4

SINIF



TÜRKÇE 4 SINIF

Yazar
Abdulkadir Altan

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun **09.05.2022** tarih ve **36** sayılı kurul (ekli listenin 9. sırasında) kararı ile **2023-2024** öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süre ile **Ders Kitabı** olarak kabul edilmiştir.

Kurulca bu kitabın kabul edilmiş olması ders kitabından yayınevi ve yazarın sorumluluğunu kaldırmaz.

TUNA
MATBAACILIK SAN. VE TİC. A.Ş.

Bahçekapı Mah. 2460. Sok. No.: 7 06370 Şaşmaz/ANKARA
tel.: (0 312) 278 34 84 belgeç: (0 312) 278 30 46

Haberleşme Adresi

TUNA MATBAACILIK AŞ

Bahçekapı Mah. 2460. Sok. No.: 7 06370 Şaşmaz/ANKARA

tel.: (0 312) 278 34 84 (pbx) belgeç: (0 312) 278 30 46

www.tunamatbaacilik.com.tr

e-posta: tuna@tunamatbaacilik.com.tr

Sertifika No.: 49461

ISBN:978-975-8198-91-7

Editör

Elif İKAN

Görsel Tasarım Uzmanı

Serkan AVCI

Program Geliştirme Uzmanı

Türkan YILDIRIM

Rehberlik Uzmanı

Filiz KONCA

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Özgür Emir BAYDAN

Bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan şirketin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır. Bu kitabın tüm hakları, TUNA MATBAACILIK AŞ'ye aittir.

Baskı ve Cilt

TUNA
MATBAACILIK SAN. VE TİC. A.Ş.

tel.: (0 312) 278 34 84 (pbx) belgeç: (0 312) 278 30 46

www.tunamatbaacilik.com.tr

e-posta: tuna@tunamatbaacilik.com.tr

Sertifika No.: 49461

Baskı Yeri ve Yılı

Ankara, 2024



İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

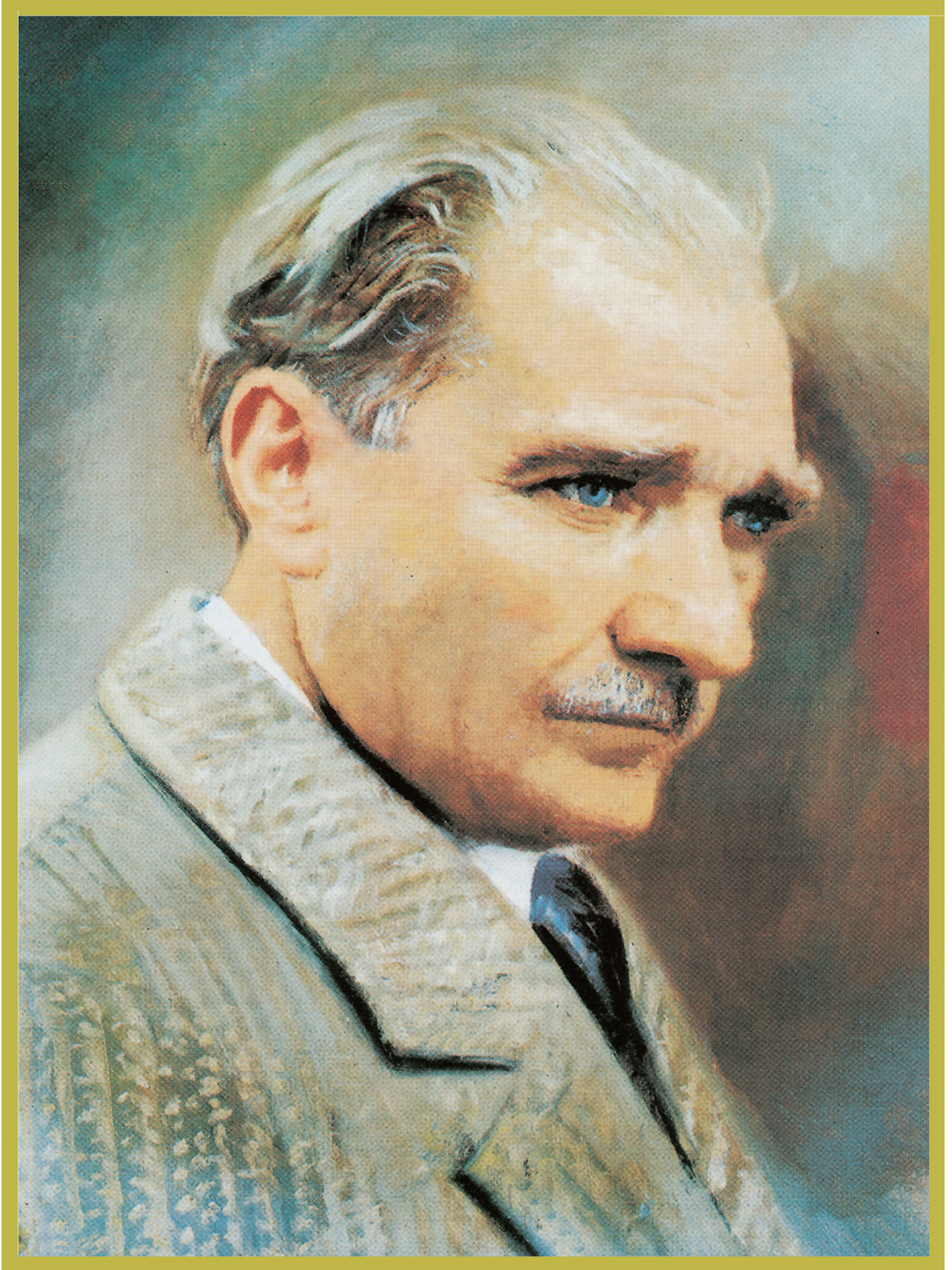
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk



MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

Kitabımızı Tanıyalım	7
----------------------------	---

1. TEMA

MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

YILIN BABASI	12
OLAMAM	23
HEDEF SPORLARINDAN BİRİ OKÇULUK	30
MİKROBU İLK KEŞFEDEN ÂLİM AKŞEMSETTİN (Dinleme Metni)	41
KÜLTÜREL MİRAS (Serbest Okuma Metni)	47
1. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	49

2. TEMA

BİLİM VE TEKNOLOJİ

DENİZLER ALTINDA YİRMİ BİN FERSAH	56
AY'IN ACAYİPLİKLERİ	62
ULUĞ BEY	68
MERAK VİRÜSÜ (Dinleme Metni)	75
TÜBİTAK DESTEĞİYLE 6 BACAĞI ROBOT GELİŞTİRİLDİ (Serbest Okuma Metni)	79
2. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	80

3. TEMA

ERDEMLER

ASLANLA FARE	86
İMECE USULÜ YAPILAN SOĞANLI BEBEĞİ KADINLARA GELİR KAPISI OLDU	92
EKSİLMEYEN BUĞDAY	98
SAYGI (Dinleme Metni)	104
AÇIL ÇİÇEK (Serbest Okuma Metni)	109
3. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	110

4. TEMA

MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

SOYADI KANUNU'NUN KABULÜ	116
BİR SAAT Kİ... ..	123
ÇİÇEKLİ BİR BADEM DALI	128
BİR YOLCUYA (Dinleme Metni)	131
SATI KADIN (Serbest Okuma Metni)	136
4. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	138

5. TEMA**VATANDAŞLIK**

PARAYI VEREN DÜDÜĞÜ ÇALAR	144
ÖZGÜRLÜK	150
ATASÖZLERİ	155
TARLADAKİ HAZİNE (Dinleme Metni)	161
TOPRAK ANA (Serbest Okuma Metni)	166
5. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	168

6. TEMA**DOĞA VE EVREN**

MEKE GÖLÜ	174
MEVSİMLER	182
ÇUKUROVA YANA YANA	186
KONUŞAN RENKLER (Dinleme Metni)	192
ANADOLU'DA RENKLER ÜSTÜNE (Serbest Okuma Metni)	195
6. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	196

7. TEMA**SAĞLIK VE SPOR**

HASTALIK	202
ŞAHİKA ERCÜMEN'DEN DÜNYA REKORU	210
İLKÖĞRETİM ÇOCUKLARI İÇİN EGZERSİZ	216
SAĞLIKLI YAŞAMAK (Dinleme Metni)	223
SAĞLIKLI BESLENİYOR, SAĞLIKLI YAŞIYORUM (Serbest Okuma Metni)	227
7. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	229

8. TEMA**DUYGULAR**

EKMEK KIRINTILARI	234
HUZUR	238
ÖĞRETMENİM	245
KORKULARIMIZ VE KAYGILARIMIZ (Dinleme Metni)	250
MUTLULUK NEDİR? (Serbest Okuma Metni)	253
8. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	256

CEVAP ANAHTARI	260
SÖZLÜK	263
KAYNAKÇA	268

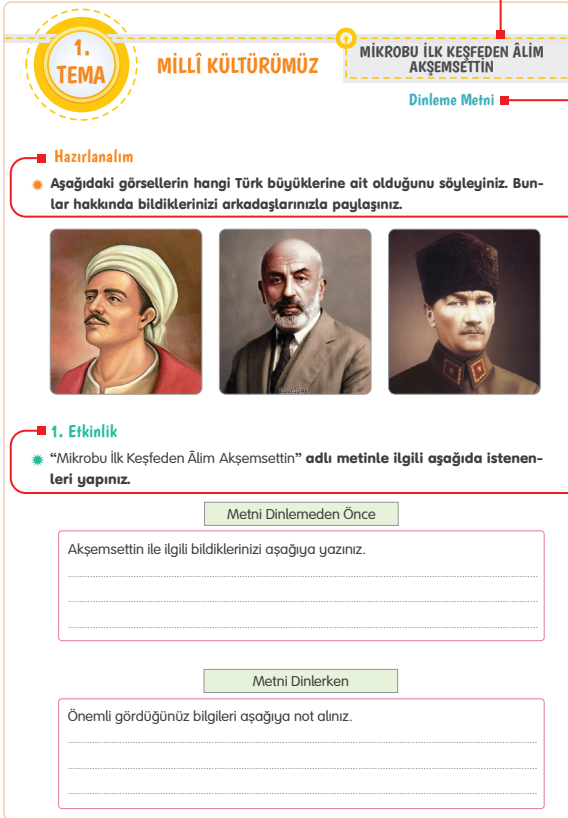
KİTABIMIZI TANIYALIM



- Ünite kapağı
- İşlenen temanın numarası
- Elektronik içeriğe ulaşılacağını gösteren karekod
- Temanın adı

→ İşlenecek metnin adı

→ İşlenecek metnin görseli



Temada işlenecek metinlerin başlığının belirtildiği bölümdür.

Temaya yönelik dinleme metinlerinin yer aldığı bölümdür.

İşlenecek metinle ilgili ön bilgilerin harekete geçirilmesine yönelik soruların yer aldığı bölümdür.

Metnin anlaşılmasına yönelik etkinliklerin bulunduğu bölümdür.

İşlenecek metnin hangi yöntem ve teknikle okunacağını belirttiği bölümdür.

1. TEMA

MİLLİ KÜLTÜRÜMÜZ

KÜLTÜREL MİRAS

Serbest Okuma Metni

KÜLTÜREL MİRAS

ANKARA KALESİ

Ankara'ya hâkim bir tepenin üzerinde kurulmuş olan ve zaman içinde kentin simgesi hâline gelen Ankara Kalesi'nin ilk yapımı tarihi kesin olarak bilinmemektedir. MÖ II. yüzyılda Galatlar zamanında var olduğu bilinen kale, Romalılar Dönemi'nde onarım görmüştür. İç ve dış kale olmak üzere iki kısımdan oluşan kalenin iç surları büyük bir olasılıkla VII. yüzyılda Bizanslılar tarafından inşa edilmiştir. Arap saldırılar sırasında çok tahrip olan kalenin surları IX. yüzyılda Bizanslılar tarafından yeniden onarılmıştır. Dış surların ne zaman eklendiği kesin olarak saptanamamıştır. 1073 yılında Selçukluların eline geçmiş, Osmanlılar Dönemi'nde çeşitli onarımlar görmüş, son yıllarda yapılan yenileme çalışmalarıyla sağlamlaştırılmıştır.

Dış kalede dörtgen şeklinde 20 kule, batıda "Dış Kale Kapsi" ve güneyde "Hisar Kapsi" olmak üzere iki kısıpı vardır. Hisar Kapsi'nin üzerinde İlhanlılar Dönemi'ne ait 1330 tarihli Forsca bir yazıt bulunmaktadır. Şekil olarak dikdörtgeni andıran iç kale, kısmen Ankara taşı, kısmen de karışık malzemeden yapılmıştır. İç kale, yükseklikleri 14-16 metre arasında değişen beşgen şeklinde 42 kuleden oluşmaktadır. Kale için-deki XVII. yüzyıl Osmanlı Dönemi'nden kalan Ankara Evleri ve Alâeddin Camisi hâlen ayaktaadır.

TÜRK HAVA KURUMU MÜZESİ

Tarihî nitelikteki yapıların yer aldığı bir bölge olan Ulus'ta bulunan müze, 19 Mayıs 2002 tarihinde hizmete açılmıştır. Müze yerleşkesi 287 metrekare kapalı alan ve 7.294 metrekare açık alandan oluşmaktadır. Yerleşke içinde Tarihî Paraşüt Kulesi (tescilli anıt eser), orijinal uçakların sergilendiği bahçe ve belgelerin sergilendiği müze binası yer alır.



Tema değerlendirme sorularının video çözümlerinin yer aldığı bölümdür.

1. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI

ÇİNİ SANATI




MÖ 3000 yılının ilk yarısında mimari ile tanışan çiniler, İslam mimarisinde MS IX. yüzyılda kullanılmaya başlanmıştır.

Bu topraklardaki çini sanatı, XIII. yüzyılda Selçuklu mimarisinin doruğa ulaştığı dönemde gelişmiş ve buna bağlı olarak da pek çok cami, medrese, türbe ve saray duvarları çinilerle bezenmiştir. 1378-1391 yılları arasında yapılan İznik Yeşil Cami'nin minaresini süsleyen en eski Osmanlı çinileri, teknik ve dekor bakımından Selçuklu geleneğini devam ettirir ancak bu çinilerin renk ve tonları onlardan daha zengindir. Camiye ismini veren bu çiniler fruze ve gelişin çeşitliliği, zenginliğiyle dikkat çeker.

XIV. yüzyılda Anadolu çini sanatı Osmanlılar ile birlikte yeni bir boyut kazanmıştır. Özellikle XV ve XVI. yüzyıllar arasında İznik, önemli bir çini ve seramik üretim merkezi hâline gelmiştir. Burada üretilen çiniler de başkent İstanbul'daki saray duvarlarını süslemiştir.

İstanbul'daki yapılarda kullanılan çinilerin İznik'te yapıldığı tarihî belgelerden öğreniyoruz. (...) İznik çinilerinde lale, sümöl, nar, karanfil gibi çiçek motifleri kullanılmıştır. Ayrıca kuş, balık, tavşan, köpek gibi hayvan ve insan motiflerine de rastlanır.

Genel ağdan alınmıştır.

A. 1-4. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Metnin konusunu aşağıya yazınız.

.....

.....

2. Çiniler daha çok hangi mimari yapılarda kullanılmıştır?

.....

.....

3. "Osmanlı çinileri, teknik ve dekor bakımından Selçuklu geleneğini devam ettirir ancak bu çinilerin renk ve tonları onlardan daha zengindir." Bu cümleyle ilgili doğru olan ifadenin başındaki kutucuğu işaretleyiniz.

☐ Benzetmeye başvurulmuştur.

☐ Öneride bulunulmuştur.

☐ Hayatî öğelere yer verilmiştir.

☐ Karşılaştırma yapılmıştır.

Temaya yönelik serbest okuma metinlerinin yer aldığı bölümdür.

a. Aşağıda noktanın (.) kullanıldığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile ilgili örnekleri eşleştiriniz.

KURALLAR	ÖRNEK CÜMLELER
a. Bazı kısaltmalardan sonra kullanılır.	☐ İlkokulu doğduğum şehirde 15.09.2019'da bitirdim.
b. Sıra gösteren rakamlardan sonra "-inci" eki yerine kullanılır.	☐ Devler gibi eserler bırakmak için karnecalar gibi çalışmak lazım.
c. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yıl gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.	☐ Amcamların uçağı 15.40'ta kalkacaktı.
c. Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.	☐ Sekiz çocuğu bir ailenin 5. çocuğu olarak dünyaya gelir.
	☐ Prof. Dr. Semra Hanım'ı ziyarette gelmiştim.

b. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktanın kullanımı yanlıştır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- ☐ Aytaç, dirseğini masaya dayamıştı.
- ☐ Bu konuda hepimiz elimizden geleni yaptık.
- ☐ Birçok derdim var, hangisini anlatayım.
- ☐ İki arkadaş yürüyerek oradan uzaklaştı.

11. Etkinlik

• Yaptığınız araştırmadan hareketle Türk bayrağındaki ay ve yıldızın ne anlama geldiğini defterinize yazınız.

Geleneksel ata sporlarımızdan "cirit atma, yağlı güreş, matak ve okçuluk" hakkında araştırma yapınız ("Hedef Sporlarımızdan Biri Okçuluk" metninin 10. etkinliğine yöneliktir.).



Metnin anlaşılmasına yönelik araştırmaların bulunduğu bölümdür.

Elektronik içerikteki soruların yer aldığı bölümdür.

Temada öğrenilenlerin ölçme ve değerlendirmesine yönelik farklı yöntem ve tekniklerle hazırlanmış bölümdür.

1. TEMA



MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ



YILIN BABASI



OLAMAM



HEDEF SPORLARINDAN
BİRİ OKÇULUK



MİKROBU İLK KEŞFEDEN
ÂLİM AKŞEMSETTİN
(DİNLEME METNİ)



KÜLTÜREL MİRAS
(SERBEST OKUMA METNİ)



MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

YILIN BABASI

Hazırlanalım

- ☀ Yaşlılara nasıl yardım edebiliriz?
- ☀ Ailenizle en son ne zaman geziye gittiniz? Bu gezide neler yaptığınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ☀ “Yılın babası” ya da “yılın annesi” sözünden ne anlıyorsunuz?

1. Etkinlik

- ☀ Genel ağdan alınan aşağıdaki metni önce noktalama işaretlerine dikkat ederek sonra metinde noktalama işaretleri yokmuş gibi okuyunuz. Bu iki okuma arasındaki farkı söyleyiniz.

Yılın Babası

Mehmet Şerif K. 32 yaşında... İnşaatlarda işçilik yapıyor. 3'üncü sınıf öğrencisi kızı Hira'nın Anıtkabir'e gitme hayalini gerçekleştirebilmek için 10 gün boyunca eksi 20 derecede çalıştı. Yüksekova'ya kardan Anıtkabir yaptı.

(...) İnşaat işçisi baba, çabasını şöyle anlattı: “Kızımın kuzeni bundan önce Anıtkabir'e gitmişti. Telefonla kızımla konuştu. Kızım da ondan bol bol Anıtkabir resimlerini çekmesini istedi.



Ankara'dan dönünce kızım Hira ile görüştü. Anıtkabir resimlerini gören kızım çok heyecanlandı, ‘Keşke ben de gidebilsem, Atamın yerini görmek istiyorum. Baba sen bize kardan helikopter, uçak ve daha değişik bir sürü figürler yaptın. Bana da bu sefer Anıtkabir yap’ dedi. Ben de evimin bahçesinde biriken karlardan kızım Hira için Aslanlı Yol ve Anıtkabir yaptım.”

(...)

Yaşar Kaplan-Uğur Ergan
Basından
(Kısaltılmıştır.)

✱ "Yılın Babası" metnini noktalama işaretlerine dikkat ederek önce sessiz sonra sesli okuyunuz.

YILIN BABASI

Babamın hiçbir mektuba bu kadar sevindiğini görmedim. Okuyor, bir daha okuyordu. Sevinç gözyaşları dökcek kadar onu duygulandıran bu mektup kimden gelmişti acaba? Almanya'da çalışan amcamdan mı yoksa askerdeki ağabeyimden mi? Babamın sevinci, annemin de gözünden kaçmamıştı:

- Mektup kimden geliyor bey, diye sordu.
- Senin tanıdığın biri değil!
- Sevincine bakılırsa güzel şeyler yazıyor olmalı.
- Hem de ne güzel şeyler!

Bu kez ben söze karıştım:

- Yoksa tanımadığımız bir akrabadan miras mı kaldı baba?

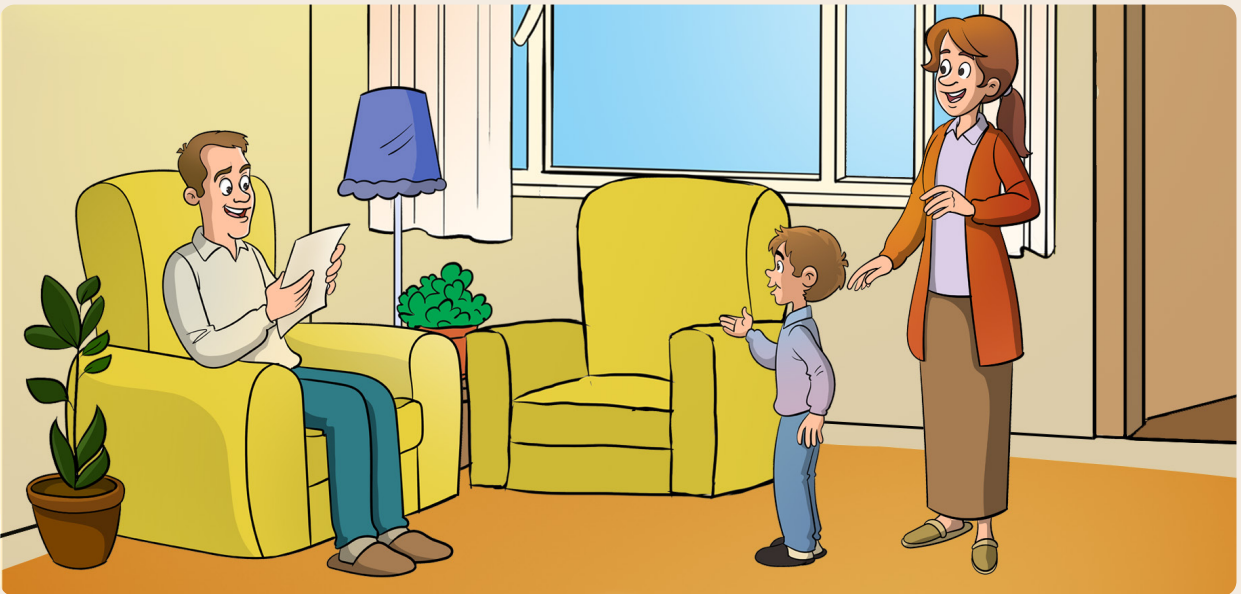
Babam mektubu katlayıp cebine koyarken,

- Miras mı, diye dudak büktü. Bu mektubun yanında, bütün miraslar sönük kalır oğlum... Hele şöyle yanıma gel.

(...)

- Boşverin mektubu, dedi gülerek. Çabuk hazırlanın, sizi bu gün gezmeye götüreceğim. Hem de nereye isterseniz oraya.

- Yaşasın, diye haykırdım. O hâlde hayvanat bahçesine gidelim.
- Tamam, gidelim.
- Ondan sonra da lunaparka.
- Tamam, o da kabul.
- Hay Allah, diye mırıldandı annem. Bu adama gerçekten miras mı kaldı nedir?



Hazırlanmamız on dakika bile sürmedi. Dışarı çıkınca babam bir taksi çağırdı. Olacak iş değildi. Çünkü o güne kadar hep dolmuşa binerdik. Annemle ikimiz arkaya oturmuştuk. Bir ara, annemin kulağına doğru eğilip “Babam sahiden zengin mi oldu dersin?” diye fısıldadım. Annem kıkır kıkır gülüp,

— Deli olma, dedi. Nerede bizde o şans?

Babamın cömertliği taksiyle son bulmamıştı. Hayvanat bahçesini gezerken de kesenin ağzını açtı. Adım başına dondurma ısmarlıyordu. Kabak çekirdeğiyle fıstıkları saymıyorum artık... Hani istesek muhteşem bir lokantada öğle yemeği bile yedirebilirdi ama benim isteğim, bir an önce lunaparka gitmekti.

Hayvanat bahçesinden ayrıldığımızda, saat on ikiydi. Lunaparka da taksiyle gittik. Her şey birbirinden güzeldi. En az beş tane eğlence aracına bindim. Beş daha istesem babam “Hayır.” demeyecekti. Bütün bunları, sırrını hâlâ öğrenemediğimiz mektuba borçluyduk. Annem hep susuyordu. Mektubun nereden ya da kimden geldiğini söylemedi diye babama kızıyor muydu acaba?

Eve döndüğümüzde ilk konuşan annem oldu,

— Artık sabrım kalmadı, dedi. Çıkar şu mektubu da görelim.

Babamın gözlerinde aynı sevinç pırıltısı vardı. Mektubu masanın üzerine koyarken şöyle dedi:

— Adamın biri, beni yılın babası seçmiş... Seni de yılın annesi. İşte, oku da gör!..

Mektup şöyle başlıyordu:

“Saygıdeğer Beyefendi,

Küçük yavrunuzla ne kada övünseniz azdır. Belediye otobüsündeki gösterdiği ilgi ve saygı beni çok mutlu etti. Bu zamanda, böylesi bir evlat yetiştirmek gerçekten çok güç...”



Mektup bana yönelik övgülerle sürüp gidiyordu. Olayı hemen hatırladım. Bir Çarşamba günüydü. Okuldan dönüyordum. Otobüs tıklık tıklım doluydu. Buna karşın bir yer bulabilmişim. Doğumevi durağında, yaşlı bir adam bindi. Her iki elinde de kocaman paketler vardı. Güçlkle taşıyordu. Alnından ve ensesinden terler süzülüyordu. Anlaşılan epey yürümüştü. Yüzünün rengi kaçmıştı. Dudakları bembeyazdı. Ayakta duracak hâli yoktu. Neredeyse bayılacak gibiydi. (...) Kalkıp yerimi verdim.

— Buyur bey amca, buraya otur, dedim.

Adamın gözlerindeki sevinci bir görmeliydiniz!.. Elindeki paketlerle kalabalığı yara yara yanıma geldi. Kendisini koltuğun üzerine bırakırken bitkin bir hâli vardı. Paketlerden birini dizinin üzerine koydu.

— İsterseniz öbürünü de ben tutayım, dedim.

— Sağ ol çocuğum, diye karşılık verdi fısıltıyı andıran bir sesle.

Sonra yeleğinin cebinden minik bir hap çıkartıp ağzını attı. Bir taraftan da sağ eliyle göğsünü işaret ediyordu:

— Kalp var evlat, dedi. Uzun yol yürümeye hiç gücüm yok. Sen yer vermeseydin otobüsün ortasına yığılıp kalacaktım.

Yol boyunca birlikte sohbet ettik. Benim ve babamın adını, nerede oturduğumuzu sordu. Meğer babamı tanıyormuş. Çünkü o da bizim sokağın üst başında oturuyormuş. Benim yaşlarımda iki tane torunu varmış. Bana onları onlattı. Otobüsten indikten sonra paketleri taşımasına yardım ettim. O kadar hoşnut oldu ki belki yüz kez teşekkür etti.

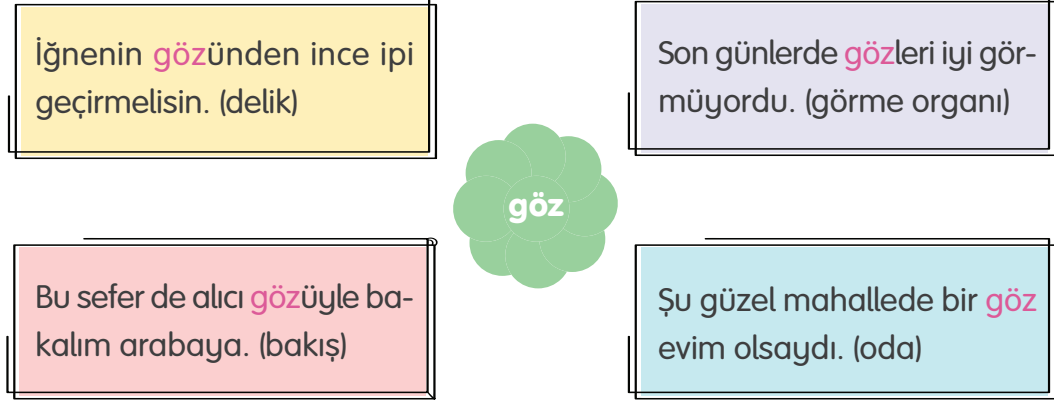


İşte, babamı sevinçten göklere uçuran mektubun aslı buydu. Yaşlı adam beni öve öve bitiremiyordu. Mektubun sonunu şöyle bağlamıştı: “Başkaları kimi seçerse seçsin, benim gözümde yılın babası sizsiniz. Çünkü bu devirde, büyüklere saygı gösteren insan mumla aranır oldu ama sizin elinizde bir tane var. Onunla övünebilirsiniz.” Sınıfımı doğrudan geçip, taktirname getirdiğim günlerde bile babam bu kadar sevinmemişti. Meğer onları sevindirmek ne kadar kolaymış.

Üzeyir Gündüz
Bayram Şenliği
(Kısaltılmıştır.)

2. Etkinlik

- a. Kelimeler, farklı anlamlara gelecek şekilde kullanılabilir. Aşağıdaki cümlelerde “göz” kelimesi farklı anlamlarda kullanılmıştır. Cümleleri inceleyiniz.



- b. Aşağıdaki altı çizili kelimelerin cümlede kullanıldığı anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

Bir ara, annemin kulağına doğru eğilip “Babam sahiden zengin mi oldu dersin?” diye fısıldadım.

Tahminim:

Sözlük anlamı:

Bütün bunları, sırrını hâlâ öğrenemediğimiz mektuba borçluyduk.

Tahminim:

Sözlük anlamı:

Kendisini koltuğun üzerine bırakırken bitkin bir hâli vardı.

Tahminim:

Sözlük anlamı:

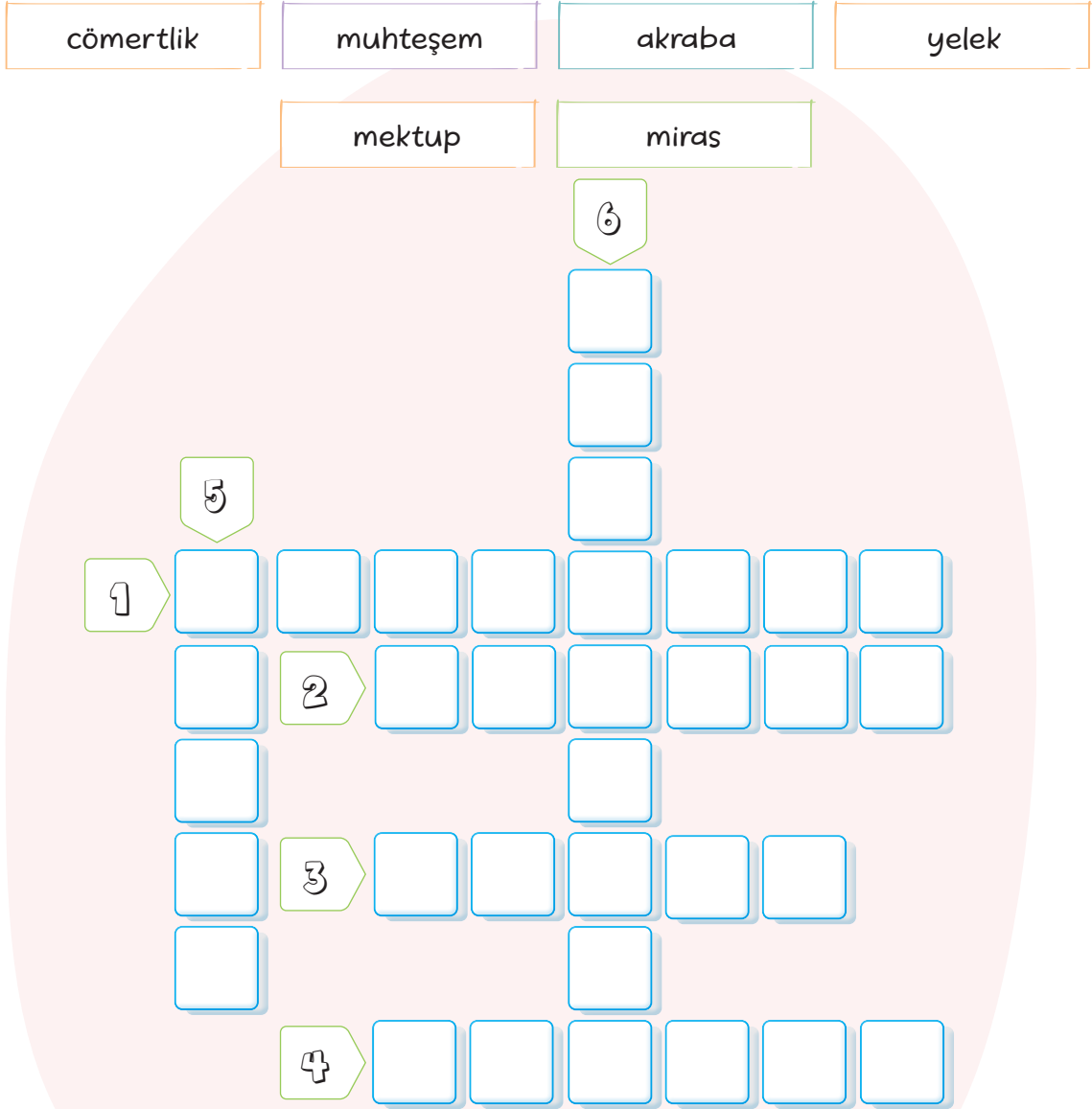
Meğer onları sevindirmek ne kadar kolaymış.

Tahminim:

Sözlük anlamı:

3. Etkinlik

- ✱ Aşağıda verilen kelime ve kelime gruplarını anlamlarından yola çıkarak bulmacaya yerleştiriniz.



Soldan Sağa

1. Büyüklüğü, görünüşü ve güzelliğiyle görenleri etkileyen, gösterişli, görkemli.
2. Kan bağıyla birbirine bağlı olan kimseler.
3. Ceket altına giyilen kolsuz ve kısa giysi.
4. Bir şey haber vermek, sormak, istemek veya duyguları bildirmek için birine çoğunlukla posta yoluyla gönderilen, zarfa konulmuş yazılı kâğıt.

Yukarıdan Aşağı

5. Birine, ölen bir yakınından kalan mal mülk, para veya servet, kalıt, bırakıt.
6. Cömert olma durumu, eli açıklık.

4. Etkinlik

✱ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Çocuğun babası niçin çok seviniyor?
2. Çocuğun hangi davranışı yaşlı adamın hoşuna gidiyor?
3. Yaşlı adam, çocuğun babasını neden “yılın babası” olarak seçiyor?
4. Anne ne zaman çok sabırsızlandığını söylüyor?
5. Ailecek nereye gidiyorlar?
6. Çocuk ile annesi taksiyle gideceklerini öğrenince neden şaşırıyor?
7. Yaşlı adam mektupta nelere dikkat çekiyor?

5. Etkinlik

a. Aşağıdaki açıklamayı okuyunuz.

Bir paragrafta üzerinde durulan duygu, düşünce, olay veya duruma **konu** denir. Paragrafın konusunu bulabilmek için “Bu paragrafta üzerinde durulan şey nedir?” sorusuna cevap aranır. Bu soruya alınan cevap, paragrafın konusudur.

b. Gökçe, aşağıdaki paragrafı okumuş ve paragrafın konusunu belirlemiştir.

Ailelerin kendi aralarında tutarlı olmaları ve çocuklarıyla iyi bir iletişim sürdürmeleri gerekiyor. Çocuk ruh sağlığı açısından en önemli şey anne, baba ve aileyle iyi iletişimdir. Ne olursa olsun çocuk yanlış da düşünse, yanlış bir şey de yapıyor olsa çocuğun bunu anne ve babasına anlatabilecek rahatlığı hissedebilmesi çok önemli. Anne ve babaların da çocuğa bu rahatlığı verecek bir ortam sağlamaları, ilişkilerini ona göre kurmaları, çocuklara karşı hoşgörölü ve anlayışlı davranabilmeleri, yol gösterecek güce sahip olmaları gerekiyor.

Basından alınmıştır.

Soru: Bu paragrafta üzerinde durulan şey nedir?

Cevap: Çocuklarla iletişim kurarken dikkat edilmesi gerekenler üzerinde durulmuştur.

c. “Yılın Babası” metninin konusunu belirleyerek ilgili kutucuğu işaretleyiniz.

☐

Toplu taşıma kuralları

☐

Çocukla aile iletişimi

☐

Ailenin iş yükü

☐

Çocuk yetiştirmenin önemi

6. Etkinlik

- a. Üzeyir Gündüz'ün “Bayram Şenliği” kitabının içindekiler sayfası aşağıda verilmiştir. Bu sayfayı inceleyerek yanda verilen soruları cevaplayınız.

İÇİNDEKİLER

Seytan Taşı	7
Çerçi Bekir	15
Çocuk Bahçesindeki Bekçi	21
İki Ayaklı Kuzu	27
Bosna'dan Gelen Bebek	33
Bayram Şenliği	47
Dayım Kömür Göndermiş	53
Bir Hatıra Defteri.....	59
Yılın Babası	67
Yeni Çantalar Da Eskir	75

İçindekiler bölümü kitapların ilk sayfalarında bulunur. Bu bölümde kitabın içindeki başlıklar liste hâlinde verilir.

Metnin başlığını gösterir.

Metnin kaçınıcı sayfada olduğunu gösterir.

- ✱ Bu kitaptaki hangi hikâye sizin ders kitabınıza alınmıştır?
- ✱ “Yılın Babası” adlı hikâye, kitabın kaçınıcı sayfasındadır?
- ✱ 47. sayfadaki hikâyenin adı nedir?
- ✱ Kitabın son hikâyesi hangisidir?

- b. Aşağıda bir “e-dergi”nin içindekiler sayfası verilmiştir. Bu dergiyi, <https://bit.ly/3ujij99> genel ağ adresinden inceleyerek derginin 20. sayfasındaki metni okuyunuz.

İÇİNDEKİLER

1- Önsöz	
2- Aliğa Mevlana Anaokulu	
3- Aliğa Fatih İlkokulu	
4- Aliğa TOKİ İlkokulu	2
5- Balçova Vali Kutlu Aktaş İlkokulu	3
6- Bayraklı Şehit Polis Fethi Sekin İlkokulu	4-5-6-7
7- Bayraklı Piyale İlkokulu	7

Dijital kaynakların da içindekiler bölümü olur. Bu bölüme bakılarak aranan konu kolaylıkla bulunur.

Metnin başlığını gösterir.

Metnin kaçınıcı sayfada olduğunu gösterir.

Hangi sayfada olduğunu gösterir.

Derginin toplam sayfa sayısını gösterir.

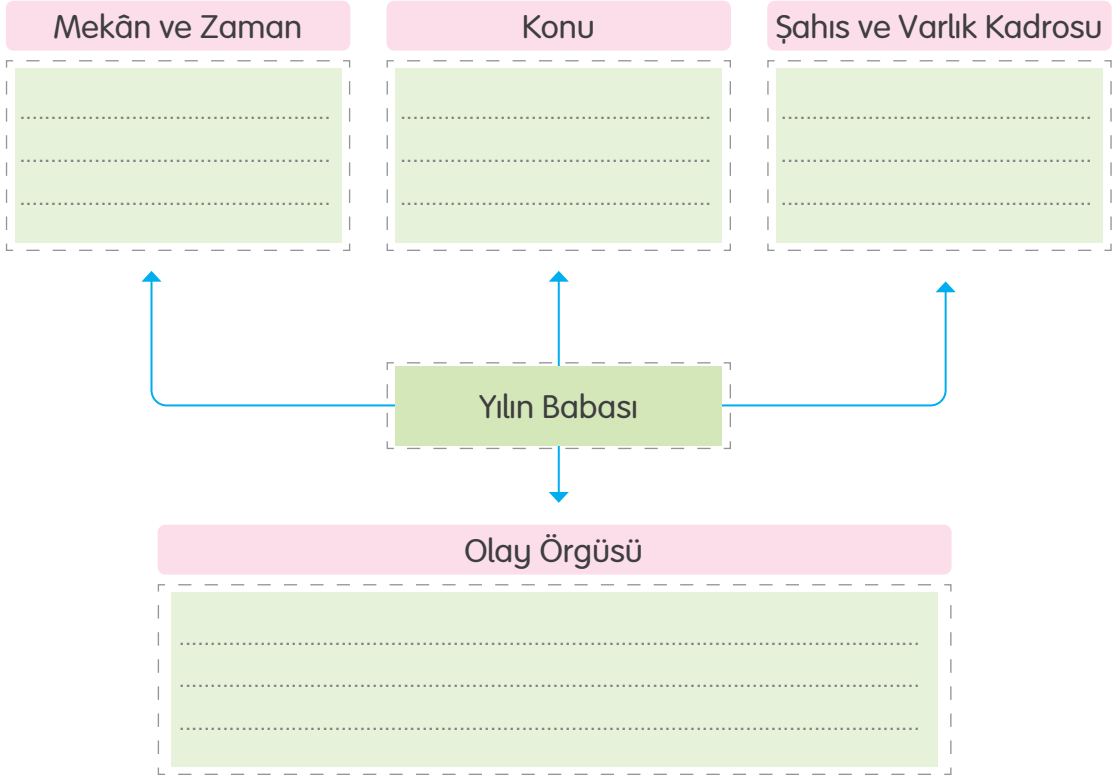
2-3/65

- c. Basılı ve dijital kaynaklarda sözlük bulunur. Sözlükler alfabe sırasına göre hazırlanır. Bu durum aranan kelimenin kolay bulunmasını sağlar. Bir sözlükte kelime aranırken kelimenin önce ilk harfine sonra sırasıyla diğer harflerine bakılır.

Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan Türkçe Sözlük, kelimelerin anlamını bulmada en güvenilir kaynaktır. <https://sozluk.gov.tr/> genel ağ adresinden anlamını bilmediğiniz kelimeleri araştırınız.

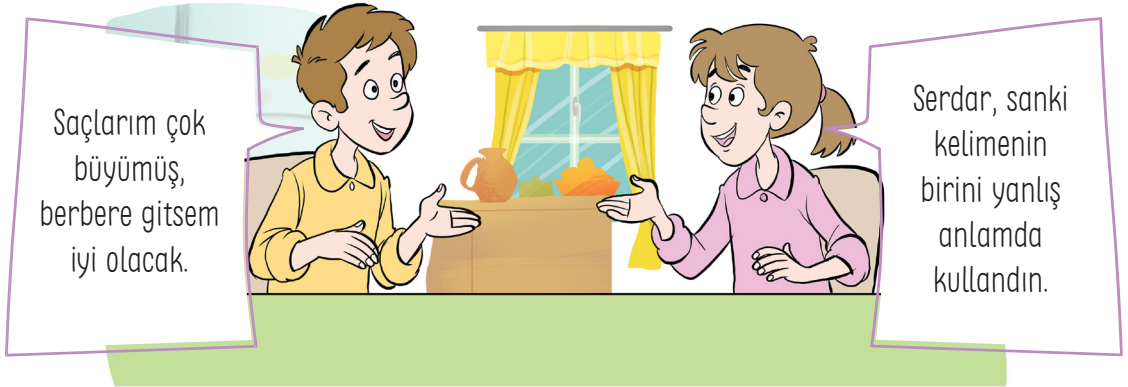
7. Etkinlik

- ✱ Okuduğunuz metnin hikâye unsurlarını belirleyerek aşağıdaki şemayı tamamlayınız.



8. Etkinlik

- a. Serdar ile Selin arasında geçen aşağıdaki konuşmayı okuyunuz.



- b. Serdar'ın hangi kelimeyi yanlış anlamda kullandığını söyleyiniz.
- c. Aşağıdaki sorulardan yola çıkarak "aile" kavramıyla ilgili bir konuşma yapınız. Konuşmanızda kelimeleri anlamlarına uygun kullanmaya dikkat ediniz.
- Pikniğe giderken evinizde ne gibi hazırlıklar yapılıyor?
 - Siz ailenize piknik hazırlıklarında nasıl yardımcı oluyorsunuz?

9. Etkinlik

- ✱ Okuduğunuz metnin son bölümü aşağıda verilmiştir. Olayların bitmediğini düşünerek aşağıya mutlu sonla biten bir bölüm yazınız.

İşte, babamı sevinçten göklere uçuran mektubun aslı buydu. Yaşlı adam beni öve öve bitiremiyordu. Mektubun sonunu şöyle bağlamıştı. “Başkaları kimi seçerse seçsin, benim gözümde yılın babası sizsiniz. Çünkü bu devirde, büyük-
lere saygı gösteren insan mumla aranır oldu ama sizin elinizde bir tane var. Onunla övünebilirsiniz.” Sınıfımı doğrudan geçip, taktirname getirdiğim günler-
de bile babam bu kadar sevinmemişti. Meğer onları sevindirmek ne kadar ko-
laymış.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Etkinlik

- ✱ Çocuğun yerinde siz olsaydınız lunaparktaki mutluluğunuzu anlatmak için nasıl bir resim çizerdiniz? Hayalinizdeki resmi aşağıya çiziniz.



11. Etkinlik

a. Hacivat ile Karagöz arasında geçen aşağıdaki konuşmayı okuyunuz.

Hayrola, Karagöz'üm kitap mı okuyorsun?

Evet, kitap okuyorum ama kafam biraz karıştı.

Kafanı karıştıran durumu bana anlattırsan sana yardımcı olabilirim.

Okuduğum kitaptaki bazı kelimelerin yazımı kafamı karıştırdı. Bu kelimeler cümlelerin birinde büyük, diğerinde ise küçük harfle başlamış.

İlahi Karagöz'üm, bundan kolay ne var?

Madem o kadar kolay, anlat da öğrenelim.



Hacivat



Karagöz

b. Karagöz'ün kafasını karıştıran cümleler aşağıda verilmiştir. Bu cümlelerde Karagöz'ün sözünü ettiği kelimeler hangileridir? Bu kelimelerin neden cümlelerin birinde büyük, diğerinde ise küçük harfle başladığını aşağıya yazınız.

Yazar, bu kitapta gezerek gördüğü yerleri samimi bir dille anlatmış.

Yazar, kitabına "Gezerek Gördüklerim" adını vermiştir.



Türk bayrağındaki ay ve yıldızın ne anlama geldiğini araştırınız ("Olamam" metninin 10. etkinliğine yöneliktir.).

1. TEMA

MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

OLAMAM

Hazırlanalım

- ✱ Bayrağımıza karşı saygınızı nasıl gösterebilirsiniz? Bu konudaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. Etkinlik

- a. Güneş ile karga arasında geçen konuşmayı okuyunuz.



- b. Sizce bir metni vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek okumanın ne gibi faydaları olabilir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

✱ "Olamam" şiirini vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek sesli okuyunuz.

OLAMAM

Bir çocuksam

Kucaksız,

Oyuncaksız;

Bir delikanlıysam

Atsız,

Pusatsız

Olabilirim...

Bayraksız olamam!

Taşıp yirmi yaş dileklerinden

Ufuk ufuk süzülen

Bir gemiyim ben...

Rüzgârsız kalabilirim,

Yelkensiz olabilirim..

Bayraksız olamam!

Eşsizsem, yalnızsam;

Kismetini bekleyen bir genç kızsam

Ve gelirse, eğer mutlu günüm

Yapılırsa bir gün düğünüm

Telsiz, duvaksız olabilirim...

Bayraksız olamam!



-İster erkek ister kadın-
Çocuğuyum bu vatanın
Ve gazada can borcuyum..
Serhatte kale burcuyum...
Susuz olabilirim,
Uykusuz olabilirim,
Bayraksız olamam!
(...)

Konaksız, saraysız;
Evsiz, yuvasız, köysüz
Kalabilirim..
Sevdiklerim gidebilir,
Sevenlerim ihanet edebilir...
Her şeysiz kalabilirim, her şeysiz olabilirim
Bayraksız olamam,
Bayraksız olamam!
(...)

Arif Nihat Asya
Kökler ve Dallar
(Kısaltılmıştır.)



2. Etkinlik

- ☀ **Nehir, “Olamam” şiirindeki bazı kelimelerin şiirdeki anlamlarını aşağıdaki gibi tahmin etmiştir. Bu tahminlerin doğru mu, yanlış mı olduğunu TDK Türkçe Sözlük’ten kontrol ederek ilgili kutucuğu işaretleyiniz.**

Kelime	Nehir’in Tahmini	Doğru	Yanlış
duvak	Gelinin başını, bazen de yüzünü örten dantel veya tül den örtü.		
gaza	İslam dinini korumak veya yaymak amacıyla Müslüman olmayanlara karşı yapılan kutsal savaş.		
konak	Tahta, çinko vb. hafif şeylerden yapılmış, temelsiz, eğreti yapı.		
pusat	Silah, zırh vb. savaş aracı.		
yuva	Bir şeyin öğretildiği yer.		

3. Etkinlik

- ☀ **Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.**

- Şiire göre bir çocuğun önem verdiği şeyler nelerdir?
- Eskiden savaşlarda kullanılan savaş gereçlerinin ve atın bir delikanlı için önemi nedir?
- Şiire göre genç bir kızın bayrağı uğruna vazgeçebileceği şeyler nelerdir?
- Gerektiği zaman kadınlı erkekli bu vatanın savunulacağı hangi dizelerde dile getirilmiştir?
- Şiirin son bölümüne göre şairin vazgeçebileceği şeyler nelerdir?

4. Etkinlik

- a. Okuduğunuz şiirde geçen “bayrak”, “vatan”, “gaza” kelimelerinden hareketle şiirin konusunu belirleyiniz. Belirlediğiniz konuyu aşağıya yazınız.**

.....

- b. Okuduğunuz şiirin ana duygusunu aşağıya yazınız.**

.....

5. Etkinlik

- ✱ Aşağıda boş bırakılan yeri şiirden hareketle doldurunuz.

Şair, Türk bayrağına karşı bir hayranlık duymaktadır. Ona olan duygularını

.....

.....

.....

6. Etkinlik

- ✱ Okuduğunuz şiirin görsellerini inceleyiniz. Bunların aşağıdakilerden hangisine katkı sağladığını belirleyerek ilgili kutucuğu işaretleyiniz.

Duygu oluşturma	Kahramanların özelliklerini vurgulama	Yerlerin özelliklerini açıklama
☐	☐	☐

7. Etkinlik

- ✱ Aşağıdaki özelliklerden hangileri “Olamam” metni için söylenebilir? İlgili kutucukları işaretleyiniz.

- ☐ Duygular ön plandadır.
- ☐ Paragraflardan oluşmuştur.
- ☐ Düşünce ön plandadır.
- ☐ Dizelerden meydana gelmiştir.

8. Etkinlik

- a. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Taşıp yirmi yaş dileklerinden

Ufuk ufuk süzülen

Bir gemiyim ben...

Bu dizelerde anlatımı güçlendirmek amacıyla benzetmeye başvurulmuştur. Şair, kendisini ufuktan ufka süzülen bir gemiye benzetmiştir. Bu benzetmede şair benzeyen, gemi de benzetilen unsurdur. Bir kavramın veya varlığın özelliklerini, başka varlık veya kavrama aktarmaya **benzetme** denir.

- b. Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerde benzeyen ve benzetilenleri belirleyerek ilgili kutucuklara yazınız.

Cümleler	Benzeyen	Benzetilen
Bu biberleri yiyemezsin çünkü biberler zehir gibi acı.		
Aylar sonra çocuklar parklara karıncalar gibi üşüştü.		
Buz gibi havada böyle dolaşırsan hastalanırsın.		
Caddelerde arabalar arı gibi vızır vızır işliyordu.		

9. Etkinlik

- a. Aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

ANLAMLARI	KELİMLER
a Bir milletin, belli bir topluluğun veya bir kuruluşun simgesi olarak kullanılan, renk ve biçimle özelleştirilmiş, genellikle dikdörtgen biçiminde kumaş, sancak.	☐ aydınlık
b Her türlü dış etkiden bağımsız olarak insanın kendi iradesine, kendi düşüncesine dayanarak karar vermesi durumu, hürriyet.	☐ bayrak
c Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme.	☐ eğitim
ç (mecaz) Kötülükten uzak, temiz, saf.	☐ özgürlük
	☐ ufuk

- b. Bu kelimeleri anlamlarına uygun şekilde kullanarak bayrak sevgisiyle ilgili bir konuşma yapınız.

10. Etkinlik

- a. Aşağıda noktanın (.) kullanıldığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile ilgili örnekleri eşleştiriniz.

KURALLAR

a Bazı kısaltmalardan sonra kullanılır.

b Sıra gösteren rakamlardan sonra “-inci” eki yerine kullanılır.

c Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

ç Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

ÖRNEK CÜMLELER

İlkokulu doğduğum şehirde 15.09.2019’da bitirdim.

Devler gibi eserler bırakmak için karıncalar gibi çalışmak lazım.

Amcamların uçağı 15.40’ta kalkacaktı.

Sekiz çocuklu bir ailenin 5. çocuğu olarak dünyaya gelir.

Prof. Dr. Semra Hanım’ı ziyarete gelmiştim.

- b. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktanın kullanımı yanlıştır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- ☐ Aytaç, dirseğini masaya dayamıştı.
- ☐ Bu konuda hepimiz elimizden geleni yaptık.
- ☐ Birçok derdim var, hangisini anlatayım.
- ☐ İki arkadaş yürüyerek oradan uzaklaştı.

11. Etkinlik

- ✱ Yaptığınız araştırmadan hareketle Türk bayrağındaki ay ve yıldızın ne anlama geldiğini defterinize yazınız.

Geleneksel ata sporlarımızdan “cirit atma, yağlı güreş, matrak ve okçuluk” hakkında araştırma yapınız (“Hedef Sporlarından Biri Okçuluk” metninin 10. etkinliğine yöneliktir.).



1. TEMA

MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

HEDEF SPORLARINDAN BİRİ OKÇULUK

Hazırlanalım

- ☀ Ata sporlarımızdan bildiklerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. Etkinlik

- a. Ayşe Öğretmen ile Buğra arasında geçen aşağıdaki konuşmayı okuyunuz.



- b. Siz bir metni okurken Ayşe Öğretmen'in belirttiği hususlara dikkat ediyormusunuz? Bunlara dikkat etmenin önemini arkadaşlarınızla tartışınız.

✱ "Hedef Sporlarından Biri Okçuluk" metnini öğretmeninizin örnek okumasından sonra sesli okuyunuz. Okumanızı tamamladıktan sonra 2. etkinliği yapınız.

HEDEF SPORLARINDAN BİRİ OKÇULUK



Okçuluk, ok ve yay kullanarak atış yapmaya dayanan bir spordur. Bu sporda amaç belirli bir uzaklıktaki hedefi okla vurmaktır. Gelin bu sporu yakından tanıyalım.

(...)

Eskiden beri ok ve yay Türk kültüründe önemli bir yere sahiptir. Osmanlı Dönemi'nde de ok ve yay kullanımı oldukça yaygındı. İstanbul'un fethinden sonra okçuluk, kuralları olan bir spor olarak yapılmaya başlandı. İstanbul'da ok meydanı adı verilen, okçuların ok atma çalışmaları yaptıkları ve okçuluk yarışmalarının düzenlendiği çok sayıda özel alan vardı.

(...)

Okçulukta kullanılan oklar eskiden ağaçtan ya da kamıştan yapılırmış. Günümüzde oklar genellikle ahşap, çelik ve alüminyumdan yapılıyor. Okların boyu 56 ile 76 santimetre arasında değişiyor. Uçları çelik, demir ya da kemikten, yay kirişleri yani okçuların çektiği sert iplerse naylondan yapılıyor. Eskiden kullanılan tüy kanatların yerine günümüzde plastik kanatlar kullanılıyor. Okların arka ucunda bulunan bu kanatlar okun havada dengeli ve düzgün uçuşmasını sağlıyor.

Eskiden okçuluk sporunda kullanılan yaylar ağaçtan yapılırmış. Sıcaklık ve nemden etkilenen bu yaylarla 300 metreye kadar ok atılabilmiş. Günümüzde kullanılan yaylarsa genellikle ahşap, karbon, çelik ve plastikten yapılıyor. Sıcaklıktan ve nemden etkilenmeyen bu yaylarla 800 metreye kadar ok atılabiliyor. Yaylar okçunun boyuna göre farklı boyutlarda üretiliyor.

(...)

Okçular oklarını bellerine astıkları bel sadağı ya da okluk adı verilen bir kılıfta taşırlar. Kirişi gererken kullandıkları parmaklarını korumak için parmaklık takar ya da eldiven giyerler. Kirişi serbest bıraktıklarında kollarının zarar görmemesi için de kol-

larının iç kısmına kolluk takarlar. Göğsü ve omzu korumak içinse göğüslük kullanırlar.

Okçulukta hedef, sıkıca sarılmış hasırdan bir hedef minderi ve bu minderin üzerine kaplanan bir hedef yüzünden oluşur. Her hedef yüzü beş ayrı renge bölünür. Bu renkler merkezden dışa doğru sırasıyla sarı, kırmızı, mavi, siyah ve beyazdır. Her renk ince bir çizgiyle iki eşit bölüme ayrılır. Her bir bölümün hesaplamalarda kullanılmak üzere bir puan değeri vardır. Bu puanlar merkezden dışa doğru 10'dan 1'e doğru gider.

Okçuluk genellikle açık havada, kuzey-güney yönünde uzanan dikdörtgen şeklindeki düz çimenliklerde yapılır. Okçuluk kapalı alanlarda, örneğin spor salonlarında da yapılabilir.

Bir okçuluk yarışmasında her turda belirli bir uzaklıktan, belirli bir hedefe, belirli sayıda ok atılır. Yarışmadan önce hedefler sıralanır ve okçuların atış yapacağı hedefler belirlenir. Her okçu kendi hedefine atış yapar. Uzun mesafelerden yapılan atışlarda her altı atıştan sonra, kısa mesafelerden yapılan atışlardaysa her üç atıştan sonra hedefe gidilerek puan değerleri okunur. Hakemler okçuların söylediği puan değerlerini kontrol ederek yazarlar. En çok puanı alan sporcu yarışmayı kazanır.

Seçil Güvenç Heper

Bilim Çocuk Dergisi

(Kısaltılmıştır.)



2. Etkinlik

- ✱ Metni sesli okuduktan sonra aşağıdaki tabloyu doldurarak kendi okumanızı değerlendiriniz. “Hayır” olarak değerlendirdiğiniz ölçütlere daha dikkat ederek etkili ve doğru okuma yapınız.

	Ölçütler	Evet	Hayır
1	Kelimeleri doğru telaffuz ettim.		
2	Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okudum.		
3	Hızlı değil, konuşur gibi okudum.		
4	Uygun yerlerde duraklama yaptım.		
5	Ses tonumu metindeki duygu ve düşünceye göre ayarladım.		

3. Etkinlik

“Bu sporda amaç belirli bir uzaklıktaki hedefi okla vurmaktır.”

Bu cümlede “hedef” kelimesi “nişan alınacak yer” anlamında (gerçek anlamında) kullanılmıştır. Bir kelimenin sözlükteki birinci anlamına ve bu anlamla doğrudan ilişkili anlamlarına **gerçek anlam** denir.

- a. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimeleri aynı anlama gelecek şekilde birer cümlede kullanınız.

- Osmanlı Dönemi’nde de ok ve yay kullanımı oldukça yaygındı.

.....

- Okçulukta kullanılan oklar eskiden ağaçtan ya da kamıştan yapılmış.

.....

- Yaylar okçunun boyuna göre farklı boyutlarda üretiliyor.

.....

- Her renk ince bir çizgiyle iki eşit bölüme ayrılır.

.....

- En çok puanı alan sporcu yarışmayı kazanır.

.....

- b. Aşağıdakilerin hangisinde “kazanmak” kelimesi “En çok puanı alan sporcu yarışmayı kazanır.” cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır? İlgili kutucuğu işaretleiniz.**

- ☐ Gün boyu sadece üç yüz lira kazandık.
- ☐ Kurtuluş Savaşı’nı ulusça kazandık.
- ☐ Kısa sürede arkadaşlarımızın güvenini kazandık.
- ☐ Genç sanatçıların dostluğunu kazandık.

4. Etkinlik

- a. Tarık, “Yılın Babası” ve “Olamam” metinlerinde anlamını bilmediği kelimelerle aşağıdaki sözlüğü oluşturdu. Bu sözlüğü oluştururken kelimelerin alfabetik sırasına dikkat etti.**

BENİM SÖZLÜĞÜM

asker	: Orduda görev yapan erden genarele kadar herkes.
borçlu	: Borcu olan, borç almış olan, verecekli.
burç	: Kale duvarlarından daha yüksek, yuvarlak, dört köşe veya çok köşeli kale çıkıntısı.
evlat	: Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.
hoşnut	: Bir davranış, bir durum veya bir kimseden memnun olan, yakınması olmayan.
ısmarlamak	: Bir şeyin yapılmasını veya getirilmesini, bu işle uğraşan birine söylemek.
konak	: Büyük ve gösterişli ev.
lunapark	: İçinde türlü eğlence ve oyun yerleri bulunan alan.
mırıldanmak	: Alçak sesle kendi kendine bir şeyler söylemek.
övünmek	: Bir niteliği sebebiyle kendini yücelmiş sayarak bundan abartılı bir biçimde söz etmek.
serhat	: Sınır boyu.
şans	: Mantıkla açıklanamayan birtakım rastlantısal olayların nedeni olan güç, baht.

- b. Siz de bir sözlük oluşturunuz. Yeni öğrendiğiniz kelimeleri ve kelime gruplarını bu sözlüğe yazınız. Sözlüğü oluştururken kelimelerin alfabetik sırasına dikkat ediniz.**

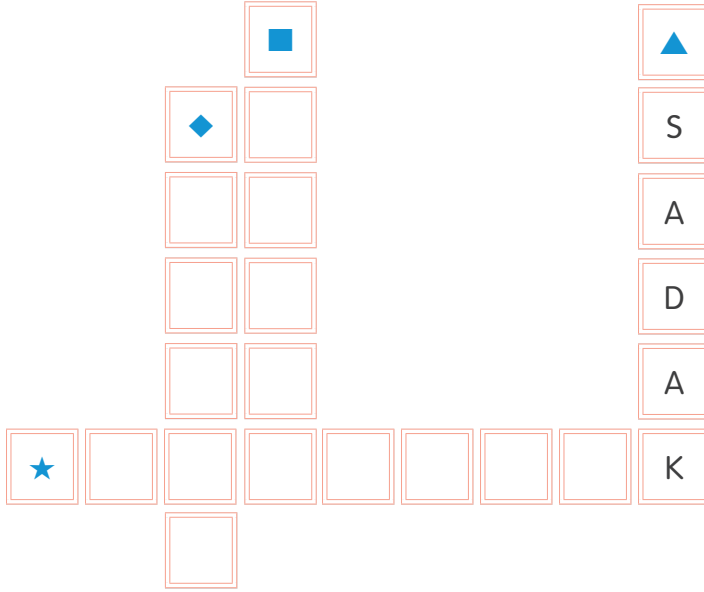
5. Etkinlik

a. Okuduğunuz metinden alınan bazı cümleler aşağıda verilmiştir.

- Uçları çelik, demir ya da kemikten, yay kirişleri yani okçuların çektiği sert iplerse naylondan yapılıyor.
- Okçular oklarını bellerine astıkları bel sadağı ya da okluk adı verilen bir kılıfta taşırlar.
- Hakemler okçuların söylediği puan değerlerini kontrol ederek yazarlar.
- Okçuluk sporu genellikle açık havada, kuzey-güney yönünde uzanan dikdörtgen şeklindeki düz çimenliklerde yapılır.

b. Bu cümlelerdeki bazı kelimelerin anlamları “■ ▲ ★ ◆” simgeleriyle aşağıda verilmiştir. Bu kelimeleri belirleyerek örnekteki gibi bulmacaya yerleştiriniz.

- Karşılaşmaları, yarışmaları kurallara uygun ve yansız olarak yöneten kimse.
- ▲ İçine ok konulan torba veya kutu biçiminde kılıf, okluk.
- ★ Çimeni olan yer.
- ◆ Ok atılan yayın iki ucu arasındaki esnek bağ.



6. Etkinlik

★ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Okçuluk sporunda ne amaçlanmaktadır?
2. Okçuluk ne zaman kurallı bir spor olarak yapılmaya başlanmıştır?
3. Okçular parmaklarını korumak için ne yapar?
4. Okçuluğun hedef yüzünde hangi renkler kullanılmaktadır? Bu renkler hangi puanlara denk gelmektedir?
5. Okçuluk yarışması nasıl yapılmaktadır?

7. Etkinlik

Hangi Okçu Hangi Hedefe Ok Atmış?

Ateş, Bilge, Bora, Işık, Nazlı, Nehir, Ömer ve Rüzgâr minikler kategorisinde yarışan sekiz okçu. Bu okçular yarışmadan önce antrenman yapmışlar.

Okçuların tümü antrenmanda hedeflerine yaptıkları atışları tamamlamış. Ancak kimin hangi hedefe atış yaptığı karışmış. Aşağıdaki bilgilerden yararlanarak kimin hangi hedefe atış yaptığını bulunuz.



Ateş'in
her renkte
atışı var.



Bilge en
yüksek puanı
toplayan okçu.



Bora
34 puan
toplamış.



Işık'ın iki
atışı tam
merkeze
isabet etmiş.



8. Etkinlik

Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya geldikleri dönemden beri oynadıkları savaş oyunu olarak bilinen geleneksel atlı spor dallarından cirit, Kars'ta köylüler tarafından yapılan dostluk maçlarıyla yaşatılıyor. Sabah erken saatlerde atlarını ahırdan çıkarp hazırlıkları yaptıktan sonra dostluk maçları için atlarını sahaya sürüyor. Selim ilçesine bağlı Akçakale köyündeki cirit alanında belirli günlerde bir araya gelen sporcular, bugünlerde karın erimesiyle çamurlaşan zeminde dörtnala at koşturuyor. Dostluk havasında geçen müsabakaları çevre köylüler de ilgiyle izliyor.

Basından alınmıştır.

(Kısaltılmıştır.)

Pelin, yukarıdaki metni arkadaşı Göktuğ'a okuyunca aralarında şöyle bir konuşma geçer:

Göktuğ: Okuduğun metin çok güzelmiş. Başlığını söyle de kitabımdan bulup devamını okuyayım.

Pelin: Başlığı tahmin edemiyor musun? Metinde ne anlatıldığını kavramışsan metnin başlığını bulabilirsin.

Göktuğ: Yazar, bu metinde cirit oyununun hâlâ yaşatıldığını anlatmış.

Pelin: Öyleyse metnin başlığı ne olabilir?

Göktuğ: Tamam, buldum: Başlık "Cirit Oyunu Kars'ta Yaşıyor" olmalı.

★ **Siz de okuduğunuz metinde ne anlatıldığını belirleyerek aşağıdaki ifadeleri uygun şekilde tamamlayınız. Başlık ile içeriğin uyumlu olup olmadığını nedeni ile belirtiniz.**

"Hedef Sporlarından Biri Okçuluk" metni,

..... üzerinde durulmuştur. O hâlde metnin başlığı ile içeriği uyumludur / uyumlu değildir. Çünkü

.....

9. Etkinlik

★ **Aşağıdaki konulardan birini seçerek konuyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız. Konuşmanızda kelimeleri anlamlarına uygun olarak kullanınız.**

- İlçe çapında yapılan okçuluk turnuvasında okuluna madalya kazandıran arkadaşını tebrik etme
- Antrenmana geç kaldığı için öğretmenden özür dileme
- Yeni katıldığı bir spor kulübünün üyelerine selam verme

10. Etkinlik

a. Aşağıdaki cümleleri inceleyerek açıklamayı okuyunuz.

- Görkem, kitap okumayı müzik dinlemekten daha çok seviyor.
- Sınıfın en uzun boylu öğrencisi Mehmet Selim'di.

Bu cümlelerde karşılaştırma yapılmıştır. Birinci cümlede iki etkinlikten birinin daha çok sevildiği söylenmiştir. İkinci cümlede Mehmet Selim ile sınıftaki diğer öğrenciler arasında karşılaştırma yapılmıştır. Birden fazla varlık, kavram veya durumun karşılaştırıldığı cümlelere **karşılaştırma cümlesi** denir.

b. Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki paragrafta neyin hangi özellikleri bakımından karşılaştırıldığını arkadaşlarınızla paylaşınız.

Eskiden okçuluk sporunda kullanılan yaylar ağaçtan yapılmış. Sıcaklık ve nemden etkilenen bu yaylarla 300 metreye kadar ok atılabiliyordu. Günümüzde kullanılan yaylarsa genellikle ahşap, karbon, çelik ve plastikten yapılıyor. Sıcaklıktan ve nemden etkilenmeyen bu yaylarla 800 metreye kadar ok atılabiliyor. Yaylar okçunun boyuna göre farklı boyutlarda üretiliyor.



11. Etkinlik

- ★ “Cirit atma, yağlı güreş, matrak ve okçuluk” gibi geleneksel ata sporlarıyla ilgili araştırmanızdan öğrendiklerinizi aşağıya yazınız. Yazdığınız metne uygun bir başlık belirleyiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. Etkinlik

- a. Aşağıda virgölün (,) kullanıldığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile ilgili örnekleri eşleştiriniz.

KURALLAR	ÖRNEK CÜMLELER
a Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.	☐ Türkçe ödevimi kontrol eder misin anneciğim, diye sordu.
b Tırnak içinde olmayan aktarma cümlelerinden sonra konur.	☐ Evet, ne yazık ki dediklerimin hepsi doğru.
c Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren evet, hayır, yok, peki, tamam, olur, haydi, elbette gibi kelimelerden sonra konur.	☐ Genç, tiyatrocuyla konuşmak üzere sahneye çıktı.
ç Anlam karışıklığına yol açacak kelimeden sonra kullanılır.	☐ Burak, Neslihan ve Mehmet'le okulda ders çalıştık.

- b. Okuduğunuz metinde geçen aşağıdaki cümlelerde virgölün hangi işlevde kullanıldığını söyleyiniz.

- İstanbul'un fethinden sonra okçuluk, kuralları olan bir spor olarak yapılmaya başlandı.
- Okçuluk, ok ve yay kullanarak atış yapmaya dayanan bir spordur.
- Uçları çelik, demir ya da kemikten, yay kırımları yani okçuların çektiği sert iplerse naylondan yapılıyor.
- Günümüzde oklar genellikle ahşap, çelik ve alüminyumdan yapılıyor.
- Bu renkler merkezden dışa doğru sırasıyla sarı, kırmızı, mavi, siyah ve beyazdır.



Bir Türk büyüğü hakkında araştırma yapınız ("Akşemsettin" metninin 9. etkinliğine yöneliktir.).

1. TEMA

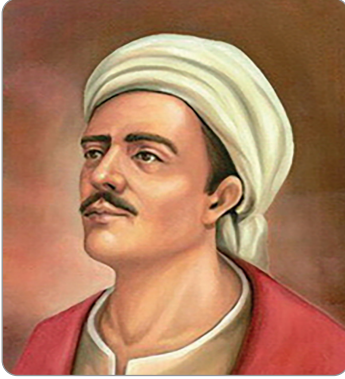
MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

MİKROBU İLK KEŞFEDEN ÂLİM AKŞEMSETTİN

Dinleme Metni

Hazırlanalım

- ☀ Aşağıdaki görsellerin hangi Türk büyüklerine ait olduğunu söyleyiniz. Bunlar hakkında bildiklerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.



1. Etkinlik

- ☀ “Mikrobu İlk Keşfeden Âlim Akşemsettin” adlı metinle ilgili aşağıda istenilenleri yapınız.

Metni Dinlemeden Önce

Akşemsettin ile ilgili bildiklerinizi aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

Metni Dinlerken

Önemli gördüğünüz bilgileri aşağıya not alınız.

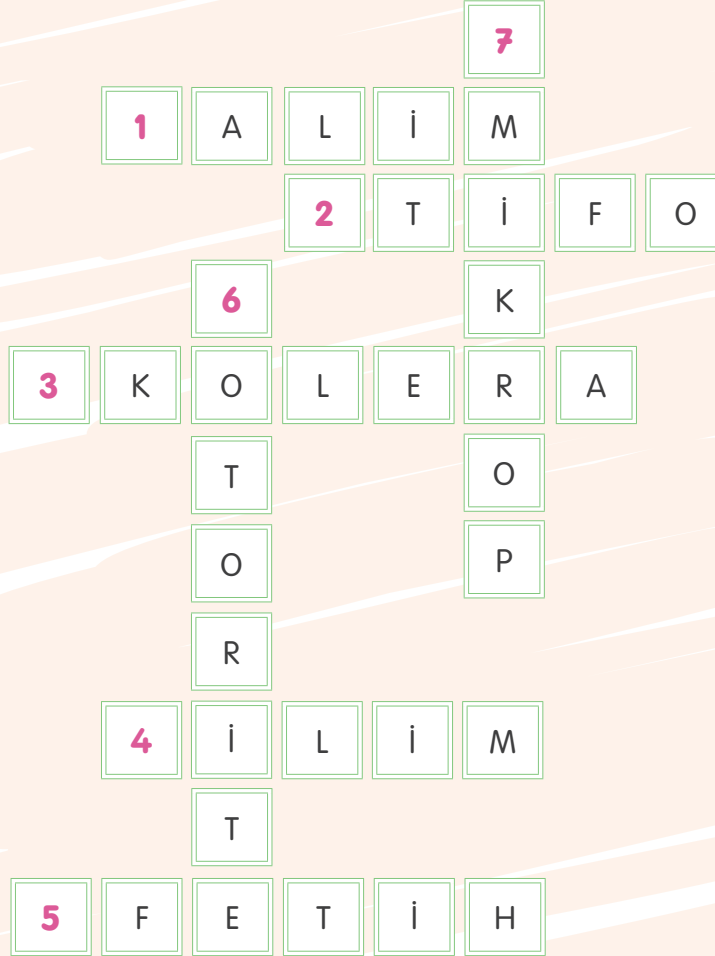
.....

.....

.....

2. Etkinlik

- ★ Aşağıda çözülmüş olarak verilen bulmacanın sorularını örnekteki gibi hazırlayınız.



Soldan Sağa

1. Bilimsel bir konuda çok bilgisi olan kimse, bilgin.

2.
3.
4.
5.

Yukarıdan Aşağı

6.
7.

3. Etkinlik

- ☀ Aşağıdaki altı çizili kelimelerin cümlede kullanıldığı anlamları tahmin ederek ilgili yerlere yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

- Bugün, mikrobu Avrupalı bir bilim insanı olan Pastör'ün keşfettiğini söylemek mümkün değildir.

keşfetmek:

- Zamanımda Akşemsettin gibi bir zatın bulunmasından duyduğum sevinç, İstanbul'un alınmasından duyduğum sevinçten daha az değildir.

zat:

- O, İslam büyükleri içinde daima hayırla anılan insanlardandır.

hayır:

- Şan ve şöhrete hiç değer vermeden samimi bir Müslüman olarak yaşamıştır.

samimi:

4. Etkinlik

- ☀ Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Akşemsettin hangi görevlerde bulunmuştur?
2. Akşemsettin nerede doğmuş ve nerede ölmüştür?
3. Mikrobu ilk olarak kim bulmuştur?
4. Akşemsettin hangi alanlarda çalışma yapmıştır?

5. Etkinlik

- ☀ Dinlediğiniz metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir? İlgili kutucuğu işaretleiniz.

- ☐ Akşemsettin'in hayatı ve insanlığa katkıları
- ☐ Akşemsettin ve Fatih Sultan Mehmet
- ☐ Akşemsettin'in kişilik özellikleri
- ☐ Türk bilim insanlarının buluşları

6. Etkinlik

- ★ Dinlediğiniz metne göre Akşemsettin ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangileri doğrudur? İlgili kutucukları işaretleyiniz.

☐

Küçük yaştan itibaren ilme ve sanata karşı ilgi göstermiştir.

☐

Kendini yetiştirmek için çok çalışmıştır.

☐

Seçkin âlimlerden ders almıştır.

☐

Üniversite eğitimini yarıda bırakmıştır.

☐

Üstün bir zekâya ve anlayışa sahiptir.

☐

Yılmak bilmeyen bir azimle çalışmıştır.

7. Etkinlik

- ★ Dinlediğiniz metne yönelik iki farklı başlık önerinizi aşağıya yazınız.

1. önerim:

2. önerim:

8. Etkinlik

- a. Aşağıdaki metni ve açıklamayı okuyunuz.

(...) Konuşmayı, sözün sırasını getirmeyi de bir hüner saymalı. Tatlı konuşmalarıyla tanınmış insanlar vardır. Onları dinlemek başlı başına bir zevktir. Hatta bu türlü insanlarla konuşmaya gittiniz mi söz yavaş yavaş güzel konuşanın, tatlı dillinin ağzında kalır. O söyler, siz dinlersiniz. Saatlerce hiçbir şey söylemeseniz bile o tatlı sözlerle siz konuşmuş olursunuz. Hani bazı insanlar için “Ağzından bal akıyor.” derler, işte bu ağızdan bal, tatlı dilin balıdır. (...)

Şevket Rado
Eşref Saat
(Kısaltılmıştır.)

Bu metinde tatlı dil üzerinde durulmuş ve “Tatlı dille konuşan kişiler kendilerini dinletirler.” ana fikri işlenmiştir. Bir metinde anlatılmak istenen asıl düşünceye, verilmek istenen iletiye **ana fikir** denir.

b. Dinlediğiniz metnin ana fikrini belirleyerek aşağıya yazınız.

Ana fikir:

9. Etkinlik

- ✱ Bir Türk büyüğü ile ilgili yaptığınız araştırmadan hareketle aşağıdaki boşlukları doldurunuz. Bu Türk büyüğü ile ilgili görüş ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Tanıtacağım Türk büyüğünün adı:

Yaptığı çalışmalar:

Bu Türk büyüğü tanıtmak istememin sebebi şudur:

10. Etkinlik

Meral Öğretmen aşağıdaki cümleleri tahtaya yazdı.

- Çıplak gözle görülebilen tek kuyruklu yıldız Halley'dir.
- Güneş'e en yakın gezegen Merkür'dür.
- Dünya'nın tek doğal uydusu Ay'dır.

Meral Öğretmen, öğrencilerine bu cümlelerde hangi yazım kurallarının örneklen-
diğini sordu. Öğrencilerin cevapları şöyledir:

Mehmet: Dünya, güneş ve ay kelimeleri gezegen anlamı dışında kullanıldığında küçük harfle başlar.

Anıl: Yıldız adları büyük harfle başlar.

Figen: Gezegen adları büyük harfle başlar.

- ✱ Meral Öğretmen'in sorusuna hangi öğrencilerin doğru cevap verdiğini belirleyerek ilgili kutucuğu işaretleyiniz.

☐

Anıl ve Figen

☐

Anıl ve Mehmet

☐

Figen ve Mehmet

☐

Anıl, Figen ve Mehmet

11. Etkinlik

Bugün mikrobiyoloji Avrupalı bir bilim insanı olan Pastör'ün keşfettiğini söylemek mümkün değildir. Çünkü Pastör, Akşemseddin'den 430 yıl sonra yaşamıştır.

- ★ Bu metne göre mikrobiyolojiyi keşfeden bilim insanı Pastör değil, Akşemsettin'dir. Ancak bu konuyla ilgili farklı görüşler bulunmaktadır. Bu gibi konularda görüş ayrılığının olmasının sebepleri neler olabilir? Görüş birliği sağlanması için çözüm önerilerinizi aşağıya yazınız.**

KÜLTÜREL MİRAS

ANKARA KALESİ

Ankara'ya hâkim bir tepenin üzerinde kurulmuş olan ve zaman içinde kentin simgesi hâline gelen Ankara Kalesi'nin ilk yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. MÖ II. yüzyılda Galatlar zamanında var olduğu bilinen kale, Romalılar Dönemi'nde onarım görmüştür. İç ve dış kale olmak üzere iki kısımdan oluşan kalenin iç surları büyük bir olasılıkla VII. yüzyılda Bizanslılar tarafından inşa edilmiştir. Arap saldırıları sırasında çok tahrip olan kalenin surları IX. yüzyılda Bizanslılar tarafından yeniden onarılmıştır. Dış surların ne zaman eklendiği kesin olarak saptanamamıştır. 1073 yılında Selçukluların eline geçmiş, Osmanlılar Dönemi'nde çeşitli onarımlar görmüş, son yıllarda yapılan yenileme çalışmalarıyla sağlamlaştırılmıştır.

Dış kalede dörtgen şeklinde 20 kule, batıda "Dış Kale Kapısı" ve güneyde "Hisar Kapısı" olmak üzere iki kapısı vardır. Hisar Kapısı'nın üzerinde İlhanlılar Dönemi'ne ait 1330 tarihli Farsça bir yazıt bulunmaktadır. Şekil olarak dikdörtgeni andıran iç kale, kısmen Ankara taşı, kısmen de karışık malzemeden yapılmıştır. İç kale, yükseklikleri 14-16 metre arasında değişen beşgen şeklinde 42 kuleden oluşmaktadır. Kale içindeki XVII. yüzyıl Osmanlı Dönemi'nden kalan Ankara Evleri ve Alâeddin Camisi hâlen ayaktaadır.

TÜRK HAVA KURUMU MÜZESİ

Tarihî nitelikteki yapıların yer aldığı bir bölge olan Ulus'ta bulunan müze, 19 Mayıs 2002 tarihinde hizmete açılmıştır. Müze yerleşkesi 287 metrekare kapalı alan ve 7.294 metrekare açık alandan oluşmaktadır. Yerleşke içinde Tarihî Paraşüt Kulesi (tescilli anıt eser), orijinal uçakların sergilendiği bahçe ve belgelerin sergilendiği müze binası yer alır.



Müze, THK ve Türk Sivil Havacılık tarihi hakkında 747 adet belge ve fotoğraf sunumu ile her yaştan ziyaretçinin havacılık bilgisini zenginleştirmektedir. Ziyaretçilere müze bahçesinde sergilenen helikopterin pilot köşkünü inceleme imkânı sağlanmaktadır. Tarihî kuleden paraşüt öğretmenleri gözetiminde atlayışlar yapılabilir.

ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİ

Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Atpazarı olarak adlandırılan semtte, Ankara Kalesi'nin dış duvarının güneydoğu kıyısında yeni işlev verilerek düzenlenmiş iki Osmanlı binasından oluşmaktadır. (...) 1881 yılındaki yangından sonra terk edilen her iki yapı, daha sonra Atatürk'ün isteği ile Anadolu'dan toplanan eserleri sergilemek amacıyla uzun yıllar süren yenileme çalışmaları sonucunda müzeye dönüştürülmüştür. Bugün kendine özgü koleksiyonları ile dünyanın sayılı müzeleri arasında yer alan Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde Anadolu arkeolojisi, Paleolitik Çağ'dan başlayarak günümüze kadar Osmanlı Dönemi'nin bu tarihî mekânlarında kronolojik bir sırayla sergilenmektedir.



ANKARA ÇOCUK MÜZESİ

15 Ekim 2011 tarihinde Kubilay Yalçın tarafından Türkiye'nin ilk ve tek, Dünya'nın 23. çocuk müzesi olarak kuruldu. Ankara Çocuk Müzesi'nde çocuklar eğlenerek ve deneyim yoluyla öğrenirler. Müze aynı zamanda çocuklar için örgün ya da yaygın öğrenme sistemi dışında gerçekleştirilen öğrenme deneyimlerini teşvik eden senaryolar ve programlar sunan bir enstitü niteliğindedir.

Müze temel olarak, var olan yaşam becerilerini geliştirmeyi, çocukların dünyayı bağımsız bir şekilde tanımasına katkıda bulunmayı ve müze gezisi sürecine katılan öğretmen ve velilerle yapılacak farklı paylaşımlarla üretilen bilgilerin her kesime yayılması için imkânlar sağlamayı amaçlamaktadır.

*Genel ağdan alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)*

1. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI

ÇİNİ SANATI



MÖ 3000 yılının ilk yarısında mimari ile tanışan çiniler, İslam mimarisinde MS IX. yüzyılda kullanılmaya başlanmıştır.

Bu topraklardaki çini sanatı, XIII. yüzyılda Selçuklu mimarisinin doruğa ulaştığı dönemde gelişmiş ve buna bağlı olarak da pek çok cami, medrese, türbe ve saray duvarları çinilerle bezenmiştir. 1378-1391 yılları arasında yapılan İznik Yeşil Cami'nin minaresini süsleyen en eski Osmanlı çinileri, teknik ve dekor bakımından Selçuklu geleneğini devam ettirir ancak bu çinilerin renk ve tonları onlardan daha zengindir. Camiye ismini veren bu çiniler firuze ve yeşilin çeşitliliği, zenginliğiyle dikkat çeker.

XIV. yüzyılda Anadolu çini sanatı Osmanlılar ile birlikte yeni bir boyut kazanmıştır. Özellikle XV ve XVII. yüzyıllar arasında İznik, önemli bir çini ve seramik üretim merkezi hâline gelmiştir. Burada üretilen çiniler de başkent İstanbul'daki saray duvarlarını süslemiştir.

İstanbul'daki yapılarda kullanılan çinilerin İznik'te yapıldığını tarihsel belgelerden öğreniyoruz. (...) İznik çinilerinde lale, sümbül, nar, karanfil gibi çiçek motifleri kullanılmıştır. Ayrıca kuş, balık, tavşan, köpek gibi hayvan ve insan motiflerine de rastlanır.

Genel ağdan alınmıştır.

A. 1-4. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Metnin konusunu aşağıya yazınız.

.....

.....

2. Çiniler daha çok hangi mimari yapılarda kullanılmıştır?

.....

.....

3. “Osmanlı çinileri, teknik ve dekor bakımından Selçuklu geleneğini devam ettirir ancak bu çinilerin renk ve tonları onlardan daha zengindir.” Bu cümleyle ilgili doğru olan ifadenin başındaki kutucuğu işaretleyiniz.

- ☐ Benzetmeye başvurulmuştur.
- ☐ Öneride bulunulmuştur.
- ☐ Hayalî öğelere yer verilmiştir.
- ☐ Karşılaştırma yapılmıştır.

4. Aşağıdaki görsellerin hangisinde metinde sözü edilen çini figürlerinden biri kullanılmamıştır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

☐☐☐☐

B. Aşağıdaki dizelerle ilgili verilen ifadeler doğru ise ifadelerin başındaki kutucuğa “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

Bir çift turna gördüm durur dallarda
Seversen Mevla’yı kalma yollarda
Sizi bekleyen var bizim ellerde
Bizim ele doğru gidin turnalar
Genel ağdan alınmıştır.

- a. ☐ Birinci dizedeki “durmak” kelimesi “hareketsiz durumda olmak” anlamında kullanılmıştır.
- b. ☐ İkinci dizedeki “sevmek” kelimesi “yerini, şartlarını uygun bulmak” anlamında kullanılmıştır.
- c. ☐ Üçüncü dizedeki “beklemek” kelimesi “bir iş oluncaya, biri gelinceye değin bir yerde kalmak, durmak” anlamında kullanılmıştır.
- ç. ☐ Dördüncü dizedeki “doğru” kelimesi “yanlışsız, eksiksiz biçimde” anlamında kullanılmıştır.

C. Aşağıdaki sorularda istenenleri yapınız.

1. Aşağıdaki cümlelerde “geçmek” kelimesinin kullanıldığı anlamları boş bırakılan yerlere yazınız.

- Öğrenci bir üst sınıfa geçti.
- Hastalık kardeşimden bana geçti.
- Fazla dolaştığından başına güneş geçti.
- Karabaş, yarışta diğer köpekleri geçti.

2 ve 3. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Süzüldüm rüzgâr gibi
Bir kapı aralığından
Suları uyur gördüm
Dağları büyür gördüm
Bayram Bilge Tokel

2. Bu metinde benzetme yapılan dizeyi boş bırakılan yere yazınız.

.....

3. Aşağıdaki ifadeyi tamamlayınız.

Bu metnin türü şiidir çünkü

.....

.....

4. Prof. Dr. Mustafa Kaçalin, dil bilinci açısından üç hususa dikkat edilmesi gerektiğinin altını çizdi. Buna göre dilde bozulmalar görüldüğünde ilk iş olarak ataların diline müracaat edilmelidir. Yabancı kelimeler kullanılmaya ilk başlandığında Türkçeleştirilmeli ve meseleye yalnızca kelime olarak değil, kültür bütünlüğü içinde bakılmalıdır. Günümüzde “Allah’a ısmarladık”ı duymaz olduğumuzu söyleyen Prof. Dr. Kaçalin, “kendine iyi bak”ın tercüme dili olduğunu belirtti. Meselenin kültür yönünün gözden kaçırılmaması gerektiğini vurguladı.

Genel ağdan alınmıştır.

Bu parçanın konusunu boş bırakılan yere yazınız.

•

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgülün kullanımı yanlıştır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- ☐ Araba, acı bir fren yaptıktan sonra durdu.
- ☐ Annesine, babasına ve arkadaşına söyledi.
- ☐ Köy biberinden de, iki kilo verebilir misin?
- ☐ Çocuk, bakkaldan dondurma ve ekmek aldı.

6. I.

Horozun biri bir gün inci bulur;
Alıp onu kuyumcuya doğru yol alır.
Kuyumcu ne istediğini sorar.
O da der ki:
“Bu galiba, mücevher;
Al da bunu, bana biraz darı ver;
O benim işime daha çok yarar.”

Jean de La Fontaine (Jan dö La Fonten)

II.

Küçük Balık bir sabah erkenden, daha güneş doğmadan annesini uyandırdı:
— Anneciğim, seninle biraz konuşmak istiyorum.
Annesi uykulu uykulu:
— Yavrucuğum, bula bula bu vakti mi buldun? Daha sonra konuşsak olmaz mı? İstersen gezintiye çıkalım ha, ne dersin?

Samed Behrengi

III.

İkinci sabah Gülsüm Sultan uyanınca yine pencereden baktı. Bugün de bahçe baştan başa beyaz güllerle donatılmıştı. Hemen şalını, omzuna atarak bahçeye indi. Yine şarkı sesleri geliyordu.

Ziya Gökalp

IV.

İşte o sırada bir tilki çıkıverdi ortaya.
“Günaydın.” dedi tilki.
“Günaydın.” dedi Küçük Prens kibarca. Ama etrafına baktığında kimseyi göremedi.
“Buradayım! Elma ağacının altında.”
“Sen kimsin? Çok güzel görünüyorsun.”
“Ben bir tilkiyim.”
“Gel, birlikte oynayalım. Öyle mutsuzum ki...” dedi Küçük Prens.

Antoine de Saint-Exupéri (Antuan dö Sen Ekzüperi)

Numaralanmış metinlerin hangisinde hayalî öğeler söz konusu değildir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

☐

I

☐

II

☐

III

☐

IV

7. Arif Nihat Asya, Sarıkamış'ta Ruslara karşı yapılan savaşta şehit düşen yetmiş bin askerimize ve Kurtuluş Savaşı'nda kış mevsimi karlı dağlarda savaşan askerlerimize dikkat çeker. Zorlu hava koşulları bile olsa bayrak sevgisi, askerimize savaşma azmi ve gücü vermiştir.

Veysel Öğretmen, bu bilgileri verdikten sonra akıllı tahtaya Arif Nihat Asya'nın "Bayrak" şiirinin bazı bölümlerini yansıttı.

- I. Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü,
Işık ışık, dalga dalga bayrağım!
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.
- II. Dalgalandığın yerde ne korku ne keder...
Gölgede bana da bana da yer ver.
Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar:
Yurda ay yıldızının ışığı yeter.
- III. Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün
Kızılığında ısındık;
Dağlardan çöllere düştüğümüz gün
Gölgene sığındık.

Arif Nihat Asya

- a) Veysel Öğretmen'in tahtaya yansıttığı bölümlerden hangisi verilen bilgiyle örtüşmektedir? Boş bırakılan yere yazınız.

•

- b) Siz de aşağıda boş bırakılan yere Veysel Öğretmen'in verdiği bilgiye uygun bir bölüm yazınız.

8. Aşağıda geleneksel Türk sporlarından bazıları hakkında bilgi verilmiştir.

a. Atlı Okçuluk: Okçunun, hedefe doğru dörtnala giderken atının boynuna yatıktan sonra yukarıya dönerek yaptığı atışın ismidir. Günümüzde atlı okçuluk müsabakaları “tabla bendi” (Türk Parkuru) ve “kabak bendi” olmak üzere iki çeşittir.

b. Şalvar Güreşi: Güreşçiler, şalvar giyer ve ayakları çıplaktır. Kısa şalvar güreşinde tüm teknikler ayakta yapılır. Rakip alta düştüğü anda bir tek hamle şansı verilir. Bu hamlede sonuç olmaz ise genelde ayağa kaldırılır. Dengenin son derece önemli olduğu güreş sporunda ayakta muazzam bir denge unsuru oluşturan kısa şalvar güreşleri ata sporumuza birçok şampiyonun kazandırılmasında etkili olmuştur.

c. Geleneksel Kızak: Sporcular pist başında iki tarafa çakılı kazıklardan elleriyle hız alıp hareket eder. Sonra iniş başlamadan iki tarafta hazırlanan kar topaklarına ellerini vurarak hız alabilir ya da vurmada yarışa devam edebilir. Hızlandıktan sonra sporcu, kızağa sırt üstü yatarak rüzgârdan en az etkilenecek şekilde bacaklarını uzatır, elleri ile pantolonunu tutarak yarışa devam eder.

ç. Kökbörü: Kökbörü oyunu, cirit gibi atlı bir spordur ve esası, at salıp koşarak oğlağı kapmak ve rakibin kalesinden geçirerek sayı kazanmak üzerinedir. Günümüzde Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan, Moğolistan, Tacikistan ve Afganistan’da oynanıyor.

Genel ağdan alınmıştır.

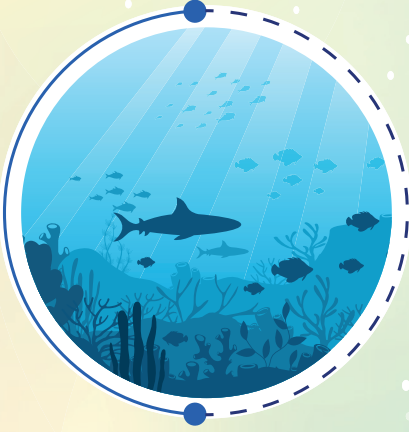
Yukarıda verilen geleneksel sporlardan herhangi biriyle ilgili olmayan görselin başındaki kutucuğu işaretleyiniz.



2. TEMA



BİLİM VE TEKNOLOJİ



DENİZLER ALTINDA
YİRMİ BİN FERSAH



AY'IN
ACAYİPLİKLERİ



ULUĞ BEY



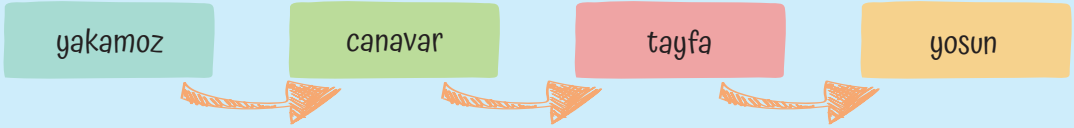
MERAK VİRÜSÜ
(DİNLEME METNİ)



TÜBİTAK DESTEĞİYLE
6 BACAKLI ROBOT GELİŞTİRİLDİ
(SERBEST OKUMA METNİ)

Hazırlanalım

- ☀ Hiç deniz yolculuğu yaptınız mı? Yaptıysanız bu yolculukla ilgili duygularınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ☀ Aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdıklarını söyleyiniz.



- ☀ "Denizler Altında Yirmi Bin Fersah" metnini sessiz okuyunuz. Metni okurken başkalarını rahatsız etmeyiniz. Okuma çalışması tamamlandıktan sonra 1. etkinliği yapınız.

DENİZLER ALTINDA YİRMİ BİN FERSAH

Batan gemilerin çoğalmasi üzerine gemiciler korkmaya başlar, bu gemilerin bir deniz canavarı tarafından batırıldığına inanılır. Amerika Bilim Heyeti, bu deniz canavarını bulmak ve ortadan kaldırmak için Abraham Lincoln (Abraham Linkoln) adlı gemiyle yola çıkar. Fransız bilim insanı Aronnax (Aronaks) ve uşığı Conseil (Konsil) de bu gemidedir.

Abraham Lincoln gemisi Japonya yakınlarında deniz canavarıyla karşılaşır ve onu takip eder. Bu acayip varlık büyük bir su kütlesini gemiye püskürtür, gemide bulunan Ned Land (Ned Lend), Aronnax ve Conseil bir anda kendilerini bu acayip yaratığın üzerinde bulurlar. Canavarın metalden yapılan bir gemi olduğu anlaşılır.

Gemiye alınan bu kişiler, Kaptan Nemo ve gemideki diğer kişilerle tanışır. Kaptan Nemo, toplumla ilişkisini koparan zengin ve kültürlü bir bilim insanıdır. Kimsenin yapmadığı bir denizaltı yapmış ve kendi gibi özgür düşünen bir mürettebatla denizlerde dolaşmaktadır.

Kaptan Nemo, sırlarının açığa çıkacağını düşünerek Aronnax ve arkadaşlarını serbest bırakamaz, onları okyanusun derinliklerini araştırmaya davet eder. Zamanla Kaptan Nemo'nun bilgisinden etkilenen Aronnax, Nemo ile serüvenlere atılır.

(Aşağıda “Denizin Dibinde Bir Gezinti” serüveninin anlatıldığı bölüm verilmiştir.)

Gemide küçük bir oda vardı. Burada bir yığın dalgıç aleti her zaman hazır bekliyordu.

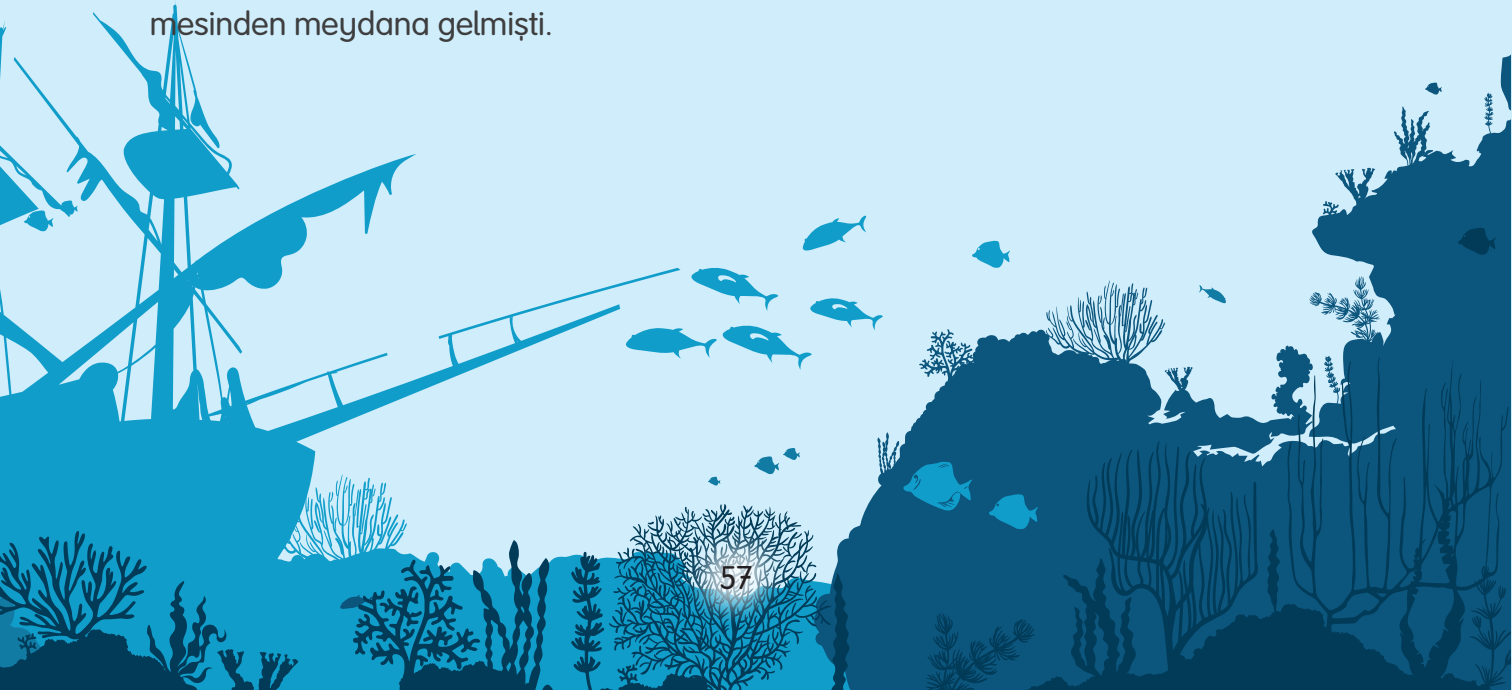
Ava çıkacak dört kişiydik. Kaptan Nemo, bir gemici, ben ve Conseil... Ned, avın bir adada değil de deniz altında yapılacağını öğrenince bu işten caymıştı.

Kaptan seslenince iki gemici yanımıza geldiler. Büyük basınca dayanıklı, lastikten yapılmış giysileri giydirdiler. Ceketlerin yakası bakırdandı. Madenî başlıkları bu yakalara geçirip vidaladılar. Sonra sırtımızdaki hava aygıtları çalışmaya başladı. Rahatlıkla soluyordum. O sırada gemi on metre derinlikte dibe oturmuş durumdaydı. Dördümüz bir hücreye girdik. Kapı üzerimize kapandı. Hücre su ile doldu. Sonra kapı açıldı. Buradan dışarı çıktık. Suda kapladığımız yer kadar ağırlığımızdan kaybettiğimiz için adımlarımızı kolaylıkla atıyorduk. İnce kum üzerinde yürüyorduk. Güneşin ışığını yansıtan bu kumlar, pırıltılı bir halı gibiydi. Etrafı sanki yeryüzündeymiş gibi rahatlıkla görebiliyorduk. Çeşitli hayvan kabukları ile dolu kumlukta bir çeyrek saat kadar yürüdük. Uzun bir kayayı andıran Nautilus (Notilus) yavaş yavaş gözden kayboluyordu.

Üzerinde yürüdüğümüz kum çölü sanki bitmeyecekmiş gibiydi.

En sonunda uçsuz bucaksız ormanın kıyısına gelmiştik.

Bir insanın asla kucaklayıp saramayacağı denli kalın gövdeli, olağanüstü uzunlukta dalları olan ağaçlardan oluşmuştu bu orman. Denizaltı bitkilerinin büyüüp gelişmesinden meydana gelmişti.



Bitkilerin kökleri yoktu. Sanki kuvvetli bir yapıştırıcı ile yere tutturulmuş gibiydiler. Kahverengi, yeşil dev yosunların diplerinde bodur ağaççıklardan küçük bir orman oluşmuştu. Ufacık balık sürüleri bu ağaççıklar arasında telaşla koşuşup duruyorlardı. Bu sırada beklenmedik bir olay oldu. Dev bir örümcek bana doğru geliyordu. Üzerimdeki dalgıç elbisesi beni bu hayvanın ısırıklarından korurdu ama gene de korku ile titremekten kendimi alamadım. Dev yapılı tayfa benden önce davrandı. Bir dipçik darbesiyle örümceği öldürdü. Bu olay beni daha dikkatli davranmam için uyarmıştı. Bundan sonra karşıma çıkacak olan daha büyük canavarlara karşı dalgıç giysim beni korumayabilirdi. Üstelik yanımda yardımına koşacak kimseler olmayabilirdi. Kendi kendime daha dikkatli olmak için söz verdim.

Vakit bir hayli geçmişti. Geri dönüyorduk. Etrafımızda dolaşan küçük balık sürülerinden başka ava rastlamamıştık. Birden kaptan Nemo durdu. Tüfeğini yosunlar arasındaki bir şeye doğru çevirdi. Duyduğum bir ısıltı sesinden ateş ettiğini anladım. Birkaç adım önümüze yıldırımla vurulmuş gibi bir hayvan düştü. Bu, çok güzel bir deniz samuruydu. Dev tayfa vurulan avı sırtladı. Yolumuza devam ettik. Birden uzaklarda denizin dibinde bir ışık seçtim. Bu, Nautilus'un projektörü olmalıydı. Yorulmuş, arkadaşlarımdan yirmi adım geride kalmıştım. Birden kaptan Nemo'nun bana doğru hızla döndüğünü gördüm. Beni kuvvetli kollarıyla yakalayıp yere yatırdı. Dev tayfa da beline sarılıp Conseil'i yere yatırmıştı. Buna bir anlam veremedim.

Başımı kaldırdığım zaman üzerimizden yakamozlar saçarak köpek balığına benzer bir deniz canavarının geçmekte olduğunu gördüm. Tüylerim diken diken oldu. Bunlar köpek balıklarının en korkuncuydu. Bir insanı çelikleşmiş dişleri ile parçalayıp bir lokmada yutabilirlerdi. Neyse ki bizi görmeden geçti. Kaptan beni ve sevgili uşağımı bu canavardan kurtarmıştı.

Gemiye dönüşümüz kolay oldu. Uzun süren bir yürüyüşten sonra yorgun argın gemiye ulaşabildik. Harikalar ülkesinde yaptığımız ilk gezi böylece sonuçlanmış oldu.

Gemi Baltık Denizi'ndeyken Conseil, Aronnax ve Ned Land kaçma planı yaparlar. Bu arada gemi, bir girdaba girer, sarsıntının etkisiyle bayılan bu üç kafadar ayıldığında kendilerini bir adada bulurlar.

Jules Verne (Jül Vern)
Denizler Altında Yirmi Bin Fersah
Haz: Melih Ergun
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

★ Aşağıdaki soruları cevaplayarak metinle ilgili görüşlerinizi belirtiniz.

- Bu metinde nelerden söz ediliyor?

.....

.....

- Metinde ilginizi çeken noktalar nelerdir?

.....

.....

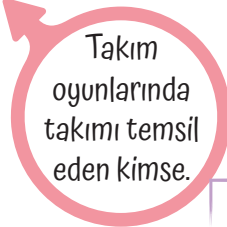
- Bu metni okuması için başkalarına tavsiye eder misiniz? Niçin?

.....

.....

2. Etkinlik

★ Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerin kullanıldığı anlamı belirleyerek ilgili kutucuğu işaretleyiniz.

Kaptan seslenince iki balıkçı yanımıza geldi.	Etrafımızda dolaşan küçük balık sürülerinden başka ava rastlamamıştık.		
 Gemi yönetimikle ilgili en yüksek görevli.	 Takım oyunlarında takımı temsil eden kimse.	 Evcil hayvan topluluğu.	 Birlikte yaşayan hayvan topluluğu.

3. Etkinlik

“Tüylerim diken diken oldu.”

Bu cümledeki “tüyleri diken diken olmak” kelime grubu deyimdir. Çoğunlukla gerçek anlamından ayrı bir anlam taşıyan, en az iki kelimeden oluşan kalıplaşmış söz ya da kelime grubuna **deyim** denir.

a. Buna göre okuduğunuz metinde geçen aşağıdaki altı çizili deyimlerin anlamlarını bulunuz.

Korku ile titremekten kendimi alamadım.

Tahminim:

Kendi kendime daha dikkatli olmak için söz verdim.

Tahminim:

b. Deyimlerin metne nasıl bir katkı sağladığını defterinize yazınız.

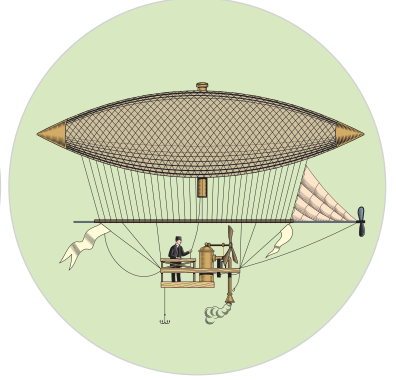
4. Etkinlik

✱ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Ava kaç kişi çıkmıştır?
2. Ava çıkmak için nasıl bir hazırlık yapılmıştır?
3. Ava çıkanlar denizin dibinde nasıl ilerlemiştir? Buranın yeryüzünden farkı var mıdır?
4. Denizin altındaki orman hangi özellikleriyle anlatılmıştır?
5. Dev örümcekte nasıl kurtulmuşlardır?

5. Etkinlik

✱ Aşağıdaki görsellerden hangisi okuduğunuz metni en iyi yansıtmaktadır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.



6. Etkinlik

✱ Okuduğunuz bilim kurgu türündeki eseri nezaket kurallarına uyarak arkadaşlarınıza anlatınız.

7. Etkinlik

a. Aşağıda iki noktanın kullanıldığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile ilgili örnekleri eşleştiriniz.

KURALLAR

a

Kendisinden sonra örnek verilecek cümlelerin sonuna konur.

b

Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlelerin sonuna konur.

ÖRNEK CÜMLELER

☐

Sıfatlar ikiye ayrılır: niteleme sıfatları ve belirtme sıfatları.

☐

Neden üz olduğümü şimdi söylüyorum: Doğum gününe beni çağırmadı.

Hazırlanalım

- ☀ Ay olmasaydı acaba Dünya nasıl olurdu? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ✳ "Ay'ın Acayiplikleri" metnini sessiz okuyunuz. Okuma sürecinde zihninizde oluşan soruları 1. etkinliğe yazınız. Daha sonra metni vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuyunuz.

AY'IN ACAYİPLİKLERİ

Güneş sistemindeki bazı gezegenlerin hiç uydusu yoktur. Merkür ve Venüs'ün mesela...

Diğer gezegenlerin ise birden fazla uyduları vardır. Neptün'ün 13, Uranüs'ün 27, Satürn'ün 30, Jüpiter'in ise 60 kadar uydusu vardır.

Bir tane uydusu olan bir tane gezegen vardır, o da Dünya'dır.

(...) Güneş sisteminde gezegenine oranla en büyük uydu Ay'dır.



Ay'ın kendi başına bir ışık kaynağı olmadığı, Güneş'ten gelen ışınları yansıttığı artık herkesin bildiği bir şey. Eğer Ay da ışık saçan bir cisim olsaydı gece diye bir şeyi hiç göremezdik.

Ay'ın Güneş'ten alıp yansıttığı ışık miktarı %7'dir. Yani Ay, Güneş'ten üzerine düşen ışığın sadece %7'sini yansıtır.



Ay'ın bir yıl boyunca yansıttığı ışık miktarı, Güneş'in sadece 20 saniyedeki aydınlatma gücüne eşittir!

Eh, bir gece lambasının bundan daha çok ışık vermesine de gerek yok zaten!

Ay ile Dünya arasındaki uzaklık 384.000 kilometre kadardır. (...) Ay ile Dünya arasına 29 tane Dünya sığdırabilirsiniz!

Ay'daki yer çekimi Dünya'dakinden 6 kat daha azdır. Bu yüzden Ay'a giden astronotlar hoplaya zıplaya yürümektedirler.

Eğer sıkla yüksek atlama yarışmaları Ay yüzeyinde yapılacak olsa atlayan bir atletin uzun süre yere düşmesini beklerdik. Çünkü burada 10 metre atlayan bir sporcu, Ay'da 60 metre atlayabilir.

Ay'ın bir atmosferi yoktur. Bunun sebeplerinden bir tanesi de hava tabakasını Ay çevresinde tutacak kadar güçlü bir yer çekiminin olmamasıdır. Atmosfer olmayınca Güneş'ten gelen ışınların çarpıp yansıtacağı bir tabakadan mahrum kalan Ay'da gökyüzü her zaman simsiyahtır.



Güneş'in tam tepede olduğu vakitlerde Ay yüzeyinin sıcaklığı (...) artı 135 dereceye ulaşır. Ay'ın Güneş görmeyen tarafında ise bu sıcaklık eksi 170 derecelere kadar düşer.

*Tarık Uslu
Şu Acayip Uzay
(Kısaltılmıştır.)*

1. Etkinlik

- ✱ “Ay’ın Acayıplıkları” metnini okurken zihninizde oluşan soruları aşağıya yazınız. Okuma süreci tamamlandıktan sonra bu soruları cevaplayınız.

Sorular

1.
2.
3.

Cevaplar

1.
2.
3.

2. Etkinlik

- a. Aşağıda “güneş” kelimesinin farklı anlamlarda kullanıldığı cümleler verilmiştir. Cümleler ile anlamlarını eşleştiriniz.

	Anlamı	Cümle
1	Güneş ışınlarının ve ısısının etki- lediği ortam.	Güneş çeşitli sıcak gazlardan oluşur.
2	Gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi.	Yüzünü güneş yakmasın diye şapka takıyor.
		Küçük kızına “Güneş” ismini verdiler.

- b. Bu cümlelerin hangisinde güneş kelimesi gök bilimi ile ilgili olarak kullanılmıştır? Belirtiniz.

.....

.....

.....

c.

Bir kelimenin sanat, bilim, spor, tıp, meslek vb. özel alanlarda kullanılan ve genellikle belirli bir kavramı karşılayan anlamlara **terim anlam** denir.

Okuduğunuz metinde kullanılan bazı terimler aşağıda anlamlarıyla verilmiştir. Bu terimleri anlamlarına uygun olarak birer cümlede kullanınız.

Terim	Anlamı	Cümle
atmosfer	Yeri veya herhangi bir gök cismini saran gaz tabakası, gaz yuvarı.	
Ay	Dünya'nın uydusu olan gök cismi, kamer.	
gezegen	Güneş çevresinde dolanan, ondan aldıkları ışığı yansıtan gök cisimlerinin ortak adı.	
Güneş sistemi	Güneş, gezegenler ve kuyruklu yıldızların oluşturdukları dizge.	
uydu	Bir gezegenin çekiminde bulunarak onun çevresinde dolanan daha küçük gezegen.	
yer çekimi	Yer kütlelerinin çekimi etkisiyle bir cismin türlü bölümlerine uygulanan güçlerin bileşkesi.	

3. Etkinlik

★ **Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.**

1. Güneş sistemindeki hangi gezegenlerin uydusu yoktur?
2. Güneş sistemindeki gezegenlerden en az ve en çok uydusu olan gezegenler hangileridir?
3. Ay hakkında hangi bilgiler verilmiştir?
4. Ay'da yüksek atlama yarışması düzenlense nasıl sonuçlanırmış?
5. Ay'da gökyüzü neden her zaman siyahtır?

4. Etkinlik

- ✱ Okuduğunuz metinden hareketle aşağıdaki cevapların sorularını oluşturunuz.

SORU	CEVAP
1.	1. Ay'daki yer çekimi Dünya'dakinden 6 kat daha az olduğu için astronotlar hopyaya zıplaya yürür.
2.	2. Güneş sisteminde çevresinde döndüğü gezegenine oranla en büyük uydu Ay'dır.

5. Etkinlik

- a. Ay'daki yer çekimi Dünya'dakinden 6 kat daha azdır.

Yukarıdaki cümlede Dünya ile Ay hangi yönden karşılaştırılmıştır?

.....
.....

- b. Okuduğunuz metinden karşılaştırma cümleleri bulunuz ve bu cümleleri aşağıya yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Etkinlik

- a. Aşağıdaki görsel için verilen ifadelerden hangisi doğrudur? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.



öfkeli

☐

karamsar

☐

aceleci

☐

üzgün

☐

- b. Beden dilini etkin kullanmak ifadesinden ne anlıyorsunuz? Arkadaşlarınızla tartışınız. Daha sonra beden dilinizi etkin kullanarak “Dünya, Güneş ve Ay” hakkında konuşunuz.

7. Etkinlik

- * Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerde büyük harflerin yazımıyla ilgili hangi kuralların uygulandığını verilen yerlere yazınız.

- Dünya’dan 17 kat daha ağır olan Neptün, dev bir gaz topudur.

Dünya’dan:

- Son yıllarda dünya epey değişmişti.

dünya:

- Neptün’ün 13, Uranüs’ün 27, Satürn’ün 30, Jüpiter’in ise 60 kadar uydusu vardır.

Uranüs:

8. Etkinlik

- * Okuduğunuz metinde Dünya’nın uydusu Ay hakkında bilgi verilmiştir. Siz de yaptığınız araştırmadan hareketle bu konudaki duygu ve düşüncelerinizi aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....



Aziz Sancar hakkında araştırma yaparak kısa bir sunum hazırlayınız (“Uluğ Bey” metninin 6. etkinliğine yöneliktir.).

Hazırlanalım

- ☀️ Aşağıdaki bilim insanlarından hangilerini tanıyorsunuz? Bunların bilime katkılarını arkadaşlarınızla paylaşınız.



Aziz Sancar (Temsili)



İbni Sina (Temsili)



Piri Reis (Temsili)

- ☀️ Aşağıdaki metni okuyunuz. Bu metinde anlatılanlarla ilgili duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

TÜRKİYE'NİN İLK BİLGİ İŞLEM MERKEZİNİ KURAN KÖKSAL!

Türkiye'nin ilk bilgisayar ve yazılım mühendislerinden Aydın Köksal: 1967'de Hacettepe Üniversitesi'nin kuruluş çalışmalarına katılarak ilk Bilgi İşlem Merkezini kurdu ve yönetti. 1971'de Türkiye Bilişim Derneğini kurdu. 1975' te bilişsel dil bilim dalında bilim doktoru unvanını aldı. Türkçenin bir bilim dili olabileceğine olan inancıyla “saymak” kelimesinin sayım yapmak, sıralamak, döküm yapmak anlamlarından yola çıkarak “bilgisayar” adını türetti. 1969'da Hacettepe Üniversitesi'ne ilk bilgisayar alınırken Köksal sözleşmeye makinenin adını “bilgisayar” olarak yazdırdı. Daha sonra gazeteye verilen bir ilanda da bilgisayar adını ilk kez o kullandı. Bununla yetinmedi, bilgisayar ve yazılım alanında kullanılan tüm terimlere Türkçe karşılık bulma çalışmasına girdi. Memory (Memori) yerine “bellek” dedi. Hardware (Hardveyr) yerine “donanım”, software (softveyr) yerine “yazılım”, processing (processing) yerine “bilgi işlem”, update (apdeyt) yerine “güncellemek”, informatics (informatiks) yerine “bilişim” karşılıklarını türetti. Yaklaşık 2.500 bilişim terimine Türkçe karşılıklar buldu.



Gamze Akdemir
Basından alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)

☀ "Uluğ Bey" metnini noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

ULUĞ BEY (1394-1449)

Uluğ Bey'in kendisini bilmiyorsa bile dedesini mutlaka duymuşsundur. Evet, o çok meşhur bir insanın torunu. O zaman neden dedesini değil de onu anlattığımı soruyorsun. Yanıt basit: Dedesi çok meşhur bir adam ama bilim konusunda torunuyla boy ölçüşmesi olanaksız.

Uluğ Bey'in dedesi, tarihin en büyük imparatorluklarından birini kurmuş olan Aksak Timur'dur. Zaten Uluğ Bey, "büyük prens" demektir. Esas adı Muhammed Turağay'dır.

Uluğ Bey, babasının ölümünden sonra on altı yaşında tahta çıkar. Hükümdarlık yaparken de gönlü bilimdedir. Öyle deyinince sakın aklına bilimi çok sevdiği ama ondan uzak yaşadığı gelmesin. Gerçek bir bilim insanı gibi çalışır. Matematikte ve astronomide önemli başarılarına imza atar. Onun hayatı, bilimin nasıl büyük bir tutku olduğunu gösterir.



Uluğ Bey'in Semerkant'taki heykeli



Uluğ Bey'in Semerkant'ta yaptırdığı rasathane

Sana bir taht veriyorlar ve hükümdarsın diyorlar. Sen ise “İyi de ben bilim yapmak istiyorum.” diyorsun. Gerçi Uluğ Bey hükümdarlığının gereklerini hakkıyla yerine getirir. Dedesi gibi savaşmaz ama ülkesinin yönetimini sağlamlaştırır.

Uluğ Bey, büyük bir astronom ve büyük bir matematikçidir. Hükümdarlığının olanaklarını bilimi geliştirmek için kullanır. Çağının en gelişmiş rasathanelerinden birini yaptırır. Rasathane, gözlemevi demektir ve içinde uzayı gözlemlemek için gereken her şey vardır.

Öyleyse Uluğ Bey’in dedesinden çok daha fazlasını istediği söylenebilir. Dünya ile yetinmeyip uzayı fethetmenin peşindedir. (...) Semerkant’ta büyük bir medrese yani üniversite kurar. Zamanın en büyük bilim insanlarına bilim yapmaları için gerekli olanakları sunar.

(...)

Uluğ Bey’in devleti (...) oğluna kalır ama bilim için yaptıkları bütün insanlığın malıdır.

*Toprak Işık
Tudem
(Kısaltılmıştır.)*



Uluğ Bey’in Semerkant’taki rasathanesinin içinden bir görünüş

1. Etkinlik

“Kara gözlü, siyah saçlı bir bebekleri oldu.” cümlesindeki “kara” ve “siyah” kelimelerinin anlamları aynıdır. Yazılış ve okunuşları farklı ancak anlamları aynı olan kelimelere **eş anlamlı** kelimeler denir.

- ★ Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını okuduğunuz metinden bularak örnekteki gibi ilgili kutucuğa yazınız.

Kelime	Eş Anlamlısı	Kelime	Eş Anlamlısı
şark	doğu	meşhur	
bilim		medrese	
noksan		çağdaş	
hayat		harp	

2. Etkinlik

- ★ Okuduğunuz metinden alınan bazı kelimeler aşağıdaki kutucuklarda verilmiştir. Ancak kelimelerin bazı harfleri eksiktir. Bu kelimeleri anlamlarından hareketle yanda verilen harfleri kullanarak tamamlayınız.

□ Ü □ K □ M □ A R

→ D Ü H

Anlamı: Padişah, kral, hakan gibi taht sahibi devlet başkanı.

□ O □ A N □ K S □ □

→ A I Z L

Anlamı: Olma ihtimali bulunmayan, imkânsız.

İ □ P A □ □ T □ R L U K

→ M A R O

Anlamı: Kendi topraklarında oturan çeşitli milletleri egemenliği altında toplayan devlet biçimi.

A □ T R □ N O □ İ

→ O S M

Anlamı: Gök bilimi.

3. Etkinlik

- ★ **Uluğ Bey’le ilgili soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.**

1. Alesinde bilimsel çalışmalarıyla tanınan biri var mıdır?
2. Uluğ Bey ne anlama gelmektedir?
3. Neden hükümdarlık yapmak istememiştir?
4. Bilimin hangi alanlarında çalışmalar yapmıştır?
5. Hükümdarlık imkânlarını hangi amaçla kullanmıştır?

4. Etkinlik

Uluğ Bey,

- ★ **Bu ifade aşağıdakilerden hangileriyle tamamlanabilir? İlgili kutucukları işaretleyiniz.**

- ☐ bilime tutkuyla bağlıdır.
- ☐ bilimin gelişmesi için çok çalışmıştır.
- ☐ hükümdarlığı bilim insanlığına tercih etmiştir.
- ☐ hükümdardır.
- ☐ matematikçidir.
- ☐ üniversite hocasıdır.



5. Etkinlik

- ★ **Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.**

Bir yazının, bir kitabın bölümlerinin başına konulan ve konuyu kısaca tanıtan söze **başlık** denir.

- Buna göre sizce okuduğunuz metnin başlığı ile içeriği uyumlu mudur?

☐ Evet ☐ Hayır

- Neden böyle düşünüyorsunuz? Aşağıya yazınız.

.....

.....

- Bir yazıya verilen başlık;

- ➡ Yazının ana fikrini içermeli,
- ➡ İlgi çekici ve anlamlı olmalı,
- ➡ Olabildiğince kısa bir başlık olmalıdır.

- Buna göre siz bu metne nasıl bir başlık verirdiniz?

.....

6. Etkinlik

- “Uluğ Bey” adlı metni konuları bakımından aşağıdaki metinle karşılaştırarak ifadeleri uygun şekilde tamamlayınız.

TÜRKİYE BİR YILDIZA VE ONUN ÖTEGEZEĞENİNE AD VERDİ!

Uluslararası Astronomi Birliğinin kuruluşunun 100. yılı nedeniyle, keşfedilen yeni yıldızlara ve onların ötegezegenlerine ad verme hakkı üye ülkelere tanınmıştı. Türk Astronomi Derneği de bir kampanya başlatarak WASP-52 yıldızı ve WASP-52-B öte gezegenine ad arayışına başlamıştı. Bu kampanya kapsamında okullardan, üniversitelerden ve bilim merkezlerinden gelen ad önerileri toplandı. Üç aydan fazla süren çalışma sonucunda geçtiğimiz aralık ayında Türk Astronomi Derneği Başkanı Prof. Dr. İbrahim Küçük bu yıldızın adının “Anadolu”, ötegezegeninin adıninsa “Göktürk” olarak belirlendiğini açıkladı. Türkiye’ye 457 ışık yılı uzaklıktaki Anadolu yıldızının ilkbahardan sonbahara kadar ülkemizden gözlemlenebildiği de belirtildi.

Nihan Yapıcı
Bilim Çocuk Dergisi

“Uluğ Bey” adlı metinde konusu işlenmiştir.

Yukarıdaki metinde konusu işlenmiştir.

7. Etkinlik

Aziz Sancar hakkında yaptığınız araştırmadan hareketle hazırladığınız kısa sunumu arkadaşlarınızla paylaşınız. Sunum öncesi prova yapınız.

- Sunumunuzda nezaket kurallarına uyunuz ve beden dilinizi etkin kullanınız. Kelimeleri anlamına uygun kullanmaya dikkat ediniz.**

8. Etkinlik

- Aşağıda üç noktanın kullanıldığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile ilgili örnekleri eşleştiriniz.

KURALLAR

a

Tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.

b

Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten ötürü açıklanmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur.

ÖRNEK CÜMLELER

☐

Benim söylediklerimi herkes hatırlıyor da onun söylediklerini...

☐

Arabacı B...’ya yaklaştığını söylüyor.

9. Etkinlik

- ★ “Uluğ Bey” metnini bir kez daha okuyunuz. Metnin önemli gördüğünüz noktalarını aşağıya not alınız. Not alırken ayrıntılara girmeyiniz.

10. Etkinlik

- ★ Siz ileride hangi mesleği yapmak istiyorsunuz? Bu mesleği neden seçtiğinizi aşağıya yazınız. Yazdıklarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.



EBA’dan bilinçli su tüketimiyle ilgili bir kamu spotu izleyiniz (“Merak Virüsü” metninin 5. etkinliğine yöneliktir.).



2. TEMA

BİLİM VE TEKNOLOJİ

MERAK VİRÜSÜ

Dinleme Metni

Hazırlanalım

- ☀ Unutamadığınız bir anınız var mı? Varsa arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. Etkinlik

- ☀ “Merak Virüsü” metniyle ilgili aşağıda bazı görseller verilmiştir. Bu görsellerden hareketle metnin konusunu tahmin ederek ilgili yere yazınız.



Metnin Konusu:

2. Etkinlik

- a. “Merak Virüsü” metnini dinlerken metinde geçen ve anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıya yazınız. Bu kelimelerin anlamını tahmin ederek tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük’ten kontrol ediniz.

Kelime	Anlamı

- b. Bu kelimeleri sözlüğünüze ekleyiniz.

3. Etkinlik

- ✱ **Yazarla ilgili aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre defterinize cevaplayınız.**

1. Yaz tatilinde nereye gitmiştir?
2. Caretta caretta'yı (karetta karetta) görünce ne yapmıştır?
3. Neyi merak etmiştir?
4. Caretta caretta'larla ilgili araştırmalara ne zaman başlamıştır?

4. Etkinlik

- ✱ **Dinlediğiniz metinle ilgili görüşlerinizi aşağıdaki boşlukları doldurarak belirtiniz.**

.....

.....

.....

.....

5. Etkinlik

Halkın faydalanması için eğitici ve öğretici nitelikte hazırlanan görsel ve işitsel olan kısa filmlere **kamu spotu** denir.

- ✱ **İzlediğiniz kamu spotunun içeriğini değerlendirmek için aşağıdaki ilgili kutucukları işaretleyiniz.**

- Hedef kitlesi kimlerdir?

☐

Öğrenciler

☐

Memurlar

☐

Vatandaşlar

- Hedef kitleyi etkilemek için hangi ifadelere yer verilmiştir?

☐

Karmaşık cümleler

☐

Uzun cümleler

☐

Etkili kısa cümleler

- Ne amaçla hazırlanmıştır?

☐

Bilgilendirmek

☐

Güldürmek

☐

Hoşça vakit geçirmek

- Amaca ulaşmak için hangisi kullanılmamıştır?

☐

Gürültülü müzikler

☐

Etkili cümleler

☐

Kaliteli görseller

6. Etkinlik

- a. Erkan Öğretmen ile Hakan arasında geçen konuşmayı okuyarak soruları cevaplayınız.



- Siz konuşmalarınızda nelere dikkat ediyorsunuz?

- b. Bilim insanlarının insanlığa katkılarını sınıf arkadaşlarınızla tartışınız. Tartışırken kendi düşüncelerinizi uygun şekilde ifade ediniz. Sizden farklı düşünen arkadaşlarınıza anlayışla yaklaşınız.

7. Etkinlik

- ✱ Aşağıdaki metni okuyarak soruyu cevaplayınız.

Fatma Öğretmen, öğrencilerinden "Kitap ve dergi adlarının her kelimesi büyük harfle başlar." kuralını örnekleyen cümleler yazmalarını istemiştir. Öğrencilerin cümleleri şöyledir:

Ayşen: Son olarak "Uçtu Uçtu Şiir Uçtu" adlı şiir kitabını okudum.

Ekrem: Arkadaşımin mektubunu "bilim çocuk" dergisinde okumuştum.

Cevdet: Yazar, "Sakız Kızın Günleri" öyküsünde Sakız'ın hayatına değinmiştir.

Yeliz: Rıfat Ilgaz, "Halime Kaptan" adlı eserinde Kurtuluş Savaşı yıllarını anlatır.

Buna göre öğrencilerden hangisinin verdiği örnek yanlıştır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

☐

Ayşen

☐

Ekrem

☐

Cevdet

☐

Yeliz

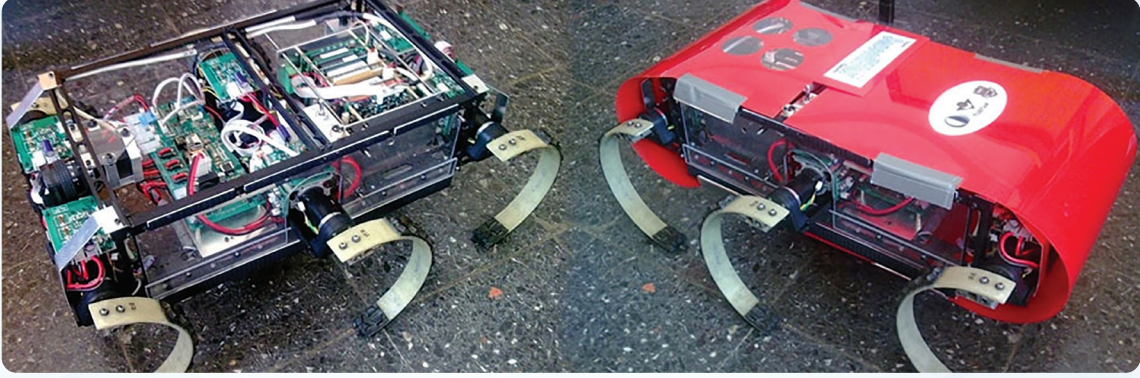
8. Etkinlik

-  **Verilen metni aşağıdaki görselden hareketle tamamlayınız.**



Uras Öğretmen, 4. sınıf fen bilimleri dersi için laboratuvarı hazırlıyor. Öğrencilerine maddelerin ısınıp soğumalarını anlatırken bir deney yapmak istiyor.

TÜBİTAK DESTEĞİYLE 6 BACAKLI ROBOT GELİŞTİRİLDİ



ODTÜ'lü bilim insanları zor arazi koşullarında böceklerdeki gibi yüksek hareket kabiliyetine ve hayatta kalma becerisine sahip altı bacaklı robot "SensoRHex" in (Sensörheks) tasarım ve üretimini tamamladı.

(...)

Projede 4 araştırmacı ve 10 öğrencinin yer aldığını söyleyen A.S. 3 yıl süren proje için TÜBİTAK'tan yaklaşık 250 bin TL kaynak aldıklarını belirtti. A.S. projedeki uzun vadeli ana amaçın taşlık, kayalık, ağaçlık mekânlar gibi zor arazi koşullarında yüksek hareket kabiliyetine sahip ve kendi başına var olabilecek robotların tasarlanması olduğunu kaydetti.

Robota pek çok davranış kabiliyeti kazandırıldığını anlatan A.S. "Bir engelle karşılaştığı zaman o engelin üzerinden nasıl atlayacağı, bir çukurla karşılaştığında onu nasıl geçebileceği, merdivenlere nasıl tırmanacağı gibi konularda robotun kendi kendine karar verme ve kontrol yetilerini kazabilmesi şimdi ve gelecekteki araştırma odağımızı oluşturuyor." dedi. Tamamlanan bu projenin sağladığı robot platformunun iki yeni TÜBİTAK projesine de sebep olduğunu kaydeden A.S. bu projelerden birinin "Bacaklı robotlarda görme" üzerine, diğerinin ise "Mantık temelli hareket planlama ve kontrolü" alanında olduğunu belirtti.

Bu tür robotların zor arazi koşullarında insanların görev yükünü azaltabileceğini, bilgi kaynağı olarak hizmet edebileceğini dile getiren A.S. "Bu tür arazi kabiliyetine sahip robotlar, deprem gibi bir doğal afette yaralıların tespitinde mayınlı arazilerde uygun bir dedektörü taşıyarak arazinin risk haritasının çıkarılmasında kullanılabilecektir. Ancak bacaklı robotların tüm vaatlerinin gerçekleşmesi uzun ve sebatlı araştırma çalışmalarının yapılmasına bağlı." diye konuştu.

Genel ağıdan alınmıştır.

(Kısaltılmıştır.)

2. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI



ANTARKTİKA'DAKİ BUZ ÖRTÜSÜ GEÇMİŞ İKLİMLERİN TANIĞI

Burası, Antarktika. Dünyanın en soğuk, en kuru ve en rüzgârlı iklimine sahip kıtası... Antarktika, yaz-kış kalın bir buz örtüsüyle kaplı. Buz örtüsünün kalınlığı, kıtanın kimi yerlerinde birkaç bin metreyi buluyor! Kışın, Antarktika'yı çevreleyen denizlerde de çok kalın buzlar oluşuyor. Kimi zaman kıyılardan büyük buz parçaları kopuyor. Denizde yüzen bu büyük buz parçalarına "buzdağı" adı verildiğini duymuşsunuzdur. Yazın, kıyılardaki buzlar çözülüyor. Ancak, buzların çözüldüğü alanlar, yine de kıtanın ancak %1'ini oluşturuyor. Kısacası, burada yaşam güçlüklerle dolu.

Antarktika'da, bu soğuk ortama uyum sağlamış canlılar yaşıyor. Foklar, balinalar ve penguenler gibi. Kıtada yalnızca birkaç bitki ve böcek türü var. Bir de araştırmacılar! Antarktika'da kalıcı yerleşim yerleri yok. Ancak, "istasyon" olarak adlandırılan 100 kadar araştırma merkezi var. Bu araştırma merkezlerinde, çeşitli ülkelerden çok sayıda araştırmacı çalışıyor. Araştırmacıların üzerinde çalıştıkları konuların hepsi de birbirinden ilginç. Bunlardan biri de buzullardan alınan buz örneklerinin incelenmesi.

Aslı Zülal
Bilim Çocuk Dergisi
(Kısaltılmıştır.)

A. 1-4. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Antarktika neden dünyanın en soğuk yeridir?

.....

2. Aşağıdakilerden hangisi metinde sözü edilen buzdağı olabilir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.



3. Antarktika'nın soğuk ortamına uyum sağlayan canlılar hangileridir?

.....

4. Araştırmacılar buzullardan alınan buz örneklerini niçin inceliyor olabilir?

.....

B. Aşağıdaki kuralları örnekleyen birer cümle yazınız.

1. Dünya, güneş ve ay kelimeleri gezegen anlamı dışında kullanıldıklarında küçük harfle başlar.

Örnek:

2. Kitap ve dergi adlarının her kelimesi büyük harfle başlar.

Örnek:

3. Kendisinden sonra örnek verilecek cümlelerin sonuna iki nokta (:) konur.

Örnek:

4. Tamamlanmamış cümlelerin sonuna üç nokta (...) konur.

Örnek:

C. Aşağıdaki sorularda istenenleri yapınız.

1. “Yatmak” kelimesini aşağıda verilen anlamlarına uygun birer cümlede kullanınız.

Anlamı

Boş yere beklemek.

Cümle

.....

.....

Yatay veya yataya yakın bir duruma gelmek.

.....

.....

- 2.

gece-gündüz

☐

anı-hatıra

☐

sene-yıl

☐

öykü-hikâye

☐

Bu kutucuklardan hangisinde yer alan kelimelerin arasında eş anlamlılık ilişkisi yoktur? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

3. Aşağıda verilen deyimleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

1	gözünde büyütmek	a	Bir şeyi, olayı, kimseyi veya işi abartmak.
2	gözü doymak	b	Bir hileye düşmemek, aldanmamak için çok dikkatli olmak.
3	gözünü dört açmak	c	Çok istenen bir şeye kavuşup artık istemez duruma gelmek.
4	gözünü korkutmak	ç	Gözü bir noktaya dikili olarak dalgın bakmak.
		d	Yıldırarak, karşı duramaz hâle getirmek.

4. “Okulda iki perdelik oyunumuz cuma günü izleyiciyle buluşacak.” cümlesinde “perde” kelimesi terim anlamıyla kullanılmıştır. Siz de bu kelimeyi gerçek ve mecaz anlamıyla birer cümlede kullanınız.

Gerçek anlam:

Mecaz anlam:

5. Mustafa Kemal Atatürk ☐ bir toplantıda yeni Türkiye’nin genç beyinlerini yetiştirecek olan öğretmenlere şöyle seslenir ☐ “Öğretmenler ☐ Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır ☐” cümlesinde boş bırakılan yerlere uygun noktalama işaretlerini koyunuz.

6. a)



Bu görsel aşağıdaki metinlerden hangisini daha iyi yansıtmaktadır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- ☐ Kardeşim de ben de karpuz yemeye bayılıyoruz. Bunu bilen babam ne zaman pikniğe gitsek kocaman bir karpuz alır, karpuzu kocaman kocaman dilimler. Biz de tadını çıkararak yeriz.
- ☐ Ne iyi ettiler de bizi buraya piknik yapmaya getirdiler. Annemi ve babamı çok seviyorum. Arkadaşlarımla top oynuyoruz, zaman zaman da denize giriyoruz. Ben çok iyi yüzüyorum ama kardeşim Yavuz henüz yüzemiyor.
- ☐ Hafta sonu çocuklarla pikniğe gitmek çok iyi fikirdi. Ancak beyaz giymekle hata ettim. Yağmur yağınca üstüm başım çamur oldu. Olsun, çocuklar çok mutluydu. Yağmurda sevinç içinde oynadılar.
- ☐ Çocukların yemeklerine çok dikkat ederim. Onlara her öğün özenle sağlıklı yemekler yaparım. Evde de olsak piknikte de olsak bu durum hiç değişmez. Eşim de bu konuda en az benim kadar hassastır.

b) Siz de boş bırakılan yerlere bu görseli anlatan bir metin yazınız.

.....

.....

.....

.....

7. Bu afiştten hareketle Ara Tatil Kampı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- ☐ Kampa katılacak çocukların yaş grubuna
- ☐ Kamptaki etkinliklerin temel konusuna
- ☐ Kayıt işlemlerinde istenen belgelere
- ☐ Kampın gerçekleşeceği gün ve saate



Genel ağdan alınmıştır.

(8-10. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.)

Mustafa Öğretmen, Türk bilim insanları ile ilgili sunumunda aşağıdaki bilgilere yer vermiştir.

Farabi: Yaptığı çalışmalarla günümüz biliminin gelişimine temel oluşturmuştur. Hava titreşimlerinden ibaret olan ses olayının mantıklı açıklamasını ilk kez o yapmıştır. Titreşimlerin dalga uzunluğuna göre azalıp çoğaldığını deneyler ile kanıtlayan ünlü bilim insanı aynı zamanda ilaçlar ile ilgili pek çok esere imza atmıştır.

Cabir Bin Hayyam: Çalışmalarında kullanmak üzere icat ettiği tüp, damıtma imbiği, ısıtıcı ve diğer pek çok icadı, bilim dünyasına kazandırmıştır. Farklı metal türlerinin ve çeliğin üretim metotlarını geliştirmiştir. Camın renklendirilmesini ve metallerin saflaştırılmasını ilk düşünen ve uygulayan bilim insanıdır.

Mete Atatüre: Ölçümü imkânsız kabul edilen “ışık seviyesinin gürültü ölçümü” çalışmasını başarıyla uygulamıştır. “Işığı sıkıştırma” adını verdiği buluşuyla atomdan 100 kat daha güçlü “süper atom” elde etmeyi başararak fizik bilimine kazandırmıştır.

Aziz Sancar: Yaptığı araştırmalar sonucunda DNA onarım mekanizmaları konusunda buluşlara imza atmıştır. Bu çalışmaları ile 2015 yılında Nobel Kimya Ödülü’ne layık görülmüştür. Aynı zamanda kanser ilaçlarını kullanma zamanı ve insanın biyolojik saat ritmi arasındaki ilişki üzerine ciddi çalışmalar yürütüyor.

Genel ağdan alınmıştır.

8. Mustafa Öğretmen’in bu sunumu hazırlama amacı sizce ne olabilir? Açıklayınız.

.....

.....

.....

9. Yukarıdaki bilim insanlarından hangisi sadece bir alanda bilimsel çalışma yapmıştır? Yazınız.

•

10. Yaptığı çalışmalarla ödüle layık görülen bilim insanı kimdir? Yazınız.

•

3. TEMA



ERDEMLER



ASLANLA FARE



İMECE USULÜ YAPILAN
SOĞANLI BEBEĞİ KADINLARA
GELİR KAPISI OLDU



EKSİLMEYEN
BUĞDAY



SAYGI
(DİNLEME METNİ)



AÇIL ÇİÇEK
(SERBEST OKUMA METNİ)

Hazırlanalım

★ Aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdıklarını arkadaşlarınızla paylaşınız.

yardımlaşma

iyilik

merhamet

1. Etkinlik

Cansu aşağıdaki şiiri sınıf arkadaşlarına okudu.

Buğdaydan öğrendim şiiri,

Canım kara buğdaydan.

Tadı tat, binlerce yıldır

İyilik cömertlikle alır

Sofralarda alır yerini

*Necati Cumalı, Bütün Şiirleri-1
(Kısaltılmıştır.)*



Büşra Öğretmen, öğrencilerine “Çocuklar, arkadaşınızın okuduğu şiiri beğendiniz mi?” diye sordu. Burak söz alarak “Öğretmenim, çok hızlı okudu.” dedi. Fatih ise “Öğretmenim, şiirde hiç noktalama işareti kullanılmamış gibi okudu. O yüzden pek anlayamadım.” dedi. Bunun üzerine öğretmen “Çocuklar, bir metni okurken mutlaka noktalama işaretlerine dikkat etmeliyiz çünkü noktalama işaretleri,” dedi.

★ Sizce Büşra Öğretmen’in ifadesi aşağıdakilerin hangileriyle tamamlanabilir? İlgili kutucukları işaretleyiniz.

- ☐ duygu ve düşünceleri daha açık ifade etmemizi sağlar.
- ☐ okumayı ve anlamayı kolaylaştırır.
- ☐ yavaş okumamızı sağlar.
- ☐ durak ve vurgu yerlerini belirler.
- ☐ konuşurken yaptığımız vurgu ve tonlamaların yazıdaki karşılığıdır.
- ☐ metinlerde oluşabilecek herhangi bir karışıklığı önler.

✱ Jean de La Fontaine'in (Jan dö La Fonten) "Aslanla Fare" metnini noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

ASLANLA FARE

Herkese saygı göstermeli elden geldikçe,
Umulmadık kimselerden fayda görür insan.
İşte bu gerçeği anlatan bir hikâye,
Daha nice bin hikâye arasından:
Pençesi dibinde bir aslanın,
Dalgınlıkla bir fare, toprakta çıkıverdi.

Bu fırsatı kullanmadı sultanı ormanın,
Fareye dokunmayıp bir büyüklük gösterdi.
Bu iyiliği boşa gitti sanmayın sakın.
Kimin aklına gelir ki bir an,
Fareye işi düşer aslanın?
Ama o da bir gün dışarı çıktı ormandan.
Gitti tutuldu bir ağa.

Ne çırpınma, ne kükreme...
Kâr etmez tuzağa.
Bay fare koştu;
Dişiyle aslanın ağrını
Öyle bir kemirdi ki ağ söküldü nihayet.

Sabırla zamanın yaptığı
Ne kuvvet yapabilir, ne şiddet.

Jean de La Fontaine (Jan dö La Fonten)
La Fontaine Masalları
çev: Orhan Veli Kanık
(Kısaltılmıştır.)



2. Etkinlik

- ★ Aşağıdaki ifadelerde geçen altı çizili deyimlerin anlamlarını belirleyerek noktalı yerlere yazınız.

- Fareye dokunmayıp bir büyüklik gösterdi.

büyüklik göstermek:

- Kimin aklına gelir ki bir an,

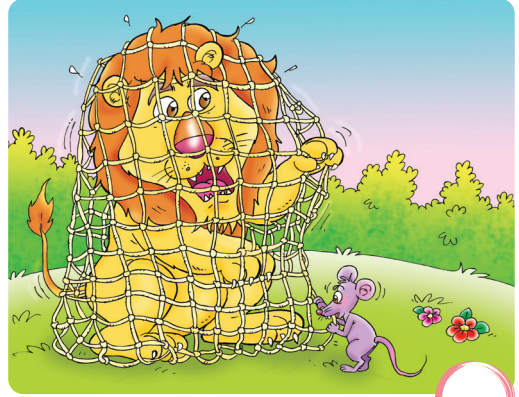
Fareye işi düşer aslanın?

aklına gelmek:

işi düşmek:

3. Etkinlik

- ★ Aşağıdaki görsellerden hangisi “Aslanla Fare” metnini anlatmak için kullanılamaz? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.



4. Etkinlik

★ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. “Umulmadık kimselerden fayda görür insan” dizesinden ne anlıyorsunuz?
2. Aslan, fareyi görünce ne yapıyor? Bu davranışını nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Aslanın fareye ne zaman işi düşüyor?
4. Aslan, tuzaktan kurtulmak için neler yapıyor? Neden başarılı olamıyor?
5. Fare, aslanı tuzaktan nasıl kurtarıyor?

5. Etkinlik

a. Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz.

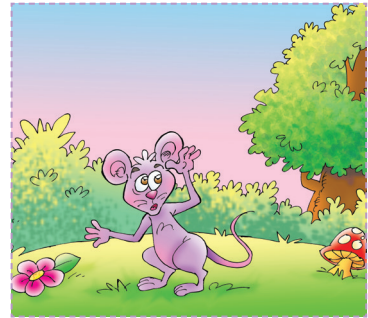
- Güneş, kara bulutların arkasında kayboldu.
- Güneş, sabah olduğunu dört bir yana müjdeliyordu.

Birinci cümlede gerçek bir olay söz konusudur. Güneşin önüne kara bulutlar gelince güneş görünmez olur. Bu olay gerçek hayatta olabilecek bir durumdur. İkinci cümlede hayalî bir durum söz konusudur. Güneşin sabah olduğunu dört bir yana müjdelemesi, gerçek hayatta karşılaşılması mümkün olmayan bir durumdur.

b. Bu açıklamaya göre okuduğunuz metindeki gerçek ögeler ile hayalî öğeleri belirleyerek defterinize yazınız.

6. Etkinlik

★ Okuduğunuz metindeki kahramanların özelliklerini aşağıdaki tabloya yazarak karşılaştırınız.



Fiziksel Özellikleri

Kişilik Özellikleri

7. Etkinlik

- Okuduğunuz metinde aslan, fareye niçin dokunmamıştır? Bu iyiliğin karşılığını nasıl almıştır?

8. Etkinlik

- “İyilik eden iyilik bulur.” atasözünden hareketle yardımseverlik ile ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız. Konuşmanızda beden dilinizi etkin kullanmaya dikkat ediniz.

9. Etkinlik

- Aşağıda “Karga ile Tilki” metnini anlatan görseller verilmiştir. “Karga ile Tilki” metnini araştırınız. Yaptığınız araştırmadan hareketle görselleri olayların oluşuna göre numaralandırınız.



- b. “Karga ile Tilki” metninde geçen olayları oluş sırasına dikkat ederek aşağıya yazınız.

10. Etkinlik

- a. Karagöz ile Hacivat arasında geçen aşağıdaki konuşmayı okuyunuz.

Dâhiliye doktorunda bulunan ne acaba?

Hayrola Karagözüm, kiminle konuşuyorsun?

Kimseyle konuşmuyorum. Yalnız şu yazıyı okuyunca birden meraklandım. “Dâhiliye doktorumuzda bulunur.” Ne demek istemişler, anlamadım.

Anlayamamakta haklısın Karagöz’üm. Cümlede yazım yanlışları yapmışlar.

Yazıda ben bir yanlışlık göremiyorum. Bütün harfleri doğru yazmışlar.

Madem yanlış yazılmamış, öyleyse neden anlayamadın?



Karagöz



Hacivat

- b. Hacivat’ın “Dâhiliye doktorumuzda bulunur.” cümlesinde gördüğü yazım yanlışları nedir? Yazım yanlışlarını düzelterek cümlenin doğru hâlini aşağıya yazınız.

- c. Defterinize içinde hayalî öğeler olan bir metin yazınız.

Hazırlanalım

- ☀ “Bir elin nesi var, iki elin sesi var.” atasözünden anladıklarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ✱ “İmece Usulü Yapılan Soğanlı Bebeği Kadınlara Gelir Kapısı Oldu” metnini noktalama işaretlerine dikkat ederek önce sessiz sonra da sesli okuyunuz.

İMECE USULÜ YAPILAN SOĞANLI BEBEĞİ KADINLARA GELİR KAPISI OLDU

Yeşilhisar ilçesindeki tarihî ve turistik Soğanlı Mahallesi’nde yaşayan kadınlar, mahalle meydanında bir araya gelerek imece usulü yaptıkları, patenti alınan ünlü “Soğanlı bebeği”ni gelen turistlere satarak aile bütçelerine destek oluyor.

Ev hanımlarının el emeği göz nuruyla yapılan “Soğanlı bebeği”, mahallede yaşayan birçok aileye ek gelir imkânı sağlıyor. Soğanlı Mahallesi meydanında bir araya gelerek oyuncak bebek yapan, bunları turistlere satan ve elde ettikleri kazançları da kendi aralarında paylaşan 15 kadın, güzel bir dayanışma örneği gösteriyor. İmece usulü çalışan kadınlar, oluşturdukları havuz sistemiyle, yaptıkları bebeklerden elde edilen geliri eşit şekilde paylaşıyor. Annesi ile 35 yıldır bu mesleği devam ettiren kadınlardan Ayşe A. (50), Kapadokya Bölgesi ve İstanbul başta olmak üzere Türkiye’nin dört bir tarafından ve yurt dışından sipariş alıyor. İlçeye gelen yabancı turistlerle konuşa konuşa zamanla Fransızca, İtalyanca, İngilizce, İspanyolca ve Almancayı satış yapacak kadar öğrenen ilkokul mezunu Ayşe A., mesleği sayesinde bazı yabancılarla dostluk da kurdu. Aile bütçesine katkıda bulunan üç çocuk annesi Ayşe A., kazancı ile iki kızını evlendirmenin haklı gururunu da yaşıyor.



Bebek yapmayı çok sevdiğini belirten Ayşe A., şunları kaydetti: “Turistlere bebek satarak yabancı dil öğrendim. Bu sayede Fransa ve İtalya’dan arkadaş edindim ve hâlen telefonda görüşüyoruz. Turistlerle bizim diyaloglarımız çok iyiydi. Bir turist arkadaşım her sene ailesiyle Fransa’dan karavanla gelir. Diğer grupları da getirirler. Geçen geldiğinde beni görememiş. Bizim bebek sattığımız meydana gelmiş. Orada iki arkadaş duruyormuş. “Ayşe nerede?” diye sormuş. (...)



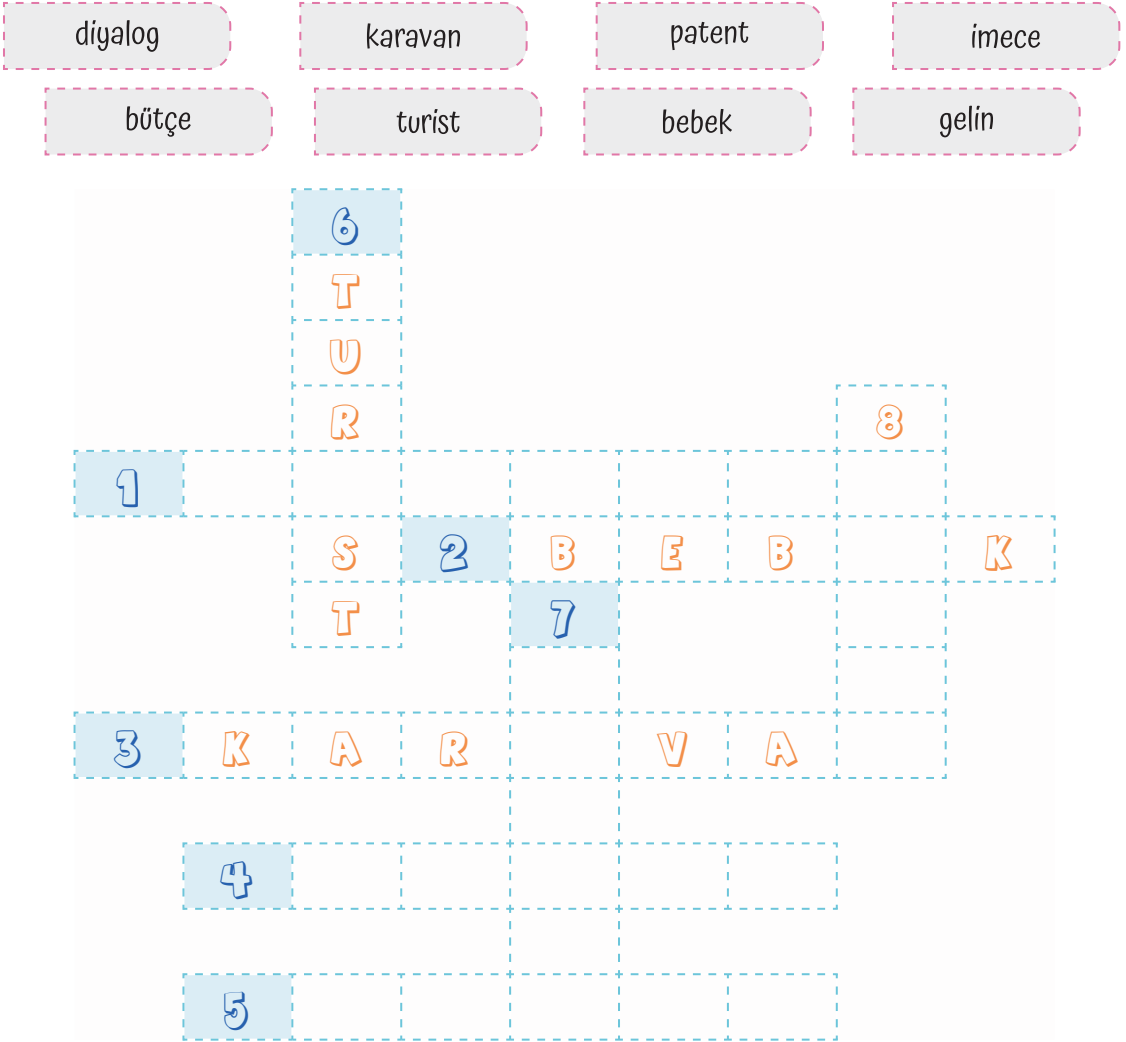
(...) Ayşe A.’nın 71 yaşındaki annesi Dudu K. ise tarihî ve turistik mahalleye eskiden günde ortalama 100 tur otobüsü geldiğini, turistleri gezdirdiklerini ve yaptıkları bebekleri onlara sattıklarını dile getirdi. “Bizim geçimimiz bunun üzerine. Kızım, gelinim, komşularım da yapar. 15 kadın oraya gidiyoruz, akşama kadar birlikteyiz, ne satarsak.” diyen Dudu K., eski canlılığın olmadığından dert yandı. Patenti bulunan “Soğanlı bebeği”nin ortaya çıkış hikâyesini de anlattı.

*Ramazan Kaya
Genel ağdan alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)*



1. Etkinlik

- ✱ Ayça, aşağıdaki kelimelerden bazılarını verilen anlamlarından yola çıkarak bulmacaya yerleştirmiştir. Diğer kelimeleri de siz yerleştirerek bulmacayı çözünüz.



Soldan Sağa

1. Karşılıklı konuşma.
2. Plastik, tahta, bez vb.nden yapılan insan biçiminde oyuncak.
3. Bir otomobilin arkasına takılan hem taşıt hem konut olarak kullanılan üstü kapalı araç.
4. Birçok kimsenin toplanıp el birliğiyle bir kişinin veya bir topluluğun işini görmesi ve böylece işlerin sıra ile bitirilmesi.
5. Devletin, bir kuruluşun, bir aile veya bir

kimsenin gelecekteki belirli bir süre için tasarladığı gelir ve giderlerinin tümü.

Yukarıdan Aşağı

6. Dinlenme, eğlenme, görme, tanıma vb. amaçlarla geziye çıkan kimse, gezgin, gezmen, seyyah.
7. Bir buluş ya da icadın yetkilerinin bir kişi veya şirkete ait olduğunu gösteren resmî koruma belgesi.
8. Aileye evlenme yoluyla girmiş olan kadın.

2. Etkinlik

- ★ “Ev hanımlarının el emeği göz nuruyla yapılan Soğanlı bebeği, mahallede yaşayan birçok aileye ek gelir imkânı sağlıyor.” **cümlesindeki altı çizili söz grubunun anlamı aşağıdakilerden hangisidir? İşaretleyiniz.**

çok emek verilen

birçok kişiyle yapılan

herkesçe beğenilen



3. Etkinlik

a. Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Soğanlı bebeği yapan kadınlar, kazandıkları parayı nasıl paylaşmaktadır?
2. Kadınların Soğanlı bebeği yapması ile yaşanan olumlu gelişmeler nelerdir?
3. Ayşe A. nasıl yabancı dil öğrenmiştir? Öğrendiği diller sayesinde hangi ülkelerden arkadaş edinmiştir?
4. Dudu K. hangi durumdan şikâyet etmektedir?

b. “İmece Usulü Yapılan Soğanlı Bebeği Kadınlara Gelir Kapısı Oldu” **metninin konusunu söyleyiniz.**

4. Etkinlik

Konu: Bir paragrafta üzerinde durulan duygu, düşünce, olay veya durumdur. Bir paragrafın konusunu bulabilmek için “Bu paragrafta üzerinde durulan şey nedir?” sorusu sorulur. Bu soruya alınan cevap, paragrafın konusudur.

Kemal, bu açıklamadan hareketle aşağıdaki paragrafın konusunu doğru bir şekilde belirledi.

Başarı, bir iş için gerekli enerjinin amaca en uygun biçimde kullanılma becerisidir. Bu enerji, insan gücü olabileceği gibi makine gücü de olabilir. Burada önemli olan, başarı için gerekli enerji kullanımının doğru yönlendirilmesidir. Çünkü her başarının arkasında doğru planlama vardır. Plan yapma “hedefe” ulaşmak için en iyi yöntemdir.

Kemal’in belirlediği konu aşağıdakilerden hangisidir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.



Başarısızlığın nedenleri



Hedef koymanın gerekliliği



Planlama yapmanın önemi



Başarının aşamaları

5. Etkinlik

☀ Aşağıdaki aşamaları takip ederek bir konuşma yapınız.

- Görsellerden birini seçiniz.
- Bu görselle ilgi duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Konuşurken beden dilinizi etkin kullanınız.



6. Etkinlik

1. Adamların ikisi de yorgun ve aç.
2. Çay bardakları tepside dizili duruyor.

Birinci cümledeki “de” bağlaçtır. “Dahi” anlamında başlı başına bir kelimedir. Bu nedenle ayrı yazılmıştır. İkinci cümledeki “-de” ek olduğu için kelimeye bitişik yazılmıştır.

☀ Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangilerinde bu ek veya bağlacın yazımı yanlıştır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- | | |
|---|--|
| ☐ Kızınız da sınava girecek. | ☐ Önce sepette aradı sonra dolapta. |
| ☐ Durumu oğlunada bildirdi. | ☐ Bu işi güç de olsa yapacağız. |
| ☐ Gidip de aramamak olur mu? | ☐ Aslıhan yada Batuhan evde olmalı. |
| ☐ Kardeşiniz de mi aynı okula gidiyor? | |
| ☐ Ne evde nede okulda onu görebildim. | |
| ☐ Bizimle Mustafa da futbol oynayacak. | |

7. Etkinlik

☀ Arkadaşlarınızla veya ailenizle yaptığınız bir işi aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

8. Etkinlik

- **Ünlem işaretinin cümleye kattığı anlamları belirleyerek ilgili kutucuklarla eşleştiriniz.**

Cümleler

1.

Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir,
ileri! (Atatürk)

2.

Aaa! Bu ne kadar güzel bir çiçek.

3.

Bu işi bir saate (!) bitirebileceğini söylüyor.

Cümleye Kattığı Anlam

a

Şaşma

b

Seslenme

C

Acima

d

Küçümseme

9. Etkinlik

- a. Aşağıdaki yönergeleri uygulayınız.**

- Okulunuz için kitap toplama kampanyası düzenleyiniz.
- Bu kampanya için neler yapabileceğinizi arkadaşlarınızla tartışınız.
- Aranızda görev dağılımı yapınız.
- Kampanya duyurusunu yapacak kişileri ve toplanan kitaplarla ilgilenecekleri belirleyiniz.

- b. Yukarıdaki çalışmaların dışında başka nelerin yapılabileceğini aşağıya yazınız.**

Hazırlanalım

- ☀ Aslıhan bir hikâye yazmaktadır. Aslıhan'ın hikâyesinden alınan bazı cümleler aşağıda verilmiştir. Sizce Aslıhan'ın hikâyesinin teması nedir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

.....

.....

Her şeyini feda ederek onun peşine takılmıştı.

.....

Şişesindeki bir bardak suyu arkadaşına vererek en büyük fedakârlığı yapmıştı.

.....

.....

Yüz liranın lafı mı olur, sana feda olsun, dedi.

.....

Son vazifesini de fedakârca yerine getirmişti, şimdi onun içi huzur doluydu.

*Aslıhan***1. Etkinlik**

- ☀ Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- “Eksilmeyen Buğday” adlı bir metin okuyacaksınız. Sizce bu metin neden söz ediyor? Tahmininizi aşağıya yazınız.
.....
.....
- “Eksilmeyen Buğday” metninin görselini inceleyiniz. Görselden hareketle metnin konusunu tahmin ederek aşağıya yazınız.
.....
.....

✱ "Eksilmeyen Buğday" metnini önce sessiz sonra sesli okuyunuz.

EKSİLMİYEN BUĞDAY

Bir zamanlar uzak bir köyde, babalarından kalan çiftlikte yaşayan iki kardeş varmış. Büyük kardeş evliymiş. Çocukları da varmış. Küçükü ise henüz evli değilmiş. İki kardeş, her akşam topladıkları buğdayı eşit bir şekilde bölüşürler, kendi ambarlarına yüklerlermiş.

Bir gün küçük kardeş kendi kendine düşünmüştü: "Buğdayı eşit bir şekilde bölmek doğru değil. Çünkü ben evli değilim ve çocuğum da yok. Bu yüzden fazla buğdaya da ihtiyacım yok." Sonra gece vakti gizlice kendi buğdayından bir çuval alıp kardeşinin buğday ambarına götürmüştü.

O günlerde ağabeyi de kardeşini düşünüyormuş: "Kardeşim yapayalnız yaşıyor. Yarın bir gün evlenecek olsa paraya ihtiyacı olacak. En iyisi ben kendi buğdayımdan kardeşime biraz vereyim."

O da geceleyin kalkıp gizlice kardeşinin ambarına gitmiş. Kendi buğdayından bir çuvalı ambara bırakmış. Böylece birbirlerinden habersiz her gece birbirlerinin ambarına buğday taşımışlar. Bu yüzden ikisinin de buğdayı hiç eksilmemişti. İkisi de şaşırıyormuş bu işe, "Allah Allah, buğdayım neden hiç azalmıyor?" diye merak edip duruyormuş.

Bir gece küçük kardeş yine bir çuval alıp ağabeyinin ambarının yolunu tutmuş. Fakat yolda ağabeyiyle karşılaşmış. Onun da sırtında bir çuval buğday varmış. İşte iki kardeş o zaman gerçeği anlamışlar. Çuvalları bırakıp birbirlerine sevgiyle sarılmışlar. Çünkü kardeşlikte en güzel şey fedakârlıkmış.

Ali Çankırlı
Hikâyelerle Değerler Eğitimi



2. Etkinlik

- ✱ Okuduğunuz metinde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu kelimeleri, anlamlarının başında boş bırakılan yerlere yazınız. Daha sonra kelimelerdeki renkli harfleri sırasıyla kutucuklara yazarak şifreyi bulunuz.

fedakârlık	ambar	evli	bölüşmek
sarılmak	gizli	çuval	

- : Bir amaç uğruna veya gerçekleştirilmesi istenen herhangi bir şey için kendi çıkarlarından vazgeçme, özveri.
- : Pamuk, kenevir veya sentetik iplikten dokunmuş büyük torba.
- : Genellikle tahıl saklanan yer.
- : İki veya daha çok kimse aralarında herhangi bir şeyi paylaşmak, üleşmek, payını almak, taksim etmek.
- : Evlenmiş olan (kadın veya erkek).
- : Başkalarından saklanan, duyurulmayan, saklı kalan.
- : Kollarını dolamak, kucaklamak.

1	2	3			4	5	6	7
			d	e				

3. Etkinlik

“Boşuna dememişler ya ‘Bir elin nesi var iki elin sesi var.’ diye.”

Bu cümledeki altı çizili kelime grubu atasözüdür. Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte sözlere **atasözü** denir.

- a. “Geçim konusunda kimse kimseye yük olmamalıdır.” **anlamına gelen atasözünün kelimeleri karışık olarak verilmiştir. Bu atasözünü belirleyerek aşağıya yazınız.**

yaratmış	Allah	kardeşi	ayrı
kardeş	kesesini	yaratmış	

.....
.....
.....

b. Atasözlerinin bir metne ne gibi katkısı olduğunu söyleyiniz.

4. Etkinlik

✱ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. İki kardeş ne işle uğraşıyormuş?
2. Kardeşler buğdayları nasıl paylaşıyormuş?
3. Küçük kardeş ağabeyi hakkında ne düşünüyormuş?
4. Büyük kardeşin yaptığını doğru buluyor musunuz? Nedenini açıklayınız.
5. İki kardeşin de ambarındaki buğday neden azalmıyormuş?

5. Etkinlik

✱ Okuduğunuz metnin ana fikrini belirleyerek aşağıya yazınız.

6. Etkinlik

Hikâye edici metinler serim, düğüm ve çözüm bölümlerinden oluşur. Serim bölümünde hikâye kişileri ve hikâyenin geçeceği çevre kısaca tanıtılır. Düğüm bölümünde okuyucuyu meraklandıracak bir olay örgüsü oluşturulur. Çözüm bölümünde ise olay sonuçlanır. Okuyucunun merakı giderilir.

a. Bu açıklamaya göre “Eksilmeyen Buğday” metninin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinde neler anlatıldığını aşağıya yazınız.

Serim	Düğüm	Çözüm

b. Hikâye edici metinlerde şahıs kadrosu, olay, mekân ve zaman gibi unsurlar bulunur. Buna göre “Eksilmeyen Buğday” metninin unsurlarını aşağıya yazınız.

Şahıs Kadrosu:

Mekân:

Zaman:

Olay:

7. Etkinlik

- Okuduğunuz metnin kahramanlarının kişilik özelliklerini belirleyerek aşağıya yazınız.

	Büyük Kardeş	Küçük Kardeş
Kişilik Özellikleri		

8. Etkinlik

“Kardeşlikte en güzel şey fedakârlık olduğu için kardeşler, çuvaları bırakıp birbirlerine sevgiyle sarılmış.” cümlesinde kardeşlerin birbirine sarılması bir nedene bağlanmış ve neden olarak “kardeşlikte en güzel şeyin fedakârlık olması” gösterilmiştir. Bu tür cümlelere **neden-sonuç cümlesi** denir.

- “Küçük kardeş evli olmadığı için buğdayı eşit şekilde bölmeyi doğru bulmamış.” cümlesinin neden ve sonuç bölümlerini belirleyerek ilgili yerlere yazınız.

Neden:

Sonuç:

9. Etkinlik

- Dört arkadaş arasında geçen aşağıdaki konuşmayı okuyarak soruları cevaplayınız.



Asli

Kardeşlik konusunda ne düşünüyorsunuz?



Melis

Ben kardeşliğin fedakârlık olduğunu düşünüyorum.



Yağız

Ben bu konudaki fikrimi söylemek istemiyorum.



Mert

Bence kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışmadır.

- Arkadaşlarınızla bir konuda farklı düşündüğünüz oldu mu? Olduysa bu durumda neler hissettiniz?
- Bir konu hakkında herkesin aynı düşünmesi mümkün müdür? Neden?
- Bir konuda farklı düşüncelere sahip kişiler birbirine karşı nasıl davranmalıdır?
- “Kardeşlik” konusundaki duygu ve düşünceleriniz nelerdir? Bunları arkadaşlarınızla paylaşınız.

10. Etkinlik

- a. Aşağıda soru işaretinin kullanıldığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile ilgili örnekleri eşleştiriniz.

KURALLAR	ÖRNEK CÜMLELER
a Soru bildiren cümle veya sözcüklerin sonuna konur.	☐ Ankara'dan Antalya'ya arabayla üç saatte (?) gitmiş.
b Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır.	☐ Bu fotoğraftakilerden hangisi sensin?

- b. Aşağıdaki cümlelerden sonuna soru işareti (?) getirilmesi gerekenlerin yanındaki kutucuğu işaretleyiniz.

- ☐ Hava karardı mı hemen eve geleceksin
- ☐ Yozgatlı mısın yoksa Kırıkkaleli mi
- ☐ Ne zaman bitecek toplantı
- ☐ Amcanız orada bulunanlara ne diyordu
- ☐ Uzak akrabalarının neden gelmediğini sordu
- ☐ Akşam oldu mu sürüler döner
- ☐ Yeni açılan okul hakkında ne düşünüyorsunuz
- ☐ Çok yakından mı geliyor bu sesler
- ☐ Uzak mı uzak bir kente taşınırlar

- c. Aşağıya “Kardeşlik fedakârlıktır.” ana fikrini işleyen karşılıklı bir konuşma yazınız. Yazınızda soru cümlelerine de yer veriniz.



Toplum olarak kimlere ya da nelere saygı duyduğumuzu araştırınız (“Saygı” metninin “Hazırlık” çalışmasına yöneliktir.).



ERDEMLER

SAYGI

Dinleme Metni

Hazırlanalım

- ☀ Türk toplumunda saygı duyulan unsurları araştırarak edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ☀ Toplu taşıma araçlarında rahatsızlık duyduğunuz durumlarla karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız bunlardan birini arkadaşlarımızla paylaşınız.

1. Etkinlik

- ☀ “Saygı” metnini dinlerken kendinizi otobüsteki yolculardan birinin yerine koyunuz. Yazarın rahatsız olduğu duruma nasıl tepki verirdiniz? Aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik

- ☀ Aşağıdaki altı çizili kelimelerin cümledeki anlamlarını tahmin ederek tabloya yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük’ten kontrol ediniz.

Cümle	Tahmin
Şunu bunu rahatsız edeceklermiş, <u>umurlarında</u> değil.	
Şu adama bir <u>çatayım</u> , dedim içimden.	
Belki bir de <u>alaturkalık</u> , <u>alafrangalık</u> tartışması açarlar.	

3. Etkinlik

- ★ Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Yazarı rahatsız eden durum nedir?
2. Yazar, karşılaştığı durum karşısında nasıl bir tepki vermeyi aklından geçiriyor?
3. Yazarın sarımsak yemeyle ilgili görüşleri nedir?
4. Yazarın “Bu, bir yurttaşlık görevidir.” şeklinde ifade ettiği görev nedir? Siz bu görüşe katılıyor musunuz?

4. Etkinlik

- ★ “Saygı” metninin konusunu ve ana fikrini aşağıya yazınız.

Metnin Konusu
.....

↓

Metnin Ana Fikri
.....
.....
.....

5. Etkinlik

Yandaki kişinin elinin çenesinde olması ve ileri doğru bakması onun düşündüğünü göstermektedir. Bu, sözlü olmayan mesajlara bir örnektir.

- ★ Çevrenizdeki kişilerin beden dillerini nasıl kullandığını gözlemleyiniz. Gözlemlerinizi hareketle aşağıya kişilerin sözlü olmayan mesajlarına örnekler yazınız.



.....
.....
.....
.....

6. Etkinlik

- “Saygı” metnini sınıfta arkadaşlarınızla canlandırınız. Canlandırma yaparken aşağıda verilen hususları göz önünde bulundurunuz.

- Kendinize bir rol belirleyiniz.
- Canlandıracağınız rol ile davranışlarınızın birbirine yakın olmasına özen gösteriniz.
- Yaratıcılığınızı kullanınız.
- Canlandırma yaparken kendinize özgü bir yaklaşım kullanınız.
- Dikkatinizi dağıtacak şeylerden uzak durunuz.
- Mimik ve jestlerinizi kullanınız.
- Bir süre belirleyiniz ve bu süreyi iyi kullanınız.

7. Etkinlik

Aşağıda 4B sınıfı öğrencilerinin saygı konusunda dikkat ettikleri davranışlar verilmiştir.

Karşılaştığım kişilere selam veririm.	Yüksek sesle müzik dinleyip çevremi rahatsız etmem.	Arkadaşlarımla hatalarını yüzüne vurmam.	Toplu taşıma araçlarında büyüklerime yer veririm.
Sude	Çetin	Hande	Pınar
Toplum içine çıkacaksam ağır kokulu yiyeceklerden uzak dururum.	Bana bir iyilik yapıldığında teşekkür ederim.	Kimsenin sözünü kesmez, konuşulanları sonuna kadar dinlerim.	Bitkileri ve hayvanları sever, onları korurum.
Yakup	Ayşe	Gökhan	Sibel
	Hata yaptığımda özür dilerim.	Anne ve babamın öğütlerine önem veririm.	
	Yankı	Mustafa	

- Saygı konusunda neler düşündüğünüzü arkadaşlarınızla paylaşınız.

8. Etkinlik

a. Hacivat ile Karagöz arasında geçen aşağıdaki konuşmayı okuyunuz.

Oooof of, nasıl çıkacağım bu işin içinden? Benimki de şans mı?

Karagöz'üm çok düşünceli gördüm seni. Ne o Karadeniz'de gemilerin mi battı?

Benim oğlanın bir çalışma yapması gerekiyormuş. Oğlum, istersen yardım edeyim, dedim. Hay dilim tutulsaydı da demeseydim. Şimdi içinden çıkamıyorum.

Ne var bunda bu kadar dert edecek canım? Sen kötü bir şey yapmıyorsun ki. Keşke bütün anne, babalar senin gibi yardım etse çocuklarına!

Çalışmanın ne olduğunu duysan sen de benim gibi düşünürsün. "Türkçedeki 'ki'nin yazımını araştırın." demiş öğretmenleri. Benim bildiğim bir tane "ki" var.

Karagöz'üm seninki de laf mı şimdi? Bir tane olsaydı böyle bir çalışma istenmezdi.



Karagöz



Hacivat

b. Bu konuşmada geçen "ki"lerin altını çiziniz. Bunların yazımlarında herhangi bir farklılık var mı? Belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

c. Sendeki şans bende olacaktı ki...

Bu cümlede iki farklı “ki” kullanılmıştır. Birincisi ek olan “-ki”dir ve kelimeye bitişik yazılır. İkinci ise bağlaç olan “ki”dir ve ayrı yazılır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere bağlaç olan “ki” ya da ek olan “-ki”den uygun olanı getiriniz.

- Buzdolabında etler bozulmuş.
- Baktı olacak gibi değil, vazgeçti.
- Baktım ortadan kaybolmuş!
- Demek konuyu iyi anlamış.
- Sınıfta öğrenciler bahçeye çıkacak.
- O, ne yapacağını bilmez
- Kendi kitabımı bulamıyorum senin nerede?
- Seni öyle göreceğim geldi

9. Etkinlik

“Saygı” konulu hikâye edici metin yazma yarışması yapılacağını varsayınız. Bu yarışma kapsamında yarışmaya katılacak metinlerin taşınması gereken özellikler aşağıda verilmiştir.

- Türk Dil Kurumu Yazım Kılavuzu’ndaki yazım kurallarına uyulacaktır.
- A4 boyutunda kâğıt kullanılacaktır.
- Metin, Times New Roman (Tayms Niv Roman) karakteri ve 12 punto (bilgisayarda harflerin büyüklüğüne göre aldığı ad) ile yazılacaktır.
- Sayfa kenar boşlukları her yandan 2,5 cm boşluk olacaktır.
- Her satır arası 1,5 nk (metin yazma ve düzenleme programlarında kullanılan bir ölçü birimi), metin en fazla 10 sayfa olacaktır.
- Bilgisayardaki metin yazma programları kullanılarak hazırlanıp dijital ortamda yarışma adresine gönderilecektir.

✱ **Defterinize bu özellikleri taşıyan hikâye edici bir metin yazınız.**

AÇIL ÇİÇEK

Açıl çiçek, açıl çiçek.
Bahçelere saçıl çiçek.
Seni bekler tüm çocuklar
Sen açıl da gelsin bahar.
Tuttuk seni saksılarda
Dondurucu kışta, karda
Açıl artık kaygu bitsin
Dallarında kuşlar ötsün.

Morca çiçek, alca çiçek...
Tatlı balın bolca çiçek
Saksılardan çıkıp gel de,
Bahar olsun bahçelerde.

Açıl çiçek, açıl çiçek
Gönüllere saçıl çiçek.

*Hasan Karahüseyin
Genel ağdan alınmıştır.*

3. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI



OĞLUM!

Ben de düşkündüm oyuna,
Ben de kumları avuçlar
Kazardım tırnaklarımla toprağı.
O zaman da çocuklar oynardı,
Ama benzemiyor bütün oyunlarımız.
Gezdirdim ceplerimde şıkır şıkır
Deniz kokulu taşları,
En güzellerini topladım
Midye kabuklarının.
Saldım bahar rüzgârına
Uçurtmaların en süslüsünü.

Ne kurulunca koşan tramvaylarım vardı,
Ne çekince giden develerim.
Balıklarımızı tanırdım,
Adlarını bilirdim kuşların;
Seçerdim düdüğünden
Limanımıza uğrayan vapurları.
Bilirdim yanık yüzlü kaptanlarını
Denizkızı'nın Selâmet'in;
Ben de ayırırdım onlar kadar
Poyrazı karayelden.
(...)

Rıfat Ilgaz
Uzak Değil (Şiirler)
(Kısaltılmıştır.)

A. 1-5. soruları yukarıdaki şiire göre cevaplayınız.

1. Okuduğunuz şiire bir başlık öneriniz.

.....

2. Şiirdeki altı çizili kelimenin anlamını TDK Türkçe Sözlük'ten bulup yazınız.

.....

3. Şair, çocukken neler yaparmış?

.....

.....

4. Aşağıdakilerden hangisi şairin çocukken oynadığı oyuncaklardır? İlgili kutucukları işaretleyiniz.

- a. ☐ midye kabukları
- b. ☐ kurulunca koşan tramvay
- c. ☐ çekince giden deve
- ç. ☐ süslü uçurtma
- d. ☐ deniz kokulu taşlar

5. Şair, çocukken neleri bilirmiş?

.....

.....

B. Aşağıdaki ifadelerle birer cümle kurunuz.



1.
2.
3.
4.
5.
6.

C. Aşağıdaki sorularda istenenleri yapınız.

1. Aşağıdaki kartın arka yüzünde bir deyimın açıklaması verilmiştir. Açıklaması verilen deyim, kartın ön yüzüne yazılacaktır. Bu deyimı TDK Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü'nden bulup yazınız.

.....	Gelebilecek her türlü zararı ve tehlikeyi önceden kabul etmek.
Kartın ön yüzü	Kartın arka yüzü

2. Aşağıdaki cümlelerin sonunda yer alan kutucuklara uygun noktalama işaretlerini getiriniz.

- a. Güzel mi güzel bir araba aldılar ☐
- b. Gümrük memurunu gördün mü ☐
- c. Hay Allah. Cüzdanımı unuttum ☐
- ç. Babamlar geldi mi biz gideriz değil mi ☐

3. Aşağıda verilen cümlelerdeki altı çizili kelimeleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

	Cümleler		Anlamlar
1.	Pantolonun dizleri <u>açılmış</u> .	a.	Açık duruma gelmek veya getirilmek.
2.	Kapı rüzgârdan birden <u>açıldı</u> .	b.	Kıyıdan uzaklaşmak.
3.	Adam denizde yüzerken fazla <u>açıldı</u> .	c.	Yırtık duruma gelmek.
		ç.	Kendine gelmek, biraz iyileşmek.

(4 ve 5. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.)

Değer, bir toplumun maddi ve manevi gelişimi için o toplumun mensupları tarafından uygun bulunmuş ortak duygu ve düşünceleri ifade eden ilkeler bütünüdür. Değerler eğitimi de toplumca benimsenen değerlerin gelecek kuşaklara aktarımı demektir. Tüm değerler hem ailede hem sınıfta hem de toplumda geçerliliği ve uygulanabilirliği olan değerlerdir. Bu değerlerin davranış olarak yerleşmesi birçok problemin kendiliğinden ortadan kalkmasını sağlayacaktır. Ancak hem aile hem de biz eğitimcilerin üzerine birçok sorumluluk düşmektedir.

Nuran Koyuncu, Şakir Uçar

(Kısaltılmıştır.)

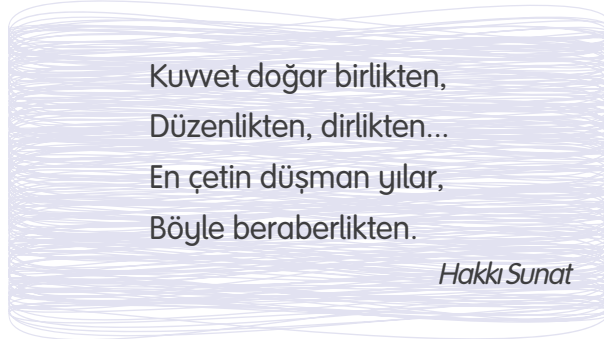
4. Bu metinle ilgili tablodaki özellikler doğruysa “✓” yanlışsa “X” işareti koyunuz.

		Doğru	Yanlış
a.	Paragraf hâlinde yazılmıştır.		
b.	Duygu ön plandadır.		
c.	Değerler eğitiminin tanımı yapılmıştır.		
ç.	Düşünce ön plandadır.		
d.	Sadece bağlaç olan “de” kullanılmıştır.		

5. Metne göre toplumdaki olumsuzluklar ne zaman ortadan kalkacaktır?

•

6. Bilal ile Burcu “şiiir-atasözü” oyunu oynamaktadır. Bu oyuna göre Bilal şiiir okuyacak Burcu da okunan şiiirin konusuna uygun bir atasözü söyleyecektir. Bilal aşağıdaki şiiiri okumuştur.



Buna göre Burcu hangi atasözünü söylemiş olabilir? Yazınız.

.....

.....

7. Aşağıdaki cümlelerde yanlış yazılan “de”leri belirleyiniz. Yanlış yazılanların başına “X” işareti koyup doğrularını boş bırakılan yerlere yazınız.

☐ Dağlarda kurtlar uluyordu.

.....

☐ Çoban da silah bile yoktu.

.....

☐ Böyle gecelerde bir korku olurdu.

.....

☐ Koyun ve kuzularda çok korktu.

.....

8. Aşağıda verilen cümlelerdeki yazım yanlışlarını belirleyip cümlelerin doğrularını boş bırakılan yerlere yazınız.

• San ki dünya başıma yıkıldı.

.....

• Ödevlerini zamanın da yapki okul da başarılı olasin.

.....

• Kitabını temiz kullanki kardeşinde okusun.

.....

• Gömlekte ki leke nasıl çıkarılabilir?

.....

9. Aşağıda bazı kelimelerin anlamları ve kelimelerin bu anlamda kullanıldıkları cümleler verilmiştir. Kelimeleri cümlelerin içinden bulmacanın satırlarına yazınız.

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					

Anlamlar

1. Yağışsız (hava, mevsim, yıl).
2. Bundan böyle, bundan sonra.
3. Havadaki yüksek ısı.

Cümleler

- Bu sıcakta nereye gideceksin?
- Artık, onlarla okula gidiyordu.
- Kurak geçen ilkbahar, çiftçiye düşündürüyor.

Buna göre bulmacanın 3. sütununda yer alan harfleri bularak sarıya boyayınız.

A)	B)	C)	D)
K	U	R	A
A	R	T	I
S	I	C	A

10. Söz, kelime ve seslerin benzerliklerinden faydalanılarak söylenen, birbiriyle uyumlu hazır söz kalıbına tekerleme denir.



- Her top bir kelimeyi karşılamaktadır.
- Kelimeler soldan sağa doğru (okunduğu gibi) dizilmiştir.
- Yukarıdaki top düzeni aşağıdaki tekerlemelerden birini karşılamaktadır.

Buna göre topların düzenine aşağıdaki tekerleme ifadelerinden hangisi uygundur? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- ☐ Dal sarkar kartal kalkar, kartal kalkar dal sarkar
- ☐ Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi
- ☐ Nankör nalbant nalları nallamalı mı, nallamamalı mı
- ☐ Paşa tası ile beş has tas kayısı hoşafı

4. TEMA



MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

NÜFUS HÜVİYET CÜZDANI



No. 993.815 E.

Şöru cüzdan otuz iki aydır.

SOYADI KANUNU'NUN
KABULÜ



BİR SAAT Kİ...



ÇİÇEKLİ BİR
BADEM DALI



BİR YOLCUYA
(Dinleme Metni)



SATI KADIN
(Serbest Okuma Metni)

4. TEMA

MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

SOYADI KANUNU'NUN KABULÜ

Hazırlanalım

- ☀ İnsanlar niçin soyadına gereksinim duymuştur? Bu konudaki düşüncelerini-
zi söyleyiniz.
- ☀ Araştırmanızdan hareketle soyadınızın anlamını arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ☀ "Soyadı Kanunu'nun Kabulü" metnini noktalama işaretlerine dikkat ederek önce sessiz
sonra sesli okuyunuz.

SOYADI KANUNU'NUN KABULÜ

21 Haziran 1934

Eskiden her Türk ailesinin soyunu belirtmeye yarayan özel bir adı vardı. Bu aile adı nesilden nesile sürer giderdi. Böylece herkes, kolaylıkla soyunu sopunu bilirdi. (...) Bir süre sonra bu güzel gelenek unutuldu. Sadece ünlü kimseler soyadı yerine bazı ünvanlar kullanmaya başladılar.

Devamlı bir soyadının olmayışı çeşitli sıkıntılara yol açıyordu. Mesela, resmî ka-
ğıtlarda bir kimsenin sadece adı yazılırdı. Bir nüfus kütüğünde yüzlerce Mehmet,
yüzlerce Ahmet, Hasan adı vardı. Bu yüzden birçok yanlışlık, karışıklık olurdu. Devlet
dairelerinde memurlar, zamanlarının çoğunu bu pürüzleri gidermek için harcarlardı.
Çok kez aynı soydan gelenler birbirlerinden habersizdiler.

Bu durumun önüne geçmek için 21 Haziran 1934'te Soyadı Kanunu çıkarıldı. Bu
kanun gereğince her aile Türkçe bir soyadı seçti ve bu ad, o ailenin nüfustaki kütüğü-
ne geçirildi. Böylece eski geleneklerimizden biri olan soyadı kullanma âdeti yeniden
canlandırılmış oldu.

27 Kasım 1934'te TBMM tarafından kabul edilen özel bir kanunla da Gazi Mustafa
Kemal, "Atatürk" soyadını aldı. Bu soyadının başka bir kimse veya aileye verilemeye-
ceği de hükme bağlandı. O zamana kadar halk, Mustafa Kemal'e "Gazi" veya "Gazi
Mustafa Kemal" derdi. Bu özel kanun çıktıktan sonra ona herkes "Atatürk" demeye
başladı. Çünkü bu soyadı çok anlamlı ve çok güzeldi. Hayatını yurduna ve ulusuna
adamış Mustafa Kemal, gerçekten Türklerin atası idi.

A. Ferhan Oğuzkan
Atatürk Devrimleri
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

- ✱ Okuduğunuz metinde geçen bazı kelime ve kelime gruplarının anlamları aşağıda verilmiştir. Bu kelime ve kelime gruplarını anlamlarına uygun olarak birer cümlede kullanınız.

- **soy sop:** Bütün soy ve hısımlar.

- **nüfus kütüğü:** Nüfusa kayıtlı olunan defter, kütük.

- **pürüz:** Engel, güçlük.

2. Etkinlik

- Önce annesini sonra babasını aradı.
- Fasulye fazla sulu, çorba ise fazla koyu olmuş.

Birinci cümledeki “önce” ve “sonra” kelimeleri, ikinci cümledeki “sulu” ve “koyu” kelimeleri anlam bakımından birbirinin tersidir. Anlamca birbirinin karşıtı olan, birbiriyle çelişen kelimelere **zıt anlamlı kelimeler** denir.

- ✱ Aşağıdaki cümlelerde zıt anlamlısı olan kelimeleri bulunuz. Bu kelimelerin altını çiziniz.

Herkes, kolaylıkla soyunu bilirdi.

Zengin bir kültüre sahibiz.

Tecrübeli arkadaşını aradı.

Herkesin özel bir adı vardı.

Hastamız birkaç gün içinde iyileşti.

Bazılarının isimleri çok anlamlı idi.

Kanun'dan sonra herkesin bir soyadı oldu.

Küçük çocukları ön sıralara oturtular.

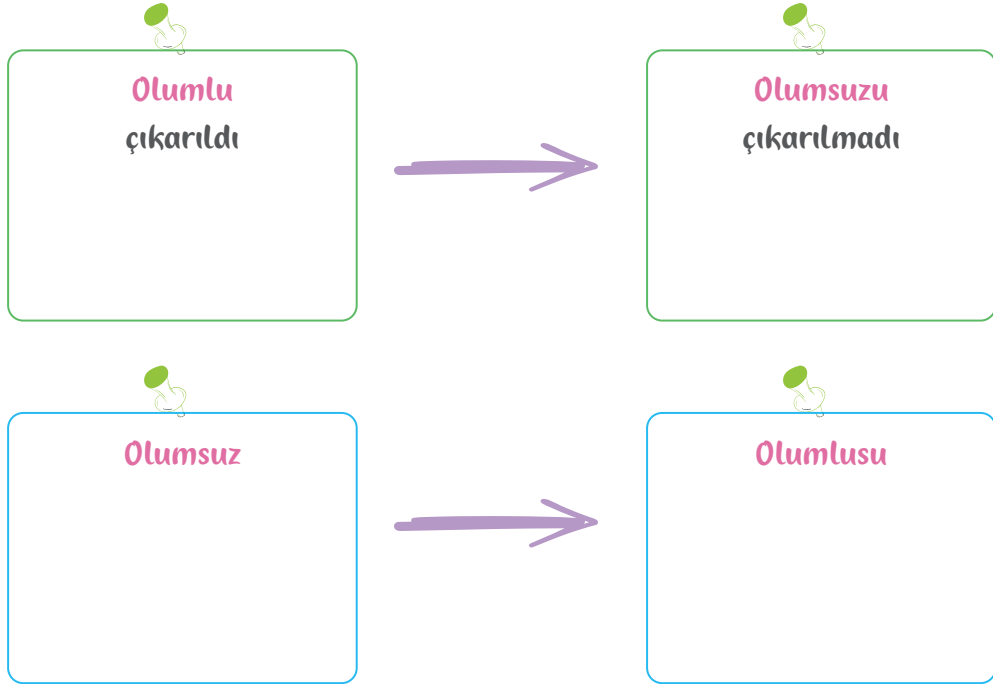
3. Etkinlik

“Onunla gittin mi, gitmedin mi?”

Bu cümledeki “gitmemek” kelimesi “gitmek” kelimesinin zıt anlamlısı değil, olumsuz şeklidir. Fiiller “-ma/-me” eki alarak olumsuz anlam kazanır. Bir kelimenin olumsuz, o kelimenin zıt anlamlısı değildir.

✱ Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili fiilleri ilgili kutucuklara yazınız. Daha sonra bu fiillerin olumlu ise olumsuz, olumsuz ise olumlu hâlini karşısına örnekteki gibi yazınız.

- 1 Haziran 1934’te Soyadı Kanunu çıkartıldı.
- Kalabalığı bir türlü dağıtamamışlar.
- Bir süre sonra bu güzel gelenek unutuldu.
- Ünlü kimseler soyadı yerine bazı ünvanlar kullanmaya başladı.
- Ortaklık teklifini kabul etmedi.



4. Etkinlik

✱ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Eskiden Türk aileleri soylarını nasıl takip edermiş?
2. Devamlı bir soyadının olmayışı hangi sıkıntılara yol açıyormuş?
3. Aynı soydan gelen kişilerin birbirlerinden haberleri neden olmuyormuş?
4. Soyadı Kanunu çıkıncaya kadar halk, Mustafa Kemal’e nasıl hitap ediyormuş?
5. Yazar, Atatürk soyadını neden çok anlamlı buluyor?

5. Etkinlik

“Soyadı Kanunu’nun Kabulü” adlı bilgilendirici bir metin okudunuz. Bilgi veren bu metinler “giriş, gelişme ve sonuç” bölümlerinden oluşur. Giriş bölümünde konuya giriş yapılır. Gelişme bölümünde konu örneklerle anlatılır. Sonuç bölümünde ise konu sonuca bağlanır.

- ✱ **Buna göre okuduğunuz metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini belirlemek için aşağıdaki parçada boş bırakılan yerleri doldurunuz.**

Metnin bölümünde soyadının sağladığı kolaylıklar üzerinde durulmuştur. bölümünde kişilerin soyadı olmayınca karşılaşılan zorluklara değinilmiştir. Kargaşayı önlemek için Soyadı Kanunu’nun çıkarılmasından söz edilmiştir. bölümünde ise Mustafa Kemal’e Atatürk soyadının verilmesinden bahsedilmiştir.

6. Etkinlik

- ✱ **Hamit Bey ile torunu Hüseyin arasında geçen aşağıdaki konuşmayı okuyunuz. Konuşmanın konusunu belirleyerek bu konudaki duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.**

Dede, çarşıya çıktığında bana bir mouse (maus) alır mısın?

Alırım alırım da önce ne dediğini bir anlasam. Oğlum, Türkçe konuşsana, mouse da nedir?

Bilgisayar ekranındaki imlecin hareketlerini kontrol ettiğimiz araç, Türkçesi de fare.

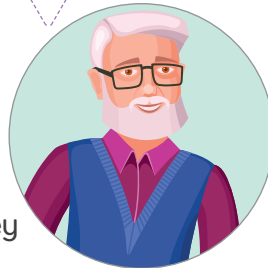
Ha şöyle oğlum! Türkçesi varken neden yabancı bir kelimeyi kullanıyorsun?

Bundan sonra daha dikkatli olurum dede. Hem konuşurken hem de yazarken Türkçe kelimeler kullanacağım.

Aferin oğlum, Türkçemize sahip çıkalım. Yoksa dede ile torun anlaşılmaz hâle geleceğiz.



Hüseyin



Hamit Bey

7. Etkinlik

- ★ Aşağıda kesme işaretinin (') kullanıldığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile ilgili örnekleri eşleştiriniz.

KURALLAR

- a Özel adlara getirilen ekleri ayırmak için kesme işareti konur.
- b Kişi adlarından sonra gelen saygı sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur.
- c Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur.
- ç Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur.

ÖRNEK CÜMLELER

- ☐ Hatice Hanım'ın börekleri çok güzel olur.
- ☐ TBMM'nin olağan toplantısı bugün yapılıyor.
- ☐ Çocuklar, kitaplarınızın 123'üncü sayfasını açınız.
- ☐ Fatma'nın amcası askerden geldi.

8. Etkinlik

- a. Karagöz ile Hacivat arasında geçen aşağıdaki konuşmayı okuyunuz.



Karagöz

Hacivaaaaat! Buldum, buldum!

Akşam oğlanın Türkçe kitabında yanlış yazılmış kelimeler buldum!

Bir bak sen de hak vereceksin bana. Kitapta aynen şöyle geçiyor: TRT'yi ilkeli yayınlarından dolayı kutluyoruz.

"TRT'yi" diye yazılmış oysa "TRT'nu" yazılması gerekmez miydi?

Dur hele, bu ne telaş! Nedir seni bu kadar heyecanlandıran? Dur, biraz sakin ol!

Yanlış okumadığına emin misin? Hani Türkçe kitabı bu, hiç yanlış olur mu?

İyi de ben burada bir yanlışlık göremiyorum.

İlahi Karagöz'üm, yanlışlık kitapta değil, sende.



Hacivat

- b. Bu konuşmaya göre Karagöz'ün mü yoksa Hacivat'ın mı haklı olduğunu söyleyiniz.

9. Etkinlik

Bir kelimenin, terimin veya özel adın içerdği harflerden biri veya birkaçı ile daha kısa olarak ifade edilmesine **kısaltma** denir. Örneğin Türkiye Büyük Millet Meclisi “TBMM” şeklinde kısaltılır.

- a. Aşağıdaki kurallara göre verilen kelime ve kelime gruplarının kısaltmasını yapınız.

	Kural	Kelime ve Kelime Grubu	Kısaltma
1	Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır.	Türk Dil Kurumu	
		Amerika Birleşik Devletleri	
		Dokuzuncu Hariciye Koğuşu	
		Bilim Teknik	
2	Ölçü birimlerinin uluslararası kısaltmaları kullanılır.	kuzeybatı	
		kilometre	
		litre	
3	Kuruluş, kitap, dergi ve yön adlarıyla ölçülerin dışında kalan kelime veya kelime gruplarının kısaltılmasında ilk harfle birlikte kelimeyi oluşturan temel harfler dikkate alınır. Kısaltılan kelime veya kelime grubu; özel ad, ünvan veya rütbe ise ilk harf büyük; cins isim ise ilk harf küçük olur.	miligram	
		Kartopu Mahallesi	
		Avukat	
		Profesör	
		Çeviren	
		sıfat	

- b. Aşağıya içinde kısaltmaların geçtiği iki cümle yazınız.

10. Etkinlik

★ **Aşağıdaki hususları dikkate alarak “Atatürk’ün Türk milleti için yaptıkları” konulu bilgilendirici bir metin yazınız.**

- Verilen kısaltmalardan ikisini seçerek yazınızda bunlara yer veriniz.
- Seçtiğiniz kısaltmaların içinde geçtiği bir metin yazınız.
- Giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini uygun şekilde oluşturmaya dikkat ediniz.
- Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanınız.
- Yazınızı tamamladıktan sonra sınıfta arkadaşlarınıza okuyunuz.

TRT (Türkiye Radyo
Televizyon Kurumu)

TSK (Türk Silahlı
Kuvvetleri)

İng. (İngilizce)

vb. (ve benzeri)

T.C. (Türkiye
Cumhuriyeti)

Blank area for writing the text.

4. TEMA

MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

BİR SAAT Kİ...

Hazırlanalım

☀ **Çanakkale Savaşı hakkında bildiklerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.**

☀ **"Bir Saat ki..." metnini önce sessiz sonra sesli okuyunuz.**

BİR SAAT Kİ...

Çanakkale Savaşı'nın en kızışmış günleri...

Mustafa Kemal, Conkbayırı'nda askerlerini cesaretlendirmek için savaşı ön cepheden yönetiyordu.

Düşmanın topçu ateşi yoğunlaşırken, çevresine sürekli olarak şarapnel parçaları düşüyordu...

O, bunlara hiç aldırmadan, bütün dikkatini karşısındaki düşmana vermişken birden sarsıldı. Elini göğsüne götürdü.

Yanında bulunan alay komutanı Yarbay Servet Bey (Servet Yurdatapan) büyük bir endişe ile ona döndü,

"Komutanım, vuruldunuz!"

Mustafa Kemal, parmağını dudaklarına götürüp, kaşlarını yukarı kaldırarak yaverine sus işareti yaptı.

Hiçbir şey olmamış gibi, askerlerini yönetmeye devam etti.

Akşam olup, çarpışmalar zayıflayınca, elini göğüs cebine atan Mustafa Kemal, saatini çıkardığında, saatin parçalanmış olduğunu gördü.

Uzun uzun baktıktan sonra,

"İşte, bir saat ki," dedi.

*Süleyman Bulut
Büyük Atatürk'ten Küçük Öyküler*



1. Etkinlik

- a. Okuduğunuz metinde geçen aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla örnekteki gibi eşleştiriniz.

Topların kullanılışı, bakımı üzerine yetiştirilen asker sınıfı.	alay
Patladığında etrafa küçük parçalar saçan bir tür top mermisi.	cephe
Komutanların yanında bulunan ve onların buyruklarını yazmakla, gerektiğinde yerine ulaştırmakla görevli subay.	cesaretlendirmek
Üzerinde savaşın sürdüğü bölge.	yönetmek
Bir albayın komutası altında üç veya dört taburdan oluşan askerî birim.	komutan
Bir asker topluluğunun başı; kumandan.	şarapnel
Korkusunu ve çekingenliğini gidermek; cesaret vermek.	topçu
	yaver

- b. Bu kelimelerden ikisini anlamına göre cümlede kullanınız.

2. Etkinlik

- ★ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Metinde hangi Savaştan söz ediliyor?
2. Olay hangi cephede geçiyor?
3. Mustafa Kemal neresinden vuruluyor?
4. Mustafa Kemal yaverine neden sus işareti yapıyor olabilir?
5. Mustafa Kemal'in hayatını kurtaran eşya nedir?

3. Etkinlik

1. Akşam olup, çarpışmalar zayıflayınca, elini göğüs cebine atan Mustafa Kemal, saatini çıkardığında saatin parçalanmış olduğunu gördü.
2. El ne der sonra, hiç düşündün mü?
3. Çanakkale Savaşı'nda ben de savaştım diyordu.
4. Dudağının üstünde küçük bir ben vardı.

Bu cümlelerde “el” ve “ben” kelimelerinin yazılış ve okunuşları aynı ancak anlamları farklıdır. “El” kelimesi 1. cümlede “kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü” anlamında, 2. cümlede ise “yakınların dışında kalan kimse, yabancı” anlamında kullanılmıştır. “Ben” kelimesi 3. cümlede “teklik birinci kişiyi gösteren söz” 4. cümlede “çoğu doğuştan, tende bulunan ufak, koyu renkli leke veya kabartı” anlamındadır. Yazılış ve okunuşları aynı olan ama anlamları farklı olan bu tür kelimelere **eş sesli (sesteş)** kelimeler denir.

☀ **Buna göre aşağıdaki cümlelerde geçen eş seslisi kelimeleri diğer anlamıyla birer cümlede kullanınız.**

- Tüm gün bağda üzüm topladık.
.....
- Çayın kenarında piknik yapmak üzere yola çıktılar.
.....
- Geçen gün yağın doluda bazı evlerin camları kırılmış.
.....

4. Etkinlik

☀ **Aşağıdakilerden hangisi okuduğunuz metinden çıkarılamaz? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.**

Mustafa Kemal'in ordunun başında savaştığı	☐ ☐	Savaşın uzun ve yorucu geçtiği
Mustafa Kemal'in, cephede askerleri cesaretlendirdiği	☐ ☐	Türk ordusunun kurtuluş mücadelesi verdiği

5. Etkinlik

☀️ Aşağıdaki soruları verilen görselden hareketle cevaplayınız.

- Bu görselin sizde uyandırdığı duyguları bağımsızlık mücadelesi ile ilişkilendirerek belirtiniz.



6. Etkinlik

Yazar, okuduğunuz metinde duygu ve düşüncelerini düzyazı hâlinde anlatmıştır.

☀️ Sizce bir konudaki duygu ve düşünceleri şiirle mi yoksa hikâye ederek mi anlatmak daha kolaydır? Düşüncelerinizi aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

7. Etkinlik

☀️ Aşağıda T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen “2019 Millî Mücadele’nin 100. Yılı: Mustafa Kemal Paşa’nın Samsun’a Çıkışı ve Kongreler” konulu “Genç Sanat: 3. Afiş Tasarım Yarışması”nda derece alan iki afiş verilmiştir. Bu afişlerde ne anlatılmak istendiğini defterinize yazınız.



8. Etkinlik

- a. Aşağıdaki metni okuyarak verilen konu hakkında duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

(...)

“Üç yıl önceydi.” dedi. “Büyük bir sel geldi. Bizim köyden yirmi evin tarlasını aldı dereye doldurdu. Tekmil toprağını sildi süpürdü, dereye doldurdu. Böyle zamanlarda köylü imece yapar. İmece demek, toprağı gidenlerin hepsinin bir araya gelip bir arada çalışması demektir. Mesela tarlalar sıraya konur. Birinci gün Ahmet’in tarlasına toprak taşınacak, denir; bütün köylü, çocuk, kadın, erkek başlarlar Ahmet’in tarlasına... Onu bitirince Mehmet’in tarlasına geçerler. Onu bitirince de ötekine. Benim tarlam on ikinci idi o yıl. Biz o zaman yirmi evin tarlasını bütün köy, bir buçuk yılda taşıdık, bitirdik.”

(...)



Yaşar Kemal
Peri Bacaları - Bu Diyar Baştanbaşa 3
(Kısaltılmıştır.)

- b. Siz de katıldığınız ya da tanık olduğunuz bir yardımlaşma çalışmasını sınıfta anlatınız.

9. Etkinlik

- ✱ Aşağıdaki hususlara dikkat ederek “fedakârlık” temalı bir duvar gazetesi hazırlayınız.

- Güvenilir kaynaklardan araştırma yapınız.
- Konuyla ilgili görsel materyaller toplayınız.
- Araştırma sonucu ulaştığınız bilgileri görsellerle destekleyiniz.
- Kullanacağınız yazıları yazım ve noktalama bakımından kontrol ediniz.
- Çalışmanızı sınıf panosunda sergileyiniz.



Atatürk’le ilgili anıları araştırınız (“Çiçekli Bir Badem Dalı” metninin “Hazırlık” çalışmasına yöneliktir.).

4. TEMA

MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

ÇİÇEKLİ BİR BADEM DALI

Hazırlanalım

- ✱ Yaptığınız araştırma sonucu Atatürk'le ilgili ulaştığınız anılardan birini arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ✱ "Çiçekli Bir Badem Dalı" metnini noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

ÇİÇEKLİ BİR BADEM DALI

Onun ilk hastalık aylarında Çankaya'da dinlendiği günlerden birinde idi. Keçiören'den bir dal badem bahar çiçeği getirmişlerdi. Bir vazo içinde odasına konulduğu zaman yorgun ve hasta yüzünde bir sevinç belirdi: "Bahar gelmiş ne güzel!" dedi ve hemen devam etti: "Fakat bu güzel çiçekler meyve vermeden solacak ve sadece bizim birkaç günlük göz zevkimizi doyuracak, ne yazık!" Bir iç çekişle beraber gözleri bahar çiçeklerinde sabitleşti. Hareketsiz durmasından bir an için ürkmüştüm fakat herhangi bir söz söylemekten çekindim. O, bahar kokusunu alabilmek için çiçeklere eğilmişti ve "Oh, hayatın gençliği ne nefis!" demekten kendini alamamıştı. Fakat bu meyve verecek dalların koparılmasından üzüldüğü görülüyordu.

Mustafa Kemal, bir sahil çocuğu olduğu için denizi çok severdi. Fakat hastalığının son günlerinde özlem duyduğu yer, bir çam ormanlığı olmuştur. Dolmabahçe Sarayı'nın hasta kaldığı odasının duvarında asılı bulunan ve kendisine armağan edilen "ormanlık ve çayırılığı" yansıtan bir tabloya, yattığı yerden uzun uzun bakar ve yanına girdiğim zaman:

"Bana ülkemizin ormanlık yerlerinden tanıdıklarını anlat. Oralara gidelim. Ağaçlar altında dolaşabileyim. Basit bir hayata kavuşalım. İsteğim yeşillik ağaçlık fakat yaz kış yeşil duran ağaçlar arasında olmaktır." diyen ızdıraplı, hasta sesi hâlâ kulaklarımda yankılar yapıyor.

Atatürk'ün ağaç ve yeşillik sevgisini yakından bilen Türk ulusu, Anıtkabir'in dört bir yanını Anadolu'da yetişen çeşitli ağaç ve yeşilliklerle donatmıştır. Hatta bütün dünya ulusları, Anıtkabir'in çevresine dikilmek üzere çeşitli fidan göndermişlerdir. Onun için Anıtkabir'in çevresindeki bu ağaç topluluğuna "Barış Parkı" denilmektedir.

*Hacı Angı
Çocuk Gözüyle Atatürk
(Kısaltılmıştır.)*



1. Etkinlik

- ★ Aşağıdaki kelimelerin okuduğunuz metindeki anlamlarını TDK Türkçe Sözlük'ten belirleyerek ilgili kutucuklara yazınız.

Kelimeler	Sözlükteki Anlamı
çayır	
ızdırap	
sahil	
ulus	
ürkmek	

2. Etkinlik

- ★ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Atatürk'ün bahar mevsimi hakkındaki düşünceleri nedir?
2. Atatürk, hayatının son günlerini ne tür mekânlarda geçirmek istemiştir?
3. Anıtkabir'in çevresine dikilen ağaçlar nereden getirilmiştir?
4. Atatürk'ün yeşile olan özlemi nasıl anlatılmıştır?

3. Etkinlik

“İstanbul'dan memleketime gittiğimde annem fırında patates, güveç, ıspanak gibi sevdiğim yemekleri yapardı.”

Bu cümlede anlatılanların iyi anlaşılması için örneklendirmeye başvurulmuştur. Sevilen yemeklere örnek olarak “fırında patates, güveç, ıspanak” verilmiştir. Bir düşüncenin daha iyi anlatılabilmesi için örneklerin verildiği cümlelere **örneklendirme cümlesi** denir.

- ★ Aşağıdaki metinde hangi örneklerin verildiğini yazınız.

Devrin ünlü kişilerini, büyük yazarlarını tanıma fırsatını küçük yaşta buldum. Mesela Atatürk'ün yakını yazar ve mebus (milletvekili) Ruşen Eşref Bey, romancı ve mebus Yakup Kadri Bey; sanat tarihçisi, ressam, (...), ilk sinemacı ve tarihî oyunlar yazar Celal Esat Bey, Şeyhülislam Cemalettin Efendi'nin oğlu Muhtar Bey, o zaman henüz gencecik bir liseli şair olan Cevdet Kudret hep orada tanıdıklarım arasında idi.

Haldun Taner
(Kısaltılmıştır.)

.....

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

☀ Sınıfınızda üç grup oluşturarak aşağıdaki rolleri canlandırınız.

1. grup: Hasta arkadaşına çiçek götürün öğrenciler
2. grup: Ülkesinin güzelliklerini anlatan turist rehberi ve turistler
3. grup: Anıtkabir'i ziyaret eden öğretmen ve öğrenciler

Canlandırma yaparken:

- ➡ Rolü zihninizde canlandırmaya,
- ➡ Dikkatinizi birlikte rol aldığınız arkadaşlarınıza vermeye,
- ➡ Yeni durumlara hazırlıklı olmak için tüm dikkatimizi oyuna vermeye,
- ➡ Sesinizi etkili kullanmaya dikkat ediniz.

5. Etkinlik

☀ Aşağıda verilen kelime grubunun sizde yaptığı çağrışımları kutucuklara yazınız. Bu kelimeler arasında bağlantı kurarak bir şiir yazınız.

Atatürk'te
doğa sevgisi



Atatürk konulu şiirler araştırınız ("Atatürk" metninin "Hazırlık" çalışmasına yöneliktir.).



4. TEMA

MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

BİR YOLCUYA

Dinleme Metni

Hazırlanalım

- ☀ Çanakkale Savaşı hakkındaki bilgilerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ☀ Yaptığınız araştırma sonucu ulaştığınız şiirlerden birini arkadaşlarınıza okuyunuz.
- ☀ “Bir Yolcuya” adlı şiiri dinleyerek aşağıdaki dizeleri tamamlayınız.

BİR YOLCUYA

Dur! Bilmeden gelip bastığın
Bu, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu yığın
Bir kalbinin attığı yerdir.

Bu ıssız, yolun sonunda
Gördüğün bu Anadolu’nda,
İstiklal uğrunda, namus yolunda
Can veren yattığı yerdir.

Bu tümsek, koparken büyük,
Son parçası geçerken ele,
Mehmed’in boğduğu sele
..... kanının akıttığı yerdir.

Düşün ki, haşır olan, kemik etin
Yaptığı bu tümsek,, çetin
Bir harbin sonunda milletin
..... zevkini tattığı yerdir.

*Necmettin Halil Onan
Türk Büyükleri Dizisi : 88
Haz. Abdulkadir Hayber*



1. Etkinlik

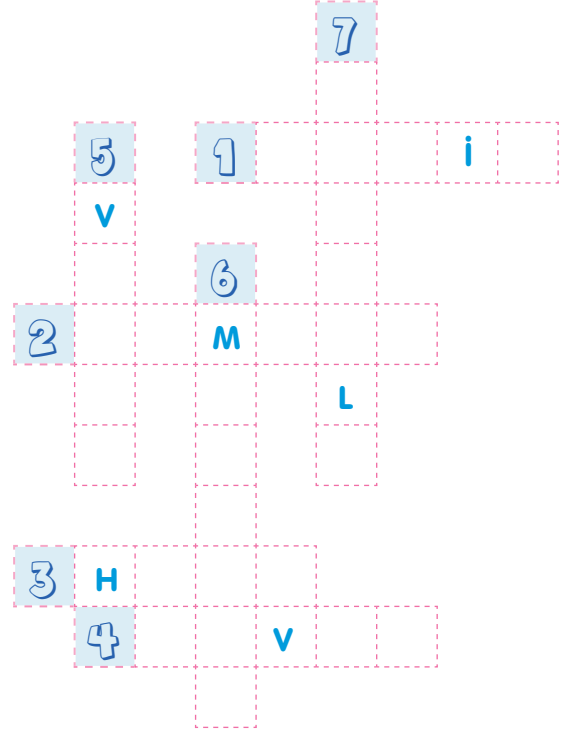
- ☀ **Dinlediğiniz şiirde geçen kelimelerin anlamlarından ve ipucu olarak verilen harflerden yola çıkarak bulmacayı çözünüz.**

Soldan Sağa

1. Amaçlanan duruma getirilmesi, elde edilmesi, çözümlenmesi, işlenmesi güç veya engeli çok olan; ağır, zorlu.
2. Küçük tepe.
3. Devletlerin diplomatik ilişkilerini keserek giriştikleri silahlı mücadele, savaş.
4. Kendine özgü bir özellik taşıyan zaman parçası; ahit, asır, dönem, çağ.

Yukarıdan Aşağıya

5. Bir halkın hâkim olduğu, üzerinde yaşadığı, kültürünü oluşturduğu toprak parçası, yurt.
6. Güçlü bir dinî saygı uyandıran veya uyandırması gereken, kutsal.
7. Yer kabuğundaki hareketlerin meydana getirdiği enerjinin boşalması sonucunda oluşan sarsıntı; yer sarsıntısı, hareket, deprem.



2. Etkinlik

- ☀ **Aşağıdaki soruları dinlediğiniz şiire göre defterinize cevaplayınız.**

1. Şairin “Dur yolcu! diye seslendiği kişiler kimler olabilir?
2. Şair, yolcudan ne yapmasını istiyor?
3. Anadolu’da görülen tümsekler nelerdir?
4. Şair, savaşı neden depreme benzetmiş olabilir?

3. Etkinlik

- ☀ **Dinlediğiniz metnin ana duygusu aşağıdakilerden hangisidir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.**

Türk askerinin kahramanlıkları



Savaşın yol açtığı zararlar



Türkiye’nin yer şekilleri



Yolculukta dikkat edilmesi gerekenler



4. Etkinlik

- ★ Dinlediğiniz şiirle ilgili görüşlerinizi aşağıya yazınız.

5. Etkinlik

- ★ Aşağıdaki görsellerden hangisi dinlediğiniz şiiri en iyi yansıtır? İlgili kutucuğu işaretleyerek düşüncelerinizi söyleyiniz.



6. Etkinlik

Duygu ve düşüncelerin yüz ifadesi, beden duruşu vb. yollarla anlatıldığı iletişim biçimine **beden dili** denir.

- ★ Atatürk'le ilgili bir programda sunucu olarak görev alan Derya, beden dilini etkin kullanmak istiyor. Derya bunun için neler yapmalıdır? Düşüncelerinizi aşağıya yazınız.



7. Etkinlik

- ✴ **Aşağıdaki cümlede boş bırakılan yerleri dinlediğiniz metne göre doldurunuz.**

Dinlediğim metin için “ ”
başlığını öneriyorum. Bu başlığı önermemin nedeni şudur:

8. Etkinlik

Gözde Öğretmen sınıfında şiir okuma yarışması düzenledi. Didem, Hasan, Necip ve Özlem bu yarışmaya gönüllü olarak katıldı. Öğretmen, yarışmacılardan şiiri okurken kelimeleri doğru söylemelerini ve duygulu okumalarını istedi. Yarışmayı Necip kazandı.

- ✴ **Bir şiir okuma yarışması da siz düzenleyiniz. Bu yarışmada aşağıda verilen şiiri okuyunuz. Şiiri en güzel okuyanı belirleyiniz.**

100. YIL MARŞI

Selam olsun tarihe, asırlara, çağlara
Selam olsun bağırında şehit yatan dağlara

Alnımıza vuruyor ay yıldızın ışığı
Rüzgarları mest eder haresi, kırılgığı

Cumhuriyet, Cumhuriyet yüzyıl yazdık tuğlara
Cumhuriyet, Cumhuriyet yüzyıl yazdık tuğlara

Bütün cihan meftundur bu asırlık öyküye
Bir tay gibi şahlanır mazisinden atıye
Karalardan uzandık vatan dedik maviye
En güzel türküsünü şimdi söyler Türkiye

Omzumuzda izi var serhat gezen sancağın
Ateşini harladık kaç bin yıllık ocağın

Sadece yerde değil göklerde de hürüz bir
Düşmanlarım düşünsün dünden daha gürüz biz

Söz: Mehmet İBİŞ Müzik: Aykut AYGÜN



9. Etkinlik

(..)

Kürsünün üstünde bir resim:

Gözleri denizlerden mavi,

Bakışları güneşlerden sıcak

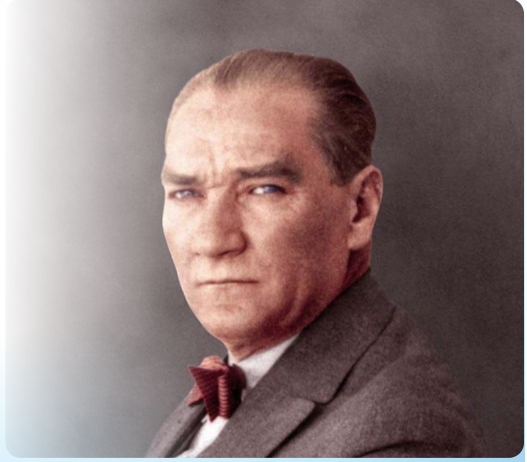
Dört mevsim.

(..)

Behçet Necatigil

Şiirler

(Kısaltılmıştır.)



- ★ Siz de aşağıya Atatürk'le ilgili duygularınızı dile getiren bir şiir yazınız. Şiirlerinizi sınıf panosunda sergileyiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Nasrettin Hoca'nın fıkralarını araştırınız ("Hazırlık" çalışmasına yöneliktir.).

SATI KADIN

(Muzaffer Kılıç ve Ali Metin'den)

Sakarya Harbi kazanılmış, fakat Büyük Taarruz yapılmamıştı. Atatürk'ün İstanbul'dan Adapazarı'na gelen annesi ve kız kardeşini Adapazarı'ndan almış, onlarla birlikte geri dönüyorduk.

Çok sıcak bir yaz günü olduğu halde, halk her uğradığımız köy ve kasabalarda yollara dökülüyor ve Büyük Kumandan'ı görmek için birbirleriyle adeta yarışıyorlardı. Atatürk de birçok yerde arabalarından inerek onlarla konuşuyor, hal hatır soruyorlardı.

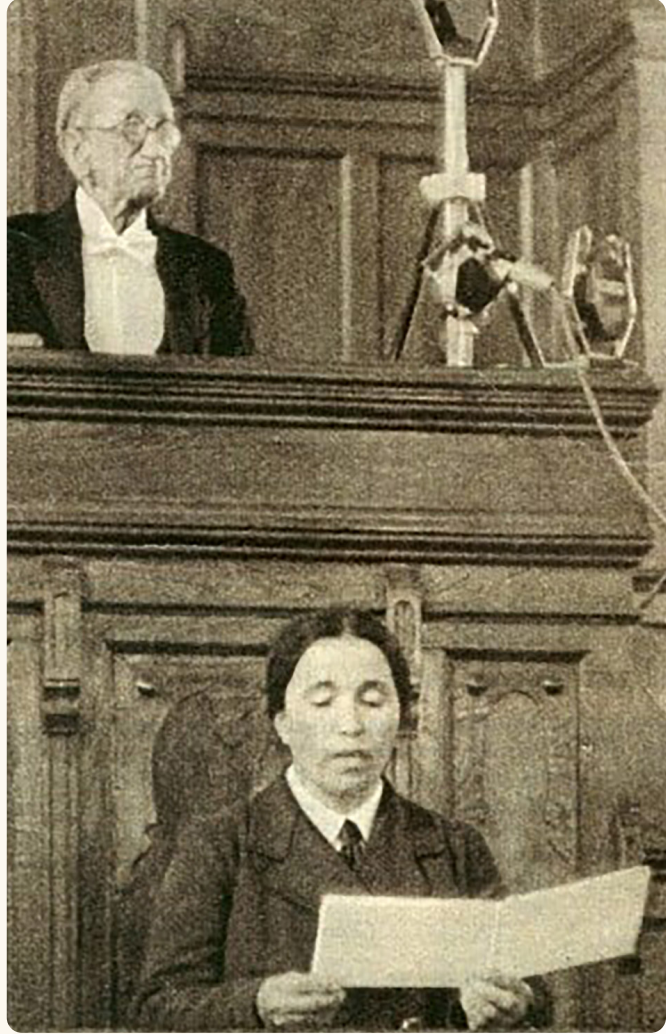
Ayaş'ı geçtikten sonra Kazan köyüne gelindi. Orada da halk, Atatürk ve ailesinin geleceğini duymuş, yollara dökülmüştü. Köye gelince Atatürk arabalarından inerek köylülere konuştular ve bir ağaç altında biraz dinlenmek istediler. Bu arada köy muhtarını sordular. Esmer, orta boylu bir kadın, elinde ayran güğümleri olduğu halde, "Muhtar benim Paşam." dedi. Muhtar olan kocası askere gitmiş. Köylüler de bu kadını muhtar olarak tanımışlar. O da kocasının muhtarlığını sürdürüyormuş. Bu cevap, Atatürk'ün çok hoşuna gitti.

Bu köylü kadını, gayet rahat bir şekilde, "Paşam köyümüze hoş geldin, safa geldin, şeref getirdin." diyerek, güğümlerden bir tase ayran doldurup ayakta ve Ata'nın huzurunda rahatça içti. Sonra da başka bir tase ayran doldurup, "Paşam ayranımız temizdir. Rahatça içebilirsiniz." diyerek Atatürk'e ve etrafındakilere ayrandan eliyle ikram etti.



Eski Türk adetlerine göre ev sahibi, çok sevdiği, saydığı bir kişiye yenilecek veya içilecek bir şey ikram edecekse, önce ondan kendi yer veya içer; sonra misafirine ikram edermiş. Hatta ikram edeceği şey yenilecek bir şeyse, tepsi veya tabaktan önce ev sahibi kendi bir lokma alır, onu yutar, sonra da kaşıkla aldığı o tarafı misafirine çevirir, “Buyrun başlayalım.” dermiş. Bunun manası bu yemekte sana zarar verecek herhangi bir şey yok. Eğer varsa önce bana zarar versin. Öldürecekse önce ben öleyim. Sen yeme ve ölme manasını taşımış.

Eğer ikram edilecek şey ayran gibi, süt gibi içilecek bir şeyse Satı Kadın’ın yaptığı gibi önce ev sahibi ondan bir tas veya bardak alıp içer, sonra misafirine ikram edermiş.



Satı Kadın da böyle yaparak Ata’ya ayranını ikram etmişti. İlk bardağı kendi içerek, senin sağ kalman içi ölünecekse ben öleyim, sen yaşa, demek istedi.

Bu bilmiş (...) kadın, Satı Kadın’dı.

Atatürk, bu Satı Çırpan isimli kadını unutmamışlardı. 12 yıl sonra 5 Aralık 1934 yılında çıkan, 2598 sayılı yasa ile, kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilince, Atatürk tarafından buldurulmuş ve milletvekili adayı gösterilmişti. Böylece ilk kadın milletvekillerinden biri olarak Meclis’e giren Satı Kadın, Meclis’te birçok çalışmalara katılmıştır.

*Yurdakul Yurdakul
Atatürk’ten Hiç Yayınlanmamış Anılar
(Kısaltılmıştır.)*

4. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI

ATATÜRK İÇİN DİYORLAR Kİ!



“Tunus milleti bugün, yüzyıllık bağlarla bağlı bulunduğu kardeş ve soylu Türk milleti ile Mustafa Kemal’in unutulmaz anısını canlandırmak ve saygıyla anmak üzere hürmetkâr bir düşünce içinde birleşmektedir.

Millet olarak Gazi’nin (...) savaş meydanlarında büyük asker olduğunu tespit ettikten sonra, her şeyin tamamen kaybolduğu zannedildiği bir anda, milletinden ümidini kesmeyi ve yenilgiyi kabul etmeyi şiddetle reddeden, (...) büyük insanı anıyoruz. O, güçleri birleştirmeyi, kırılmış cesaretleri yükseltmeyi bilmiş ve talihi zorlayarak millî ülkenin bütünlüğünü tekrar kurmuş ve memleketinin bağımsızlık ve egemenliğini kazanmasını başarmıştır. Atatürk böylece, ölümü esirliğe tercih eden bir milletin neler yapabileceğini hayretler içinde bulunan dünyaya göstermiştir. Bu örnek unutulmayacaktır.

(...)

Onun ölmez eseri, egemenliklerini elde etmiş milletlerin kaderlerine hükmedenler için ışıklı bir örnek ve bir ilham kaynağı olarak kalacaktır.

Habib Burgiba, Tunus Cumhurbaşkanı

(Kısaltılmıştır.)

A. 1-4. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Bu metinde geçen ve harfleri karışık olarak verilen kelimeleri anlamlarından yararlanarak bulunuz. Kelimeyi boş bırakılan yerlere yazınız.

- **oylus:** Saygı uyandıran, yücelik taşıyan.

- **tellim:** Çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu.

- **aşsav:** Devletlerin diplomatik ilişkilerini keserek giriştikleri silahlı mücadele.

- **bğmsıazkıl:** Bağımsız olma durumu, istiklâl.

2. Bu metnin konusunu yazınız.

.....

.....

3. Parçada Türk milletinin hangi özelliği vurgulanmıştır? Belirtiniz.

.....

.....

4. Atatürk'ün hangi mücadelesi diğer milletlere örnek olmuştur? Yazınız.

.....

B. Aşağıdaki altı çizili kelimelerin zıt (karşıt) anlamlılarını bulunuz. Bulduğunuz kelimeleri birer cümlede kullanınız.

1. O ağır poşetleri nasıl taşıyacağını düşünüyordu.

.....

2. Masanın üstünde çeşit çeşit eşya vardı.

.....

3. Şişe, su ile doluydu.

.....

4. Yaptığım yemek çok acı olmuş.

.....

5. Bu kötü havalarda insan dışarı çıkmak istemiyor.

.....

6. Hiçbir zaman dersine geç kalmazdı.

.....

7. Zor bir soruydu ama yapabildim.

.....

C. Aşağıdaki sorularda istenenleri yapınız.

1. “Azalmak” kelimesinin “etkisini yitirmek, hafiflemek” anlamıyla kullanıldığı cümlelerin başındaki kutucuğu işaretleyiniz.

☐

Bardaktaki portakal suyu biraz azalmıştı.

☐

Hastanın baş ağrısı iki gün sonra azalmıştı.

☐

Barajın suyu son zamanlarda bir hayli azalmıştı.

☐

Kasadaki elmalar bugün daha da azalmıştı.

2. a) Aşağıdaki cümlelerde noktalı yerlere gelmesi gereken en uygun kelimeleri yazınız.

tava

tepsi

ben

bir

sonra

Annem bir baklava yapmış.

Komşular bir saat geldiler.

Kahvaltıda yumurta yiyebildi.

Bir gün de anlarım seni, dedi.

b) Verilen cümlelerde eş sesli olan kelimeyi bulup yazınız. Bu kelimeyi bir cümlede kullanınız.

Kelime:

.....

3. Aşağıda verilen karşıt anlamlı kelimeleri bir cümlede bir arada kullanınız.

iyi - kötü

.....

sıcak - soğuk

.....

al - ver

.....

4. Aşağıdaki metinde boş bırakılan yerlere uygun noktalama işaretlerini koyunuz.

Anadolu ☐ ya gelip burada yaşamaya başlayan Türkler ☐ yeni bir uygarlığı da birlikte getirmişlerdir ☐ Bu ☐ göçebe uygarlığıdır ☐ Dilleri de göçebe kültürün dilidir ☐ Hayvanlarla ilgili sözcükler bakımından alabildiğine zengin olan bu dilde kaplanın sesi ☐ heykirme ☐ ☐ sığırın sesi ☐ böğürme ☐ ☐ çakalın ki ☐ pavkırma ☐ ☐ köpeğinki de ☐ ürüme ☐ dir ☐

Yaşar Kemal

5. Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir. Bundaki muvaffakiyeti Türk milletinin ve onun değerli ordusunun bir ve beraber olarak azimkârane yürümesine borçluyuz. Fakat yaptıklarımızı asla kâfi göremeyiz. Çünkü daha çok ve daha büyük işler yapmak mecburiyetinde ve azmindeyiz.

M. Kemal Atatürk

a) Bu metne en uygun başlık hangisi olabilir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

☐

Türkiye Cumhuriyeti

☐

Büyük işler

☐

Atatürk

b) Bu metne bir başlık da siz belirleyiniz.

.....

6. Aşağıda bilgilendirici metne örnek verilmiştir. Siz de konusu “Millî Mücadele” olan bilgilendirici bir metin yazınız.

Atatürk'ün boyu 1.74 cm, kilosu 70-74 arasında değişmiştir. Yüz rengi yanmış pembe, alnı çok geniş, kaşları çok gür ve kalkıktı. Elmacık kemikleri hafif çıkık, dudakları ince, saçları altın sarısı, gözleri mavi, göğsü kabarık, omuzları geniş, elleri ince ve zarifti.

Yurdakul Yurdakul

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

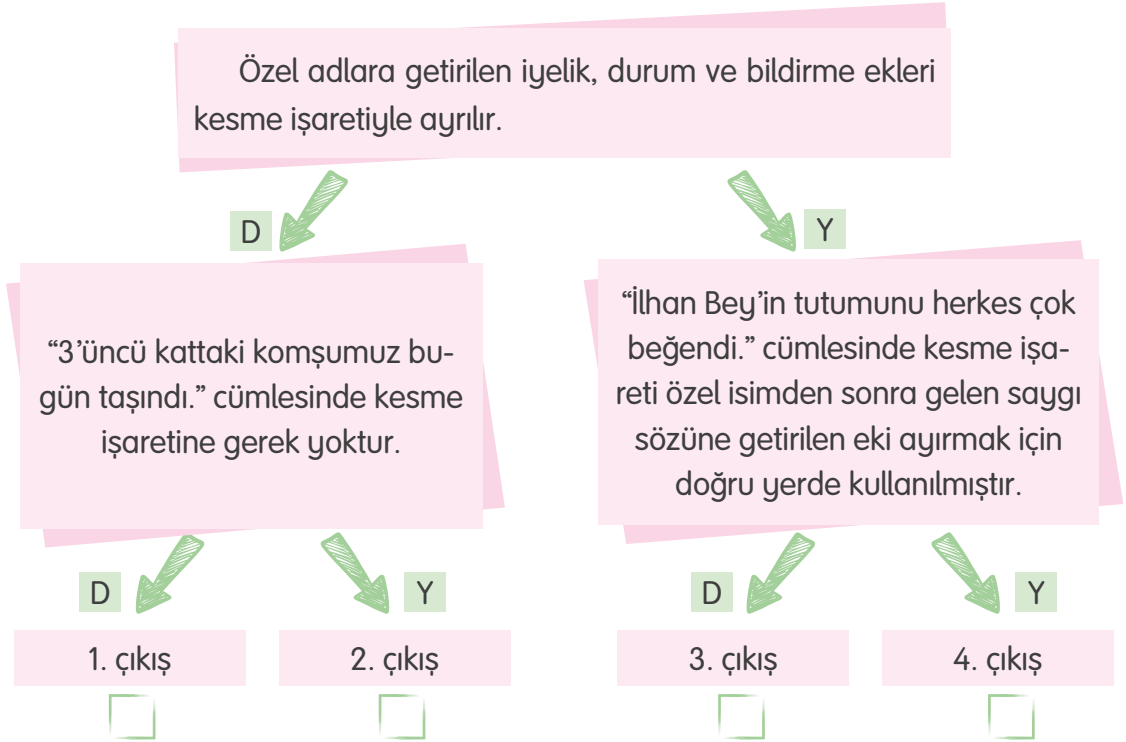
.....

.....

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısaltmalara getirilen ekin yazımında yanlışlık yapılmıştır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- ☐ TBMM'ye bir gezi düzenlemeyi planlıyoruz.
- ☐ Çelik yelekteki delik 1 mm'den daha küçükmüş.
- ☐ Bu ürün asla 75 kr.un üzerinde olamaz, dedi.
- ☐ THY'na yeni uçaklar alınacakmış.

8. Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yolu takip edilecektir.



Buna göre kaç numaralı çıkışa ulaşılır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

9. Bu memlekete en çok hizmet eden
Bu aşk ile dağlara gücü yeten
On sekiz milyonun omzunda giden
Atam Ankara sırtlarında yaşar.

Cahit Sıtkı Tarancı, Otuz Beş Yaş

Bu şiirin ana duygusunu belirleyip aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

5. TEMA



VATANDAŞLIK



PARAYI VEREN
DÜDÜĞÜ ÇALAR



ÖZGÜRLÜK



ATASÖZLERİ



TARLADAKİ HAZİNE
(DİNLEME METNİ)



TOPRAK ANA
(SERBEST OKUMA METNİ)

Hazırlanalım

- ✱ Adaletli olmak sizce neden önemlidir?
- ✱ İnsanlar birbirine adaletli davranmazsa neler olur? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ✱ Araştırmalarınızdan ulaştığınız Nasrettin Hoca fıkralarından birini arkadaşlarınıza anlatınız.
- ✱ "Parayı Veren Düdügü Çalar" metnini noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

PARAYI VEREN DÜDÜĞÜ ÇALAR

Bir sabah Hoca, eşeğine binip Akşehir Pazarı'nın yolunu tutar. Giderken yolda mahal-
lenin çocuklarına rastlar. Onlar her zamanki gibi Hoca ile şakalaşacaklardır:

"Hocam nereye gidiyorsun?"

"Bugün bize ne getireceksin?"

Hoca da Akşehir Pazarı'na gideceğini, evinin eksiklerini tamamlayacağını söyler. Ho-
ca'nın pazara gittiğini öğrenen tatlı yaramazlar birbiri ardınca isteklerini sıralayıverirler:

"Hocam, bana bir düdük aliver..."

"Hocam ben de düdük isterim..."

Bu arada çocuklardan biri cebinden çıkardığı parayı Hoca'nın eline tutuşturur:

"Hocam, bana da bir düdük aliver."



Hoca eŖeęini dehleyip yola koyulur.

Pazardaki iŖlerini bitiren Hoca ikindi üzeri dönüş yolunu tutar. Çocuklar da Hoca'nın o saatlerde döneceğini bildikleri için yolunu gözlemeye baŖlarlar. Bir süre sonra Hoca uzakta belirir. Çocuklar oyunu bırakıp onun gelmesini beklemeye koyulurlar. Derken Hoca yanlarına gelince hep birlikte bağırmaya baŖlarlar:

“Hoca, düdüğümü isterim.”

“Hani düdüğüm Hocam...”

“Hocam...”

Çocuklar böylesine gürültülü bir Ŗekilde düdüklerini isterken Hoca da cübbesinin cebinden çıkardığı tek düdüğü, sabah kendisine para veren çocuğa uzatır.

“Al Ahmet, düdüğünü getirdim.”

Yalnız, Ahmet'e düdük alınması öbür çocukları üzer:

“Bize yok mu?”

“Ben de istemiŖtim...”

“Hani bana?”

Çocukların itiraz seslerine kulak asmayan Hoca cevabını verir:

“Çocuklar, siz para vermediniz ki! Unutmayın, parayı veren düdüğü çalar!”

Ve eŖeęini dehleyip evinin yolunu tutar.

Her isteğin bir karŖılıęı vardır, karŖılıksız istekler yerine getirilmez. Eğer öyle olursa Hoca her pazara gidiŖinde gereksiz masraflara girecektir.

Saim Sakaoğlu
Nasrettin Hoca Fıkralarından Seçmeler



1. Etkinlik

- ☀ Okuduğunuz metinde geçen bazı kelimeler aşağıda harfleri karışık olarak verilmiştir. Anlamlarından yola çıkarak bu kelimeleri ilgili kutucuğa yazınız.

	Kelime	Sözlükteki Anlamı
becüb		Hukukçuların, üniversite öğretim üyelerinin, din adamlarının, mezuniyet törenlerinde öğrencilerin elbise üstüne giydikleri uzun, yanları geniş, düğmesiz giysi.
raziti		Bir düşünce veya kararı benimsemeyerek karşı çıkma.
ledehmek		Hayvanı “deh” diyerek yürütmek.

2. Etkinlik

- ☀ Okuduğunuz metinde geçen bazı cümleler aşağıda verilmiştir. Bu cümlelerdeki altı çizili deyimlerin anlamını TDK Türkçe Sözlük’ten bularak ilgili yerlere yazınız.

- Bir sabah Hoca, eşeğine binip Akşehir Pazarı’nın yolunu tutar.
yolunu tutmak:
- Bu arada çocuklardan biri cebinden çıkardığı parayı Hoca Efendi’nin eline tutuşturur.
eline tutuşturmak:
- Çocuklar da Hoca’nın o saatlerde döneceğini bildikleri için yolunu gözlemeye başlarlar.
yolunu gözlemek:
- Hoca eşeğini dehleyip yola koyulur.
yola koyulmak:

3. Etkinlik

☀ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Nasrettin Hoca, evinin eksikliklerini tamamlamak için nereye gitmiştir?
2. Çocuklar, Nasrettin Hoca'dan ne almasını istemiştir?
3. Çocuklardan biri Nasrettin Hoca'ya neden para vermiştir?
4. Çocuklar niçin Nasrettin Hoca'nın pazardan dönüşünü beklemiştir?
5. Nasrettin Hoca kime düdük almıştır? Niçin?

4. Etkinlik

☀ “Parayı veren düdüğü çalar.” sözünden aşağıdakilerin hangisi çıkarılabilir?

- ☐ Para harcayan kimseler toplum tarafından sevilmez.
- ☐ Bir kişi, karşılığını ödediği zaman istediğini elde edebilir.
- ☐ Karşılık beklemeden yapılan güzel davranışlar iyiliktir.
- ☐ Parası çok olan kişiler her zaman saygı görür.

5. Etkinlik

☀ Okuduğunuz metnin hikâye unsurlarını belirleyerek ilgili kutucuklara yazınız.

Konusu		
Zaman	Mekân	Şahıs ve Varlık Kadrosu
	Olay Örgüsü	

6. Etkinlik

- ★ Aşağıdaki görsellerden birini seçerek Nasrettin Hoca fıkralarından birini anlatınız. Anlatımınızda yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanmaya özen gösteriniz.



7. Etkinlik

- ★ Nasrettin Hoca'nın sadece parayı veren çocuğa düdük almasıyla ilgili neler düşünüyorsunuz? Düşüncelerinizi defterinize yazınız.

8. Etkinlik

- Masmavi deniz ve yemyeşil ormanlar insana huzur veriyor.

Bu cümledeki masmavi ve yemyeşil kelimelerinin anlamı pekiştirilmiştir. Pekiştirmeli kelimeler, kelimenin ilk hecesine “m, p, r, s” harflerinden biri getirilerek elde edilen hecenin aynı kelimenin başına eklenmesiyle oluşturulur.

- ★ Bu açıklamaya göre aşağıdaki kelimelere “m, p, r, s” harflerinden uygun olanı getirerek pekiştirmeli kelimeler oluşturunuz. Daha sonra bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

	Kelime	Pekiştirmeli Kelime	Cümle
1	koyu		
2	siyah		
3	pembe		
4	temiz		

9. Etkinlik

Her isteğin bir karşılığı vardır, karşılıksız istekler yerine getirilmez. Eğer öyle olursa Hoca her pazara gidişinde gereksiz masraflara girecektir.

- ✱ Okuduğunuz metinden alınan bu ifadeler aşağıda verilenlerden hangisi için bir ipucu olabilir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

Metnin
ana fikri

Metnin
konusu

Metnin
başlığı

Metnin
kahramanları

10. Etkinlik

Bir kimsenin herhangi bir belgeyi yazdığını veya onayladığını belirtmek için her zaman aynı biçimde kullandığı işarete **imza** denir.

Aşağıda Mustafa Kemal Atatürk'ün imzası verilmiştir. Burada görüldüğü gibi adın baş harfi, soyadın tamamı yazılarak imza atılır.



- ✱ Aşağıya adaletli olmak konusunda bir metin yazınız ve metnin sonuna imzanızı atınız. Yazınızda pekiştirmeli kelimeler kullanmaya dikkat ediniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



İstiklâl Marşı'nın on kıtasını ezberleyiniz ("Özgürlük" metninin 4. etkinliğine yöneliktir.).

Hazırlanalım

- ☀️ Özgürlük kavramının size neler çağrıştırdığını aşağıdaki kutucuklara yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

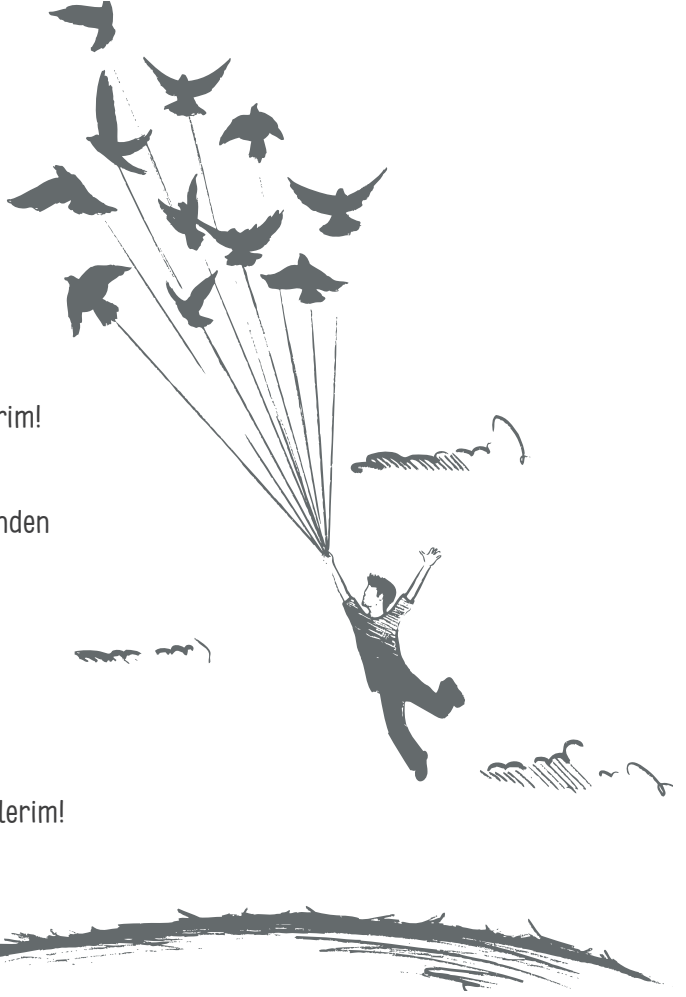
- ☀️ "Özgürlük" şiirini vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek sesli okuyunuz. Daha sonra şiiri ezberlemeye çalışınız.

ÖZGÜRLÜK

Eğer kuvvetim yetse benim
Rıhtıma koşarım yalınayak.
Halatlarını bütün gemilerin
Bıçağımla keserim.
Gemiler açılır sallanarak
Ben de artlarından bakarak
Gülerim,
Bütün kuvvetimle bağırarak.
Azat olun gemilerim, azat olun gemilerim!

Eğer kuvvetim yetse benim
Kentin bütün çocuklarını alırım evlerinden
Hepsine kiraz çiçeklerinden
Bir çift kanat takarım.
Çocuklar havalanır uçarak
Ben de artlarından bakarak
Gülerim,
Bütün kuvvetimle bağırarak.
Azat olun bebeklerim, azat olun bebeklerim!

Sonra da kendi kendime
Artık ışın kalmadı derim,
Çeker arabamı giderim.



Cahit Külebi
Bütün Şiirleri

1. Etkinlik

- ✱ Okuduğunuz şiirde “azat olmak” kelime grubunun anlamı aşağıdakilerden hangisidir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

özgür kalmak

kaçıp gitmek

denizde
sürüklenmek

☐☐☐

2. Etkinlik

- ✱ Aşağıdaki soruları okuduğunuz şiire göre defterinize cevaplayınız.

1. Şairin gücü yetse neleri yapmak istiyor?
2. Gemilerin özgür olmadığını düşünüyor musunuz? Neden?
3. Şairin çocuklar için nasıl bir düşüncesi vardır?
4. Sizce bu şiirde söylenenlerden hangisinin gerçekleşmesi mümkün değildir? Neden?

3. Etkinlik

- ✱ Aşağıda Mustafa Kemal Atatürk’e ait bazı sözler verilmiştir. Farklı yazı karakterlerinin kullanıldığı bu sözleri okuyunuz. Sizce neden bir metinde farklı yazı karakterlerine yer verilir? Açıklayınız.

Bağımsızlık, uğruna ölmesini bilen toplumların hakkıdır.

Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.

Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir.

Egemenlik verilmez, alınır.

.....

.....

.....

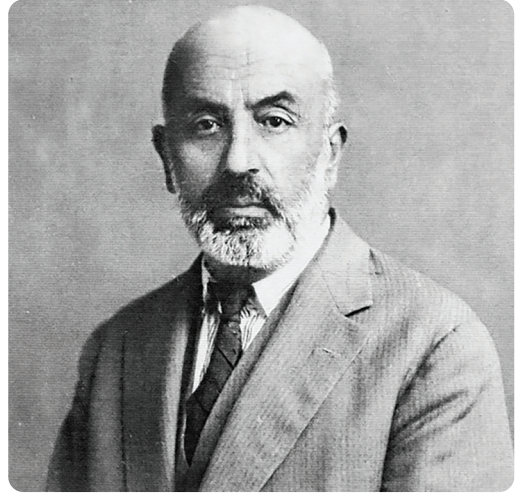
.....

.....

.....

4. Etkinlik

- ✱ İstiklâl Marşı'nın on kıtasını ezbere okuyunuz. İstiklâl Marşı'nı okurken;
 - Kelimeleri doğru telaffuz etmeye,
 - Vurguya,
 - Tonlamaya,
 - Sesinizi sınıf ortamına göre ayarlamaya dikkat ediniz.



5. Etkinlik

- ✱ Aşağıdaki afişte ve kutlama mesajında verilmek istenen iletiyi boş bırakılan yere yazınız.



Büyük zaferimizin 98'inci yıl dönümünde başta Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere ülkemizin bölünmez bütünlüğü için canlarını feda eden aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmet, minnet ve şükranla anıyoruz.

ZAFER BAYRAMIMIZ

Kutlu Olsun!

6. Etkinlik

- ✱ Bir şiir okuma yarışması düzenleyiniz. Bu yarışmada “Özgürlük” şiirini okuyunuz.

7. Etkinlik

- ✱ Aşağıda tırnak işaretinin (“ ”) kullanıldığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile ilgili örnekleri eşleştiriniz.

KURALLAR

a

Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır.

b

Özel olarak vurgulanmak istenen sözler tırnak içine alınır.

c

Cümle içerisinde eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları tırnak içine alınır.

ÖRNEK CÜMLELER

☐

Yavuz Bülent Bâkiler’in bazı şiirleri “Harman” adıyla yayımlandı.

☐

Daima “bilirim” mi diyor, gençtir; her şeye “olabilir” mi diyor, ihtiyardır.

☐

Bir kitapta okumuştum: “Söz verdiğinizde onu yerine getiriniz.”

8. Etkinlik

- ✱ Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tırnak işareti (“ ”) yanlış kullanılmıştır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

☐

Babası, Ayşe’ye “Kapının önünde seni bekliyorum.” dedi.

☐

Sözlerini “Hiçbir şey insan kadar yükselemez.” diye bitirdi.

☐

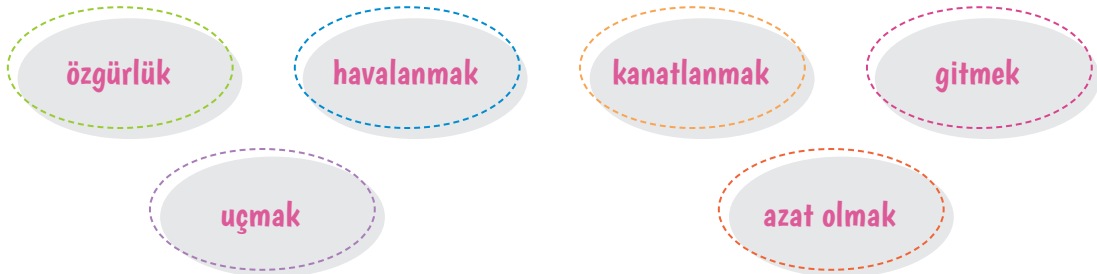
“İnsanlar köprü” kuracakları yerde, duvar ördükleri için yalnız kalıyor.

☐

Mustafa Necati Sepetçioğlu’nun “Kapı” adlı romanını da okudum.

9. Etkinlik

- a. Okuduğunuz şiirden hareketle oluşturulan aşağıdaki kelime havuzundan istediklerinizi kullanarak bilgilendirici bir metin yazınız. Metninizi zenginleştirmek için çizim, grafik ve görseller kullanabilirsiniz.



Hazırlanalım

- ☀️ Yaptığınız araştırmanın sonuçlarını arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ☀️ "Atasözleri" metnini sessiz okuyunuz. Okuma sürecinde zihninizde oluşan soruları 1. etkinliğe yazınız.

ATASÖZLERİ

1. Emek olmadan (emeksiz) yemek olmaz.

Yaşayabilmek, harcıyabilmek için çalışıp kazanmak gerektir.

2. Emmim, dayım kesem; elimi soksam yesem.

Bir kimsenin minnetsiz, rahat rahat harcıyacağı para amcasının, dayısının verdiği değil, kendisinin kazandığı paradır.

3. En kolay iş, yemek; çiğneme-den yutulmaz.

Emek çekilmeden yapılan iş yoktur. Emek çekilmeden yapıyor gibi görünen "yemek yemek" bile "çiğneme" emeği ile gerçekleşir.

4. Ekmeden biçilmez.

a) Emek harcanmadan verim alınmaz.

b) Kendisine karşı fedakârlık yapmadığın kimseden sana karşı özveride bulunmasını bekleyemezsin.

5. Eken biçer, konan göçer.

Her davranış, doğal sonucuna varır. Örneğin emek verip ekin eken, ürün alır. Gezmekte olup da bir yerde konaklayan, kuşkusuz oradan başka yere gider.



Ömer Asım Aksoy
Atasözleri Sözlüğü
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

- ✱ Okuma sürecinde zihninizde oluşan soruları aşağıya yazınız. Gruplara ayrılarak bu sorulara cevap arayınız. Daha sonra cevaplarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.
2.
3.

2. Etkinlik

- ✱ “Atasözleri” metninde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Anamlardan ve verilen harflerden hareketle bu kelimeleri belirleyerek kutucuklara örnekteki gibi yazınız.

Anlam: Amca.

Kelime	E	M	M	İ
--------	---	---	---	---

Anlam: Ağza alınan bir şeyi dişler arasında ezmek, öğütmek.

Kelime	Ç		Ğ		E	M		K
--------	---	--	---	--	---	---	--	---

Anlam: Bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücü, mesai, zahmet.

Kelime		M	E	
--------	--	---	---	--

Anlam: Bir amaç uğruna veya gerçekleştirilmesi istenen herhangi bir şey için kendi çıkarlarından vazgeçme.

Kelime	Ö		V		R	
--------	---	--	---	--	---	--

Anlam: Yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, gönül borcu.

Kelime	M	İ		N	E	
--------	---	---	--	---	---	--

3. Etkinlik

★ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Bir kişinin en kolay harcadığı para hangisidir?
2. Emek harcamadan hiçbir işin yapılamayacağı hangi örnekle açıklanmıştır?
3. Kimden özveride bulunması beklenemez?
4. Okuduğunuz metindeki atasözlerinde hangi konu üzerinde durulmuştur?

4. Etkinlik

★ Aşağıdaki ifadeler okuduğunuz metne göre doğru ise ifadenin başına “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () “Çiğnemedenden yutulmaz.” atasözüyle “Emek olmadan yemek olmaz.” atasözü aynı konuyu işlemektedir.
2. () Atasözlerinde arkadaşlık, dostluk gibi konular ele alınmıştır.
3. () “Emmim, dayım kesem; elimi soksam yesem.” atasözünde bir kişi için en değerli şeyin kendi alın teri olduğu vurgulanmıştır.
4. () “En kolay iş yemek, çiğnemedenden yutulmaz.” atasözünde bazı işlerin emek harcanmadan yapılabileceği söylenmiştir.
5. () “Eken biçer, konan göçer.” atasözünün konusu ile “Ne ekersen onu biçersin.” atasözünün konusu aynıdır.

5. Etkinlik

★ Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin “Atasözleri” metniyle ilgili ifadesi doğrudur? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

Atasözleri ve anlamlarından hareketle bir olay anlatılmıştır.

☐

Bengü

Atasözleri ve anlamları verilerek okuyucu bilgilendirilmiştir.

☐

Murat

Atasözlerinin yanında anlamları da verilerek duygu ve düşünceler şiir gibi aktarılmıştır.

☐

Sinem

6. Etkinlik

a. Aşağıdaki metni okuyunuz.

KENDİ DÜŞEN AĞLAMAZ

Çelik tencere ile toprak çömlek bir mutfakta karşılaşmış arkadaş olmuşlar. Oradan buradan konuşurlarken oturmaktan sıkılmış tencere, “Gel, biraz gezelim,” demiş çömleğe. Çömlek, bir tencereye bakmış, bir de kendine: O çeliktir, kendisi toprak! Oturup sohbet etmekte bir sorun yokmuş ama birlikte gezmeye çıkmanın tehlikeleri olduğunun farkındaymış.

“Dışarısı benim için tehlikelerle dolu, bir taşla filan çarparım sonra,” diye isteksizliğini belirtmiş.

“Merak etme,” demiş tencere, “araya girer, korurum ben seni. Yeter ki gezme teklifimi kabul et sen!”

Tencerenin böyle güvence vermesi karşısında, daha fazla direnememiş çömlek; istemeye istemeye de olsa:

“Peki, demiş, “madem öyle diyorsun!

Birlikte çıkıp mutfaktan, düşmüşler yola... Düz yolda sorun çıkmamış hiç; güle, konuşa ilerlemişler. Ama küçük bir tümsek çıkınca önlerine, tencere çukuru görememiş bir an; sallanmış sağa sola...

Çatt! Çarpmış çömleğe! Kalbi kırılmış çömleğin. Tencere özür dilemiş dikkatsizliği için ama ne fayda! Olan olmuştur bir kere...

Derken bir elektrik direği çıkmış önlerine. Tencere artık dikkatli ya! Atılmış hemen! Çömleğin başına bir şey gelmesin diye, direk çömleğin arasına girmek istemiş. İstemiş ama bu sefer de telaştan kayıp çarpmamış mı yine çömleğe?

Gövdesinde oluşan çatlaklara ağlamaklı gözlerle bakan çömlek:

“Kendi düşen ağlamaz,” diye mırıldanmış, çelik tencereyle gezmeye çıktığına bin pişman.

Süleyman Bulut

101 Atasözü 101 Öykü

(Kısaltılmıştır.)

b. Bu metni, “Atasözleri” metni ile konu bakımından karşılaştırınız.

	Konu
Atasözleri	
Kendi Düşen Ağlamaz	

7. Etkinlik

✱ “Emek olmadan, yemek olmaz.” atasözüyle ilgili bir konuşma yapınız. Bu konuşmanızda “Atasözleri” metninde öğrendiğiniz aşağıdaki kelimeleri anlamalarına uygun olarak kullanmaya dikkat ediniz.

kazanmak

harcamak

özveri

emek

para

rahat

8. Etkinlik

Beyza ile Yusuf, atasözü tamamlama oyunu oynamaktadır. Beyza'nın söylediği atasözünü Yusuf, Yusuf'un söylediği atasözünü de Beyza tamamlayacaktır.

- ☀ **Buna göre Beyza ile Yusuf aşağıda kelimeleri kullanarak atasözlerini nasıl tamamlamış olabilir?**

Beyza: Ekmeğin büyüğü, hamurun olur.

kıymeti

Yusuf: Davulun sesi uzaktan gelir.

çoğundan

Beyza: Ek tohumun hasını, çekme yasını.

hoş

Yusuf: Gençliğin ihtiyarlıkta bilinir.

yiyecek

9. Etkinlik

- ☀ **Aşağıda kısa çizginin (-) kullanıldığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile ilgili örnekleri eşleştiriniz.**

KURALLAR

a

Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.

b

Kelimeler arasında “-den...-a, ve, ile, ila, arasında” anlamları vermek için kullanılır.

c

Heceleri göstermek için kullanılır.

ÖRNEK CÜMLELER



Fenerbahçe-Galatasaray maçı golsüz bitti.



“Mahalle” kelimesi ma-hal-le şeklinde hecelerine ayrılır.



Hikâyenin sonunda köyden taşınırlar.

10. Etkinlik

- ☀ **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısa çizgi (-) gereksiz kullanılmıştır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.**



Birinci Dünya Savaşı 1914-1918 yılları arasında oldu.



Bu kelimeyi Türkçe-Osmanlıca Sözlük'te bulabilirsin.



Sen de kendine iyi-kötü bir iş bulup çalışmalısın.



Adana-Kayseri arasındaki kara yolunda çalışmalar sürüyor.

11. Etkinlik

- a. Aşağıda çelik çomak oyununun nasıl oynandığı açıklanmıştır. Ancak oyunun son altı aşaması karışık olarak verilmiştir. Oynanış biçimine göre bu aşamaları sıralayarak numaralandırınız.

Bu oyun iki grup arasında oynanır. Gruplar en az ikişer kişiden oluşur. Oyunda biri 30 santimetre, diğeri ise 70 santimetre olan iki sopa kullanılır. Düz bir yere çizgi biçiminde küçük bir çukur açılır. Çukurdan 20 adım geriye bir çizgi çizilir. Oyunda ebe yoktur. Oyuna başlayacak grubu belirlemek için seçim yapılır. Seçimi kazanan grup oyuna başlamak için hazırdır.

- ☐ Oyuna ilk başlayan kişi önceden çizilen çizgiden elindeki küçük sopayı çukur üzerindeki sopaya atar.
- ☐ Önce karşı gruptan bir kişi elindeki uzun sopayı önceden açılan çukurun üzerine yatay olarak koyar.
- ☐ Sopaya vurabilirse oyuna başlar.
- ☐ Oyun bu şekilde devam eder.
- ☐ Küçük sopanın düştüğü yere kadar oyunu kaybeden grubun oyuncularını sekererek gider.
- ☐ Elindeki büyük sopa ile küçük sopayı havaya kaldırır ve ona vurur.

Genel ağdan alınmıştır.

(Kısaltılmıştır.)

- b. Arkadaşlarınızla oynadığınız bir oyunun aşamalarını aşağıya yazınız.**



<https://bit.ly/3Hgof6l> linkinden bir masal okuyunuz (“Tarladaki Hazine” metninin 7. etkinliğine yöneliktir.).



5. TEMA

VATANDAŞLIK

TARLADAKİ HAZİNE

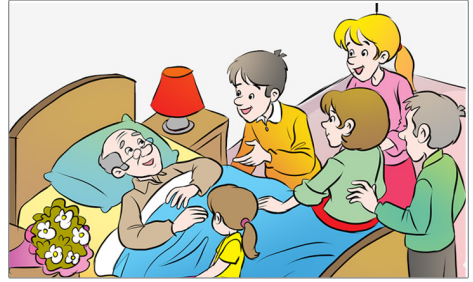
Dinleme Metni

Hazırlanalım

- ☀ Çalışarak ailesini geçindirmek zorunda olan biri, bu görevini yerine getirmemezse neler yaşanabilir? Bu konudaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ☀ "Tarladaki Hazine" metnini dinleyiniz. Metni dinlerken 1. etkinliği yapınız.

1. Etkinlik

- a. "Tarladaki Hazine" metnini dinlerken "ihtiyar adam, bu sözleri söyledikten birkaç gün sonra hayata gözlerini yummuş." cümlesinden sonra dinlemeyi durdurunuz. Bu aşamadan sonra olayın nasıl gelişeceğini tahmin ediniz. Tahmininizi aşağıya yazınız.



.....

.....

.....

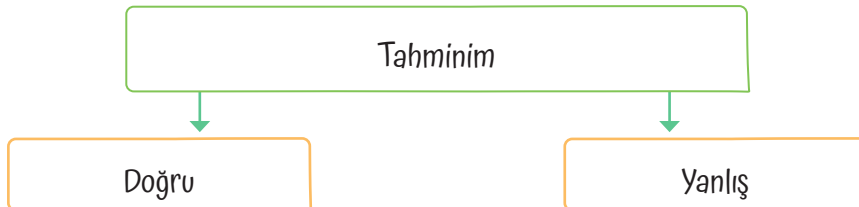
.....

.....

.....

.....

- b. Metnin tamamını dinledikten sonra tahminlerinizin doğruluğunu değerlendirmek için ilgili kutucuğu işaretleyiniz.



2. Etkinlik

- a. Dinlediğiniz metinde geçen bazı kelimeler görsellerle birlikte verilmiştir. Bu kelimelerin ve görsellerin size çağrıştırdığı kelimeleri ilgili yerlere yazınız.



hazine



tarla



kayalık

- b. Kelimelerin anlamlarını görsellerinden yararlanarak tahmin ediniz.

hazine:

tarla:

kayalık:

- c. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri aşağıda birer cümlede kullanınız.

.....

.....

.....

3. Etkinlik

- ★ Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Zengin adam neden üzülüyormuş?
2. Zengin adam, çocuklarından ne istemiş?
3. Çocuklar hazineyi nerede aramış?
4. Ambarlar ne zaman dolup taşmaya başlamış?
5. Çocuklar yaşadıklarından nasıl bir ders çıkarmış?

4. Etkinlik

- ☀ “Tarladaki Hazine” metnini ana hatlarıyla arkadaşlarınıza anlatınız.

Anlatımınızda aşağıdaki hususlara dikkat ediniz.

- Ayrıntılara girmeden kişileri kısaca tanıtınız.
- Olayın önemli noktalarını belirleyerek bunları oluş sırasına göre aktarınız.

.....

.....

.....

.....

5. Etkinlik

- ☀ Siz olsaydınız “Tarladaki Hazine” metnine nasıl bir başlık verirdiniz? Nedeniyle birlikte aşağıya yazınız.

Ben olsaydım bu metne

“

.....”

başlığını verirdim.

Çünkü

.....

.....

.....

.....

.....

6. Etkinlik

- ☀ Dinlediğiniz metni rol paylaşımı yaparak sınıf arkadaşlarınızla canlandırınız.
- ☀ Siz hangi rolü canlandırdınız? Canlandırma yaparken nelere dikkat ettiğinizi aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

7. Etkinlik

- ✱ EBA'dan okuduğunuz masalı arkadaşlarınıza anlatınız. Masal ile ilgili görüş ve düşüncelerinizi belirtiniz. Anlatırken kelimeleri anlamlarına uygun kullanınız. Beden dilinizi etkin kullanınız ve nezaket kurallarına uygun konuşunuz.

8. Etkinlik

- a. Aşağıda yay ayraçnı [()] kullandığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile ilgili örnekleri eşleştiriniz.

KURALLAR

a

Tiyatro eserlerinde ve senaryolar-
da konuşanın hareketlerini, duru-
munu açıklamak ve göstermek için
kullanılır.

b

Bir söze alay, kinaye veya küçüm-
seme anlamı kazandırmak için kul-
lanılan ünlem işareti yay ayraç içi-
ne alınır.

ÖRNEK CÜMLELER



Nilgün — (Anlamli anlamli kar-
şısındaki yüzüne bakar.)
Yanıldığınızı size kanıtlayacağım.



Adam, akıllı (!) olduğunu söy-
lüyor.

- b. Aşağıdaki metinde numaralanmış ifadelerin hangisinde yay ayraç kullanılmalıdır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

(1) İbrahim Örs Trabzon 1982-1992

(2) İlk ve ortaöğrenimini Trabzon'da, yükseköğrenimini Gazi Eğitim Enstitüsünde tamamladı. (3) Lisedeyken Trabzon "Yeni Yol" gazetesinde yazı hayatına baş-
ladı. (4) Daha sonra gazeteci olarak Son Saat ve "Milliyet" gazetelerinde çalıştı.

Genel ağdan alınmıştır.

(Kısaltılmıştır.)

1

2

3

4



9. Etkinlik

- a. Yaşadığınız çevrede bir hazine olduğunu düşününüz. Bu hazinenin yerini tarif ediniz.

- b. Aşağıya hazinenin yerini gösteren bir kroki çiziniz.



“Kuraklığın nedenleri” hakkında bir sunum hazırlayınız. (“Meke Gölü” metninin “Hazırlık” çalışmasına yöneliktir.

TOPRAK ANA

(...)

Ben de ağır ağır yürürken düşünüyordum: Ancak benim oğullarım gibi yiğitler halkı düşmandan koruyabilirdi. Tek sağ olsunlar... Sağ olsunlar ve zaferle dönsünler. Ondan sonrası kolaydı, bir deri bir kemik kalsak bile her engeli aşar, her güçlüğün üstesinden gelirdik. Önemli olan sağ kalmak. Ama zafer de gecikmesin artık, çabuk gelsin! Çabuk gelsin! Elbette yalnız benim dileğim değildi bu. Bütün halkın amacı, umudu, hayali bu idi. Bu yüzden de ben, her fedakârlığa, her güçlüğe katlanmaya hazırdım.

En küçük oğlum Caynak daha on sekizini bile doldurmadan cepheye gönderildiği zaman bile dişimi sıktım, dilimi tuttum ve acılarımı içime attım.

Kış sonuna doğru askerlik şubesine sık sık çağırılmış, kendi yaşındaki gençlerle birlikte yat-kalk ve silah kullanma talimleri yapmıştı. Zaten bu talimler âdet olmuş ve buna hepimiz alışmıştık. Bir endişe duymuyordum. Eğitim görüyor, manevra yapıyorlardı: “Yat! Kalk!.. Sağa bak, sola bak!” gibi on beş günlük bir talimden sonra dönüp geliyorlardı.

Bir defasında gidişinin ikinci gününde döndü. Buna çok şaşıtm:

- Niye bu kadar çabuk bıraktılar, umarım bir daha hiç çağırılmazlar, dedim.
- Bırakmadılar ana, yarın yine gideceğim, dedi Caynak. Bu defa biraz daha fazla talim göreceksin, daha fazla kalacağız orada. Bu yüzden de evde bir gün kalmamıza izin verdiler, merak edilecek bir şey yok.

Ona inandım. Şüphelenmek aklıma bile gelmedi. Caynak o gün bir tuhaf davranıyordu. Çıkacağı uzun bir yolculuğa hazırlanıyordu sanki. Öğleden evvel elinde çekiç ve çivilerle avluda, ahırda, ambarda dolaştı durdu. Gevşeyen çivilere bir çekiç vuruyor, düşen çivilerin yerine yenisini çakıyor. Daha sonra koca bir yığın yakacak odun hazırladığını, arka avluda gübreligi temizlediğini, ambarın damına attığımız otları kurutmak için aktardığını fark ettim. Akşam üzeri eve geldiğimde avluyu iyice temizlediğini, at yemliğini onardığını gördüm. O yemliğe de ihtiyacımız vardı. Babamız evdeyken bir atın her zaman el altında, emrinde bulunmasını isterdi...

— A evladım, bütün bu işlerin hepsini birden yapmana ne gerek var, o onarımları yapman için yazın bol bol vaktin olacak, demiştim.

Bana, eli değmişken, vakti de varken yapmak istediğini, sonra belki vakit bulamayacağını söylemişti. O bu cevabı verdiği zaman da uyanmamış, bir şey anlayamamıştım. Sadece (...) işlerinin çokluğu gelmişti aklıma. Gerçek sebebi ancak gitmesinden sonra öğrendik. Bize bir mektup yazmış ve bunu istasyondan bir arkadaşı ile göndermişti! Tanrım! Bu ne çocukluk, bu ne maskaralık! Ah yavrum ah! Mektup yazmak iyi de veda etmeden gitmek olur mu hiç? O haberi duyduğum zaman aklıma yitirecek olsam bile gideceğini bana söylemeliydin.

Konuşmadan, veda edemeden gittiği için bizden çok özür diliyordu. Böylesinin daha kolay, acıları uzatmaktansa her şeyin bir çırpıda bitivermesinin daha iyi olacağını düşünüyormuş. “Daha az acı çekesiniz, olayı bir anda öğrenip kararımdan dolayı bana hak veresiniz istedim.” diyordu. Ne bileyim, belki o haklıdır. Elbette acı haberi yüzüme söylemek onun için pek güç bir şeydi. Belki seller gibi gözyaşı dökerek ağlayacaktım. Belki yalvararak onu caydırmaya çalışacağımdan korkuyordu...

(...)

Beni çok sevdiğin ve acıdığın için cepheye gittiğini haber vermedin.

*Cengiz Aytmatov
Toprak Ana
(Kısaltılmıştır.)*

5. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI



BERABERLİĞİN GETİRDİĞİ

Padişah bir gün üç oğlunu sırayla yanına çağırır. Büyük olanın eline sağlam iple sarılmış bir deste ok verir ve kırmamasını ister. Uğraşır, didinir ama nafile... Oklar kırılmaz. İkinci oğlu yanına geldiğinde, ondan da aynısını ister ama o da oku kıramaz. En son küçük kardeş gelir ve ona da aynısını söyler. Küçük kardeş önce oklara, sonra ağabeylerine bakar. Destenin içinden bir ok çıkartır kırar. Sonra iki, üç derken bütün oklar kırılmıştır.

Padişah da: “İşte oğullarım. Eğer benden sonra birlik ve beraberlik içinde olursanız: bütün dünya bir araya gelse, sizi kimse yenemez. Ama aranızda fitne, kin, nefretlik düşmanlık girerse, bu dünyada iz bırakmadan yok olup gidersiniz.”

Cengiz Erşahin

Başarı Öyküleri

A. 1-4. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Çocuklar okları niçin kıramamıştır?

.....

2. Küçük kardeş, okları kırmak için nasıl bir yol izlemiştir?

.....

3. Padişahın oğullarına hangi öğüdü verdiğini parçadan belirleyerek yazınız.

.....

4. Bu metni en iyi anlatan atasözü aşağıdakilerden hangisidir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

Allah sabırlı kulunu sever.

☐

Birlikten kuvvet doğar.

☐

Emek olmadan yemek olmaz.

☐

Ağaç yaş iken eğilir.

☐

B. A sütununda bazı deyimlerin anlamları, B sütununda ise bu deyimlerin kullanıldığı cümleler verilmiştir. Bu deyimleri belirleyerek örnekteki gibi ilgili yerlere yazınız.

A	B
1. Karmaşık bir biçimde yayılıp genişlemek. (dal budak salmak)	Bu sorun daha fazla dal budak salmadan bir an önce çözülmeli.
2. Korkudan ayakta duramayacak duruma gelmek. (.....)	Çoban köpeğini görünce dizlerinin bağı çözüldü.
3. Farkında olmadan karşısındakini kıracak ya da kötü bir sonuca yol açacak söz söylemek, davranışta bulunmak. (.....)	Onun çam devirmede üstüne yok, çok dalgındır.
4. Davranış ve yetenekleriyle ilgi ve önem kazanmak. (.....)	Ev işlerindeki becerisiyle herkesin gözüne girmeyi başardı.
5. Çok öfkelenmek, olan bitenler karşısında taşkınlık göstermek. (.....)	Ben çileden çıkmadan çabuk terk edin burayı, diye onları uyardı.
6. Genişleyip yayılmak, gittikçe büyüyerek karışık bir durum almak. (.....)	İş dallanıp budaklanmadan başınızın çaresine bakın.

C. Aşağıdaki sorularda istenenleri yapınız.

1. Aşağıda “sürmek” kelimesinin anlamının yanlış verildiği cümleyi belirleyip ilgili kutucuğu işaretleyiniz.

- a. Çoban, koyunları yeşil otlaklara doğru sürdü (Önüne katıp götürmek). ☐
- b. Çok sürmez, her şey düzelir (Zaman geçmek). ☐
- c. İthal ürünleri pazara sürdüler (Bir malı satışa sunmak, piyasaya çıkarmak). ☐
- ç. Her odanın ziyareti bir saat sürmüştü (Herhangi bir durumun içinde bulunmak). ☐

2. Aşağıda verilen cümlelerdeki yazım yanlışlarını bulup ilgili kutucuğu işaretleyiniz.

- a. Güpe gündüz komşunun evine girmişler. ☐
- b. Düpedüz sen bu işten anlamazsın, diyor. ☐
- c. Sabah mas mavi bir gökyüzüne uyandım. ☐
- ç. Sapsarı yapraklar yolları kaplamıştı. ☐
- d. Çepeçevre sarmıştı düşman kalenin etrafını. ☐

3. Niçin hep birlikte barış ve uyum içinde yaşamayalım? Hepimiz aynı yıldızlara bakıyoruz, aynı gezegenin üzerindeki yol arkadaşlarıyız ve aynı gökyüzünün altında yaşıyoruz. Biz el eleyken daha mutlu ve daha umut dolu yarınlara ulaşacağız.

Genel ağdan alınmıştır.

(Kısaltılmıştır.)

Bu metinde nelere değinilmiştir? Yazınız.

(4 ve 5. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.)

- (I) Dibine kurulduğu ağacın başında hayatını meyve yiyerek sürdüren kumru, dişi aslana demiş ki:
- (II) Dişi aslan (...) avlanmaya son vermiş, et yemeyi terk edip meyvelere dadanmış.
- (III) Bunlardan beslenen hayvanlara yazık değil mi? Sen dengeyi bozar da onların payına düşen rızka dadanırsan kısa zamanda açlıktan helak olmaz mı bu zavallılar?
- (IV) — Bu yıl su olmadığı için ağaçlar meyve vermedi sanıyordum. Oysa ağaçlar meyve vermiş de senin buraya dadanmandan ötürü ortalıkta meyve kalmamış! Sen et yiyicisin, Allah'ın sana taksim ettiği rızkı terk ettin, başkalarının payına düşene dadandın!
- (V) Dişi aslan kumrunun sözlerinden etkilenerek meyve yemeyi de bırakmış, ot yemeye başlamış.

*Beydaba
Kelile ve Dimne
haz: Abuzer Kalyon
(Kısaltılmıştır.)*

4. Numaralanmış ifadeleri anlamlı bir metin oluşturacak şekilde sıralayınız.

•

5. Bu metinde verilmek istenen ileti aşağıdakilerden hangisidir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- a. Bazı eylemler farkında olmadan başkalarına zarar verebilir. ☐
- b. Farklı gıdaları tüketmek kimi zaman faydalı olmayabilir. ☐
- c. Canlılar arasında yaşam mücadelesini güçlü olanlar kazanır. ☐
- ç. Canlılar arasındaki iletişim insanlardaki kadar sağlıklı değildir. ☐

6. Ozan: Yarın sınıfça bir şiir dinletisi sunacağız.

Zehra: Biz de geçen hafta düzenledik.

Ozan: Hatırlıyorum, sizin sınıf çok başarılıydı. Bana neler önerirsin?

Zehra: dikkat etmelisin.

Bu konuşmada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

☐ Kelimelerin telaffuzuna

☐ Vurguya

☐ Yüksek sesle okumaya

☐ Tonlamaya

7. Aşağıda Ankara pilavının malzemeleri ve hazırlanışı verilmiştir.



Malzemeler

Yarım kilo kuşbaşı et
1 paket arpa şehriye
1 çay bardağı sıvı yağ
1 yemek kaşığı tereyağı
4-6 kişilik
Hazırlama: 25 dk.
Pişirme: 20 dk.



ANKARA PİLAVI

Hazırlanışı

Bir tencereye kuşbaşı etleri konduktan sonra tencerenin ağzı kapatılır: (1) Et, suyunu bırakıp çekinceye kadar karıştırılır. (2) Et, suyunu iyice çekince tencereye sıvı yağ ve tereyağı eklenerek kavrulur. (3) Rengi dönüp kavru lan şehriyenin üzerine isteğe göre tuz eklenerek şehriyenin üzerini geçecek kadar sıcak su ilave edilir. (4) Pilav, suyunu çekene kadar pişirilir ve altı kapatılarak dinlendirilir.

Hazırlanış aşamalarının tamamlanması için numaralanmış yerlerden hangisine “Kavru lan etin üzerine şehriye eklenerek etin yağında şehriyeler kavrulur.” cümlesi getirilmelidir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

☐ 1☐ 2☐ 3☐ 4

8. Aşağıdaki noktalama işaretleri belirtilen işleve uygun kullanılmışsa başına “D”, kullanılmamışsa “Y” yazınız.

a. ☐ Benim adım nokta. Tamamlanmış cümlelerin sonunda kullanılırım.
Örnek: İlk olarak eşyaları yerleştirmeliyiz.

b. ☐ Benim adım kısa çizgi. Hecelerin gösterilmesi için kullanılırım.
Örnek: Ankara-İzmir yolunda yoğun bir trafik vardı.

c. ☐ Benim adım tırnak işareti. Özel olarak vurgulanmak istenen sözlerin başında ve sonunda kullanılırım.
Örnek: Burnunun ucunda siyah bir “ben” vardı.

ç. ☐ Benim adım yay ayraç. Bir söze alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırmak için kullanılan ünlem işaretinin başında ve sonunda bulunurum. **Örnek:** O, çok çalışkan (!) biriydi.

6. TEMA



DOĞA VE EVREN



MEKE GÖLÜ



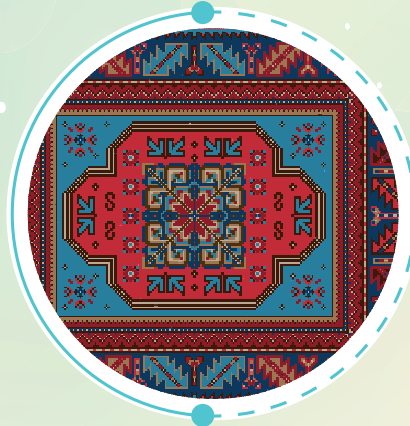
MEVSİMLER



ÇUKUROVA
YANA YANA



KONUŞAN RENKLER
(DİNLEME METNİ)



ANADOLU'DA RENKLER
ÜSTÜNE (SERBEST
OKUMA METNİ)

Hazırlanalım

☀ “Kuraklığın nedenleri” ile ilgili hazırlamış olduğunuz çalışmayı arkadaşlarınıza sununuz.

☀ “Meke Gölü” metnini noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

MEKE GÖLÜ

Meke Gölü, **Karapınar** yakınlarında ana yoldan 1 km içeridedir. Göl girişinde ufak bir yapı bulunmaktadır. Önünden ayrılan rampa sizi göl kıyısına getirir. Yapının doğu ve batısından devam eden kömür tozuna benzer yol, bir yandan sizi krater ağzında olduğunuza inandırırken gölün manzarasının en güzel seyredildiği arka yüzeyine götürüp çevresini dolaşmanıza da imkân veriyor. Kırık kömürü andıran tozsuz yolun dışı, “off-road” (of rod, arazi yarışı) zevkini tatmin edecek engebeli bir arazide bodur otlar arasında yol alma olanağı da sunar. 4 km’ye yakın çevresi olan **Meke Tuzlası** krater gölünün içinde oluşan volkan bacası örneği adacıklar, doğa tutkunlarına ayrı bir görsel lezzet sunuyor.

Meke Gölü’nden Karapınar’a girişte yolun sonunda ve biraz içeride bulunan tepeler yoldan dikkat çekmese de “ketirlik” adıyla anılıyor ve ilginç bir kaya kütlesi barındırıyor. Doğanın bir hayli bonkör davrandığı bölgedeki doğal kır çiçekleri, yosun yüzlü kayalar makro fotoğraf çekimlerine meraklı olanların ilgisini çekecektir.



Genel ağdan alınmıştır.

(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

- a. Okuduğunuz metinde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu kelimeleri anlamlarına uygun olarak birer cümlede kullanınız.

Kelime	Anlamı	Cümle
bodur	Enine göre boyu kısa ve tıknaz.	
makro	Büyük, geniş.	
krater	Yanardağ ağzı.	
bonkör	Cömert.	
volkan	Yanardağ.	

- b. Okuduğunuz metinden eş anlamlısı olan kelimeleri tespit ederek defterinize yazınız.

2. Etkinlik

- ✱ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Gölün manzarası en güzel nereden seyredilmektedir?
2. Göl manzarasına götüren yolun özellikleri nelerdir?
3. Meke Gölü'nün çevresindeki arazinin engebeli olması hangi sporun yapılmasına imkân sağlamaktadır?
4. Yazar neden “doğanın bonkör” davrandığını düşünüyor?

3. Etkinlik

- ✱ Aşağıdaki soruları cevaplayarak metinle ilgili görüşlerinizi belirtiniz.

- Bu metinde nelerden söz ediliyor?

.....

.....

- Metinde ilginizi çeken noktalar nelerdir?

.....

.....

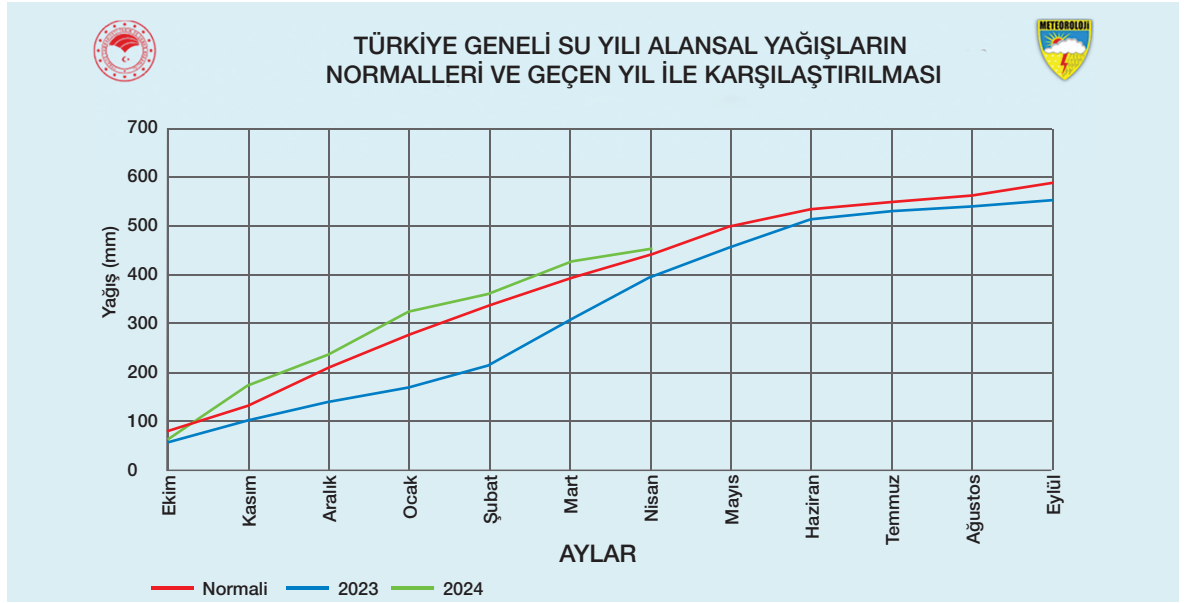
- Bu metni okuması için başkalarına tavsiye eder misiniz? Neden?

.....

.....

4. Etkinlik

- a. Aşağıda 2023-2024 Türkiye geneli su yılı alansal yağışların normalleri ve geçen yıl ile karşılaştırılması verilmiştir. Grafiği inceleyiniz



- b. Aşağıdaki soruları bu grafiğe göre cevaplayınız.

- 2023 yılında yağışlar, normal değerlere en fazla hangi aylarda yaklaşmıştır?
- 2024 yılında yağışlar, hangi aylarda normal değerlerin üzerinde gerçekleşmiştir?

- c. 2023-2024 yıllarının ilk 6 ayında gerçekleşen yağışlar hakkında neler düşünüyorsunuz?

5. Etkinlik

- ✴ İncelediğiniz yazılı kaynakları (dergi, kitap, broşür, gazete vb.) güvenilirlik bakımından değerlendiriniz. Sizce hangi kaynakların daha güvenilir olduğunu aşağıya yazınız.

6. Etkinlik

- ☀ Sınıfınızda 4-5 kişilik gruplar oluşturarak çevre kirliliğini önlemek için bir proje hazırlayınız. Hazırlayacağınız proje ile ilgili bilgileri aşağıya yazınız.

Proje Adı	
Gruptaki Öğrenciler	
Projenin Başlangıç Tarihi	
Projenin Bitiş Tarihi	
Projenin Amacı	
Projenin Uygulanışı	
Projenin Sonuçları	

7. Etkinlik

Okuduğunuz metinde;

Bazı ifadeler renkli (ketirlik, off-road),

Bazı ifadeler altı çizili (doğal kır çiçekleri, yosun yüzlü kayalar),

Bazı ifadeler koyu (Meke Gölü, Meke Tuzlası, Karapınar)

yazılmıştır.

- ☀ Buna göre metinde bazı ifadelerin renkli, altı çizili veya koyu yazılmasının sebebi ne olabilir? Düşüncelerinizi aşağıya yazınız.

8. Etkinlik

a. Aşağıdaki duyuruyu inceleyiniz.

Mevsim itibarıyla bölgemiz ve ilçemiz orman yangınları açısından son derece riskli, çok sıcak ve düşük nem ihtiva eden (içeren) bir döneme girmiş bulunmaktadır. Ülkemizin birçok bölgesinde olduğu gibi ilçemizde de özellikle mayıs-ekim ayları arasında ormanlık alanlara yakın alanlarda anız (ekin biçildikten sonra tarlada kalan küçük sap) yakılması orman yangını tehlikesini arttırmaktadır.

Bu nedenle;

1. Ürün hasadı yapılacak tarlalarda hasat sahiplerinin yangın tehlikesine karşı gereken titizliği göstermeleri,
2. Piknik yapan vatandaşlarımızın kontrollü ateş yakmaları ve ateşin söndüğünden emin olmadan piknik alanını terk etmemeleri,
3. Otoyolları kullanan vatandaşların yol kenarlarındaki yangın riski olan kuru otlara, çalılara ateş ve cam şişeleri atmamaları,
4. Meralarda ve yaylalardaki çobanların kontrolsüz ateş yakmamaları,
5. Vatandaşlarımızın bir yangın belirtisi gördükleri anda 112 Acil Çağrı Merkezine bilgi vermeleri gerektiği tüm halkımıza duyurulur.

Genel ağdan alınmıştır.

b. Bu duyurunun amacı ne olabilir? Düşüncelerinizi aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Etkinlik

- a. Aşağıda Meke Gölü'yle ilgili iki metin verilmiştir. Bu metinlerden yola çıkarak kuraklığı önlemek için neler yapılabileceğini tartışınız.

Meke Gölü turistlerin gözdesi olmaya devam ediyor

Konya'nın eşsiz güzelliklerinden biri olan Meke Gölü, yerli-yabancı turistlerin ilgi odağı olmaya devam ediyor. Göz alıcı manzarasıyla öne çıkan göl, her mevsim binlerce ziyaretçiyi ağırlıyor.



Doğal oluşumuyla dikkat çeken ve Konya'nın Karapınar ilçesinde yer alan Meke Gölü, sıradışı yapısıyla âdetâ bir doğa harikası. Gölün etrafındaki beyaz kum tepeleri, burayı çöl manzaralarına benzetiyor ve ziyaretçilere eşsiz bir deneyim sunuyor.

Fotoğraf tutkunlarının favori durağı olan göl, gün batımı ve gün doğumu manzaralarıyla da büyüliyor.

*Basından alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)*

Meke Gölü'ne 2,5 milyon metreküp su aktarılacak

"Dünyanın nazar boncuğu" olarak nitelenen ve bir süre önce tamamen kuruyan Konya'nın Karapınar ilçesindeki Meke Gölü'nü kurtarma çalışmaları çerçevesinde göle su aktarılacak. Konya Büyükşehir Belediyesi'nden yapılan yazılı açıklamada, belediyenin Karapınar ilçesine 2021 yılında yaptığı ileri derece biyolojik atık su arıtma tesisine entegre olarak yapılacak su taşıma geri kazanım tesisinin Meke Krater Gölü'nü kurtaracağı ifade edildi. Meke Gölü'nü beslemek üzere gerekli iletim hattını çekerek günde yaklaşık 7 bin metreküp su desteği verebileceğiz. Maksimum kapasitede bir yılda 2 milyon 532 bin metreküp suyu Meke Gölü'ne taşımamız sonucu, inşallah Meke Gölü, en kısa zamanda yeniden o eski ihtişamlı görüntüsüne kavuşacak."

*Basından alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)*

- b. Tartışma sonuçlarınızı aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

10. Etkinlik

a. Karagöz ile Hacivat arasında geçen aşağıdaki konuşmayı okuyunuz.

Hacivat, bakar mısın? Kafam karıştı yine, sayılar bu cümlelerin hangisinde doğru yazılmış?

Dur, bir bakayım. Neymiş senin kafanı karıştıran? İlahi Karagöz'üm, bu cümlelerde bir hata göremiyorum.

Nasıl olur, Hacı Cavcav? Cümlenin birinde sayılar yazıyla, diğerinde de rakamla yazılmış. Bu da yetmezmiş gibi bazısında sayılar ayrı, bazısında da bitişik yazılmış.

Tamam, Karagöz'üm, aynı şeyi demeye çalışıyorum. Bu cümlelerin yazımında bir hata yok ki...



Karagöz



Hacivat

b. Karagöz'ün kafasını karıştıran cümleler aşağıda verilmiştir. Sizce bu cümlelerde yazım yanlışı var mıdır? İlgili kutucuğu doldurunuz.

- Meke Gölü'nü görmek için on bir saatlik yoldan geldik.
- Meke Gölü'nün manzarasını saat 17.30'a kadar hayranlıkla seyrettik.
- Meke Gölü'ne beş yüz yetmiş üç kilometrelik yolumuz kalmıştı.
- Senedin üzerinde "ikiyüzellibinTL" yazıyor.

Sayıların yazımı doğrudur çünkü

Sayıların yazımı yanlıştır çünkü

11. Etkinlik

a. “Çevre bilinci” hakkında aşağıya iki soru yazınız.

1.

2.

b. Bu soruların cevaplarını içeren bir konuşma yapınız.

12. Etkinlik

★ Aşağıda konuşma çizgisinin (—) kullanıldığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Verilen kuralları ilgili örneklerle eşleştiriniz.

KURALLAR	ÖRNEK CÜMLELER
a Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır.	Anne — Beslenme çantana elmayı koyalım. Suyunu bugün kantinden alırsın. Kız — Olur anneciğim, hoşça kal!
b Oyunlarda konuşanın adından sonra uzun çizgi kullanılır.	Erzurum’a gelen herkesin sorduğu soru şuydu: — Palandöken’e gittin mi?

13. Etkinlik

★ Konuşma çizgisi (—) kullanarak aşağıdaki konuşmayı tamamlayınız. Konuşmanın şehrinize gelmiş bir turistle sizin aranızda geçtiğini düşününüz. Yazınızda sayılara yer vererek bunların yazımına dikkat ediniz.

— Merhaba beyefendi!

— Merhaba!

— Biz bu şehri gezmek için geldik. Nereleri gezebiliriz?

.....
.....
.....
.....



Mevsimleri konu edinen iki şiir örneği bularak sınıfınıza getiriniz (“Yaz Ge-
liyor” metninin 7. etkinliğine yöneliktir.).

Hazırlanalım

- ☀ En çok hangi mevsimi seviyorsunuz? Bu mevsimi neden sevdiğinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. Etkinlik

- ☀ Aşağıdaki şiirin başlığını ve görselini inceleyiniz. Başlık ve görselden yola çıkarak şiirin konusunu tahmin ediniz. Tahmininizi aşağıya yazınız.

Tahminime göre bu şiirin konusu:

- ☀ "Mevsimler" şiirini vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuyunuz.

MEVSİMLER

Birden doğa canlanır,
İlkbaharla birlikte.
Yaprakla dolar ağaçlar,
Çiçekler açar her yerde.

Yazın sıcaklıklar artar,
Olgunlaşır başaklar.
Çiftçi biçer ürünü,
Rahat eder kış günü.

Sonra gelir sonbahar,
Rüzgârıyla yağmuruyla.
Düşer sarı yapraklar,
Ağaç kalır dalıyla.

Soğukta çok dolaşma,
Hastalanırsın sonra.
Kış geldi, kar yağıyor,
Soğudu bak havalara.

Ayşe Bumin



2. Etkinlik

- ☀ Okuduğunuz şiirde geçen bazı kelime ve kelime gruplarının anlamları aşağıda karışık olarak verilmiştir. Kelime ve kelime grupları ile anlamlarını eşleştiriniz.

a	Kendi kuralları çevresinde sürekli gelişen, değişen canlı ve cansız varlıkların hepsi.	☐	olgunlaşmak
b	Ekin, ot vb. ni orakla, tırpanla, makine ile kesmek.	☐	rahat etmek
c	Meyve olgun duruma gelmek.	☐	doğa
ç	Sıkıntısız durumda olmak, ferahlanmak, dinlenmek.	☐	biçmek
		☐	canlanmak

3. Etkinlik

- ☀ Aşağıdaki soruları okuduğunuz şiire göre defterinize cevaplayınız.

1. İlkbahar gelince doğada hangi değişiklikler oluyor?
2. Çiftçiler hangi mevsimde rahat ediyor? Niçin?
3. Sonbaharda hangi tabiat olayları yaprakların düşmesini sağlıyor?
4. Hastalıklardan korunmak için ne yapılması gerekiyor?

4. Etkinlik

- ☀ Altı çizili kelimelerin zıt anlamlılarını kullanarak dizeleri tekrar yazınız. Dizelerde nasıl bir anlam farkı oluştuğunu söyleyiniz.

Yazın sıcaklıklar artar.

.....

Sonra gelir sonbahar.

.....

Soğukta çok dolaşma.

.....

5. Etkinlik

- ☀ Aşağıya okuduğunuz şiirle ilgili bir soru hazırlayarak soruyu cevaplayınız.

Soru:

Cevap:

6. Etkinlik

- ☀ Aşağıdaki şiiri konu bakımından “Mevsimler” şiiri ile karşılaştırınız.

HELE BİR BAŞLASIN

Hele bir başlasın ılık yaz yağmurları, içimdeki çocuk!
Hele bir kanatlansın ufuklar.
Hele bir içini çeksın orman,
Hele bir kere güneşler yansın.
Kertenkeleler üşümesin.
Hele bir kere toprak kansın.
Mevsim demlensin.
Hele bir ballansın böğürtlen dikenleri!
Gelincikler bedava.
(...)

Bedri Rahmi Eyüboğlu
Dol Karabakır Dol
(Kısaltılmıştır.)

	Konu
Mevsimler	
Hele Bir Başlasın	

7. Etkinlik

- ☀ Mevsimleri konu edinen şiir örneklerini arkadaşlarınıza okuyarak hangi şiiri beğendiklerini sorunuz.

8. Etkinlik

- ★ Aşağıda sayıların yazımıyla ilgili kurallar ve bu kuralları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile cümleleri eşleştiriniz.

KURALLAR

ÖRNEK CÜMLELER

a

Sayılar harflerle de yazılabilir.



Kitabın iki yüz on beşinci sayfasına kadar okudum.

b

Saatler ve dakikalar metin içinde yazıyla da yazılabilir.



Tarih dersinde II. Mahmut'un yaptığı yenilikleri öğrendik.

c

Birden fazla kelimeden oluşan sayılar ayrı yazılır.



Bu kasabada 4.257 kişi yaşıyordu.

ç

Romen rakamları tarihî olaylarda, yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde ayların yazılışında kullanılır.



Meydanda yaklaşık bin kişi toplanmıştı.

d

Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon kelimeleri harfle yazılabilir.



Konsere 1 milyon 200 bin kişi gelmişti.

9. Etkinlik

- ★ Sayıların yazımıyla ilgili yanlışlık yapılan cümleyi bularak yanlışlığı düzeltiniz.

- Türkiye'nin yüzölçümü 78.05.76 kilometrekaredir.
- Ev ile bakkalın arası yaklaşık bin metreydi.
- Bir yıl içinde koyunlarının sayısı iki yüz elliye ulaşmıştı.
- Müze, sekizi otuz geçe açılacak.



Yaşadığınız sokağı tanıtan bir konuşma hazırlayınız ("Çukurova Yana Yana" metninin 8. etkinliğine yöneliktir.).

Hazırlanalım

- ☀️ Aşağıdaki görsellerden biriyle ilgili duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.



- ☀️ "Çukurova Yana Yana" metnini önce sessiz sonra sesli okuyunuz.

ÇUKUROVA YANA YANA

(...) Çukurova'da bitmeyen çiçek, bitmeyen ekin, bitmeyen sebze, bitmeyen bitki var mı? Olur mu? Olsa bile Çukurovalı buna inanmaz.



İstersen Çukurova'yı tepeden tırnağa nar ağacıyla donatabilirsin. Çukurova düzlüğü baştan başa al al dalgalanır. Arı sesi doldurur Çukurova'yı, istersen sarı gözlü nergisle, istersen mavi mavi çiçekli yarpuzla, limonla, portakalla donatabilirsin. Çukurova büyük bir bahçedir. Şimdi ak ak pamuklar. Şimdi bir bulut yığını Çukurova toprağı... Bir yanına sarının, sarı ekinin pırlıtsı çıkmış. Bulutun dört bir yanı sırmalanmış gibi. Ak bulut pamuk tarlasının yanında, sarı pırlıtlı ekin tarlaları sırma misali... Güneş yıldızlar ya bulutları, işte öyle.

Misis'te bir köprü... Bu köprü Ceyhan üstündedir. Romalılardan kalma olduğunu söylerler. Köprünün öteki ucunda eskiden kalma hanlar, hamamlar. Kimi Roma, kimi Selçuk diyor. Köprüden, Mısır'a giderken Yavuz Selim geçmiş. Bu, belli. Biliniyor.



Ceyhan yelden, Misis yilandan, Adana seldom gidecek derler. Buna da sebepler uydururlar. Malum, Adana'nın iflahını keser Seyhan... İki yılda bir basar. Ceyhan'ın evleri eskiden çok çürük çarıktı. Çitti. Bir yelle devrilebilirdi. Misis de yılan bölgesi... Yakınında Yı-lankale var. Eskiden Yı-lankale'nin yılanlarını çobanlar sütle beslerlermiş. Şimdi bile Yı-lankale'nin yılanlarını çobanların sütle beslediğine inanılır. Ve bir gün sütsüz kalıp yılanlar önce Misis'e, sonra bütün Çukurova'ya yayılacaklar... Kendilerini sütsüz bırakanları sokacaklar.

Yaşar Kemal
Peri Bacaları - Bu Diyar Baştanbaşa 3
(Kısaltılmıştır.)



1 . Etkinlik

“Ak bulut pamuk tarlasının yanında, sarı pırıltılı ekin tarlaları sırma misali... Güneş yaldızlar ya bulutları, işte öyle.”

- ☀ **Bu cümlelerde geçen altı çizili kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu kelimeler ile anlamlarını eşleştiriniz.**

pırıltılı	a	Altın yaldızlı veya yaldızsız ince gümüş tel.	
sırma	b	Şiş, tığ, iğne vb. araçlarla elde yapılan, örgü, nakış, oya gibi işlerin genel adı, el işi.	
yaldız	c	Pırıltısı olan, parlak.	

2. Etkinlik

- ☀ **Aşağıdaki yönergeleri uygulayınız.**

- “İflahını kesmek” deyimi, “Malum, Adana’nın iflahını keser Seyhan...” cümlesine “gücünü tüketmek, bir daha düzelemeyecek bir duruma getirmek” anlamını katmıştır. Siz de bu deyimi anlamına uygun olarak bir cümlede kullanınız. Cümlenizi aşağıya yazınız.

.....

.....

- “Çürük çarık” deyimi, “Ceyhan’ın evleri eskiden çok çürük çarıktı.” cümlesine “sağlam olmayan, işe yaramaz” anlamını katmıştır. Siz de bu deyimi anlamına uygun olarak bir cümlede kullanınız. Cümlenizi aşağıya yazınız.

.....

.....

3 . Etkinlik

- ☀ **Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.**

1. Sizce Çukurovalı neden Çukurova’da yetişmeyen sebzenin varlığına inanmıyor?
2. “Şimdi bir bulut yığını Çukurova toprağı...” cümlesiyle ne vurgulanmak istenmiştir.
3. Misis’teki köprüyle ilgili olarak neler biliniyor?
4. Parçaya göre Ceyhan, Misis ve Adana’yı bekleyen kötü son nedir?

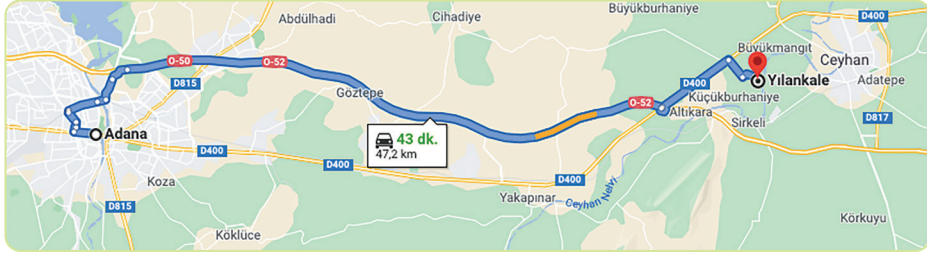
4. Etkinlik

- ☀️ Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri okuduğunuz metne göre tamamlayınız.

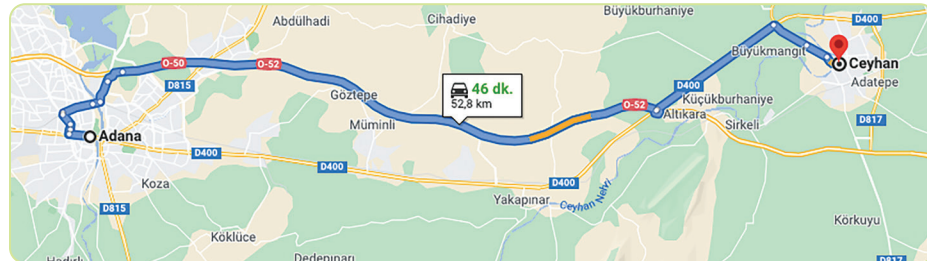
- Çukurova’da nar, ve ağaçlarına rastlayabilirsiniz.
- renginden dolayı bulut yığınının benzetilmiştir.
- Misis Köprüsü Nehri üzerindedir.
- Mısır’a giderken Misis Köprüsü’nden geçmiştir.
- Yılkale’nin yılanlarının ile beslendiğine inanılmış.
- Nehri iki yılda bir taşarak Adana’yı zor durumda bırakır.

5. Etkinlik

- ☀️ Adana’da yaşayan Esmâ Hanım hafta sonları ailesi ile çevredeki tarihî mekânları ziyaret etmektedir. Bu hafta sonu da Yılkale’ye gideceklerdir. Buna göre Esmâ Hanım aşağıdaki güzergâhlardan hangisini kullanmalıdır? Neden? İlgili alana yazınız.



Bu haritayı kullanmalıdır çünkü



Bu haritayı kullanmalıdır çünkü

6. Etkinlik

- ☀ Okuduğunuz metninde aşağıdakilerin hangilerinden söz edilmiştir? İlgili kutucukları işaretleyiniz.

☐	Çukurova'da yetişen tarım ürünlerinden	☐	Pamuğun Türk ekonomisine katkısından
☐	Adana'nın meşhur yemeklerinden	☐	Adana'daki nehirler ve tarihî köprülerden

7. Etkinlik

"Ceyhan yelden, Misis yilandan, Adana selden gidecek derler. Buna da sebepler uydururlar."

- ☀ Sizce yazar yukarıda söylenenlere inanıyor mu? Buradan yola çıkarak yazarın olayları nasıl değerlendirdiğini aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

8. Etkinlik

- ☀ Aşağıda bir paragrafı oluşturan cümleler farklı yazı karakterleri ile yazılmıştır. Sizce bu cümlelerden hangisi daha kolay okunmaktadır? Neden?

Adana'ya 27 kilometre uzaklıktaki Misis Antik Kenti, Ceyhan Nehri kenarındaki tarihî yol üzerindedir.

1517'den sonra Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetine girmiş olan Misis'te bugün ayakta kalmış olan eserler; MS IV. yüzyıla ait mozaikler, 9 gözlü Taşköprü, akropoldeki surlar ve şehir kalıntıları ile 1542 yılında yaptırılan Havraniye Kervansarayı ve 1648 yılında yaptırılmış tek kubbeli kübik mescittir.

Misis ile Ceyhan arasında bulunan Sirkeli Höyüğü'nün tarihi Neolitik Dönem'e kadar gider.

Höyüğün kenarında bir kayaya oyulmuş iki adet taş kabartmanın Hititlere ait bir yol işareti olduğu sanılmaktadır.

*Genel ağdan alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)*

9. Etkinlik

- ✱ Arkadaşlarınıza yaşadığınız sokağı tanıtan bir konuşma yapınız. Daha sonra aşağıdaki “Öz Değerlendirme Formu”nu doldurunuz.

Öz Değerlendirme Formu			
Ölçütler		Evet	Hayır
1	Kelimeleri anlamlarına uygun kullandım.		
2	Nezaket kurallarına uygun konuştum.		
3	Beden dilimi etkin kullandım.		
4	Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullandım.		
5	Konuşurken nefesimi ortama uygun olarak kullandım.		

10. Etkinlik

- ✱ Aşağıda eğik çizginin (/) kullanıldığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile ilgili örnekleri eşleştiriniz.

KELİMELER

a

Dizeler yan yana yazıldığında aralarına konur.

b

Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

c

Adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasına ve semt ile şehir arasına konur.

ÖRNEK CÜMLELER



Bengisu Sokağı No.: 13/5
Mamak/ANKARA



Ne içindeyim zamanın, / Ne de
büsbütün dışında / Yekpare, geniş
bir anın / Parçalanmaz akışında.
(A. H. Tanpınar)



22/01/2022 tarihli yazının içeriğini
çok beğendim.



Renklerin hangi duyguları temsil ettiği hakkında bir araştırma yapınız (“Konuşan Renkler” metninin “Hazırlık” çalışmasına yöneliktir.).



6. TEMA

DOĞA VE EVREN

KONUŞAN RENKLER

Dinleme Metni

Hazırlanalım

- Yaptığınız araştırmadan yararlanarak renklerin hangi duyguları temsil ettiğini arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. Etkinlik

- “Konuşan Renkler” adlı bir metin dinleyeceksiniz. Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Metnin başlığından ve görsellerden hareketle dinleyeceğiniz metnin konusunu tahmin ederek boş bırakılan yere yazınız.



.....

.....

2. Etkinlik

- Aşağıdaki yargılar dinlediğiniz metne göre doğru ise cümlelerin başına “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- ☐ Dünyada en çok mavi renge rastlanır.
- ☐ Parlak renk denince akla ilk olarak sarı renk gelir.
- ☐ Resim yaparken en çok siyah renk kullanılır.
- ☐ Yeşil renk insana huzur ve mutluluk verir.
- ☐ Doğanın ve baharın rengi beyazdır.

3. Etkinlik

- ☀ Aşağıdaki deyim ve kelimenin anlamını TDK Türkçe Sözlük'ten bularak yazınız. Daha sonra bunları birer cümlede kullanınız.



Anlamı:

Cümle:



Anlamı:

Cümle:

4. Etkinlik

- ☀ “Kuşan Renkler” metnine farklı bir başlık belirleyiniz. Neden bu başlığı belirlediğinizi aşağıya yazınız.

Benim Başlığım

Bu başlığı belirleme nedenim şudur:

5. Etkinlik

- ☀ Aşağıda renkler kendini tanıtmaktadır. Bu konuşmaların hangi renklere ait olduğunu belirleyiniz. Konuşmalarla renkleri eşleştiriniz.

Büyükler temizliği ve saflığı benim rengimle anlatırlar.



Sonbaharda dökülen yaprakların rengi benim.



Özgürlüğün rengiyim.



İnsanlara mutluluk ve enerji veren benim.



Can veririm çok şeye.



Ben gelince bütün renkler silinir.



6. Etkinlik

- ☀ **Renkler hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Konuşurken aşağıdaki kurallara uyunuz.**

- Konuşanları dinleyiniz.
- Konuşanların sözünü kesmeyiniz.
- Akış içinde söz alarak konuşmaya katılınız.
- Karşınızdakini saygıyla ve sabırla dinleyiniz.
- Uygun hitap ifadelerini kullanınız.
- Konuşmanın bitmesini bekleyiniz.

7. Etkinlik

- ☀ **Aşağıdaki şiiri kendi el yazınızın özelliklerini yansıtacak şekilde boş bırakılan yere yazınız.**

DURAK

(...)

Kiminin elinde çanta var, kiminde çiçek;

Beyaz, sarı, kırmızı, yeşil.

Bir durakta bekliyorum.

Beni de alıp götüreceksin.

Beni de alıp götüreceksin,

(...)

Özdemir Asaf
Çiçek Senfonisi
(Kısaltılmıştır.)



.....

.....

.....

.....

8. Etkinlik

- ☀ **Aşağıdaki parçada eş anlamlısı olan kelimelerin altını çiziniz. Daha sonra bu kelimelerin eş anlamlılarını kullanarak metni yeniden yazınız.**

Özgürlüğün rengiyim. Dünyada en çok benim rengime rastlarsınız. Kafanızı gökyüzüne çevirdiğinizde beni görürsünüz. Sevinçle el çırparsınız. Denizler bir ayna gibi benim rengimi yansıttığı için mavi görünür. Huzur ve sevinç veririm bakanlara. Mavi giysilerini sayar mısın şimdi?

.....

.....

.....

.....

ANADOLU'DA RENKLER ÜSTÜNE

(...) Anadolu süslemelerindeki çizgilerin, şekillerin, desenlerin de dili vardır. Her biri ayrı birer anlam taşır. Anadolu kadını, tezgâhının, gergefinin başına oturmaya görsün, bir kitap dokur, bu kitabı ancak o dilden anlayan okur.

Dokuduğu kitap halıdan kilime, uçkurdan peşkire renk renk, sayfa sayfa açılır. Anadolu'nun çeşitli bitkileri bu renklerde. Kırmızı gerek,

kaynatırlar kızılçam kabuğunu, kara mazi, sütleğeni, doğu çınarını, işte size tutam tutam kırmızı. Sarı mı istiyorsunuz, papatya çiçeğinden, yeşil yabani naneden, kahverengi ceviz kabuğundan. Daha başka otlar, kökler çeşit çeşit renk verir. Yıllar yılı solmayan, güneşe, suya dayanıklı boyalar, Anadolu'nun geleneksel bitki boyalarıdır.

Birçok köyün, kasabanın yanı başında "boyalık" denen tarlalar vardır. Boya bitkileri özel olarak bu topraklarda yetiştirilir. Renkler dizi dizi desenlerde yerini alırken desenler de dizi dizi tezgâha yayılır. Her desenin bir adı vardır: Yılanlı bahçe, horoz ibiği, güneş yangını, karınca izi, yürek ağrısı, cennet çiçeği, güvercin gözü bunlar arasındadır. Kimi uğur getirir kimi mutluluk. Tümüyle iyilik ve güzellik. Renkler sevgiye açılan kapı...

(...)

Anadolu dağları, ovaları ve boz bulanık yaylaları ile bir renk cümbüşüdür. Renkler çığırır düğünlerde, renkler sergilenir bayramlarda, seyranlarda. Yedi rengi şerit şerit tümleyerek bir kemer gibi gökyüzünü kuşatan gökkuşağı, Anadolu'da bir efsane kaynağıdır. Aslında, güneş ışınlarıyla yağmur damlacıklarının meydana getirdiği bu tabiat olayı, kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert, mor renkler içinde, bir Gürün şalı gibi, gökyüzünü kuşatır. (...)



Mehmet Önder
Aldı Sözü Anadolu
(Kısaltılmıştır.)

6. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI



HAYVANLAR DÜNYASININ MİNİKLERİ SERÇELER

(...) Ev serçeleri, yuva yapmak için yaprak döken ağaçları ve çam ağaçlarını seçer. Kuluçka döneminde bitkisel besinlerle beslenirler, yavrularını besledikleri dönemdeyse hayvansal besinlerden de tüketirler. Yavrular, yumurtadan 10-14 günde çıkar. Anne ve baba, yavrularına birlikte bakar. (...) Yavru ev serçeleri, 16 gün sonra uçmaya başlar. Bu dönemde en çok sert, çok büyük olmayan ve unu bol taneleri, tohumları, tomurcukları, meyveleri ve böcekleri yemeyi severler. Olgunlaştıklarında kimi zaman küçük kuşların yumurtalarını yedikleri de olur. Yaşam süreleri 13 yıldır.

Ev serçeleri yerdeyken yürüyemez, ayaklarını bitişik tutar ve öne doğru sıçrayarak ilerler. Boylarına göre çok uzun mesafelerde sıçrayabilirler. (...) Hızlı uçamazlar ve saatte en fazla 40 km yol alabilirler. (...) Havada fazla kalmaktan da hoşlanmazlar. Besinlerini yerde buldukları için, toprakta dolaşmayı yeğlerler. (...) Tarlalardaki ürünlerin tohumlarını yiyerek zarar verebilirler. Bu yüzden çiftçiler, serçeleri ve diğer kuşları kaçırmak amacıyla tarlalarına korkuluk dikerler.

Gülgün Akbaba
Serçeler
(Kısaltılmıştır.)

A. 1-3. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Ev serçeleri nasıl beslenir?

.....

.....

.....

2. Yavru serçeler aşağıdakilerden hangisini uyemez? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

a. ☐ büyük taneleri

b. ☐ tohumları

c. ☐ tomurcukları

ç. ☐ meyveleri

d. ☐ böcekleri

3. Çiftçiler tarlalarına neden korkuluk diker?

.....

.....

.....

B. Aşağıdaki ifadeler verilen parçaya göre doğru ise ifadenin başındaki kutucuğa “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

(1) Grönland’ın merkez bölgesi yaklaşık 1 milyon yıl, Doğu Antarktika’nın merkez bölgesiye 5 milyon yıldan fazla süredir buzullar altında. (2) Bu bölgelerden çıkarılan buz örnekleri incelenerek ait oldukları buzulların yaşı belirlenebiliyor. (3) Yakın zamanlarda Grönland’dan yüz yirmi yedi bin beş yüz yıllık buz çekirdeği örnekleri çıkarıldı ve üzerlerinde araştırmalar gerçekleştirildi. (4) Grönland’da 250.000 yıldan daha eski buz örneklerinin olduğu belirlendi. (5) Antarktika’nın kuru vadilerinde ise 2,7 milyon yaşındaki buzların varlığı tespit edildi.

*Bilim Teknik Dergisi
(Kısaltılmıştır.)*

- a. ☐ 1 numaralı cümlede “Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon sözleri harfle yazılabilir.” kuralı örneklenmiştir.
- b. ☐ 2 numaralı cümlede “Saat, para tutarı, ölçü, istatistik verilere ilişkin sayılarda rakam kullanılır.” kuralı örneklenmiştir.
- c. ☐ 3 numaralı cümlede “Birden fazla kelimedenden oluşan sayılar ayrı yazılır.” kuralı örneklenmiştir.
- ç. ☐ 4 numaralı cümlede “Sayılar harflerle de yazılabilir.” kuralı örneklenmiştir.
- d. ☐ 5 numaralı cümlede “Romen rakamları tarihî olaylarda, yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde ayların yazılışında kullanılır.” kuralı örneklenmiştir.

C. Aşağıdaki sorularda istenenleri yapınız.

1. “Seyyar satıcı ha bire konuşuyor, müşterilerle hiç ilgilenmiyordu.” **cümlesindeki altı çizili sözün cümleye kattığı anlamı TDK Türkçe Sözlük’ten bularak boş bırakılan yere yazınız.**

.....

.....

2. “Bu arabayı alabilmek için bir çuval dolusu para ödedi.” **cümlesine altı çizili sözün kattığı anlamı TDK Türkçe Sözlük’ten belirleyiniz. Bu sözü diğer anlamıyla cümle içerisinde kullanınız.**

.....

.....

.....

3. Aşağıda zıt anlamlı kelimelerin bir arada kullanıldığı atasözlerinin başındaki kutucuğu işaretleyiniz.

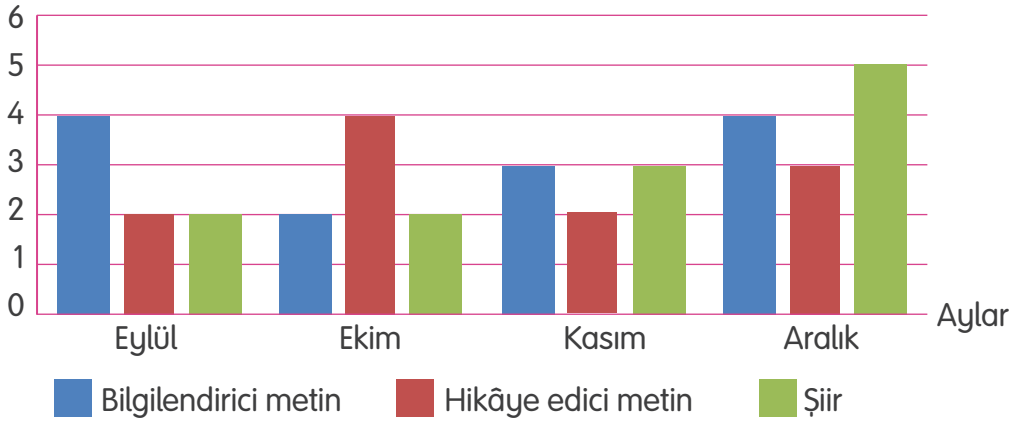
- ☐ İyiliğe iyilik her kişinin kârı, kötülüğe iyilik er kişinin kârı.
- ☐ Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.
- ☐ Büyük balık küçük balığı yutar.
- ☐ Alma mazlumun ahını, çıkar aheste aheste.

4. Aşağıdaki deyimleri verilen anlamlarıyla eşleştiriniz.

	Deyimler		Anlamları
1.	Kaşıkla verip kepçeyle almak	a.	Bir işi düzeltecekken bozmak.
2.	Karada gezip izini belli etmemek	b.	Bir şeyden çabuk davranarak yararlanabilmek.
3.	Kapanın elinde kalmak	c.	Belli etmeden iş çevirmek.
4.	Kaş yapayım derken göz çıkarmak		

5. Aşağıda Züleyha'nın 4 ay boyunca okuduğu kitapların türünü ve sayısını gösteren grafik verilmiştir.

Kitap sayısı



Bu grafikten yola çıkarak aşağıdaki yargıların başına yargılar doğru ise “D”, yanlış ise “Y” koyunuz.

- a. ☐ Züleyha farklı türlerde kitaplar okumayı sevmektedir.
- b. ☐ Züleyha'nın en çok okuduğu kitap türü aylara göre değişmektedir.
- c. ☐ Züleyha, sayfa sayısı bakımından en fazla hikâye edici metin okumuştur.
- ç. ☐ Züleyha eylül ve ekim aylarında eşit sayıda şiir kitabı okumuştur.
- d. ☐ Züleyha bilgilendirici metni en fazla kasım ayında okumuştur.

6. Aşağıda dört yırtıcı kuş türü hakkında bilgi verilmiştir.

Kulaklı Orman Baykuşu: Oldukça benekli ve çizgili, gagaları siyahtır. Alınları ve gaga dipleri ile gözleri arasındaki bölge ise gri ve beyaz benekli veya gridir. Baykuşlar yırtıcı kuş olarak gündüz yırtıcılarına kıyasla büyük bir avantaja sahiptir.

Balık Kartalı: Bu kuşların genellikle vücutları beyaz ve bacaklarının yarısı çıplaktır. Kuyruğu koyu renklidir, üzerinde şeritler vardır. Uzun ve ince kanatları, süzülürken kanatlarını kırarak tutması, beyaz tepesi ve koyu göz maskesiyle kolaylıkla tanınır. Boynunun önünde değişken boyda kirli bir kuşak bulunur.

Küçük Akbaba: Sivri kafalı, kama şeklinde kuyruklu, küçükçe bir akbabadır. Kanatlarını düz tutarak süzülür. Erişkin olanlarının rengi kirli sarımsı ya da grimsi beyaz, yüzü ise sarı ya da turuncudur. Gün ışığındaki uçuşu sırasında bembeyaz parlar, uçuş telekleri siyahtır ancak gövdesi krem rengi görünebilir.

Ala Doğan: Uzun kanatlıdır. Dişlerinin arkası ve kanatları gridir. Portakal rengi başı ve alt parçaları, siyah göz çizgisi ve bıyıklarla beyaz bir yüzü vardır.

Bu metinlerden hareketle özellikleri verilen yırtıcı kuş türleri hangisinde doğru verilmiştir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

	Kulaklı Orman Baykuşu	Balık Kartalı	Küçük Akbaba	Ala Doğan
a. ☐				
b. ☐				
c. ☐				
ç. ☐				

7. Turan, dinleyeceği metnin içeriğini başlıktan ve görselden hareketle tahmin etmek istiyor. Turan'ın dinleyeceği metnin görseli aşağıda verilmiş ancak başlık bölümü silinmiştir.

Görsel	Başlık
	

Turan, görselden hareketle metnin başlığı olarak şunları tahmin etmiştir:

- ☐ Doğa Kendini Yeniliyor
- ☐ Teknoloji Doğaya Can Katıyor
- ☐ Doğada Yaşam Son Bulmayacak

Buna göre Turan'ın tahminlerinden hangileri doğrudur? İlgili kutucuğu işaretleiniz.

8. Aşağıdaki cümlelerde sayıların yazımıyla ilgili yazım yanlışları yapılmıştır. Yanlışları düzelterip cümleleri boş bırakılan yere yazınız.

- Toplamda onaltı ülke dolaştılar.

.....

- LGS'de ilçemizde 2'inci oldum.

.....

- Katıldığı sınavda 4200 kişiden 10'ncu olmuş

.....

- Liseyi bitirdiğinde onsekiz yaşındaydı.

.....

9. Hüseyin ile Yavuz arasında geçen aşağıdaki konuşmada gelmesi gereken yerlerde konuşma çizgisi (—) kullanınız.

- a. ☐ Bugün okulda seni göremedim, neden gelmedin Hüseyin?
- b. ☐ Hüseyin önce ne diyeceğini bilemedi, sonra,
- c. ☐ Hastaneye bir akrabamın ziyaretine gittim.
- ç. ☐ Kötü bir şey yoktur umarım.

7. TEMA



SAĞLIK VE SPOR



HASTALIK



ŞAHİKA ERCÜMEN'DEN
DÜNYA REKORU



İLKÖĞRETİM ÇOCUKLARI
İÇİN EGZERSİZ



SAĞLIKLI YAŞAMAK
(DİNLEME METNİ)



SAĞLIKLI BESLENİYOR,
SAĞLIKLI YAŞIYORUM
(SERBEST OKUMA METNİ)

Hazırlanalım

- ☀ Hasta bir arkadaşınızla karşılaştığınızda ona neler önerirsiniz?
- ☀ "Hastalık" metnini aranızda Hacivat, Karagöz, Karagöz'ün Karısı rollerini paylaşarak okuyunuz.

HASTALIK

Hacivat, her sabah olduğu gibi o gün yapacağı işleri düşünerek yine dükkânına gidiyordu. Biraz da geç kaldığı için Karagöz'e uğrayıp vakit kaybetmek istemiyordu. Fakat ayak alışkanlığı olduğu ve içi de rahat etmediği için az sonra Karagöz'ün evinin önünde idi. Pencereye doğru seslendi.

HACİVAT — Karagöz, Karagöz!..

Cevap alamayınca meraklandı ve tekrar tekrar seslendi. Birkaç defa da kapıyı kuvvetle çaldı. Bu sefer pencere açıldı ama görünen Karagöz değil, hanımı oldu.



K. KARISI — Hoş geldiniz Hacivat Çelebi! Karagöz'ü soracaksınız değil mi? Hasta yatıyor...

HACİVAT — Aman efendim, hemen kapıyı açınız da yanına geleyim!

Karagöz iki yorgan altında yatıyor, kafası bile görünmüyordu. Yanında bir sürahi su vardı. İnleyip duruyordu.

HACİVAT — Karagöz'üm yorganı aç da yüzünü göreyim!

KARAGÖZ — Köftehor yine geldin mi? Yüzümü görmek istiyorsan duvardaki fotoğrafıma bak!

HACİVAT — Çok şükür sesini yine duydum!

KARAGÖZ — Fesini yiyip doydun mu?

HACİVAT — Hasta yatağında bile laf yetiştiriyorsun! Geçmiş olsun! Söyle bakayım neyin var?

KARAGÖZ — Aaaah ah Hacı Cavcav, hiç sorma! Eski bir evim, bir hanımım iki de evladım var.

HACİVAT — Canım ben onları sormuyorum!

KARAGÖZ — Sen soğanları soymuyor musun?

HACİVAT — Allah iyiliğini versin! Pekâlâ, ne zaman hastalandın?

KARAGÖZ — Hiç sorma, gece yarısından sonra hastalandım!

HACİVAT — Vah vah... Hemen bir hekime koşsaydın ya!..

KARAGÖZ — Pataklarım ha, ayakta duracak kuvvetim yoktu ki koşayım!

HACİVAT — Efendim o lafın gelişi... Yani bir doktora gitseydin!

KARAGÖZ — Gitmeye karar verip giyinince sancım geçiyor, soyunup yatağa girince tekrar geliyor.

HACİVAT — Doktor reçete verirdi.

KARAGÖZ — Bizde peçete çok var, ilaç versin.

HACİVAT — Canım bu kadar sancıya doktora gitmeden olur mu?

(...)

KARAGÖZ — Belki pasta sancıma iyi gelir!

HACİVAT — Demek ağrı duyuyorsun?

KARAGÖZ — Hay hay, ağır duyuyorum, yakında sağır olurum.

HACİVAT — Değil efendim, yani ağrı var mı demek istiyorum.

KARAGÖZ — Ağrı da var, Artvin de var, Amasya da var, ne olacak?..

HACİVAT — Allah müstahakını versin! Vücudun hasta ama maşallah çenen kuvvetli...

KARAGÖZ — Çenem kuru etli, yanaklarım yaş etli, burnum kırdaklı...

HACİVAT — Neyse... İshal var mı?

KARAGÖZ — Geçen sene içine karıncalar girmişti. Biraz var...

HACİVAT — Yine ne anladın?

KARAGÖZ — “Pis bal var mı?..” dedin ya...

HACİVAT — Allah Allah!.. Ne hâlin varsa gör, ben gidiyorum.

KARAGÖZ — Aman beni yalnız bırakma Hacı Cavcav!

HACİVAT — İyi ama sen sorduklarıma cevap vermezsen ben hasta olacağım!

KARAGÖZ — Cevap veriyorum ya... Ne istersen sor!

HACİVAT — Peki, nasıl oldu da yatağa düştün?

KARAGÖZ — Gece su içmeye kalkmışım. Ayağım yastığa takıldı. Yatağa düştüm, bir daha kalkamadım.

HACİVAT — Öylesini sormuyorum. Titreme var mı?..

KARAGÖZ — Bitlenme var, öğle güneşinde pirelenme de olacak...

HACİVAT — Hay o bitler, pireler ağzına dolsun!

KARAGÖZ — Köftehor sen benimle alay etmeye mi geldin?

HACİVAT — Alay etmesi var mı, ne sorsam yine saçmalıyor-sun?

KARAGÖZ — Sen de güzel güzel sor!

HACİVAT — Pekâlâ, bir tarafında kaşınma var mı?

KARAGÖZ — Ev yıkılana kadar oturacağız. Bir tarafa taşınma yok...

HACİVAT — Öyle değil... Başın ağrıyor mu?

KARAGÖZ — Hayır, kaşım yarılmıyor!

HACİVAT — Ya Rabbi'm bana sabır ver! Kusma var mı?..

KARAGÖZ — Susma yok, ne sorarsan cevap vereceğim.

HACİVAT — Sabrediyorum. Pekâlâ, bulantı geliyor mu?

KARAGÖZ — Gelirse yakalayayım mı Hacı Cavcav?

HACİVAT — Ne yakalayacaksın?..

KARAGÖZ — “Mor martı geliyor mu?..” demedin mi?..

HACİVAT — Demedim tabii, onu da nereden uydurdun?.. Ben bulantı var mı diye mideyi soruyorum.

KARAGÖZ — Biz hep ekmek alıyoruz, sen hangi pideyi soruyorsun?

HACİVAT — Allah Allah... Herhâlde hastalıktan kulakların iyice yanlış duyuyor. Aaa, bak aklıma geldi!

KARAGÖZ — Aman, yarısını da bana ver!

HACİVAT — Karagöz'üm akşam yemeğinde ne yedin?

KARAGÖZ — Hanım komşuda karnını doyurup geldi. Ben de ekmeğe senin verdiğin tüpteki kremi sürüp yedim. Yoğurtlu mu, peynirli mi anlamadım ama tadı da kokusu da aç karnına hoşuma gitti.

HACİVAT — Allah müstahakını versin! Ben o tüpü sana dişlerini fırçalamak için verdim! O krem diş macunu idi... Demek onu yedin?.. Neyse geçmiş olsun!.. Korkma hastalığın falan yok...

Hacivat, hemen kalkıp odadan çıktı. Sokakta yürürken bile gülmekten kendini alamıyordu. Ona yeni bir diş macunu daha hediye edecekti ama bu sefer nasıl kullanacağını anlatmalıydı.

Ünver Oral
Çocuklara Karagöz Hikâyeleri
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

- ☀ Aşağıda “Hastalık” metninde geçen bazı kelime ve kelime grupları ile bunların anlamları karışık olarak verilmiştir. Bu kelimelerle anlamlarını eşleştiriniz.

☐ Yataktan kalkamayacak kadar hasta olmak.	☐ a Allah müstahakını versin.
☐ Birinin söylediklerine olur olmaz karşılık vermek, çene yarıştırmaya kalkmak.	☐ b içi rahat etmek
☐ Kaygı duyulacak bir konu bulunmadığını öğrenerek ferahlamak.	☐ c köftehor
☐ Sevgiyle karışık bir azarlama sözü.	☐ ç laf yetiştirmek
	☐ d yatağa düşmek

2. Etkinlik

- ☀ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Hacivat neden Karagöz’e gitmek istememiştir?
2. Hacivat, Karagöz’e seslenmesine rağmen Karagöz neden pencereye çıkmamıştır?
3. Hacivat, Karagöz’e hastalıktan kurtulması için neler önermiştir?
4. Karagöz’ün hastalanmasının nedeni nedir?
5. “Hastalık” metninde yanlış anlamaların metne katkısı nedir? Açıklayınız.

3. Etkinlik

- ☀ Sizce aşağıdaki numaralandırılmış mesajlardan hangisini Hacivat, Karagöz’e göndermiş olamaz? Neden?

Karagöz’üm, hastalıklarda sabret ki sağlığının kıymetini bilesin.	Karagöz’üm, geçmiş olsun, sağlıklı günlerde görüşmek dileğiyle.	Karagöz’üm, sıhhaten daha önemli bir şey yok bu dünyada.	Karagöz’üm ne güzelliğini ne de huzurunu bozacak bu zamanlar, geçmiş olsun.
1	2	3	4

4. Etkinlik

a. Aşağıdaki numaralanmış cümlelerden hangilerinde neden-sonuç ilişkisi olduğunu söyleyiniz.

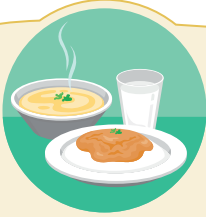
(1) Hacivat, her sabah olduğu gibi o gün yapacağı işlerini düşünerek yine dükkânına gidiyordu. (2) Biraz da geç kaldığı için Karagöz'e uğrayıp vakit kaybetmek istemiyordu. (3) Fakat ayak alışkanlığı olduğu ve içi de rahat etmediği için az sonra Karagöz'ün evinin önünde idi.

b. Aşağıdaki cümleleri neden-sonuç ifade edecek şekilde tamamlayınız.

- Vaktinde uyanamadığında
- Şiddetli yağmurdan dolayı
- Bu akşamki toplantıya katılamadı çünkü
- Meyveler çürüdüğü için
- Bu davranışınızdan ötürü

5. Etkinlik

✱ Soğuk algınlığı, grip, nezle gibi hastalıklardan korunmak için neler yapılabilir? Aşağıdaki görsellerden hareketle düşüncelerinizi noktalı yere yazınız.



.....

.....

.....

.....

.....

.....



6. Etkinlik

Dört arkadaşın ortadaki görselle ilgili yorumları aşağıda verilmiştir.



- ✱ Ömer, Zeynep, Eymen ve Tülay'ın yorumlarından hangisinin yanlış olduğunu nedeniyle yazınız.

.....

.....

.....

7. Etkinlik

- ✱ Hakkında fikir sahibi olmadığınız bir ürünü kullanmadan önce ne yaparsınız? Bu konudaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

8. Etkinlik

- ✱ Yörenizde hasta ziyaretlerine gidilirken ve hasta ziyaret edilirken neler yapıldığını aşağıya yazınız.

9. Etkinlik

- (1) **HACİVAT** — Allah Allah... Herhâlde hastalıktan kulakların içice yanlış duyuyor. (2) **Aaa**, bak aklıma geldi!
- (3) **KARAGÖZ** — Aman, yarısını da bana ver!
- (4) **HACİVAT** — Karagöz'üm akşam yemeğinde ne yedin?
- (5) **KARAGÖZ** — Hanım, komşuda karnını doğurup geldi.

Erkan, yukarıdaki metinde kullanılan noktalama işaretlerinin işlevlerini belirlemiştir:

- 1 numaralı ifadede konuşma çizgisi, oyunda konuşanın adından sonra kullanılmıştır.
- 2 numaralı ifadede virgül, eş görevli kelimeleri ayırmak için kullanılmıştır.
- 3 numaralı ifadede ünlem işareti; sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi bir duyguyu anlatmak için kullanılmıştır.
- 4 numaralı ifadede kesme işareti, özel ada getirilen eki ayırmak için kullanılmıştır.
- 5 numaralı ifadede nokta, tamamlanmış cümlelerin sonunda kullanılmıştır.

- ✱ Erkan hangi noktalama işaretinin işlevini yanlış belirlemiştir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

Dünya çapında başarı göstermiş bir sporcumuzla ilgili araştırma yaparak sunum hazırlayınız. Sunumunuzu görsellerle destekleyiniz ("Şahika Ercümen'den Dünya Rekoru" metninin 6. etkinliğine yöneliktir.).



Hazırlanalım

- ✱ Hangi alanda başarılı bir sporcu olmak isterdiniz? Nedenlerini arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ✱ "Şahika Ercümen'den Dünya Rekoru" metnini bir muhabir (basın ve yayın organlarına haber bildiren kimse) olduğunuzu düşünerek sesli okuyunuz.

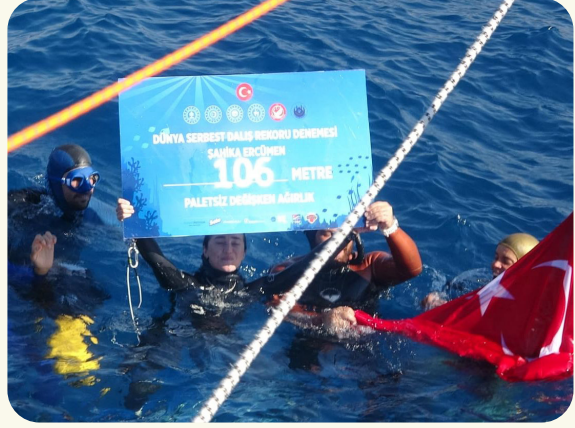
ŞAHİKA ERCÜMEN'DEN DÜNYA REKORU

Millî sporcumuz Şahika Ercümen, Hatay ilimiz Yayladığı ilçesi Karamağara Köyü'nde, paletsiz değişken ağırlık kategorisinde 106 metre ile dünya rekorunu kırdı.

17 Ekim 2023 Salı günü Hatay'a Nefes Ol sloganıyla düzenlenen rekor denemesine Valimiz, İlçe Kaymakamımız, İlçe Belediye Başkanımız, İl Protokolümüz ve çok sayıda vatandaşımız da katıldı. Dalış hazırlıklarından sonra başlayan programa protokol konuşmalarıyla devam edildi.



Konuşmalarında Valimiz, sporun önemine dikkat çekerek “Yayladağı ilçemizin yeni turizm merkezi olması ilimiz için önemli bir kazanım. Hatay’ımızın artık, deprem gündeminden yavaş yavaş uzaklaşarak normalleşmeye doğru gitmesi gerekir. Böylece gündem farklılaştıkça ilimizde yaşam daha moral verici olacaktır. Bu demek değildir ki yaşadığımız afeti unutalım; tabi ki unutmayacağız. Depremin yaralarını sarmaya hiç durmadan devam edeceğiz. Bundan böyle depremi değil kültürümüzü, sporumuzu, eğitimimizi, turizmimizi öne çıkarıp bunları konuşmalıyız.” dedi.



Hatay’ımızın depremden önce de stratejik bir konuma sahip olduğuna değinen Valimiz, “İlimiz konumunun yanında doğası, turizmi, kültürü ve daha birçok yönden de büyük bir öneme haizdir. Bundan böyle bu yönlerini de daha çok öne çıkaracak organizasyonlarla hem deprem gerçeğini unutturmayacak hem de buraya dünyanın dikkatini çekecek çalışmaların yapılması elzemdir.” dedi.

Valimiz, sporun her zaman iyileştirici, birleştirici, tanıtıcı gücü olduğuna ve Cumhuriyetimizin 100. yılında da bu gücün iyi kullanılması gerektiğinin altını çizdi.

Hatay’a Nefes Ol sloganıyla yapılan bu etkinliğin organizasyonunda emeği geçenlere teşekkür eden Valimiz, Şahika Ercümen’e ayrıca teşekkür etti.



Millî Sporcumuz Şahika ERCÜMEN de Valimize ve emeği geçen herkese teşekkür etti. Millî sporcu, “100 kız çocuğumuza eğitim ve spor bursu sağlanmasına katkı sunmak istediğini belirtip nefesimi Hatay için tutacağım.” dedi.

Ardından VTR yayımı yapıldı ve dalış rekoru canlı yayın bağlantısı yapıldı. Şahika ERCÜMEN, büyük bir başarı göstererek alanında dünya rekorunun yeni sahibi oldu.

(...)

Genel ağdan alınmıştır.

(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Okuduğunuz metinde geçen bazı kelimeler harfleri eksik olarak aşağıda verilmiştir.

✱ Bu kelimeleri anlamlarından yola çıkarak tamamlayınız.

S _ _ _ R



Bedeni geliştirmek amacıyla belirli kurallara göre kişisel veya toplu olarak gerçekleştirilen hareketlerin tümü.

_ L _ _ Ş



Suyun içine bütün vücuduyla ve hızla girme.

P _ _ L _ _ T



Hızlı yüzmek için ayağa geçirilen araç.

R _ _ K _ _ R



Bir spor dalında erişilmiş derecelerin en üstünü.

B _ _ R _ _ S



Bir öğrencinin öğrenimini sürdürebilmesi veya bir kimsenin bilgi ve görgüsünü artırması için öğrenciye belli bir süre devlet veya özel kuruluşlarca ödenen aylık para.

2. Etkinlik

✱ **Şahika Ercümen daha önce kırdığı rekorunu** “Cumhuriyetimize, Mehmetçik’e ithafen bu rekoru kırdık.” **diyerek açıklamada bulunmuştu. Bu cümlesindeki altı çizili kelime** “birinin adına sunarak, armağan ederek” **anlamında kullanılmıştır. Ünlü sporcu Şahika**

Ercümen Cumhuriyetimize ve Mehmetçik’e armağan etmek için dünya çapında bir başarı kazanmıştır. Siz Cumhuriyetimize ve Mehmetçik’e ne armağan etmek isterdiniz? Nedeni ile birlikte aşağıya yazınız.



.....

.....

.....

.....

3. Etkinlik

- ☀ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

Metnin konusu nedir?

.....

.....



Sporcu hangi alanda rekor kırmıştır?

.....

.....



Metinde sözü edilen sporcu kimdir?

.....

.....



Sporcu neden böyle bir rekor denemesi yapmıştır?

.....

.....



Anlatılanlar ne zaman gerçekleşmiştir?

.....

.....

Rekor denemesi nerede yapılmıştır?

.....

.....



4. Etkinlik

- ☀ Bu metnin yazılış amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

Bir olay hakkında uyarıda bulunmak

☐

Bir konu hakkında açıklama yapmak

☐

Bir konu hakkında düşündürmek

☐

Bir başarıyı haber vermek

☐

5. Etkinlik

- ☀️ Aşağıdaki metni konu bakımından “Şahika Ercümen’den Dünya Rekoru” adlı metin ile karşılaştırınız. Ulaştığınız sonucu kutucuğa yazınız.

Çöl Tozlarının Uzun Yolculuğu

Atmosferdeki çöl tozlarının iklim üzerinde etkileri var. Toz tanecikleri Güneş’ten gelen ışıının bir bölümünü uzaya yansıtır. Böylece Dünya’nın aşırı derecede ısınmasını önlemede rol oynar. Bununla birlikte atmosferdeki çöl tozlarının, bulutların içerdiği nemin damlacıklara dönüşmesini sağlayarak yağışları başlattığı da düşünüyor.

*Bilim Çocuk Dergisi
(Kısaltılmıştır.)*



	Şahika Ercümen’den Dünya Rekoru	Çöl Tozlarının Uzun Yolculuğu
Konu		

6. Etkinlik

- ☀️ Aşağıda Türkay’ın dünya çapında başarı göstermiş bazı sporcularla ilgili hazırladığı sunumdan örnekler verilmiştir. Siz de araştırma yaptığınız sporcumuzla ilgili hazırladığınız sunumu arkadaşlarınızla paylaşınız.



Yasemin Ecem
Anagöz

Dünya Okçuluk
Federasyonunca
2018’de Yılın Kadın
Okçusu Ödülü’ne
layık görülen millî
okçumuz



Rıza Kayaalp

Türk güreş tarihinde
Avrupa şampiyona-
larında en çok altın
madalya kazanan
sporcumuz



Zübeyde Süpürgeci

2021 Para
Atletizm Avrupa
Şampiyonası’nda
altın madalya
kazanan sporcumuz



Mete Gazoz

6 Ağustos 2023
tarihinde Dünya
Şampiyonu olan
sporcumuz

7. Etkinlik

- ★ Aşağıda verilen kelimelerden seçtiklerinizi kullanarak başarılı sporcular konusunda hikâye edici bir metin yazınız. Yazınızda yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçesini kullanmaya özen gösteriniz. Metninize uygun bir başlık belirlemeyi unutmayınız. Bu yazınızı kompozisyon yarışmalarına gönderebilirsiniz.

yarışma

rekor

spor

başarı

alıştırma

sağlık

beslenme

gurur

İmza



Sağlıklı yaşamak için egzersizin önemini araştırınız ("İlköğretim Çocukları İçin Egzersiz" metninin 5. etkinliğine yöneliktir.).

7. TEMA

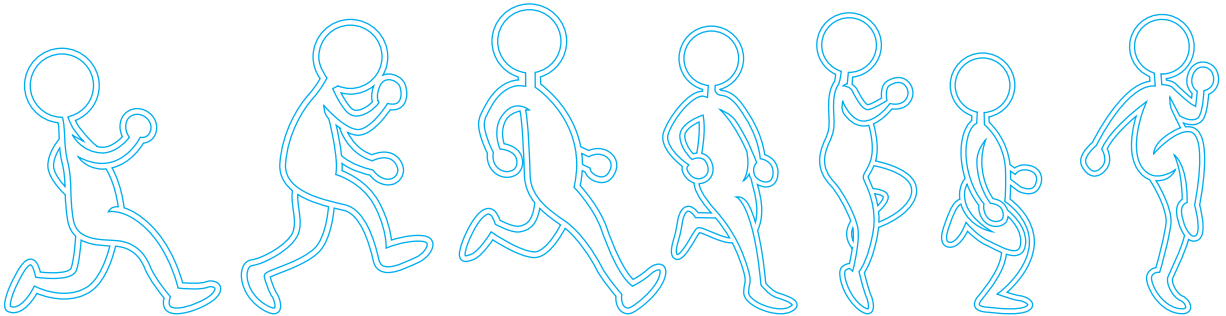
SAĞLIK VE SPOR

İLKÖĞRETİM ÇOCUKLARI İÇİN EGZERSİZ

Hazırlanalım

- ☀️ Sağlıklı yaşam için hangi sporları yaptığınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ☀️ Aşağıda T.C. Sağlık Bakanlığının “Örnek Yürüyüş Programı” verilmiştir. Bu programı inceleyerek program hakkındaki düşüncelerinizi söyleyiniz.

	ISINMA	TEMPOLU YÜRÜYÜŞ	SOĞUMA	TOPLAM ZAMAN
1. Hafta	Yavaş	Hareketli	Yavaş	15 dakika
	5 dakika	5 dakika	5 dakika	
2. Hafta	Yavaş	Hareketli	Yavaş	18 dakika
	5 dakika	8 dakika	5 dakika	
3. Hafta	Yavaş	Hareketli	Yavaş	21 dakika
	5 dakika	11 dakika	5 dakika	
4. Hafta	Yavaş	Hareketli	Yavaş	24 dakika
	5 dakika	14 dakika	5 dakika	
5. Hafta	Yavaş	Hareketli	Yavaş	27 dakika
	5 dakika	17 dakika	5 dakika	
6. Hafta	Yavaş	Hareketli	Yavaş	30 dakika
	5 dakika	20 dakika	5 dakika	
7. Hafta	Yavaş	Hareketli	Yavaş	33 dakika
	5 dakika	23 dakika	5 dakika	

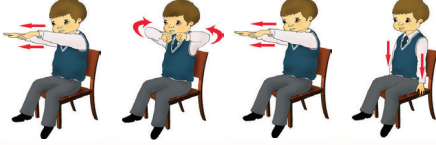


- ★ "İlköğretim Çocukları İçin Egzersiz" metninin başlığından ve görsellerinden hareketle metnin konusunu tahmin ediniz. Daha sonra metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

İLKÖĞRETİM ÇOCUKLARI İÇİN EGZERSİZ



1.

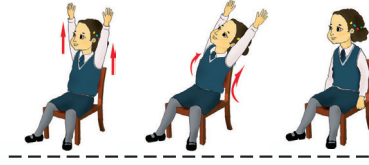


- Kollarınızı öne uzatıp omuz hizasında 10 sn tutun.
- Şimdi halatı tutup çeker gibi kollarınızı kendinize doğru çekerken derin nefes alın ve 10 saniye tutun.
- Kollarınızı öne uzatırken nefesinizi verin.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın.
(Hareket bittiğinde kollarınızı yana bırakın.)

Bu egzersiz omuz kaslarınızı kuvvetlendirerek okul çantanızı daha kolay taşımanızı sağlar.



2.



- İki elinizle yukarıya doğru uzanın ve geriye esneyip bu şekilde 10 saniye tutun.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın.
(Hareket bittiğinde kollarınızı yana bırakın.)

Bu egzersiz sırt ve bel düzgünlüğünü sağlayan kasları güçlendirir. Böylece yazı yazarken veya öne doğru eğilirken çabuk yorulmazsınız.



3.



- Oturur durumda iken ellerinizle dizlerinizi tutun.
- Dirsekleriniz düz olana kadar geriye doğru esneyin ve 10 saniye tutun.
- Normal pozisyona geçin.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın.
(Hareket bittiğinde kollarınızı yana bırakın.)

Sırada çok oturduğunuz ve oturarak yazı yazdığınız için gün içinde bel ve sırtınıza çok yük biner, bu egzersizle bel ve sırt düzgünlüğünü artırırsınız.



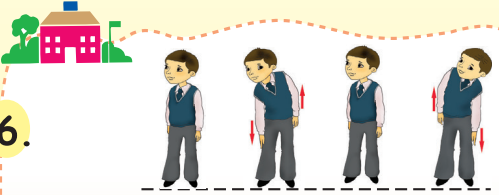
4.



- Şimdi sıralarınızın dışına çıkın.
- Ayakta iken kollarınızı belinizin üzerinde ve arkada kenetleyip dik durun.
- Her iki elinizi dirseklerinizden tutarak kollarınızı ellerinizle dirseklerden içeriye doğru itin ve 10 saniye tutun sonra gevşeyin.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın.
(Hareket bittiğinde kollarınızı yana bırakın.)

Bu egzersiz dik durmanızı sağlayan kasları uyarır ve iki kürek kemiği etrafına yapışan kasların gerilmesini sağlar.

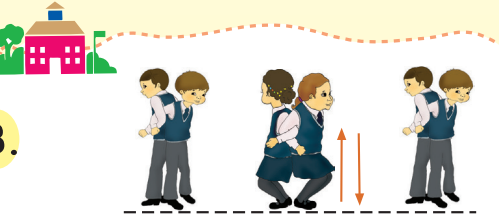
6.



- Ayakta dik durun ve ayaklarınızı omuz genişliğinde açın.
- Önce sağ tarafa doğru gövdenizi bükerek eğilin, dizinizin yan tarafına elinizle dokunmaya çalışın ve 10 saniye tutun.
- Sonra vücudunuzu düzeltin.
- Şimdi aynı hareketi sol tarafa doğru yapın.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın.

Bu egzersiz vücudun sağa ve sola doğru bükülmesini sağlayan kasların fonksiyonunu artırır.

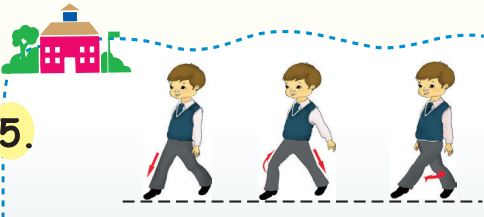
8.



- Ayakta iken iki arkadaş sırt sırta yapışın.
- Kollarınızı kenetleyin, yavaşça aynı hizada çömelin.
- 10 sn bu pozisyonda kalın.
- Yavaşça yukarı doğru kalkın.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın.

Bu egzersiz vücut düzgünlüğünü bozmadan diz kaslarınızın kuvvetini artırarak daha kolay merdiven çıkıp inmenizi sağlar.

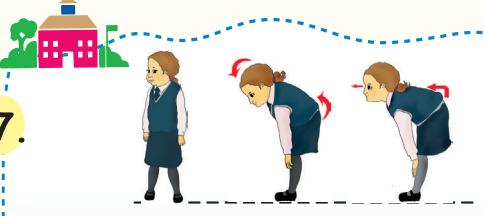
5.



- Ayakta iken önce sağ ayağınızla öne doğru bir adım atın, arkadaki bacağınız düz kalacak şekilde öne doğru esneyin ve 10 saniye bu pozisyonda kalın.
- Sonra sağ ayağınızı yerine alın.
- Aynı hareketi sol ayağınızla öne bir adım atarak yapın.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın.

Bu egzersiz yürüme ve koşma kaslarının fonksiyonunu artırır.

7.

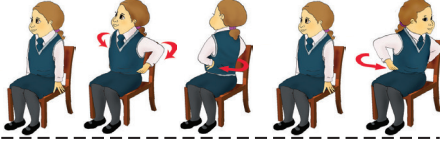


- Ayakta dik durun ve ayaklarınızı omuz genişliğinde açın.
- Dizlerinizi kırmadan öne doğru eğilerek ellerinizle dizlerinizi tutun. Bu sırada beliniz düz ve yüzünüz karşıya dönük olmalıdır.
- Bu vaziyette 10 sn kalıp tekrar dik durun.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın.

Bu egzersiz dizin arkasındaki kasları gererken belinizin öne doğru hareketini sağlayan kasların fonksiyonunu ve hareketini artırır.



9.

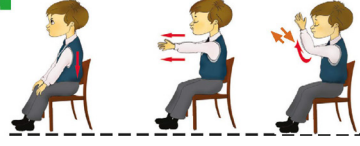


- Dik olarak oturun. Ellerinizle belinizden tutun.
- Sadece vücudunuzun üst kısmı hareket edecek şekilde sağa doğru çevirin. 5 saniye bu pozisyonda kalın.
- Normal pozisyonunuza dönün.
- Şimdi aynı hareketi sol tarafa doğru yapın.
- Bu hareketi 3 kez tekrarlayın.

Üst gövde kaslarının sağ ve sol tarafında çalışan bel ve karın kaslarının fonksiyonunu artırarak yan taraflardan bir şey alırken kolay uzanmanızı sağlar.



10.



- Dik olarak oturun.
- Kollarınızı öne doğru uzatın, avuç içlerinizi birbirine yapıştırın ve gözlerinizi kapayın.
- Ellerinizi birbirini iterken dirseklerinizi kırarak ellerinizi yavaşça burnunuzun hizasından daha yukarıya alnınıza doğru kaldırın. Güzel şeyler hayal ederek 10 saniye bu pozisyonda kalın.
- Normal pozisyonunuza geri dönün.

Bu egzersiz bir yoga hareketi olup bir konuya konsantre olmanızı, derslerde öğretmeninizi dinlerken kaslarınızı da aynı özellikte kullanmanızı sağlar.

DÜZENLİ FİZİKSEL AKTİVİTE YAPIN

- ✿ Güçlü kemiklere sahip olun.
- ✿ Kas kuvvetinizi arttırın.
- ✿ Düzgün bir vücuda sahip olun.
- ✿ Kiloluysanız vücut ağırlığınızı azaltın.
- ✿ Çabuk yorulmanın önüne geçin.
- ✿ Akciğerlerinizi geliştirin.
- ✿ Kalbinizin rahat çalışmasını sağlayın.
- ✿ Beyin ve vücudunuzun gücünü arttırın.
- ✿ Olumlu düşünebilme ve stresle başa çıkabilme yeteneğinizi geliştirin.
- ✿ Okul başarılarınızı arttırın.

Genel ağdan alınmıştır.

1. Etkinlik

- Bu egzersiz omuz kaslarınızı kuvvetlendirerek okul çantanızı daha kolay taşımanızı sağlar.
- Bu egzersiz sırt ve bel düzgünlüğünü sağlayan kasları güçlendirir.
- Normal pozisyona geçin.
- Ayakta iken kollarınızı belinizin üzerinde ve arkada kenetleyip dik durun.
- Bu egzersiz vücudun sağa ve sola doğru bükülmesini sağlayan kasların fonksiyonunu artırır.

✱ Bu ifadelerdeki altı çizili kelimelerin anlamı aşağıda verilmiştir. Bu kelimelerin hangilerini günlük hayatta kullandığınızı söyleyiniz.

fonksiyon: Bir nesne veya bir kimsenin gördüğü iş, iş görme yetisi, işlev.

egzersiz: Alıştırma, bir beceriyi, bilgiyi kazanmak için yapılan tekrar.

pozisyon: Bir kimsenin veya bir şeyin bir yerdeki durumu veya duruş biçimi.

kenetlemek: Birbirine geçirerek bağlamak.

kas: Tellerden oluşan ve kasılarak vücut hareketlerini sağlayan organ ve bu organın telse dokusu.

2. Etkinlik

✱ Okuduğunuz metne göre aşağıdaki sorular ile cevapları ok işareti kullanarak eşleştiriniz.

SORULAR

Hangi egzersiz omuz kaslarını kuvvetlendirmektedir?

İki el ile yukarı doğru uzanıp geriye esneme hareketi hangi kasları güçlendirir?

Gün içinde neden öğrencilerin bel ve sırtına çok yük binmektedir?

Egzersiz hareketleri genellikle kaç defa yapılmalıdır?

CEVAPLAR

Sırt ve bel düzgünlüğünü sağlayan kasları.

Üç kez tekrarlanmalıdır.

Kolları öne doğru uzatıp omuz hizasında tutmak.

Sırada çok oturdukları ve oturarak yazdıkları için.

3. Etkinlik

- ☀ Aşağıdakilerden hangisi yapılan egzersizlerin faydalarından biri değildir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- ☐ Okul çantasını daha kolay taşımak
- ☐ Yazı yazarken, öne doğru eğilirken çabuk yorulmayı engellemek
- ☐ Sağlıklı kilo almayı sağlamak
- ☐ Yürüme ve koşma kaslarının fonksiyonunu artırmak

4. Etkinlik

- ☀ Oğuz, dik durmasını sağlayan kasları uyarmak ve iki kürek kemiği etrafına yapışan kasların gerilmesini sağlamak istiyor. Buna göre Oğuz, aşağıdaki hareketlerden hangisini yapmalıdır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

Kollarını öne uzatıp omuz hizasında tutmalı.

☐

İki eliyle geriye doğru uzanıp geriye esnemeli.

☐

Oturur durumdayken elleriyle dizlerini tutmalı.

☐

Ayakta iken kollarını belinin üzerinde ve arkada kenetlemeli.

☐

5. Etkinlik

- ☀ Sağlıklı yaşam için egzersizin önemi nedir? Araştırma sonuçlarınızı paylaşınız.

6. Etkinlik

- ☀ Aşağıdaki cümlelerde yazımı yanlış olan kelimeleri belirleyerek örnekteki gibi düzeltiniz.

Türk Kızılay, azerbaycan için yardım kampanyası başlattı.

Kilimin altında ki toprakları temizlemeye çalışıyordu.

Azerbaycan

Depo da gıda, giyim, temizlik malzemeleri var.

Sağlıklı yaşam koşusuna katılmak istermisiniz?

Kütüphaneye kırkdört hikâye kitabı bağışladım.

7. Etkinlik





7. TEMA

SAĞLIK VE SPOR

SAĞLIKLI YAŞAMAK

Dinleme Metni

- ★ Sağlıklı beslenmek için neler yaptığınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ★ "Sağlıklı Yaşamak" adlı metni dinleyiniz. Dinleyeceğiniz metinde düzenli uyumanın, dengeli beslenmenin ve kişisel temizliğin önemi üzerinde durulmuştur. Kazalara neden olabilecek tehlikeli davranışlardan kaçınmanın, çevre ve toplum sağlığını korumanın önemine değinilmiştir. Bu açıklamaya göre metni dinleyiniz.

1. Etkinlik

- ★ Dinlediğiniz metinde önemli gördüğünüz noktaları aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

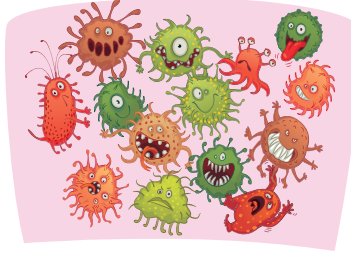
.....

2. Etkinlik

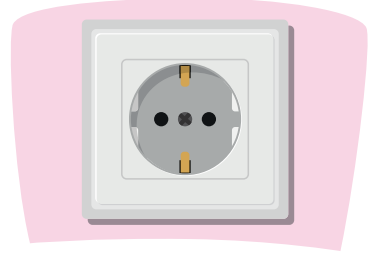
- ★ Aşağıda görsellerle anlatılan kelime ve kelime gruplarının anlamlarını TDK Türkçe Sözlük'ten bularak ilgili yerlere yazınız.



Emniyet kemeri



Mikrop



Priz

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Etkinlik

☀ Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Tıp bilimi neleri araştırmaktadır?
2. Sağlıklı yaşayabilmek için nelere dikkat etmek gerekmektedir?
3. Hangi davranışlar kazalara neden olmaktadır?
4. Çevre sağlığını korumak için neler yapılmalıdır?
5. Temizlik konusunda Peygamber’imiz Hz. Muhammed ne demiştir?

4. Etkinlik

☀ Dinlediğiniz metinde aşağıda görsellerle ifade edilen uyarılardan hangisine yer verilmemiştir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.



Açıkta satılan yiyecekleri yememeliyiz.



Meyve ve sebzeleri yıkayıp yemeliyiz.



Bulaşıcı hastalıklardan korunmak için maske takmalıyız.



Mevsimin özelliklerine göre giyinmeliyiz.



Terliken soğuk su içmemeliyiz.



Düzenli olarak spor yapmalıyız.



5. Etkinlik

a. Aşağıdaki metni okuyunuz.

3-4 EKİM 2021 DÜNYA YÜRÜYÜŞ GÜNÜ

Her geçen gün oturarak her zaman-
kinden daha fazla zaman geçiriyoruz. İş ye-
rinde, işe giderken veya evde bilgisayar
karşısında olsun, bu hareketsiz yaşam tarzı
sağlığımızı olumsuz etkiliyor. (...) 1991 yılında
başlatılan Dünya Yürüyüş Günü, fiziksel ola-
rak aktif olmanın ve fiziksel hareketsizliğin
küresel krizine karşı basit ve eğlenceli bir
kutlama yöntemi sağlamaktadır. (...)



Toplumun büyük bir çoğunluğunda fi-
ziksel aktivite “spor” kelimesi ile eş anlamlı olarak algılanmaktadır. Oysa fiziksel aktivite, günlük
yaşam içinde kas ve eklemlerin kullanılarak enerji harcanması ile gerçekleşen, kalp ve solunum
hızını artıran ve farklı şiddetlerde yorgunlukla sonuçlanan aktiviteler olarak tanımlanmaktadır.
Bu kapsamda spor aktivitelerinin yanı sıra egzersiz, oyun ve gün içinde yapılan çeşitli aktiviteler de
fiziksel aktivite olarak kabul edilmektedir.

*Genel ağdan alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)*

b. Dünya Yürüyüş Günü için uygun bir slogan belirleyerek aşağıya yazınız.

6. Etkinlik

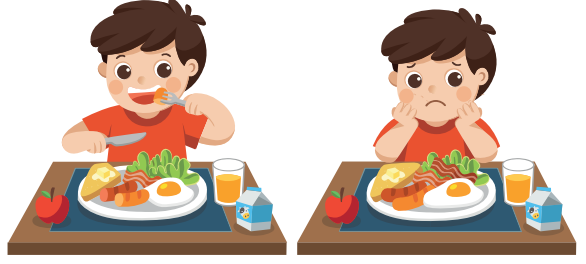
★ Dinlediğiniz metnin içeriğini tutarlılık açısından değerlendirmek için aşağı- daki soruları cevaplayınız.

- “Çevre temizliği yalnız kendimizi değil, diğer insanları da ilgilendiren bir konu-
dur.” cümlesinde ne anlatılmak istenmiştir?

- Bu cümlede anlatılanlar ile metnin genelinde verilmek istenen ileti arasında
nasıl bir ilişki vardır? Açıklayınız.

7. Etkinlik

- Yandaki iki görsel arasındaki farkı söyleyiniz. Bu görsellerin araştırdığınız görsellerle bir benzerliği var mı? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız. Konuşurken yabancı dillerden alınmış ve dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanmaya özen gösteriniz.



8. Etkinlik

- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül (,) yanlış kullanılmıştır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- ☐ Sağlıklı yaşayabilmek için düzenli, uyumalı ve vücudumuzun ihtiyaç duyduğu besinleri dengeli olarak almalıyız.
- ☐ Zararlı sinek, böcek ve mikropların üremesini kolaylaştıracak ortamları oluşturmamalıyız.
- ☐ Parklar, sokaklar, oyun alanları, camiler, okullar, tatil beldeleri ortak kullanım alanlarımızdır.
- ☐ Bedenimizin, kullandığımız eşyaların ve yaşadığımız yerin temiz olmasına dikkat etmeliyiz.

9. Etkinlik

- Defterinize sağlıklı yaşamla ilgili hikâye edici bir metin yazınız. Olayları oluş sırasına göre yazmaya dikkat ediniz. Şahıs, varlık kadrosu, olay ve mekân unsurlarını kullanınız.

10. Etkinlik

- Okuldaki spor etkinliklerine katılabilmemiz için aşağıdaki formu doldurunuz.

Ad:	
Soyad:	
Adres:	
Boy:	
Kilo:	
Katılmak istediği spor dalı:	
Herhangi bir rahatsızlığı var mı? Evet	☐ Hayır ☐

SAĞLIKLI BESLENİYOR, SAĞLIKLI YAŞIYORUM

AŞIRI SICAKLARDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR VE BESLENME

(...)

Yaz sıcaklığından en çok etkilenenler çocuklar, yaşlılar, hamileler, tansiyon, kalp ve şeker hastalığı olan bireylerdir. Sağlıklı beslenme ve bu konuda toplumun bilinçlendirilmesi yaz aylarında sıklıkla görülen sağlık problemlerinin azaltılmasında son derece önemlidir.

Aşırı Sıcaklardan Korunmak İçin,

- Her zamankinden daha fazla su için ve su içmek için susamayı beklemeyin.
- Bol, hafif ve açık renkli giysiler giyin.
- Serinlemek için ılık duş ve banyo yapın.
- Siz ya da bir başkası sıcağa bağlı hastalık belirtileri hissettiğinde derhâl tıbbi yardım isteyin.



YAZ AYLARINA YÖNELİK SAĞLIKLI BESLENME ÖNERİLERİ

1. Yaşamın her döneminde yeterli ve dengeli beslenme sağlığın korunması için esastır. Bu nedenle beş besin grubunda yer alan (tahıllar, süt-süt ürünleri, et-yumurta, meyve ve sebze) besinlerden yeterli miktarlarda alınmalıdır.
2. Kahvaltı günün en önemli öğünüdür. Yaz aylarında yapılacak kahvaltıda az yağlı peynirler, zeytin ve taze sebzeler bulunmalı, kafein içeren içecekler yerine süt, meyve suyu, ıhlamur ve kuşburnu gibi bitki çayları tercih edilmelidir.
3. Yaz aylarında yağlı besinlerin ve yağda kızartmaların tüketiminden kaçınılmalı; yemeklerde bitkisel sıvı yağların kullanımı, yemekleri pişirirken kızartma ve kavurma yerine haşlama, ızgara, kendi suyunda veya az suda pişirme gibi sağlıklı pişirme yöntemleri uygulanmalıdır.
4. Yaz aylarında vücut direncini artırmak ve vücuda yeterli miktarda vitamin ve mineral alınmasını sağlamak için sebze ve meyve çeşitlerinden yararlanılması önemlidir. Günde 5 porsiyon sebze ve meyve tüketilmesi gerekir.

5. Kan şekerini hızla yükselten ve hızlı düşüren besinlerin tercih edilmemesi, beyaz ekmek, pirinç yerine tam buğday ekmeği, makarnası ile bulgur gibi lifli besinlerin tüketilmesine özen gösterilmelidir.
6. Enerjisi yüksek basit karbonhidrat olan saf şeker ve şekerli besinlerin (tatlılar, pastalar, bisküvi ve çikolatalar gibi) tüketimi azaltılmalıdır.
7. Hamur tatlıları yerine sütlü tatlılar tercih edilmelidir.
8. Terleme ile artan sıvı ve mineral kaybının önlenmesi için yeterli sıvı alımı önemlidir. Ayrıca yaşamın her döneminde yeterli sıvı alımı vücutta oluşan toksinlerin (zararlı ögeler) atılması, vücut fonksiyonlarının düzenli çalışmasında, metabolizma dengesinin sağlanmasında ve vücutta pek çok biyokimyasal reaksiyonun gerçekleşmesinde son derece önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle her gün en az 2-2,5 litre su içilmelidir.
9. Besin zehirlenmeleri, halk sağlığını yakından ilgilendiren ve özellikle yaz aylarında artan hastalıklardan biridir. Çoğunlukla hafif seyirli ve kısa süreli hastalıklar olmalarına karşın, zehirlenmeye yol açan besinle ve kişiyle ilgili bazı faktörler hastalığın zaman zaman daha ağır seyretmesine hatta ölümcül olmasına yol açabilmektedir. Özellikle yaz aylarında dışarıda ve açıkta satılan yiyeceklerin tüketiminden kaçınılmalı, çabuk bozulan potansiyel riskli besinler (et, yumurta, süt, balık vb.) açıkta bekletilmemeli, besinlerin hazırlanması ve pişirilmesi aşamalarında hijyen kurallarına özen gösterilmelidir.
10. Yaz aylarında özellikle rota virüslerden kaynaklanan bebek ve çocuklarda yaygın olarak görülen ishallerin önlenmesinde el temizliği ile sebze ve meyveleri yemeden önce iyice yıkamak çok önemli olup ishali olanlar en yakın sağlık kuruluşuna başvurmalıdır.

*Genel ağdan alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)*



7. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI



İLACIM NE EKSİK NE FAZLA

Hasta olduğunuz zaman kendi kendinize ilaç kullanmayın. Önce hekiminize başvurun. Hekiminizin önerdiği ilaçları, belirlenen süre ve miktarda kullanın.

İlacımı nasıl doğru kullanırım?

- İlaçları yalnızca hekiminizin gerekli görmesi durumunda ve reçeteli olarak kullanın.
- Hekiminize giderken kullandığınız ilaçları ve önceki tedavi bilgilerinizi yanınızda bulundurun.
- Hekiminizin bilgisi olmadan başka ilaçlara veya tedavi seçeneklerine başvurmayın.
- Tedaviye başladıktan sonra gelişen yakınmanızın ilaca bağlı olabileceğini aklınızda bulundurun.
- İlaçlarınız hakkında birlikte yaşadığınız yakınlarınızı bilgilendirin.
- Hekiminizin ilaç dışı önerilerini dikkate alın.



Genel ağdan alınmıştır.

A. 1-4. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Ne zaman ilaç kullanılmalıdır?

.....

.....

2. Hekime giderken hastanın yanında bulundurması gereken şeyler nelerdir?

.....

.....

3. Hekimin önerdiği ilaçlar ne kadar kullanılmalıdır?

.....

.....

4. Kullanılan ilaçlar hakkında kimler bilgilendirilmelidir?

.....

.....

B. Verilen afişe göre aşağıdaki ifadeler doğru ise ifadenin başına “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- a. ☐ Rahat kıyafetler daha fazla yürümemizi sağlar.
- b. ☐ Evcil hayranlarımızla yürümek yürüyüş tempomuzu düşürür.
- c. ☐ Fazla yürümek isteyen kişi, günlük işlerini kendisi yapmalıdır.
- ç. ☐ En ideal yürüyüş zamanı öğleden önceki saatlerdir.
- d. ☐ Aracı evden uzağa park etmek ya da birkaç durak erken inmek fazla yürüyüş yapmamızı sağlar.

Daha Fazla Yürümek İçin Öneriler

1. Yürüyüş öncesi rahat kıyafetler giyin.
2. Merdivenleri tercih edin.
3. Varsa köpeğinizi yürütün.
4. Arkadaşlarla parkta buluşun.
5. Öğle yemeği molasında yürüyün.
6. Aracınızı uzağa park edin.
7. Birkaç durak erken inin.
8. Aktif aile zamanları oluşturun.
9. Günlük işlerinizi kendiniz yapın.
10. Bir adım sayar ile adımlarınızı sayın.

Genel ağdan alınmıştır.

C. Aşağıdaki sorularda istenenleri yapınız.

1. “Beklemek” **kelimesini** “süre tanımak, acele etmemek” **anlamında cümle içerisinde kullanınız.**

.....

.....

2. **Aşağıdaki cümlelerde kullanılan deyimleri bulunuz. Deyimlerin kullanımı doğru ise cümlelerin başına “D”, yanlış ise “Y” koyunuz.**

- a. ☐ Lütfen yüz verip de çocuğu şımartmayalım!
- b. ☐ Yüzün sirke satıyor, güzel bir haber mi aldın?
- c. ☐ Dost gibi yüze gülüp düşman gibi arkadan konuşmaz.
- ç. ☐ Sonunda yüzüne gözüne bulaştırıp bu işten de kovuldu.
- d. ☐ Gözü korkan adam işini severek yapıyordu.
- e. ☐ Bu olay karşısında ağzım açık kaldı, çok şaşırdım.

3. Aşağıda verilen cümlelerde bazı kelimelerin altı çizilmiştir.

- Hayatınızda başarılar dilerim.
- 1950'deki zelzelede taşınmışlar.
- Bir vasıta bulup da okula gitsek.
- Dağlardan korkunç sesler geliyordu.

Aşağıdakilerden hangisi altı çizili kelimelerden herhangi birinin yerine kullanılamaz? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

☐

araç

☐

deprem

☐

kötü

☐

yaşam

4. Örnek Davranış

İlçemiz Şah Mahallesi'nde görevli polis memuru, yaşlı hemşehrimizin yolda yürümekte zorlandığını görünce hemen müdahale ederek onu bir sandalyeye oturtmuştur. Böylece onun dinlenmesini sağlamış, daha sonra taksi çağırarak vatandaşımızı taksiye bindirmiştir. Yaşlı vatandaşımızın gideceği yere ulaşması için şoförü tembihleyen polis memuru, taksinin ücretini ödemek istemiş ancak taksici ücreti almayıp yaşlı vatandaşımızı istediği yere ulaştırmıştır.

Genel ağdan alınmıştır.

(Kısaltılmıştır.)

Bu metnin yazılış amacı ne olabilir? Yazınız.

•

.....

.....

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “neden-sonuç” ilişkisi yoktur? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

☐

Suna ile Tuna, ders çalışmak için kütüphaneye gitti.

☐

Arkadaşlar, sizleri beklediğim için çok özür dilerim!

☐

Bütün resimlerini sergide görünce çok mutlu oldu.

☐

Bağıra bağıra şarkı söylediğinden sesi kısılmıştı.

6. Kimseye görünmeden dağları tepeleri ve ormanları geçerek ülkesine kavuştu.

Bu cümlede hangi kelimeden sonra virgül (,) kullanılmalıdır? Kelimeyi yuvarlak içine alınız.

7. Aşağıda T.C. Sağlık Bakanlığı Merkezî Hekim Randevu Sistemi'ne (MHRS) sıkça sorulan sorulardan bazılarının cevapları verilmiştir.

- Akıllı cihazınızdan MHRS Mobil'e giriş yaptıktan sonra açılan ekranda "Randevu Geçmişi" kısmından randevularınızı görebilirsiniz. İptal etmek istediğiniz randevunun alt kısmındaki "İptal Et" butonuna basarak randevunuzu iptal edebilirsiniz.
- Randevu süresi her poliklinik ve hekime bağlı olarak en az 10, en fazla 60 dakikaya kadar farklılık gösterebilmektedir. Tedavi süresinin planlanması hastane yönetimindedir.
- Herhangi bir nedenle almış olduğunuz randevuya gidemediğinizde muayene katkı payı ödemezsiniz. Başka vatandaşlarımızın muayene haklarına engel olmamak için lütfen gidemeyeceğiniz randevularınızı iptal ediniz. Randevu iptal işlemi randevudan 60 dakika öncesine kadar yapılabilmektedir.

Genel ağdan alınmıştır.

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

a. Randevumu nasıl iptal edebilirim?

.....

b. Randevu süresinde kısıtlama var mıdır?

.....

c. Hangi koşulda katkı payı ödemem?

.....

ç. Randevular ne zamana kadar iptal edilmelidir?

.....

8. Spor yaparken çok dikkatli ve bilinçli olmalısınız. Yürüyüş yaparken sohbet etmekten uzak durun çünkü konuşmak hızınızı düşürebilir. Bu durum vücutta yağ yakımını yavaşlatır. Ayrıca yürüyüş sırasında konuşmak, dikkatinizi dağıtacağı için sakatlık tehlikesini artırır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki görsellerden hangisi uygun bir yürüyüş biçimini yansıtmaktadır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.



8. TEMA



DUYGULAR



EKMEK KIRINTILARI



HUZUR



ÖĞRETMENİM



KORKULARIMIZ VE
KAYGILARIMIZ
(DİNLEME METNİ)



MUTLULUK NEDİR?
(SERBEST OKUMA METNİ)

Hazırlanalım

☀ Küçükken oynadığınız oyunlardan hangisini şimdi oynamak isterdiniz? Nedenleriyle açıklayınız.

☀ "Ekmek Kırıntıları" şiirini vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuyunuz.

EKMEK KIRINTILARI

"Çocukluğum, çocukluğum,
Ah o cennet ülke
Bir daha ele geçse!"
Dediklerini duydum.

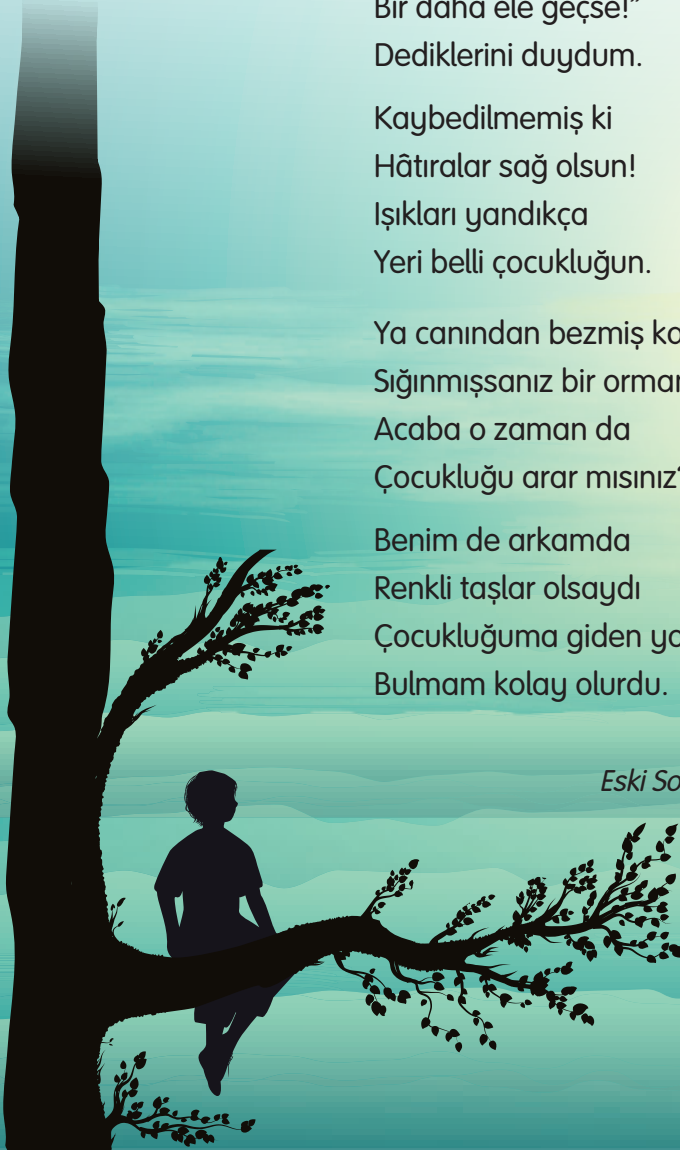
Kaybedilmemiş ki
Hâtıralar sağ olsun!
Işıkları yandıkça
Yeri belli çocukluğun.

Ya canından bezmiş kaçıp
Sığınmışsanız bir ormana.
Acaba o zaman da
Çocukluğu arar mısınız?

Benim de arkamda
Renkli taşlar olsaydı
Çocukluğuma giden yolu
Bulmam kolay olurdu.

Behçet Necatigil

Eski Sokak (Seçme Şiirler)



1. Etkinlik

Ya canından bezmiş kaçıp
Sığınmışsanız bir ormana.

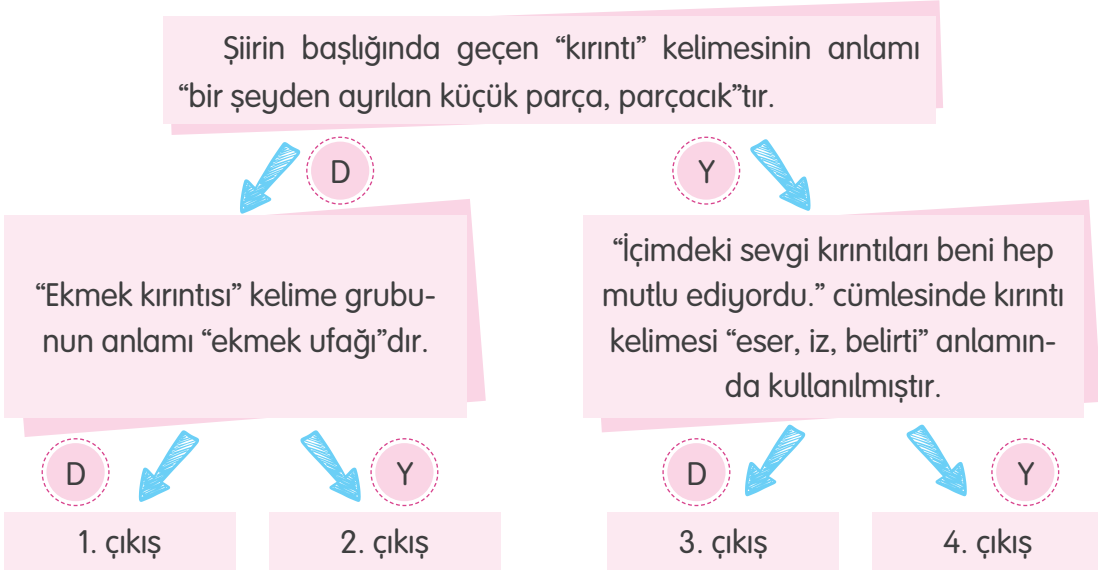
Bu dizelerdeki “canından bezmek” deyimini “ölümü göze alacak kadar sıkıntı içinde olmak” anlamına gelmektedir.

- ★ Siz de bu deyimini anlamına uygun olarak bir cümlede kullanınız.

Canından bezmek:

2. Etkinlik

- ★ Aşağıdaki cümleler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yolu takip edildiğinde kaç numaralı çıkışa ulaşılır? İlgili çıkışı işaretleyiniz.



3. Etkinlik

- ★ Aşağıdaki soruları okuduğunuz şiire göre defterinize cevaplayınız.

1. Şair, çocukluğunu neye benzetmiştir?
2. Çocukluğun yeri ne zaman belli olurmuş?
3. Sizce insanlar neden ormandayken çocukluğunu aramaz?
4. Şaire göre çocukluğa giden yolu ne zaman bulmak daha kolaymış?

4. Etkinlik

- ★ Aşağıda Joseph Joubert’in (Cozef Cober) farklı yazı karakterleriyle yazılmış bir sözü verilmiştir. Bu yazı karakterlerinden hangisini daha rahat okuduğunuzu söyleyiniz.

Çocukların nasihatten
çok, iyi örneğe
ihtiyaçları vardır.

Çocukların nasihatten
çok, iyi örneğe
ihtiyaçları vardır.

Çocukların nasihatten çok,
iyi örneğe
ihtiyaçları vardır.

5. Etkinlik

Benim de arkamda
Renkli taşlar olsaydı
Çocukluğuma giden yolu
Bulmam kolay olurdu.

“Ekmek Kırıntıları” şiirinin yukarıdaki dizelerinde “Hansel ve Gratel” metninin kahra-manları hatırlatılmıştır. Burada Hansel ve Gratel’in evlerinin yolunu nasıl bulduğu anlatılmaktadır.

- ✱ Bu açıklamaya göre “Hansel ve Gratel” metninin ilgili bölümünü aşağıda-kilerden hangisi yansıtmaktadır?



6. Etkinlik

- ✱ “Ekmek Kırıntıları” şiirinin ana duygusunu aşağıya yazınız.

Ana duygu:

7. Etkinlik

- ✱ Unutamadığınız bir anınızı arkadaşlarınıza anlatınız.

8. Etkinlik

- ✱ **Okuduğunuz şiiri hikâyeye edici bir metne dönüştürerek aşağıya yazınız. Yazınızda hayalî öğelere yer veriniz. Yazınızı tamamladıktan sonra metninizi anlatan bir resim çiziniz.**



Huzuru anlattığını düşündüğünüz bir görsel bularak sınıfa getiriniz (“Huzur” metninin 10. etkinliğine yöneliktir.).

Hazırlanalım

- ☀️ **Aşağıda “huzur” kelimesinin TDK Türkçe Sözlük’teki anlamı verilmiştir. Sizce huzur nedir?**
huzur: Dirlik, baş dinçliği, gönül rahatlığı, rahatlık, erinç.
- ☀️ **“Huzur” kelimesinin ifade ettikleri kişiden kişiye değişebilir mi? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.**
- ☀️ **“Huzur” metnini noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.**

HUZUR

Bir gün halkı tarafından sevilen bir kral, huzuru en güzel resmedecek sanatçıya büyük bir ödül vereceğini ilan eder. Yarışmaya çok sayıda sanatçı katılır. Günlerce çalışırlar, birbirinden güzel resimler yaparlar. Sonunda eserleri saraya teslim ederler. Tablolara bakan kral sadece ikisinden hoşlanır. Ama birinciyi seçmesi için karar vermesi gereklidir.

Resimlerden birinde sükûnetli bir göl vardır. Göl bir ayna gibi etrafında yükselen dağların görüntüsünü yansıtmaktadır. Üst tarafta pamuk beyazı bulutlar gökyüzünü süslemektedir. Resme kim baktı ise onun mükemmel bir huzur resmi olduğunu düşünüyordu.

Diğer resimde de dağlar vardı. Ama engebeli ve çıplak dağlar... Üst tarafta öfkeli bir gökyüzünden yağmurlar boşanıyor ve şimşek çakıyordu. Dağın eteklerinde ise köpüklü bir şelale çağılıyordu. Kısaca resim hiç de huzurlu gözüküyordu. Fakat kral resme bakınca şelalenin ardında kayalıklardaki çatlaktan çıkan mini minnacık bir çalılık gördü. Çalılığın üstünde ise anne kuşun örttüğü bir kuş yuvası görünüyordu.

Sertçe akan suyun orta yerinde anne kuş, yuvasını kuruyordu.

Harika bir huzur ve sükûn örneği.

Ödülü kim kazandı dersiniz?

Tabii ki ikinci resim. Kralın açıklaması şöyle idi:

“Huzur, hiçbir gürültünün, sıkıntının ya da zorluğun bulunmaması ve sıkıntının olmadığı yer demek değildir. Huzur, bütün bunlar içinde bile yüreğimizin sükûn bulabilmesidir.”

*Cengiz Erşahin
Başarı Öyküleri
(Kısaltılmıştır.)*



1. Etkinlik

- Yarışmaya çok sayıda sanatçı katılır.
- Fakat kral resme bakınca şelalenin ardında kayalıklardaki çatlaktan çıkan mini minnacık bir çalılık gördü.
- Ama engebeli ve çıplak dağlar.
- Resimlerden birinde sükûnetli bir göl vardır.

a. Yukarıdaki altı çizili kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Daha sonra tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük'ten kontrol ederek ilgili bölümü işaretleyiniz.

Kelime	Tahminim	TDK Türkçe Sözlük'teki Anlamı	Tahminim	
			Doğru	Yanlış
sanatçı				
şelale				
engebeli				
sükûnetli				

b. Okuduğunuz metinde zıt anlamlısı olan kelimeleri tespit ederek defterinize yazınız.

2. Etkinlik

✱ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Kral, yapılan resimlerden kaç tanesini beğenmiştir?
2. Kralın beğendiği birinci resimde sanatçı neler anlatmıştır?
3. Kral hangi resmi beğenmiştir? Hangi resim ödülü kazanmıştır? Bu resmin özelliği nedir?
4. Krala göre huzur nedir?

3. Etkinlik

✱ Okuduğunuz metnin içeriğine uygun bir başlık belirleyerek aşağıya yazınız.

4. Etkinlik

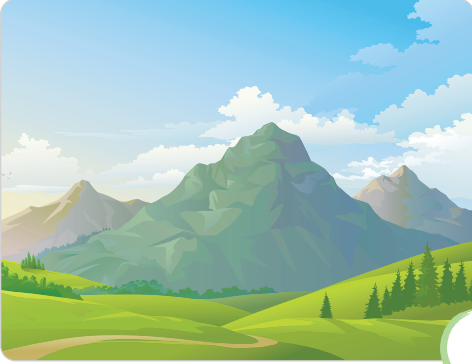
- ☀ Aşağıdakilerin hangisinde “Huzur” metni ana hatlarıyla verilmiştir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- Kral, huzuru en güzel resmedecek sanatçıya büyük bir ödül vereceğini ilan eder.
- Kral, yarışmaya katılan resimlerden sadece ikisinden hoşlanır.
- Resimlerde huzur, iki farklı ortam üzerinden ele alınmıştır.
- Ödülü ikinci resim kazanır.

- Ressamlar, günlerce çalışırlar birbirinden güzel resimler yaparlar.
- Göl bir ayna gibi etrafında yükselen dağların görüntüsünü yansıtmaktadır.
- İkinci resimde sıkıntılı bir ortamda çalılığın üstünde anne kuşun yuvası vardır.
- Üst tarafta pamuk beyazı bulutlar gökyüzünü süslemektedir.

5. Etkinlik

- ☀ Kralın beğendiği resimde aşağıdaki ayrıntılardan hangisi yoktur? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.



6. Etkinlik

a. Aşağıdakilerden hangileri okuduğunuz metin için söylenebilir? İlgili kutucukları işaretleyiniz.

- ☐ İlgi çekici bir olay anlatılmıştır.
- ☐ Olağanüstü olaylara yer verilmiştir.
- ☐ Olay, mekân, şahıs ve varlık kadrosu, zaman ögelerinin hepsine yer verilmiştir.
- ☐ Olmuş ya da olması mümkün olaylar anlatılmıştır.

b. Sizce “Huzur” metni aşağıdakilerden hangisine örnek olarak gösterilebilir? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

bilgilendirici metin

☐

hikâye edici metin

☐

şiir

☐

7. Etkinlik

a. Aşağıdaki metni okuyunuz.

İZMİR-SEFERİHİSAR

Seferihisar, İzmir’in 44 km güneyinde yer alan 30 bin nüfuslu bir ilçedir. Türkiye’den Citta Slow [Sitta Slov (Sakin Şehir)] Birliğine seçilen ilk ilçedir. Seferihisar, 49 km uzunluğundaki sahili boyunca Ege Denizi’nin keşfedilmemiş zenginlikleri arasında yer alır. (...)



Seferihisar’ın limanı olan Sığacık’ta “Sakin şehir” atmosferini en yoğun biçimde hissetmek mümkündür. (...)

Bölgeyi keşfetmek isteyen birçok kişi için çekici olan Sığacık, antik kentlere ve doğal güzelliklere sahiptir. Sığacık ayrıca rüzgâr sörfü yapanlar ve kaya tırmanıcıları açısından da çekici bir özelliğe sahiptir. Bu bölgede Teos Antik Kenti’nin kalıntıları görülebilir ve kıvrılan koyda küçük bir kale de göze çarpmaktadır.

*Genel ağdan alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)*

- b. “Huzur” metni ile bu metni konu bakımından karşılaştırınız. Her ikisinde de huzurlu bir ortamın anlatıldığı söylenebilir mi? Açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

- c. Kralın düşüncesine katılıyor musunuz? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.



Kesinlikle aynı fikirdeyim.

☐

Hemen hemen aynı fikirdeyim.

☐

Kararsız kaldım.

☐

Diğer resmi seçmeliydi.

☐

8. Etkinlik

- ✱ Aşağıdaki şiiirden anladıklarınızı verilen alana yazınız.

FIRFIRLI ŞİİR

Uyandım baktım ki bir sabah,
Güneş vurmuş içime;
Kuşlara, yapraklara dönmüşüm,
Pır pır eder durur, bahar rüzgârından.
Kuşlara, yapraklara dönmüşüm;
(...)

Orhan Veli Kanık
Bütün Şiirleri
(Kısaltılmıştır.)

.....

.....

.....

9. Etkinlik

- a. Huzurlu geçirdiğiniz bir gününüzü arkadaşlarınıza anlatınız.
- b. Getirmiş olduğunuz görseli neden seçtiğinizi arkadaşlarınıza anlatınız.

10. Etkinlik

- ✱ Sizce huzurlu ortam nasıl olmalıdır? Duygu ve düşüncelerinizi aşağıya yazınız. Daha sonra bu ortamın resmini çiziniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Öğretmen konulu şiirler araştırınız ("Öğretmenim" metninin "Hazırlık" çalışmasına yöneliktir.).

Hazırlanalım

- ✱ Getirdiğiniz şiirlerden birini arkadaşlarınıza okuyunuz.
- ✱ Sizi çok etkileyen bir öğretmeninizle ilgili duygularınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.
- ✱ "Öğretmenim" şiirini vurgu, tonlama ve söyleyişe dikkat ederek sesli okuyunuz.

ÖĞRETMENİM

Seninle ne kadar övünsem az, sevgili öğretmenim!

Körpe yüreklere

Yurt aşkını sen yerleştirdin!

Seninle ne kadar övünsem az sevgili öğretmenim!

Arkandan yürüyorsam aydınlık geleceğe,

İnan, yorulduğun yerde bayrağı ben alacağım

Yürü öğretmenim, yürü, gururla göğsünü gererek,

Ardında aydınlık bir orduyla yürü,

Yerleri titreterek!

Onurlusun öğretmenim, bana da onur ver

Geleceğin şafağını aydınlatan ışığını gönder...

Şanlı bayrağımın dalgalanması için göklerde

Yürek ver, bilinç ver, aşk ve erinç ver!

İşil işilsin öğretmenim, bana da ışık ver

Atatürk'ün hızından biraz bana da gönder...

Kazınıp kalmam için belleklerde

Bilgi ver, ilgi ver, yürek ve sevgi ver!



*Erdal Çakıcıoğlu
Çocuklar İçin Şiirler*

1. Etkinlik

- ✱ Öğretmen kelimesinin size çağrıştırdıklarını aşağıya yazınız.

2. Etkinlik

“Körpe” kelimesinin TDK Türkçe Sözlük’teki anlamları aşağıda verilmiştir:

1. Dalından yeni koparılmış, tazeliği üstünde, daha büyümemiş (bitki).
2. Çok genç (kimse).
3. Yavruluktan henüz çıkmış (hayvan).
4. (mecaz) Henüz bozulmamış, yıpranmamış.

“Körpe” kelimesi, aşağıdaki dizede “henüz bozulmamış, yıpranmamış” anlamıyla kullanılmıştır. Bu, kelimenin mecaz anlamıdır.

Körpe yüreklere

Yurt aşkını sen yerleştirdin!

Bir ilgi veya benzetme sonucu kelimenin gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlama **mecaz anlam** denir.

- ✱ Buna göre aşağıdaki dizelerde “aydınlık” kelimesinin hangi anlamda kullanıldığını belirleyerek ilgili kutucuğu işaretleyiniz.

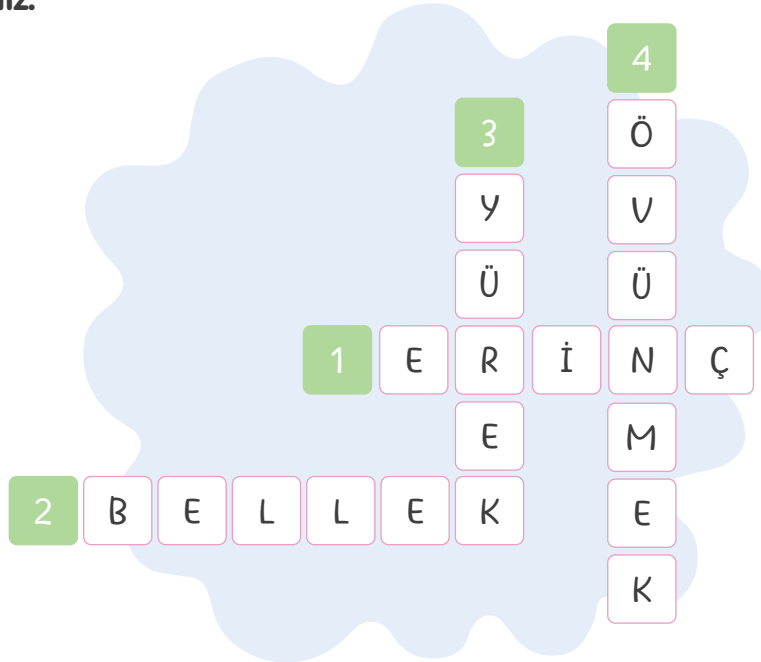
Arkandan yürüyorsam aydınlık geleceğe,

İnan, yorulduğun yerde bayrağı ben alacağım.

- ☐ Bir yeri aydınlatan güç, ışık.
- ☐ Kötülükten uzak, temiz, saf.
- ☐ Işık alan.
- ☐ Kolay anlaşılacak derecede açık olan, vazih.

3. Etkinlik

- a. Aşağıda çözülmüş olarak verilen bulmacadaki kelimelere yönelik ifadeleri belirleyiniz. Bu ifadeleri örnekteki gibi TDK Türkçe Sözlük'ten yararlanarak hazırlayınız.**



Soldan Sağa

1. Hiçbir eksiği, üzüntüsü ve acısı olmama durumu, dirlik, rahat, huzur.
2.

Yukarıdan Aşağı

- b. Bu kelimeleri sözlüğünüze ekleyiniz.**
- c. Bulmacadaki kelimeleri birer cümlede kullanınız.**

4. Etkinlik

- **Aşağıdaki soruları okuduğunuz şiire göre defterinize cevaplayınız.**

1. Öğrenci, öğretmeni için hangi duyguları beslemektedir?
2. Şaire göre öğrencilere, yurt aşkını kim kazandırmıştır?
3. “Yorulduğun yerde bayrağı ben alacağım” ifadesiyle ne anlatılmak istenmiştir?
4. Sizce öğretmenin ardındaki aydınlık orduyu kimler oluşturmaktadır?

5. Etkinlik

- a. Öğretmenlerin fedakârlığını konu edinen aşağıdaki haber metnini okuyunuz.

FEDAKÂR ÖĞRETMENLER ÖĞRENCİ VE VATANDAŞLARIN UMUDU OLUYOR

Ağrı’da yeni tip koronavirüs nedeniyle alınan tedbirler kapsamında valilik ve kaymakamlık koordinesinde oluşturulan Vefa Sosyal Destek Gruplarının çalışmalarına katılan gönüllü öğretmenler, 65 yaş ve üstü olan, kronik rahatsızlığı bulunan vatandaşların yardımına koşuyor. Yaşlı ve hasta vatandaşların adreslerine giden gönüllü öğretmenler, çarşı pazar alışverişinden gıda, ekmek ve ilaç ihtiyacına kadar her türlü isteği yerine getirebilmek için seferber oluyor.

Sokağa çıkamayan vatandaşların maaşlarının da aynı kapsamda evlerine getirerek sahiplerine teslim eden gönüllü öğretmenler, vatandaşların duasını alıyor. İl merkezi ve ilçelerde kapı kapı dolaşarak öğrencilere kitap dağıtıp, video konferans yoluyla ders verip soru hazırlayan ve EBA TV’de ders almaları için rehber olan öğretmenlerin özverili ve fedakâr çalışmaları öğrencilerin geleceğini aydınlatıyor. (...)

*Genel ağdan alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)*

- b. Siz de öğretmeninizin yaptığı bir fedakârlığı aşağıya yazınız.

.....

.....

6. Etkinlik

- ✱ Aşağıdaki metinde anlatılanlarla ilgili duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

ELLERİ ÖPÜLESİ FEDAKAR ÖĞRETMENLER

Yılın öğretmenleri arasına giren K. K. ile E. K., pandeminin ilk günlerinde gündüzleri öğrencilerine ders verip geceleri ise tamamen kendi imkânlarıyla sağlık çalışanları için yüzlerce siperlik ürettiler.

(...) Öğretmenler sadece öğrencileri için değil, toplum için de gece gündüz çalıştı. Pandemi döneminde evlere kapandığımız, uzaktan eğitimin devam ettiği dönemde öğretmenler öğrencileri için canla başla çalışırken kamu çalışanları için de fabrika gibi çalıştı. (...) Her iki öğretmen de pandeminin başladığı ilk günlerde “Bu zor dönemde ben ne yapabilirim?” diye yola çıktı. Her ikisi de 3D yazıcılarla yaşadıkları il ve ilçelerde görev yapan sağlık, emniyet ve jandarma personeli için her gün sabahlara kadar çalışıp yüzlerce siperlik üretti. Tamamen kendi imkanlarıyla ürettikleri ürünler maske ve siperlik ihtiyacının en yoğun olduğu dönemlerde sağlık çalışanlarının imdadına yetişti.

*Ceyda Karaaslan
Basından
(Kısaltılmıştır.)*

7. Etkinlik

- ☀️ **Aşağıya “sevgi” konulu bir şiir yazınız. Şiirinizin etrafını çizimlerle süsleyebilirsiniz. Kelimelerin gerçek ve mecaz anlamlarına dikkat ediniz.**





8. TEMA

DUYGULAR

KORKULARIMIZ VE KAYGILARIMIZ

Dinleme Metni

Hazırlanalım

- ☀ Çevrenizdeki insanların nelerden korktuğunu söyleyiniz.
- ☀ Hangi durumlarda kaygı duyduğunuzu arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. Etkinlik

- ☀ Dinleyeceğiz metnin konusunu aşağıdaki görsellerden hareketle tahmin ediniz.



- ☀ "Korkularımız ve Kaygılarımız" metnini dinleyiniz. Metni dinlerken 2. etkinliği yapınız.

2. Etkinlik

- ☀ Metni dinlerken anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını aşağıya yazınız. Daha sonra bunların anlamını TDK Türkçe Sözlük'ten öğreniniz.

Kelimeler	Anlamı

3. Etkinlik

✱ Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. İnsanlar nelerden korkuyormuş?
2. Korku nasıl tanımlanmıştır?
3. Beyin ne zaman “Dikkat, tehlike var!” diye uyarılıyormuş?
4. Tehlike anında vücutta hangi değişiklikler gözlenmektedir?
5. Gerçek olmayan tehlikeler hangileridir? Kişinin bu durumlardan korkması normal midir? Tartışınız.
6. Kaygı nasıl oluşmaktadır?

4. Etkinlik

✱ Dinlediğiniz metnin konusunu ve ana fikrini belirleyerek aşağıya yazınız.

Metnin konusu:

Metnin ana fikri:

5. Etkinlik

✱ Dinlediğiniz metne bir başlık öneriniz. Neden bu başlığı önerdiğinizi belirtiniz.

Bence bu metne başlığı verilmelidir.

Çünkü

.....

.....

6. Etkinlik

✱ Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki bölümle ilgili görüşlerinizi söyleyiniz.

Bazen bilmediğimiz durumlardan da korkarız. Örneğin odamızda uyumaya hazırlanırken mutfaktan gelen, kaynağını bilmediğimiz bir ses, korkmamıza neden olabilir. Aklımıza bir anda bir sürü şey geliverir. Acaba bir hırsız mı? Yoksa bir canavar mı?... Oysa bu ses yalnızca evin kedisi mama kabını devirdiği için çıkmış olabilir. Bunu bilsek rahatlar ve korkumuzun hafiflediğini hissederiz.

7. Etkinlik

- ✱ **Aşağıdaki durumlarda korkmanın normal olup olmadığını arkadaşlarınızla tartışınız.**

- Asansöre binmekten korkma
- Çok yüksek bir binaya çıkmaktan korkma
- Elektriklerin kesilmesinden / karanlıktan korkma
- Gök gürültüsünden korkma

8. Etkinlik

- ✱ **Korktuğunuz bir durumla ilgili bilgi toplayınız ve bu bilgileri aşağıya yazınız. Bunu yaparken aşağıdaki üç soruyu da cevaplamaya çalışınız.**

- Bu durumun tehlikeli olduğuyla ilgili kanıtlarınız neler?
- Bu durumun güvenli olduğuyla ilgili kanıtlarınız neler?
- Bir arkadaşınız benzer bir durumdan korksa ona ne gibi önerilerde bulunursunuz?

MUTLULUK NEDİR?



Uyandığında gökyüzü güneş ışıklarıyla yıkanmış, pırıl pırıl parlıyordu. Kalkar kalkmaz ilk işim dışarı bakmaktır. Güneşle karşılıklı gülümser, selamlaşırız. Güneşe gülümsemeden başlanan gün iyi geçmez.

Her sabah yeni bir soruyla uyanırım. Lamba gibi aklımın tam ortasında parlar. Açık unutulmuş bütün lambalara kızar babam. Gelecekte enerji kıtlığı çekecekmiz. Acilen bir cevap bulamazsam soru lambası yanmaya devam edecek...

Uykudan yeni uyanmış gibi esniyor güneş. Esnedikçe ışıkları saçılıyor yeryüzüne. Ben esnediğimde sadece gözümde yaş saçılır.

Güneş için mutluluk, ışık saçmak olmalı...



Mutfakta kahvaltı hazırlayan annemi izliyorum. Acaba sorunun cevabını biliyor mu? Annem “Sofraya gelin ve kahvaltınızı yapın.” diye sesleniyor.

Annem için mutluluk, bizim doymamız olmalı...



Babam yine erkenden işe gitmiş. Hiçbir zaman ondan önce kalkamıyorum. Babamın uyku durağındaki horozla benim durağımdaki horoz farklı zamanlarda ötüyor. Babacığım hepimizden önce çıkar ve sonra gelir.

Babam için mutluluk, çalışmak olmalı...

Ablam kitap okumayı çok sever. An-nem ona her kitap aldığında evin “en neşeliler listesi”nde ilk sıraya o geçer. Anladım ki insanlar severek yaptıkları her işte mutlu oluyor.

Ablam için mutluluk, okumak olmalı...



Okula giderken hâlâ soruma cevap arıyordum. Küçük bir çocuk oturmuş, oyuncaklarıyla oynuyor. Yüzü bayram yeri gibi... Gökyüzünde süzülen bir uçurtma kadar huzurlu görünüyor.

Çocuk için mutluluk, oyun olmalı...





Ömer, sınıfa esneyerek giriyor. Gözleri öylesine kısık ki belki de hâlâ yatağında olduğunu sanıyor. Sınıfımızın en uykucu öğrencisidir o.

Ömer için mutluluk, uyumak olmalı...

Öğretmenimiz, bize her gün birçok farklı konuda bilgi verir. Sonra bizi güldürmek, eğlendirmek için uğraşır. Karanlıkta parlayan bir ay gibidir. Işıklarıyla bütün yolları aydınlatır.

Öğretmenimiz için mutluluk, aydınlatmak olmalı...



Ne çok cevabı varmış bu sorunun! Annemin günlerce örüp söktüğü örgüler gibi... Düşündükçe çoğalıyor cevaplar.

Yeni işe girdiğinde “İnsanın evine ekmek götürebilmesi ne büyük mutluluk!” demişti dayım...

Kasap amca ciğer verdiği kediler için “Çok mutlular!” demişti...

Sofradan kalkarken “Doymak ne büyük mutluluk!” der ninem...

Bulut için yağmur, toprak için bitki, kuşlar için uçmak, çiçek için mis gibi kokmak olmalı mutluluk...

Benim içinse bir cevap bulabilmek olmalı.

Mutluluk, soru sorabilmek olmalı...

*Fatma Börekçi
Ebe Sobe Dergisi
(Kısaltılmıştır.)*

8. TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI



ÇAĞRI

Çiçek toprağı deliyor
Kuşlar bir şey müjdeliyor
Yirmi üç Nisan geliyor
Derilin bayram edelim

Ay-yıldızı astık göğe
Mührümüzü bastık göğe
Yükseğe daha yükseğe
Yorulun bayram edelim

(...)

Adana, Erzurum, Rize
Canım kurban olsun size
Sarılın birbirinize
Sarılın bayram edelim.

Ali Akbaş
Bütün Şiirleri
(Kısaltılmıştır.)

A. 1-4. soruları yukarıdaki şiire göre cevaplayınız.

1. Şiirin birinci bölümünde hangi mevsimden söz edilmiştir?

.....

2. “Ay-yıldızı astık göğe / Mührümüzü bastık göğe” dizelerinde şairin söylemek istediği nedir?

.....

.....

3. Şiirin son bölümünde şair ne yapmamızı istiyor?

.....

4. Bu şiire farklı bir başlık olarak ne önerirsiniz?

.....

B. Aşağıdaki ifadeler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yolu takip edildiğinde kaç numaralı çıkışa ulaşılır? İlgili çıkışı işaretleyiniz.

Bir kelimenin gerçek anlamından uzaklaşarak kazandığı yeni anlama mecaz anlam denir.

D

“Ellerini sabunla iyice yıkamalısın.” cümlesinde mecaz anlamda kullanılan bir kelime vardır.

D

“Mutluluğu yüzünden okunuyordu.” cümlesinde “yüzünden okunmak” deyiimi mecaz anlamda kullanılmıştır.

D

1.
çıkış

Y

2.
çıkış

D

3.
çıkış

Y

4.
çıkış

D

5.
çıkış

Y

6.
çıkış

D

7.
çıkış

Y

8.
çıkış

Y

“Bize neden soğuk davrandın?” cümlesinde “soğuk” kelimesi mecaz anlamda kullanılmıştır.

D

“Kısa sürede birbirimize ısındık.” cümlesinde “ısınmak” kelimesi “alışmak” anlamında kullanılmıştır.

D

5.
çıkış

Y

6.
çıkış

Y

“Bu otobüsü de kaçırırsak yandık.” cümlesinde “yanmak” kelimesi “tutuşmak” anlamında kullanılmıştır.

D

7.
çıkış

Y

8.
çıkış

C. Aşağıdaki sorularda istenenleri yapınız.

1. “Taşımak” kelimesini “Bir şeyi bir yerden alıp başka bir yere götürmek.” anlamında cümle içinde kullanınız.

.....

.....

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “basit” kelimesi mecaz anlamda kullanılmıştır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- ☐ Matematik sınavındaki ikinci soru çok basitti, değil mi?
- ☐ Bu sorunu çözenin daha basit bir yolu olmalı arkadaşlar!
- ☐ Düğüne gidiyoruz, neden bu kadar basit giyindin?
- ☐ Otomatik arabaları kullanmak çok basit, ehliyetin varsa sürebilirsin.

3. Aşağıda iki farklı metin için kullanılan görseller verilmiştir.



1



2



3



4



5

Bu görseller metinlere göre gruplandığında dışarıda kalan görselin altındaki numarayı işaretleyiniz.

4. “Geçim sağlayacak bir iş bulmak ve para kazanmak kolay değildir.” anlamına gelen atasözünün bazı kelimeleri aşağıda verilmiştir.

“Ekmek ----- ağzında.”

Buna göre noktalı yere getirilmesi gereken kelimenin görselini işaretleyiniz.



5. Kimi zaman yalnız kalma isteği ile arkadaşlarla beraber olma isteği arasında karşılırsın. Arkadaşlarını seversin. Seni eğlendirirler. (...) Arkadaşların bazen senden senin vermek istemediğin şeyleri de ister. Böyle bir durumda yalnız olmak istersin. Ama o zaman da canın sıkılır, kendi başına boş boş dolaşıp durursun. Yapayalnız kalmaktan korkarsın. Arkadaşlarının eksikliğini hissedersin.

Oscar Brenifier (Oskar Birenifiye), Serge Bloch (Serje Blök)

Arkadaşlık Nedir?

Çev: Ayşan Türkmen

(Kısaltılmıştır.)

Bu metnin yazarı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

•

.....

.....

6. Açken başka adamım sanki yemekten sonra başka. Hava yerindeyse, hava güzelse kötü kişi değilim. Ancak bir nasır canımı yakmaya görsün; asık suratlı, aksi, yanına yaklaşılmaz bir adam olurum. Aynı atın yürüyüşü bir rahat gelir bana, bir rahatsız. Aynı yolu bir uzun bulurum, bir kısa. Bir gün her işe yakınırım, bir başka gün hiçbir şey gelmez elimden. Bugün sevindiğim şeye yarın üzülebilirim. İçimde durmadan değişen, ele avuca sığmayan bir sürü duygu.

Montaigne (Montenye)

Denemeler

Çev: Sabahattin Eyüboğlu

(Kısaltılmıştır.)

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.



İnsanların bir anı bir anını tutmayabilir.



Bugün çok sevdiğimiz bir şeyi yarın sevmeyebiliriz.



Beğenme duygusu başarısız olma kaygısından ileri gelmektedir.



İçimizdeki duygular sürekli olarak değişmektedir.

CEVAP ANAHTARI

1. TEMA

- A.** 1. Çini sanatının gelişimi
2. Çini; cami, medrese, türbe, saray gibi mimari yapılarda kullanılmıştır.
3. Karşılaştırma yapılmıştır.
4. 
- B.** a. D b. Y c. D ç. Y
- C.** 1. • Okulda, sınavda başarı göstermek.
• Bulaşmak sirayet etmek.
• Etki yapmak, aşmak.
- Geride bırakmak, aşmak.
2. Süzüldüm rüzgâr gibi
3. Bu metnin türü şiiirdir çünkü dörtlükler hâlinde yazılmıştır, duygu ve düşünceler etkileyici bir biçimde ifade edilmiştir.
4. • Türkçeye sahip çıkma
5. Köy biberinden de, iki kilo verebilir misin?
6. III
7. a) III. Bölüm
b) Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.



2. TEMA

- A.** 1. Buzlarla kaplı olduğu için.
2. 
3. Foklar, balinalar ve penguenler uyum sağlamıştır.
4. Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
- B.** 1. Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
2. Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
3. Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
4. Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
- C.** 1. Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
2. gece-gündüz
3. 1 a 2 c 3. b 4. d
4. Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
5. 
6. a) Kardeşim de ben de karpuz yemeye bayılıyoruz. Bunu bilen babam ne zaman pikniğe gitsek kocaman bir karpuz alır, karpuzu kocaman kocaman dilimler. Biz de tadını çıkararak yeriz.
b) Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
7. Kayıt işlemlerinde istenen belgelere
8. Günümüz bilimsel çalışmalarının teknoloji alanında olması gerektiğine dikkat çekmek
9. Mete Atatüre
10. Aziz Sancar

3. TEMA

- A.** 1. Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
3. Toprakla oynar, taş ve midye kabuğu toplar, uçurtma uçurur, balık ve kuşlarla ilgilenir, vapurları ve denizi seyredermiş.
4. a ç d
5. Balıkları, kuşları, vapurları, rüzgârları bilirmiş.
- B.** Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
- C.** 1. Göze almak
2. a. . b. ? c. ! ç. ?
3. 1. c 2. a 3. b
4. a. ✓ b. X c. ✓ ç. ✓ d. X
5. Değerler, toplum tarafından benimsendiğinde ortadan kalkacaktır.
6. Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
7. Çobanda silah bile yoktu.
Koyun ve kuzular da çok korktu.

7. Doğa Kendini Yeniliyor
Doğada Yaşam Son Bulmayacak
8. • Toplamda on altı ülke dolaştılar.
• LGS'de ilçemizde 2'nci oldum.
• Katıldığı sınavda 4.200 kişiden 10'uncu

olmuş.

- Liseyi bitirdiğinde on sekiz yaşındaydı.

9. a. — b. — c. — ç. —

7. TEMA

- A. 1. ilaç, hekim gerekli gördüğünde kullanılmalıdır.
2. Hekime giderken kullanılmakta olan ilaçlar, önceki tedavi bilgileri hastanın yanında olmalıdır.
3. Hekimin önerdiği ilaçlar belirlenen süre ve miktarda kullanılmalıdır.
4. Hasta kullandığı ilaçlar hakkında birlikte yaşadığı yakınlarını bilgilendirmelidir.
- B. a. D b. Y c. D ç. Y d. D
- C. 1. Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
2. a. D b. Y c. D ç. Y d. Y e. D
3. kötü

4. Gurur duyulacak bir olayı haber vermek
5. Suna ile Tuna, ders çalışmak için kütüphaneye gitti.
6. dağları
7. a) İptal Et butonuna basarak randevunuzu iptal edebilirsiniz.
b) Randevu süresi en az 10, en fazla 60 dakikaya kadar farklılık gösterebilir.
c) Alınan Randevuya katılmadığınızda katkı payı ödenmemektedir.
ç) Randevu iptal işlemi randevudan 60 dakika öncesine kadar yapılabilir.



8. TEMA

- A. 1. Bahar mevsiminden söz edilmiştir.
2. Özgürlüğümüzün simgesi olan bayrağımızı gökyüzünde dalgalandırıyoruz.” diyor.
3. Türkiye olarak birbirimize sarılıp bayram etmemizi istiyor.
4. Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
- B. 4. çıkış
- C. 1. Öğrencilerin cevapları değerlendirilecektir.
2. Düğüne gidiyoruz, neden bu kadar basit giyindin?

3. 2



5. Arkadaşlığa önem vermektedir.
6. Beğenme duygusu başarısız olma kaygısından ileri gelmektedir.

SÖZLÜK

A

- afiş** : Bir şeyi duyurmak veya tanıtmak için hazırlanan, kalabalığın görebileceği yere asılmış, genellikle resimli duvar ilanı.
- arazi** : Genellikle üzerinde yerleşim yeri bulunmayan, ekilebilen ya da boş toprak.
- astronomi** : Gök cisimlerinin oluşumunu ve hareketlerini gözlemleyen ve inceleyen bilim.
- azimkârane** : Kararında direnerek, kararını değiştirmeyerek, kesin karar vermiş olarak.

B

- Batılı** : Batı ülkeleri veya batı bölgesi halkından olan (kimse).
- beden dili** : Duygu ve düşüncelerin yüz ifadesi, beden duruşu vb. yollarla anlatıldığı iletişim biçimi, vücut dili.
- bilim kurgu** : Çağdaş bilim verileriyle düş gücünden oluşan (film, roman vb.).

C

- canlandırma** : Geçmiş bir olayın gelişmesini ve sonucu aynı biçimde yansıtarak sunma.
- cephe** : Üzerinde savaşın sürdüğü bölge.
- cihan** : Üzerinde yaşadığımız toprak ve denizler, yeryüzü, dünya.
- cirit** : At koşturup birbirine değnek atarak takım hâlinde oynanan oyun, cirit oyunu.

Ç

- çağrışım** : Davranışlar, düşünceler ve kavramlar arasında yer ve zaman birliğinin etkisiyle kurulan bağlantılar sonucu, bilinç alanına bunlardan birisi girdiğinde ötekini de bilince çekmesi olayı.
- çini** : Duvarları kaplayıp süslemek için kullanılan, bir yüzü sırlı ve genellikle çiçek resimleriyle bezeli, pişmiş, balçık levha, fayans.

D

- dedektör** : Gaz, mayın, radyoaktif mineral, manyetik dalga vb.ni bulmaya, tanımaya yarayan cihaz, algılayıcı.
- demokrasi** : Halkın egemenliği temeline dayanan yönetim biçimi, el erki, demokratlık.

- dergi** : Siyaset, edebiyat, teknik, ekonomi vb. konuları inceleyen ve belirli aralıklarla çıkan süreli yayın, bülten.
- destan** : Bir kahramanlık hikâyesini veya bir olayı anlatan, koşma biçiminde, ölçüsü on bir hece olan halk şiiri.
- dikdörtgen** : Açıları dik olan paralel kenar.
- dize** : Şiirin satırlarından her biri, mısra.

E

- egemenlik** : Yönetimini hiçbir kısıtlama veya denetime bağlı olmaksızın sürdürme, bağlı olmama durumu.
- erdem** : Ahlakın övdüğü iyi olma, alçak gönüllülük, yiğitlik, doğruluk vb. niteliklerin genel adı.

F

- form** : İstenilen şeylerin yazılması, doldurulması için hazırlanmış basılı belge.

G

- gergef** : Üzerine kumaş gerilerek nakış işlemeye yarar, çoğu dikdörtgen biçiminde olan çerçeve.
- görsel** : Görme duyusuyla ilgili olan, görmeye dayanan.
- görüş (mecaz)** : Bir olay, varlık veya düşünce üzerinde varılan yargı, fikir.

H

- hedef kitle** : Verilmek istenen mesajın ulaşması hedeflenen grup veya topluluk.
- hikâye** : Gerçek veya tasarlanmış olayları anlatan düzyazı türü, öykü.
- hitap** : Sözü birine veya birilerine yöneltme, seslenme.

i

- ilham** : Etkilenme, çağrışım veya içe doğmayla akla gelen yaratıcı duygu, düşünce, esin.
- İslam** : Hz. Muhammed'in yaydığı din, müslümanlık.
- istikrar** : Aynı kararda, biçimde sürme, kararlılık.
- işlev** : Bir nesne veya bir kimsenin gördüğü iş, iş görme yetisi, görev.

K

- kişilik** : Bir kimseye özgü belirgin özellik, manevi ve ruhsal niteliklerinin bütünü.

Kuvayımilliye: Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Yunanların İzmir'i işgal etmeleri ve Anadolu'da ilerlemeleri üzerine kurulan ve onlara karşı savaşan millî teşkilat.

küresel : Dünya ölçüsünde geniş bir bakış açısıyla benimsenen.

L

link : İletişimi sağlayan dizgenin, teknik ağın birliği, ilişim.

M

maddi : Madde ile ilgili, maddesel, özdeksel, manevi karşıtı.

manevi : Görülmeyen, duyularla sezilebilen, ruhani, tinsel, maddi karşıtı.

materyal : Belirli bir işi yapmak için kullanılması gereken maddeler, gereç.

medya : Toplumda sözlü veya yazılı haber alma imkânı sağlayan teknik araçlar, yayın organı.

mekân : Yer, bulunulan yer. Ev, yurt.

mesaj : Yazı veya sözle verilen, gönderilen bilgi, ileti.

metin : Bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan kelimelerin bütünü.

minnet : Yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, gönül borcu.

mülteci : Başka bir ülkeye veya yere sığınmış olan kişi, sığınmacı.

müsabaka : Bilgi, yetenek, güzellik vb.nde üstünlüğünü göstermek için yarışmak işi, yarışma.

müsamaha : Her şeyi anlayışla karşılayarak olabildiği kadar hoş görme durumu hoşgörü.

N

nem : Havada bulunan su buharı.

nezaket : Başkalarına karşı saygılı ve incelikle davranma, incelik, naziklik.

noktalama

işareti : Cümle veya yan cümledeki türlü öğeleri birbirinden ayırmaya yarayan, nokta, virgöl, noktalı virgöl, iki nokta, üç nokta, soru işareti, ünlem işareti, parantez vb. işaretlerden her biri.

O

olay : Ortaya çıkan, oluşan durum, ilgi çeken veya çekebilecek nitelikte olan her türlü iş.

Ö

- ödül** : Bir başarı karşılığında verilen armağan, mükâfat.
önlem : Kötü veya yanlış bir şeyi önleyecek yol, tedbir.

P

- poliklinik** : Hastalıkların ön tanılarının ve hastaların ayakta tedavilerinin yapıldığı özel klinik.
pozisyon : Bir kimsenin veya bir şeyin bir yerdeki durumu veya duruş biçimi, konum.
prens : Hükümdar ailesinden olan erkeklere verilen ünvan.

R

- rekor** : Bir spor dalında erişilmiş derecelerin en üstünü.
rızık : Tanrı'nın bütün yarattıklarına verdiği nimet.
rol : Bir kişiliği canlandıran oyuncunun söylemesi ve yapması gereken hareketlerin genel adı.

S

- senaryo** : Tiyatro oyunu, piyes, film, dizi film vb. eserlerin sahnelerini ve akışını gösteren yazılı metin.
sükûnet : Durgunluk, dinginlik, hareketsizlik, sessizlik.
sürahi : İçecek koymaya yarar, cam, plastik vb.nden yapılan kap.

Ş

- şahıs** : Oyun, roman, hikâye vb.nde yer alan kimse.
şalvar : Genellikle ağı çok bol olan, bele bir uçkurla bağlanan, geniş bir pantolon türü.
şehit : Kutsal bir ülkü veya inanç uğrunda ölen kimse.
şiir : Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan, hece ve durak bakımından denk ve kendi başına bir bütün olan edebî anlatım biçimi.

T

- tahmin etmek** : Yaklaşık olarak değerlendirmek, oranlamak.
talim : Bir beceriyi, bilgiyi kazanmak için yapılan tekrar, alıştırma.
taziye : Ölen kimsenin yakınlarına başsağlığı dileme.

- telaffuz** : Bir kelimenin ses, hece, ton ve vurgu bakımından söylenme biçimi, söyleniş.
- tonlama** : İfadeye bir fikir, duyuş, heyecan, yumuşaklık, sertlik ayırtısı katmak üzere seslerde meydana getirilen uzatma, perde değişikliği gibi başkalıklar.
- turna** : Turnagillerden, Avrupa ve Kuzey Afrika'da toplu olarak yaşayan, göçebe, iri bir kuş.
- türbe** : Genellikle ünlü bir kimse için yaptırılan ve içinde o kimsenin mezarı bulunan yapı.

U

- ufuk** : Düz arazide veya açık denizde gökle yerin birleşir gibi görüldüğü yer; çevren.

Ü

- ücret** : Kiralanan veya satın alınan bir şey için ödenen para.
- üniversite** : Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan fakülte, enstitü, yüksekokul vb. kuruluş ve birimlerden oluşan öğretim kurumu.
- ünvan** : Bir kimsenin memuriyetindeki rütbesini, makamını veya mevkisini gösteren ad, san.

V

- vurgu** : Konuşma, okuma sırasında bir hece veya kelime üzerine diğerlerinden daha farklı olarak yapılan baskı.

Y

- yazı karakteri** : Bilgisayarda birbiriyle uyumlu büyüklüğe ve biçime sahip, belirli bir özelliği olan harfler dizisi.
- yorumlamak** : Bir yazıyı veya bir sözü yorum yaparak açıklamak.
- yöntem** : Bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul, sistem.

Z

- zafer** : Savaşta kazanılan başarı.
- zihin** : Yaşananları, öğrenilen konuları, bunların geçmişle ilişkisini bilinçli olarak hafızada saklama gücü, bellek.

KAYNAKÇA

- Akbaba, Gülgün. “Serçeler”. *Bilim Çocuk Dergisi*. Şubat 2005: 21-22.
- Akbaş, Ali. *Bütün Şiirleri*. Ankara: Bengü, 2015.
- Aksoy, Ömer Asım. *Atasözleri Sözlüğü*. İstanbul: İnkılâp, 1988.
- Angı, Hacı. *Çocuk Gözüyle Atatürk*. Ankara: Angı, 2002.
- Asaf, Özdemir. *Çiçek Senfonisi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2008.
- Asya, Arif Nihat. *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*. İstanbul: Ötüken, 2005.
- Asya, Arif Nihat. *Kökler ve Dallar*. İstanbul: Ötüken, 2005.
- Ataç, Nurullah. *Günce (1953-1955)*. İstanbul: Yapı Kredi, 2005.
- Aytmatov, Cengiz. *Toprak Ana*. İstanbul: Ötüken, 2010.
- Beydaba. *Kelile ve Dimne*. haz.: Abuzer Kalyon. Ankara: Akçağ, 2018.
- Beyza, Naciye. “Sağlıklı Yaşamak”. *Somuncubaba Dergisi Çocuk Eki*. 2018: 213.
- Brenifier, Oscar ve Serge Bloch. *Arkadaşlık Nedir*. Çev. Ayşen Türkmen. İzmir: Tudem, 2015.
- Börekçi, Fatma. “Mutluluk Nedir?” *Ebe Sobe Dergisi*. Mart 2005: 26-29
- Bulut, Süleyman. *101 Atasözü 101 Öykü*. İstanbul: Can Sanat, 2021.
- Bulut, Süleyman. *Büyük Atatürk’ten Küçük Öyküler*. İstanbul: Can Yayınları, 2021.
- Cumalı, Necati. *Bütün Şiirleri 1*. İstanbul: Cumhuriyet Kitapları, 2011.
- Çakıcıoğlu, Erdal. *Çocuklar İçin Şiirler*. İstanbul: Akvaryum, 2012.
- Çankırlı, Ali. *Hikâyelerle Değerler Eğitimi*. İstanbul: Uğurböceği, 2015.
- “Çöl Tozlarının Uzun Yolculuğu”. *Bilim Çocuk Dergisi*. Nisan 2014: 30.
- Demiraslan, İlhan. Atatürk. *Atatürk Şiirleri*. haz.: Vecihi Timuroğlu. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı, 1994.
- Efe, Ahmet. “Mikrobu İlk Keşfeden Âlim Akşemsettin”. *İslam Büyükleri Ansiklopedisi*. Ankara: Akçağ, 2006.
- Erşahin, Cengiz. *Başarı Öyküleri*. Ankara: Tutku, 2008.
- Eyüboğlu, Bedri Rahmi. *Dol Karabakır Dol*. İstanbul: Bilgi, 1974.
- Gökalp, Ziya. *Altın Işık*. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1976.
- Gündüz, Üzeyir. *Bayram Şenliği*. Ankara: MEB, 2017.
- Güvenç, Heper, Seçil. “Hedef Sporlarından Biri Okçuluk”. *Bilim Çocuk Dergisi*. 2016: 36- 39.
- Haldun Taner*. haz.: Mustafa Miyasoğlu. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.
- İlgaz, Rıfat. *Uzak Değil (Şiirler)*. İstanbul: May, 1971.
- Işık, Toprak. *Bilim İnsanı*. İzmir: Tudem, 2015.
- Yaşamın Her Alanında Fiziksel Aktivite*. Ankara: T.C. Sağlık Bakanlığı.
- Kanık, Orhan Veli. *Bütün Şiirleri*. İstanbul: Can, 1982.
- Kemal, Yaşar. *Peri Bacaları-Bu Diyar Baştanbaşa 3*. İstanbul: YKY, 2009.
- Kemal, Yaşar. *Ağacın Çürüğü*. İstanbul: YKY, 2009.
- Kızılar, Rûken. *Mars’a Nasıl Giderim?* İstanbul: Türkiye İş Bankası, 2016.

- Külebi, Cahit. *Bütün Şiirleri*. Ankara: Bilgi, 2013.
- Kültürlerin Harmanlandığı Türkiye Cumhuriyeti'nin Başkenti*. Ankara: Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, 2013.
- La Fontaine, Jean de. *La Fontaine Masalları*. Çev. Orhan Veli Kanık. Ankara: Dorlion, 2021.
- Montaigne, Michel de. *Denemeler*. Çev. Sabahattin Eyüboğlu. İstanbul: Cem, 1991.
- Necatigil, Behçet. *Atatürk Şiirleri Antolojisi*. dnl.: Yusuf Çotuksöken. İstanbul: Toroslu, 2004.
- Necatigil, Behçet. *Eski Sokak (Seçme Şiirler)*. İstanbul: YKY, 2008.
- Necatigil, Behçet. *Şiirler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2009.
- Niyazi, Mehmed. *Çanakkale Mahşeri*. İstanbul: Ötüken, 2015.
- Oğuzkan, A. Ferhan. *Atatürk Devrimleri*. İstanbul: Bu, 1997.
- Onan, Necmettin Halil. *Türk Büyükleri Dizisi: 88*. Haz. Abdulkadir Hayber. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.
- Oral, Ünver. *Çocuklara Karagöz Hikâyeleri*. İstanbul: MEB, 1996.
- Önder, Mehmet. *Aldı Sözü Anadolu*. Ankara: Elips, 2008.
- Özen, Deniz. "Konuşan Renkler". *Minika Çocuk*. 2017: 6-7
- Rado, Şevket. *Eşref Saat*. Ankara: Elips Kitap, 2005.
- Sağlıklı Besleniyorum Sağlıklı Yaşıyorum*. T.C. Sağlık Bakanlığı/Broşür.
- Saint-Exupéry, Antoine de. Küçük Prens*. haz.: Muharrem Ekisçeli. İstanbul: Nehir, 1989.
- Sakaoğlu, Saim. *Nasreddin Hoca Fıkralarından Seçmeler*. Ankara: Akçağ, 2018.
- Sunat, Hakkı. *Herşey Vatan İçin*. haz.: İbrahim Sarı. Antalya: Net Medya, 2016.
- Tarancı, Cahit Sıtkı. *Otuz Beş Yaş*. İstanbul: Can, 2016.
- En Güzel Türk Masalları*. haz.: Emel İpek. İstanbul: Papatya, 2004.
- Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: MEB, 2018.
- Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK, 2011.
- "Türkiye Bir Yıldız ve Onun Ötegezegenine Ad Verdi." *Bilim Çocuk Dergisi*. Ocak 2020: 6
- Türkoğlu, Vev
- Uslu, Tarık. *Şu Acayip Uzay*. İstanbul: Uğurböceği, 2014.
- Verne, Jules. *Denizler Altında Yirmi Bin Fersah*. haz.: Melih Ergun. Ankara: Ergun.
- Yapıcı, Nihan. "Korkularımız ve Kaygılarımız". *Bilim Çocuk Dergisi*. Mart 2020: 36-39.
- Yazım Kılavuzu*. Ankara: TDK, 2012.
- Yurdakul, Yurdakul. *Atatürk'ten Hiç Yayınlanmamış Anılar*. İstanbul: Truva, 2007.
- Zülal, Aslı. "Antartika'daki Buz Örtüsü Geçmiş İklimlerin Tanığı". *Bilim Çocuk Dergisi*. Ocak 2008: 26.
- Kaynakça, MLA atıf sistemine göre düzenlenmiştir.

GENEL AĞ KAYNAKÇASI

49. <https://tanitma.ktb.gov.tr/Eklenti/2042,izniktrpdf.pdf?0> Erişim Tarihi: 29.01.2022
50. kulturportali.gov.tr/turkiye/yozyat/kulturatlasi/bir.cift.durna.gordum.durur.dellerde Erişim Tarihi: 21.05.2022
51. <https://www.tdk.gov.tr/icerik/basindan/prof-dr-kacalin-dilimiz-kimligimizdir-kimligimize-sahip-ciklim/> Erişim Tarihi: 29.01.2022
54. <https://www.gsdf.gov.tr/tr/spor/kokboru> Erişim Tarihi: 29.01.2022
79. https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/content_files/iletisim/edergi/S155_dosyalar/assets/common/downloads/publication.pdf Erişim Tarihi: 29.01.2022
83. <https://bilimmerkezleri.tubitak.gov.tr/elazigbilimmerkezi/Duyuru/elazig-bilim-merkezi-ara-tatil-atolyeleri-110?bmid=2> Erişim Tarihi: 29.01.2022
84. <https://www.turktoyu.com/turklerin-bilime-kazandirdiklari-onemli-buluslar> Erişim Tarihi: 29.01.2022
93. https://www.iletisim.gov.tr/turkce/yerel_basin/detay/imece-usulu-yapilan-soganli-bebegi-kadinlara-gelir-kapisi-oldu Erişim Tarihi: 29.01.2022
109. https://tdk.gov.tr/wp-content/uploads/2014/09/1998_05_17_Hayber.pdf Erişim Tarihi: 29.01.2022
112. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/912284> Erişim Tarihi: 29.01.2022
134. <https://www.ktb.gov.tr/TR-96406/ataturk--ilhan-demiraslan> Erişim Tarihi: 29.01.2022
135. <https://www.ktb.gov.tr/TR-96437/mustafa-kemalin-guvercini--arif-hikmet-par.html> Erişim Tarihi: 29.01.2022
138. <https://www.ktb.gov.tr/TR-96514/tunus.html> Erişim Tarihi: 29.01.2022
140. <https://www.ktb.gov.tr/TR-96294/10-yil-nutku.html> Erişim Tarihi: 25.05.2022
160. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kutahya/kulturatlasi/celk-comak> Erişim Tarihi: 29.01.2022
164. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ors-ibrahim> Erişim Tarihi: 29.01.2022
170. <https://www.gonulluhareketi.org/hosgoru-uygarligin-ilk-basamagidir/> Erişim Tarihi: 29.01.2022
174. https://www.konyakultur.gov.tr/index.php?route=modules/towns&town_id=32 Erişim Tarihi: 29.01.2022
178. <http://www.seydikemer.gov.tr/orman-yanginlari-ile-ilgili-duyuru> Erişim Tarihi: 29.01.2022

179. 1. METİN: <https://www.hakimiyet.com/meke-golu-turistlerin-gozdesi-olmaya-devam-ediyor/77573/> Erişim Tarihi: 24.05.2024
179. 2. METİN: <https://www.trthaber.com/haber/cevre/meke-golune-25-milyon-metre-kup-su-aktarilacak-775966>
190. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/adana/gezilecekyer/misis-koprusu> Erişim Tarihi: 29.01.2022
197. <https://e-dergi.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=4&cilt=52&sayi=1022&-sayfa=48&yaziid=42955> Erişim Tarihi: 29.01.2022
211. <http://www.hatay.gov.tr/hatayda-milli-sporcumuz-sahika-ercumen-serbest-dalista-dunya-rekoru-kirdik> Erişim Tarihi: 24.05.2024
219. <https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/saglikli-beslenme-hareketli-hayat-db/Yayinlar/brosurler/ilkogretim-cagi-cocuklari-egzersiz.pdf> Erişim Tarihi: 29.01.2022
225. <https://hsgm.saglik.gov.tr/beslenmehareket-haberler/3-4-ekim-2021dunya-yuruyus-gunu-html> Erişim Tarihi: 21.05.2022
228. <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/beslenmehareket-haberler/asiri-sicaklarda-dikkat-edilecek-hususlar-ve-beslenme-2.html> Erişim Tarihi: 29.01.2022
229. http://www.akilciilac.gov.tr/wp-content/uploads/2013/05/ilacim_ne_eksik_ne_fazla.pdf Erişim Tarihi: 29.01.2022
230. <https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/saglikli-beslenme-hareketli-hayat-db//dokumanlar/afisler,3-4-ekim-dunya-yuruyus-gunu/daha-fazla-yurumek-icin-öneriler.pdf> Erişim Tarihi: 21.05.2022
231. <http://cizre.gov.tr/ornek-davranis2019> Erişim Tarihi: 29.01.2022
232. <https://www.mhrs.gov.tr/ss.html> Erişim Tarihi: 29.01.2022
242. <https://eden.ktb.gov.tr/TR-127874/izmirseferihisar.html> Erişim Tarihi: 29.01.2022
248. <https://agri.meb.gov.tr/www/fedakar-ogretmenler-ogrenci-ve-vatandaslarin-umudu-oluyor/icerik/1759> Erişim Tarihi: 29.01.2022

BASINDAN

12. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/yilin-babasi-41728222>

Erişim Tarihi: 28.05.2022

18. <https://www.hurriyet.com.tr/aile/toplumsal-degisimden-en-cok-ergenler-etkileniyor-420392> Erişim Tarihi: 29.01.2022

38. <https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/ata-sporu-cirit-karsta-koylulerin-dostluk-mac-lariyla-yasatiliyor/2444088> Erişim Tarihi: 29.01.2022

68. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/100-bulus-100-oyku-1802298> Erişim Tarihi: 29.01.2022

179. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/meke-golu-kurusa-da-ilgi-cekmece-devam-ediyor-41360071> Erişim Tarihi: 29.01.2022

248. <https://www.sabah.com.tr/egitim/elleri-opulesi-fedakar-ogretmenler-5758381>
Erişim Tarihi: 28.05.2022

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel kaynakçayı görüntülemek için yandaki karekodu okutunuz.



Bu kitaba sığmayan daha neler var!



Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!



Sana özel EBA'yı keşfet



Canlı Derse katıl



İzle, eğlen, öğren



Arkadaşlarıyla iletişimde kal

eBa

www.eba.gov.tr



Puan topla, arma kazan



EBA Portfolyo'da başarılarını sergile

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.